Handlings og - økonomiplan 2027-2030
Arendal kommune

Kommunedirektørens innledning

Arendal kommune står i en tid med store endringer. Verden endrer seg, Norge endrer seg og befolkningen endrer seg. Behovene for tjenester utvikler seg, og økonomien gir oss mindre handlingsrom enn tidligere. Det stiller krav til hvordan vi prioriterer og utvikler kommunen.

I 2026 startet vi en omfattende omstilling for å få bedre kontroll på økonomien og utvikle mer bærekraftige tjenester. Det er tatt viktige beslutninger og satt i gang endringer som det vil ta tid å se den fulle effekten av. Samtidig har kommunen fortsatt et betydelig merforbruk i tjenestene, høy gjeld og lite penger på fond.

De neste årene vil bli krevende. Det er avgjørende at vi gjennomfører tiltak som allerede er vedtatt, samtidig som vi finner nye løsninger som reduserer utgiftene og tilpasser tjenestene til framtidige behov. Vi må holde stø kurs over tid.

Budsjettet for 2027 må også forberede kommunen på utfordringene som kommer senere i planperioden. Fra 2028 øker utgiftene betydelig, blant annet som følge av nye omsorgsboliger og bofellesskap, leie av svømmehall, kostnader knyttet til havn, økte pensjonsutgifter og høyere renter og avdrag. Vi må derfor ta grep allerede nå og bygge opp økonomiske reserver som gir kommunen større trygghet og handlingsrom.

Samtidig er det viktig å anerkjenne det vi får til. Til tross for en krevende økonomisk situasjon leverer våre ansatte hver dag gode og viktige tjenester til innbyggerne. Mange står i krevende omstillingsprosesser samtidig som behovene i tjenestene øker. Deres kompetanse, innsats og evne til å finne nye løsninger er avgjørende for at kommunen skal lykkes.

Behovet for endring handler heller ikke bare om økonomi. Fram mot 2036 kan Arendal få om lag 800 færre barn i grunnskolealder og 1 470 flere innbyggere over 80 år. Det betyr at ressursene må brukes annerledes. Tjenestene må tilpasses når det blir færre barn, og når vi blir flere eldre må vi satse på forebygging, egnede boliger og tjenester som gjør at flere kan leve gode og selvstendige liv. Samtidig må vi bidra til at flere får mulighet til å delta i arbeid, utdanning og fellesskap.

Arendal har også store muligheter. Vi skal legge til rette for gode lokalsamfunn, arbeidsplasser og bærekraftig vekst. For å lykkes må vi bruke kompetanse og teknologi bedre, samarbeide på tvers og finne nye måter å løse oppgavene på. Vi må jobbe tett med innbyggerne våre for å finne gode løsninger i fellesskap. Kommunen skal samtidig være en attraktiv arbeidsplass som tar vare på medarbeiderne og utvikler kompetansen vi trenger framover.

I årene som kommer blir også fellesskapet rundt oss enda viktigere. Kommunen kan ikke alene møte alle behov eller skape det gode lokalsamfunnet. Vi trenger innbyggere som deltar, bryr seg om hverandre og bidrar til at flere opplever tilhørighet. Familie, venner, naboer, frivilligheten, lag og foreninger er en viktig del av dette fellesskapet. Å utvikle Arendal er noe vi gjør sammen. Vi må alle bidra til et inkluderende lokalsamfunn der vi ser hverandre, tar vare på hverandre og gir flere mulighet til å delta.

Handlings- og økonomiplanen for 2027–2030 handler derfor både om økonomisk ansvarlighet og om å utvikle kommunen og samfunnet for framtiden. En bærekraftig økonomi er en forutsetning for at vi skal kunne levere gode tjenester også i årene som kommer.

Vi skal holde stø kurs, bygge videre på arbeidet som er startet og bruke ressursene der de gir størst verdi for innbyggerne. Slik skal vi sikre gode tjenester i dag og ruste kommunen og lokalsamfunnet for behovene i morgen.

Børge Toft
Kommunedirektør i Arendal kommune

Politisk og administrativ organisering

Politisk organisering

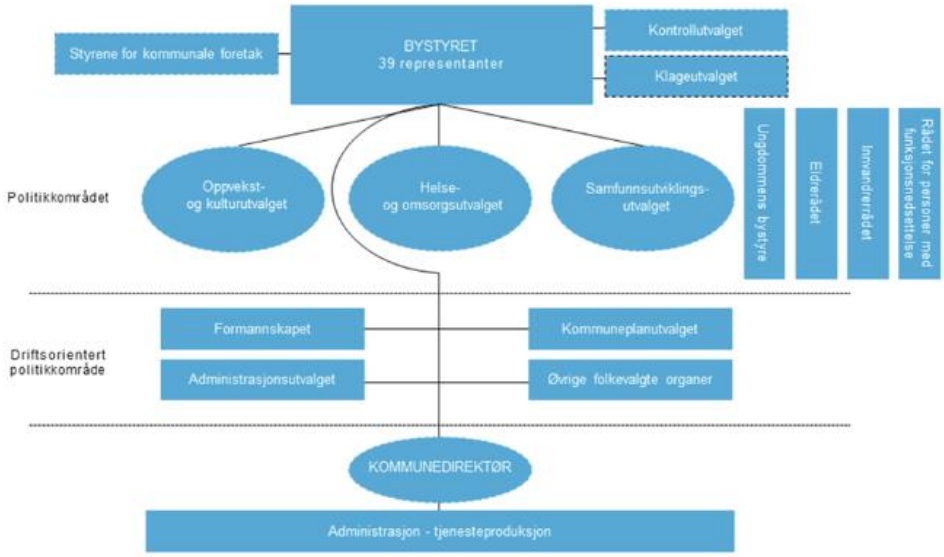

Arendal kommune er politisk organisert etter formannskapsmodellen med bystyret som øverste organ. Dette er hovedmodellen i kommuneloven, og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes representasjon i bystyret.

Administrativ organisering

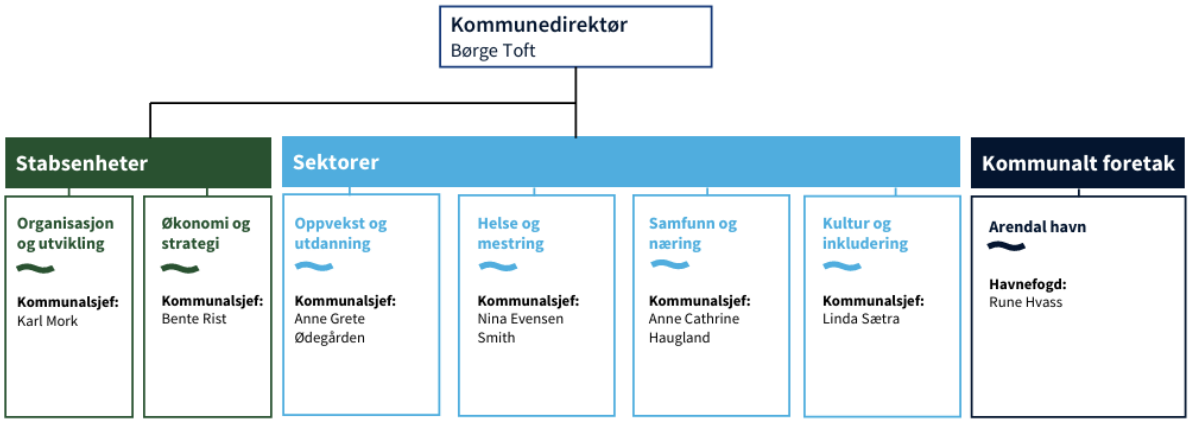

Arendal kommunes øverste ledelse består av Kommunedirektør og 6 kommunalsjefer. Nivået under består av enhetsledere, virksomhetsledere og avdelingsledere.
Kommunedirektøren skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og retningslinjer, samt har ansvar for at saker som legges fram for utvalg og bystyret er forsvarlig utredet og at vedtak blir iverksatt. Kommunedirektøren er bindeleddet mellom politikerne og administrasjonen. Det planlegges, budsjetteres og rapporteres på sektornivå.

Plan og styring

Visjon og verdier

Vår visjon: Livskvalitet og bærekraftig vekst – sammen skaper vi fremtiden

Visjonen vår skal gi oss retning og samle politikere, ledere og ansatte. Den skal bidra til at vi tar riktige valg og beslutninger for å nå de målene vi setter oss.

Våre verdier: Mennesket først – Ambisiøs - Langsiktig

Verdiene våre gjelder for alt vi gjør. De er plattformen vi står på. Vi skal sette mennesket først samtidig som vi våger å være ambisiøse og tenke langsiktig.

Plansystem

For å sikre god utvikling av kommunen trenger vi effektive planprosesser og planer som er tilpasset kommunens behov. Vårt plansystem skal sikre et godt og helhetlig planarbeid i Arendal kommune.

Figuren under viser plansystemet i Arendal kommune. Alle planene vedtas politisk.

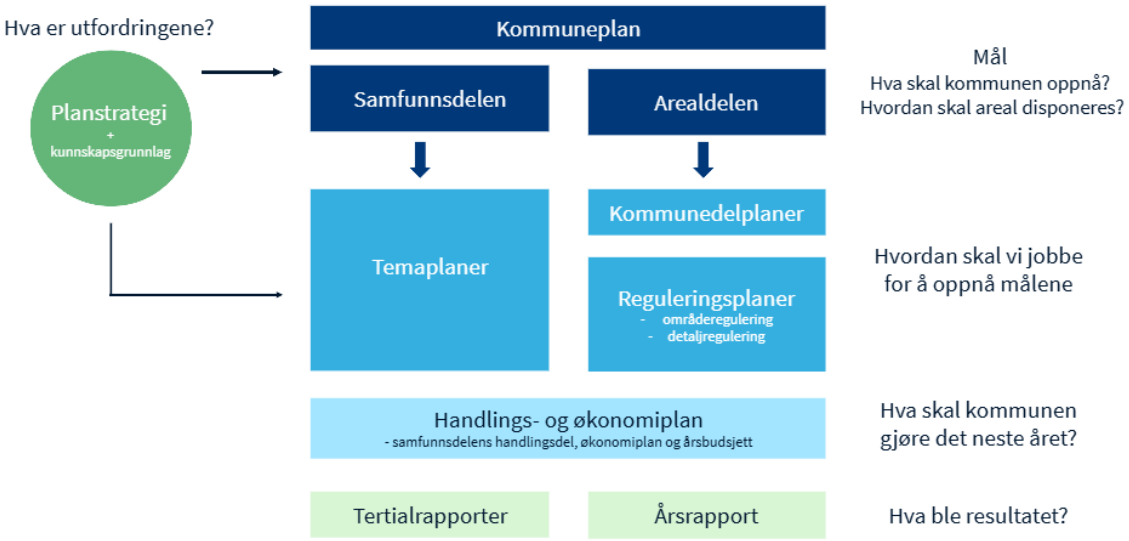

Kommuneplanen

Kommuneplanen er vår viktigste plan og overordnede styringsdokument. Den består av en samfunnsdel og en arealdel.

Kommuneplanens samfunnsdel tar stilling til langsiktige utfordringer og setter mål for kommunesamfunnet. Alle andre planer skal bygge på satsingsområder og mål i kommuneplanen.

Kommuneplanens samfunnsdel – Arendal mot 2040 – har 3 satsingsområder og 14 hovedmål som er førende for hvordan vi skal jobbe etter i årene fremover. I tillegg setter den mål for hvordan kommunen må rigge seg for å være en fremtidsrettet og bærekraftig organisasjon.

Målene dekker kommunens roller som tjenesteleverandør, samfunnsutvikler og lokaldemokratisk arena og er basert på kommunens visjon. FNs 17 bærekraftsmål er grunnmuren for alt vi gjør i Arendal og satsingsområdene vi har satt oss bygger på disse.

Våre satsingsområder og hovedmål

- Livskvalitet
- Bærekraftig vekst
- Tillit og demokrati
- Fremtidsrettet og bærekraftig organisasjon.

Les mer om satsingsområder og hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel.

Arendalstall

For å sette de riktige målene og prioriteringene for fremtiden, er det viktig å vite hvilke utfordringer som trenger ekstra oppmerksomhet og innsats i dag.

På arendalstall.no har vi samlet en oversikt over dette kunnskapsgrunnlaget og annen fakta og statistikk om kommunen.

Se nettsiden Arendalstall.

Kommuneplanens handlingsdel

Kommuneplanen skal ha en årlig handlingsdel som angir hvordan samfunnsdelen skal følges opp. I Arendal kommune er handlings- og økonomiplanen (HØP) kommuneplanens handlingsdel. HØP samler kommuneplanens handlingsdel, økonomiplan og årsbudsjett i ett dokument. Den omfatter hele kommunens virksomhet og gir en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i perioden.

Sektorenes mål og prioriteringer

Hver sektor har valgt delmål og prioriteringer for kommende år. Disse prioriteringene støtter opp om kommunens langsiktige mål og satsingsområder. Les mer om disse under hvert sektorkapittel.

Planbehov

Kommunens planbehov skal baseres på satsingsområder og mål i samfunnsdelen. På denne måten sikrer vi en rød tråd mellom satsingsområder og hvilke planer vi skal prioritere.

Handlings- og økonomiplanen gir en oversikt over gjeldende temaplaner og vurdere planbehovet for kommende periode basert på satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel.

Gå til nettsiden Planoversikt og planbehov 2027-2030

Klimabudsjett

Om klimabudsjettet

Klimabudsjettet er et styringsverktøy som skal vise klimagassutslippene i egen kommune og gi en oversikt over innførte og aktuelle tiltak som vil føre til reduksjon av klimagassutslippene. Dette benyttes av mange kommuner i landet.

Arbeidet med klimabudsjettet er en del av kommunens ordinære budsjettprosess. Klimabudsjettene vil fortsetter å utvikle seg i takt med økt kunnskap, erfaring, og forbedring av metodene samt grunnlagene for å beregne utslipp av klimagasser.

Klimabudsjettet viser hvilke tiltak som skal gjennomføres i 2027 og hvilke tiltak som er prioritert i fireårsperioden 2026-2030. Det er ikke lagt inn nye klimatiltak i 2027.

Vårt klimamål

Kommuneplanens samfunnsdel har mål om at Arendal skal være en 1,5-graders by i 2040. Arendal har også et mål om å vokse og det betyr at vi må redusere klimagassutslippene samtidig som vi vokser.

Forslag til ny klima- og energiplan for Arendal kommune 2025-2030 viser tiltak som skal bidra til å oppnå de langsiktige målene i kommuneplanens samfunnsdel og redusere klimagassutslippene.

På bakgrunn av hovedmålet og prioriteringene i kommuneplanen, er det valgt ut 4 temaer. Dette er områder der kommunen har mulighet til å kutte utslipp i egen organisasjon, og samtidig være en pådriver og tilrettelegger for et mer klimavennlig Arendalssamfunn. Med andre ord, dette er områder Arendalssamfunnet kan utgjøre en forskjell:

- Grønn mobilitet
- Energi- og materialbruk
- Forbruk og avfall
- Klimaledelse

Klima- og energiplanen foreslår tiltak til de 4 prioriterte temaene. Handlings- og økonomiplanen setter rammen for prioritering av tiltak. Noen tiltak er i kommunal regi, noen tiltak finansieres av andre og andre tiltak krever ikke konkret finansiering, men samarbeid med andre aktører og andre måter å jobbe på. Tiltak som gir økonomisk gevinst for driften i Arendal kommune prioriteres.

Hvordan måler vi klimagassutslipp?

Det er vanlig å bruke enheten tonn CO2e pr. innbygger for å beskrive reduksjonen man trenger for å nå klimamålene. For å begrense global oppvarming til 1,5 må klimagassutslippene ned til rundt 1 tonn CO2e pr. innbygger i 2030.

I 2024 var utslippet i Arendal kommune 112 167,3 CO2e. Innbyggertallet vårt var 46 355. Det betyr at klimagassutslippene var 2,4 tonn CO2e pr. innbygger.

Hvis Arendal skal nå målet om å ha 55 000 innbyggere i 2040 og samtidig nå målet om å være en 1,5 graders by, må klimagassutslippene bli redusert til 55 000 tonn CO2e innen 2040.

Det betyr at vi fortsatt er langt unna å nå vårt klimamål.

Viktige begreper

I forslag til klima- og energiplanen forklares viktige begreper som brukes for å beskrive klimamålene. Les forklaring på klimabegrepene her.

Klimastatistikk

Klimastatistikk for Arendal

Miljødirektoratet publiserer årlig statistikk over kommunenes klimagassutslipp. Dette utgjør grunnlaget for Arendals klimabudsjett og viser utslipp av klimagasser i Arendal innenfor kommunens grenser. Merk at Miljødirektoratets statistikk gjelder for 2024.

Klimagassutslippene har gått ned med 11 % i Arendal fra referanseåret 2017 til 2024. Det er størst reduksjon i sektorene veitrafikk, oppvarming, avfall og avløp og produkter med fluorgasser.

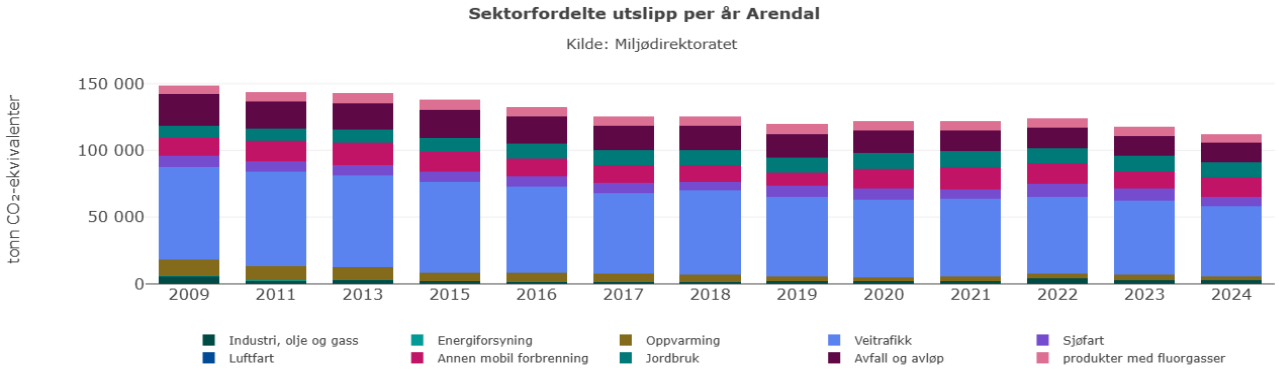

Klimastatistikk Arendal kommunes drift

Energi- og klimaregnskapet for 2025 viser at totale klimagassutslipp for driften i Arendal kommune var 3 515,2 tonn CO2e. Det har vært en reduksjon i utslipp på hele 32,3 % sammenlignet med 2024. Dette skyldes en reduksjon på 97,6 % ved Saulekilen Renseanlegg. Det ble ikke forbrent noe fyringsolje i 2025, dette ble forbrent i 2024 da anlegget hadde havari dette året. For biogass har anlegget økt egen produksjon (dermed mindre konsumpsjon fra andre) og har oppgradert i fasiliteterredusert forbruk av drivstoff og biogass og bedre datakvalitet

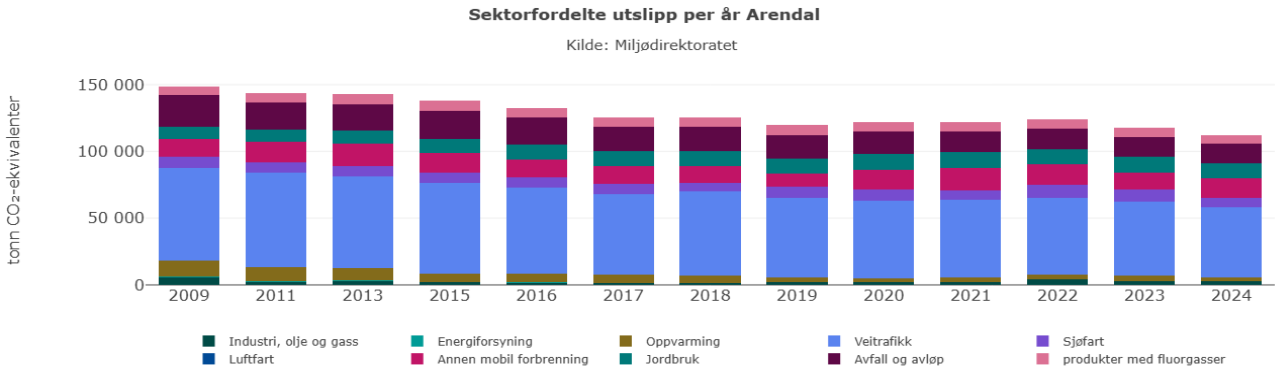

Klimastatistikk Arendal kommunes drift

Energi- og klimaregnskapet for 2025 viser at totale klimagassutslipp for driften i Arendal kommune var 3 515,2 tonn CO2e. Det har vært en reduksjon i utslipp på hele 32,3 % sammenlignet med 2024. Dette skyldes en reduksjon på 97,6 % ved Saulekilen Renseanlegg. Det ble ikke forbrent noe fyringsolje i 2025, dette ble forbrent i 2024 da anlegget hadde havari dette året. For biogass har anlegget økt egen produksjon (dermed mindre konsumpsjon fra andre) og har oppgradert i fasiliteterredusert forbruk av drivstoff og biogass og bedre datakvalitet

Klimagassutslippene fra Arendal kommune som organisasjon i 2025 tilsvarer 3,1 % av de totale direkte utslippene for kommunen. Dette gjør kommunen som organisasjon til en liten brikke i de totale klimagassutslippene. Kommunen er derfor en viktig aktør som må arbeide utad mot våre innbyggere og næringsliv for å kunne ha en vesentlig effekt på de større utslippene.

Klimatiltak og finansiering

Tabellene nedenfor viser tiltak som er prioritert i økonomiplanen for 2026 og fram mot 2029. Tabellene viser navn på tiltaket, hvilken utslippssektor tiltaket adresserer og CO2-ekvivalent reduksjon (dersom estimerbart).

Flere av tiltakene har hatt finansiering gjennom tidligere økonomiplaner, som for eksempel utskifting av kjøretøy og biogassanlegget på Saulekilen renseanlegg. Andre er tatt med ettersom de ikke trenger ekstra finansiering utover vanlig drift.

Under er det listet opp konkrete tiltak i ulike tabeller. Ved å klikke på tiltakene får man også fram beskrivelsen av hva tiltaket innebærer og hvordan det finansieres. Tabellene nedenfor viser tiltak som er prioritert i økonomiplanen fram mot 2029. Tabellene viser navn på tiltaket, hvilken utslippssektor tiltaket adresserer og CO2-ekvivalent reduksjon (dersom estimerbart).

Ved å klikke på tiltakene får man også fram beskrivelsen av hva tiltaket innebærer og hvordan det finansieres.

Tabellen viser beregnet reduksjon for 2026 og 2030.
Årlig klimaregnskap for kommunens drift viser utvikling i utslipp av klimagasser. Beregninger gjøres kun en gang pr år. I tertial 2 gis det en status på framdrift i tiltakene.

Klimatiltak med i økonomiplanen

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Klimatiltak	Sektor	Reduksjon 2026	Reduksjon 2027	Reduksjon 2030
Biogass på Saulekilen renseanlegg. Ferdigstilt.	Energiforsyning	80,0	0,0	140,0
Dekke 10% energibruk i eksisterende bygg med fornybar energi	Energiforsyning	12,0	0,0	20,0
Utskifting av fossile tjenestebiler til elbiler. Leasing.	Veitrafikk	149,0	149,0	149,0
Utskiftning eide kjøretøy i Kommunalteknikk og Geodata, fra fossil til el.	Veitrafikk	29,0	0,0	73,0
Sum		270,0	149,0	382,0

Indirekte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Klimatiltak	Sektor	Reduksjon 2027	Reduksjon 2030
Legge til rette for Miljøfyrtårnsertifisering av næringslivet	Miljøledelse	0,0	0,0
Medlemskap i og fremsnakking av Klimapartnere	Miljøledelse	0,0	0,0
Sertifisere alle enheter som Miljøfyrtårn	Miljøledelse	0,0	0,0
Styrke samarbeidet med Agder FK og AKT for å øke andelen som tar ferge og buss	Miljøledelse	0,0	0,0
Videreutvikle ordningen med gjenbruk av møbler og inventar i kommunale bygg	Miljøledelse	0,0	0,0
Sykkelbyen Arendal lager kampanjer sammen med aktuelle aktører	Veitrafikk	0,0	0,0
Utskifting til LED-armatur veilys	Veitrafikk	0,0	0,0
Sum		0,0	0,0

Økonomiske rammebetingelser

Kommunen har det siste året stått i store omstillinger. Dette har vært nødvendig både fordi den økonomiske situasjonen har vært og er fortsatt svært stram, og fordi det er behov for å tilpasse tjenestene til endringer i demografi og framtidig tilgang på ressurser.

Kommunen har gjennom 2026 fortsatt stort merforbruk i tjenestene og det har i tertialrapportene vært fokus på avsette midler til fond for kunne møte merforbruket ved årets slutt. Dersom disposisjonsfondet må brukes for å dekke hele merforbruket i sektorene vil man gå inn i 2027 med et svært redusert fond, og lite midler til å møte ekstraordinære utgifter i 2027. For å få justert utgiftsnivået og dermed merforbruket i sektorene er det derfor svært viktig å fortsette arbeidet med å gjennomføre vedtatte tiltak for sikre økonomisk effekt. I tillegg er det behov for ytterligere tiltak de kommende årene for å gå balanse i handlingsplanperioden.

Føringer fra statsbudsjettet

I regjeringens forslag til statsbudsjettet for 2027 er kommunenes frie inntekter økt med 2,6 mrd. kroner fra 2026. Veksten er lavere enn det nederste anslaget i intervallet for veksten som ble lagt fram i kommuneproposisjonen (2,8 – 3,2 mrd. kroner). Dette begrunnes med at anslaget for forventet økning i tjenesteomfang i 2027 i forbindelse med demografiendringer er nedjustert fra 2,4 mrd. kroner til 2,2 mrd. kroner. Den foreslåtte veksten vil da gi et handlingsrom for kommunene utover merkostnader til demografi på 0,4 mrd. kroner på landsbasis, hvorav 80 mill. kroner av økningen er begrunnet med opptrappingsplanen for psykisk helse.

Regjeringen har lagt til grunn at skatter (inkludert eiendomsskatt) skal utgjøre 40 % av kommunenes samlede inntekter i 2027 (samme nivå som i 2026). I skatteanslaget for 2027 er det lagt til grunn en sysselsettingsvekst på 0,3 % og en årslønnsvekst på 4,0 %. Den maksimale kommunale inntektsskattesatsen for 2027 foreslås økt til 13,4 % (en økning på 2,05 % fra 2026).

Den kommunale lønns- og prisveksten (deflatoren) er anslått til 3,8 prosent for 2027, med en anslått årslønnsvekst (inkludert merkostnader pensjon) på 4,5 % og prisvekst (kjøp og salg av varer og tjenester) på 2,9 %.

Arendal kommune har en beregnet vekst i korrigerte frie inntekter på 4,6 % fra 2026 til 2027 (sammenlignet med 4,9 % for landet samlet). Økte kostnader knyttet til befolkningsendringer, lønnsvekst og pensjon gjør at kommuneøkonomien oppleves som svært stram.

Kommunens økonomi og KOSTRA

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering. Det er kommunens eksterne regnskap og gir viktig styringsinformasjon. I arbeidet med handlings- og økonomiplanen (HØP) er KOSTRA-dataene brukt som grunnlag for kommunens prioriteringer.

KOSTRA-dataene viser at Arendals økonomi fortsatt er krevende ved starten av planperioden. Arendal har lavere frie inntekter per innbyggere enn gjennomsnittet for kommunene i kostragruppe 11. Arendal kommune har også høyere gjeld og mindre penger i disposisjonsfondet enn sammenlignbare kommuner.

Budsjettprosessen 2027-2030

Kommunen har fortsatt en svært stram økonomisk situasjon, og arbeidet med handlings- og økonomiplan 2027-2030 har derfor i år også vært krevende. Det er så langt i 2026 et samlet anslag på merforbruk i tjenestene på 86 mill. kroner, og det er stor risiko for at man må bruke av disposisjonsfondet ved årets slutt for å få balanse. Det vil si at risikoen er stor for at man går inn i 2027 med lite midler på disposisjonsfond, og at flere tjenester starter året med for høyt utgiftsnivå.

For å få balanse i budsjettet, og for å få en sunn kommuneøkonomi framover, ser kommunedirektøren fortsatt behov for store omstillinger de neste årene. Det er også vesentlig at man jobber videre med å lykkes med allerede vedtatte tiltak.

Budsjettprosessen startet med å få fram et konsekvensjustert budsjett for kommende handlingsplanperiode. Dette ga kommunedirektøren et oppdatert bilde på den økonomiske situasjonen, og med bakgrunn i dette ble det i mai utarbeidet et utfordringstall for 2027 på 100 mill. kroner som er videreført i hele planperioden. Utfordringstallet ble fordelt på sektorene, og inngår i i sektorrammene som et innsparingstiltak som må løses med nye tiltak. Ved fastsetting av sektorrammene er det også tatt hensyn til merforbruk i tjenestene og endring i demografi.

Det økonomiske bildet viste at den største utgiftsveksten kommer fra og med 2028. Utfordringstallet som sektorene har fått tildelt er nødvendig dersom man skal kunne klare å møte de økte utfordringene fra 2028, og for å få effekt er det nødvendig å starte dette arbeidet allerede i 2027. I 2027 gir det kommunen et handlingsrom til sette av midler til disposisjonsfond. Et disposisjonsfond er viktig for å møte de økte utgiftene i 2028. I tillegg står kommunen i store omstillinger hvor risikoen er stor for økte utgifter i overgangsfaser. Det er derfor vesentlig at kommunen sikrer et disposisjonsfond for å møte økte utgifter framover, og for ha en redusere risikoen for at kommunen neste år får et negativt resultat ved årets slutt. I tillegg bør kommunen ha midler på disposisjonsfond for å møte utfordringene som kommer resten av planperioden.

Sektorene har siden mai jobbet videre med å løse utfordringstallet for kommende planperiode. Fokuset har vært på hvordan kommunen kan gi best mulig tjenestetilbud innenfor den økonomiske rammen kommunen har til rådighet, med bakgrunn i:

- tilpasning til demografi (færre barn, flere eldre)
- nødvendig omstilling og utvikling av tjenestene
- riktig nivå og kvalitet på tjenestene; kommunen skal gi gode nok tjenester innenfor de økonomiske rammene man står over for

Arbeidet med tiltak har videre tatt utgangspunkt i:

- at budsjettet skal være realistisk
- at tiltak skal være realiserbare og gi ønsket effekt
- vurderinger av tjenestene med tanke på:
    - hva som er mulig å slutte med (hva kan tas ut)
    - hva det kan det gjøres mindre av (redusere nivå og kvalitet)
    - hva kan effektiviseres (hva kan gjøres på andre måter, strukturendringer, annen organisering av oppgaver og tjenester)

I slutten av mai ble bystyret informert om utfordringsbildet for kommende planperiode. Dette viste et behov for å ta ned nivået på driftsutgifter med 100 mill. kroner økende til 300 mill. kroner. Parallelt

med kommunedirektørens budsjettarbeid har det i høst vært avholdt ett formannskapsmøte med fokus på å gi politikerne et oppdatert bildet av sektorenes arbeid med tiltak og utfordringene videre.

Fram mot statsbudsjettet har kommunedirektøren oppdatert kostnadsanslagene som har dannet grunnlaget for endelig saldering. For å få balanse i hele planperioden har det vært nødvendig med ytterligere tiltak utover utfordringstallet 2028. For å sikre budsjettbalanse framover, og oppnå ønsket økonomisk effekt, er det viktig å fortsette arbeidet med å gjennomføre vedtatte tiltak, og starte arbeidet med nye tiltak. Kommunedirektøren erkjenner at omstilling tar tid, og at noen tiltak ikke gir effekt fra start. Det er derfor viktig å arbeide med nye tiltak allerede fra 2027 for å oppnå ønsket effekt i planperioden.

Finansielle handlingsregler

Kommuneloven §14.2 stiller krav til at kommunestyret vedtar finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Bystyret vedtok i sak 23/64 i 2023 nye økonomiske handlingsregler. Dette er mer forpliktende enn tidligere måltall, og kommunedirektøren skal legge til rette for å nå disse gjennom god og bærekraftig økonomistyring. Følgende handlingsregler er vedtatt for Arendal kommune:

- Handlingsregel for netto driftsresultat skal være i gjennomsnitt 1,75 % av brutto driftsinntekter i økonomiplanperioden
- Handlingsregel for gjeldsgrad skal være 100 % av brutto driftsinntekter eller lavere ved utløp av økonomiplanperioden.
- Handlingsregel for disposisjonsfond skal være på minst 5 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt i økonomiplanperioden

I kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan for 2027-2030 oppnår man kun handlingsregelen på netto driftsresultat i 2027, resten av årene og de andre måltallene oppnås ikke.

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	Oppr. bud. i fjor 2026	2027	2028	2029	2030
Rammetilskudd	-1 769 544	-1 815 191	-1 891 733	-1 891 733	-1 898 733	-1 905 733
Inntekts- og formuesskatt	-1 675 499	-1 774 933	-1 857 359	-1 857 359	-1 857 359	-1 857 359
Eiendomsskatt	-182 192	-191 247	-199 651	-203 222	-204 722	-216 222
Andre generelle driftsinntekter	-153 553	-141 506	-126 753	-109 898	-101 596	-94 502
Konsesjonskraftinntekter	-6 486	-5 700	-5 931	-5 931	-5 931	-5 931
Sum sentrale inntekter	**-3 787 273**	**-3 928 577**	**-4 081 427**	**-4 068 143**	**-4 068 341**	**-4 079 747**

Samlet utgjør sentrale inntekter til finansiering av kommunens drift 4 081 mill. kroner for 2027. Basert på forutsetningene som er lagt til grunn er inntektsutvikling utover i perioden relativt flat i årene 2028 - 2030.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet består av flere elementer: et innbyggertilskudd som er likt fordelt pr. innbygger, utgiftsutjevning som kompenserer for ulike utgiftsbehov mellom kommuner, inntektsutjevning som jevner ut forskjeller i skatteinntekter, en inntektsgarantiordning (INGAR) som demper større inntektsfall, og skjønnsmidler som fordeles etter særskilte behov fra Statsforvalteren.

Rammetilskuddet og skatteinntektene er beregnet ut fra føringene i statsbudsjettet. For å beregne Arendals skatteinntekter og inntektsutjevning er KS sin prognosemodell benyttet.

Rammetilskuddet er beregnet til 1 892 mill. kroner i 2027. For årene 2028–2030 har kommunedirektøren lagt inn et konservativ inntektsanslag med ingen økning i 2028, en økning på 7 mill. kroner i 2029 og en økning med 7 mill. kroner i 2030. Det er usikkerhet rundt befolkningsveksten i kommunen, og regjeringen gir bare budsjettforutsetninger for ett år av gangen. Dette gjør at inntektsanslagene framover har en stor grad av usikkerhet. Kommunen jobber aktivt for å øke befolkningsveksten, og forventer høyere vekst enn SSBs anslag i 2030. Inntektene knyttet til befolkningsvekst fordeles mellom rammetilskudd og skatt.

Inntekts- og formuesskatt

Kommunens skatteinntekter for 2027 er anslått til 1 857 mill. kroner og er budsjettert på samme nivå utover i perioden på grunn av usikkerhet rundt befolkningsvekst. Etter endringer i inntektssystemet viser modellen at Arendals skatteandel øker noe – fra ca. 85,9 % av landssnittet i 2026 til 86,1% i 2027. Etter inntektsutjevning vil kommunens nivå på frie inntekter, rammetilskudd og inntekts- og formuesskatt, ligge på ca. 95,7 % av landssnittet i 2027.

Eiendomsskatt

For Arendal kommune er det vedtatt en eiendomsskatt som gir mest mulig inntekt for kommunen. For eiendomsskatt på næring vil maks sats være oppnådd i 2028. Det er også en forventning om økte inntekter på eiendomsskatt utover i økonomiplanperioden som følge av økt næringsetablering øst i kommunen og dette er innarbeidet fra 2030 med 10 mill. kroner.

Andre generelle driftsinntekter

Integreringstilskudd er vurdert i samarbeid med NAV og Arendal voksenopplæring, og dette er korrigert i tråd med forventet økning i antall flyktninger.

Det er ulike satser for tilskudd, avhengig av hvilken kategori en person blir bosatt i år 1; voksen, barn eller enslig voksen. Fra år 2 til 5 blir det utbetalt et likt tilskudd per person, og størrelsen på satsene fra år 2-5 varierer. Høyeste sum er for det andre året. Utviklingen i økonomiplanperioden viser med bakgrunn i dette en reduksjon i inntekten de tre siste årene. Kommunedirektøren følger integreringstilskuddet og utviklingen av dette i de løpende tertialrapportene. Utgifter til flyktninger vurderes også i samsvar med økning/reduksjon i antall flyktninger, og justering av dette ligger til sektoren Kultur og inkludering hvor NAV og Arendal voksenopplæring har sine budsjetter.

Konsesjonskraftinntekter

Konsesjonskraftinntekter er budsjettet i tråd med forutsetningene gitt av Konsesjonskraft IKS.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	Oppr. bud. i fjor 2026	2027	2028	2029	2030
Avskrivninger	130 885	247 376	220 286	235 568	248 573	248 573
Lønnsavsetning	-21	90 000	85 000	85 000	85 000	85 000
Sentrale pensjonsposter	23 189	14 342	38 058	52 773	66 077	77 049
Andre overordnede utgifter og inntekter	-11 890	-9 966	-9 944	-9 413	-9 413	-9 413
Sum sentrale utgifter	**142 163**	**341 752**	**333 400**	**363 928**	**390 237**	**401 209**

Avskrivning

Nivået for avskrivning med tilhørende motpost avskrivning er justert ned fra 2026 med 43 mill. kroner. Hovedårsaken til at avskrivning går ned skyldes endring av avskrivningstid på VA-prosjekter fra 40 til 80 år.

Lønnsavsetning

Lønnsavsetingen er midler avsatt sentralt for å dekke utgifter for lønnsoppgjør inneværende år som ikke er ferdig beregnet, og for utgifter til lønnsoppgjør det kommende året. Enhetene kompenseres fortløpende når oppgjørene er ferdig beregnet. Enhetenes budsjettrammer fra 2027 er justert for lønnsoppgjør 2025 (helårseffekt), og sentralt oppgjør 2026 (helårseffekt). I sum utgjør dette ca. 100 mill. kroner. Lønnsavsetning for 2027 skal dekke helårseffekt av lokalt lønnsoppgjør 2026, samt 8/12 av neste års lønnsoppgjør (sentral og lokalt oppgjør).

Lønnsavsetningen er beregnet med utgangspunkt i anslag for lokalt lønnsoppgjør 2026 og årslønnsvekst som inngår i kommunal deflator. Denne er oppgitt i statsbudsjettet for 2027 og utgjør 4,0 %.

Med bakgrunn i dette er lønnsavsetningen beregnet til 85 mill. kroner. Lønnsavsetningen vil bli vurdert gjennom 2027 i tertialrapportene.

Sentrale pensjonsposter

Arendal kommune har medlemmer i tre pensjonskasser; Arendal kommunale pensjonskasse (AKP), Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Det er først og fremst budsjettanslagene fra AKP som påvirker budsjettet i Arendal kommune, da denne pensjonskassen har størst medlemsmasse.

Vurderingen av pensjon er basert på anslag fra pensjonskassene for neste års pensjonspremie (løpende premie og reguleringspremie), og anslag på økonomiske størrelser som netto pensjonskostnad og premieavvik. I tillegg er kommunens midler som er avsatt til premiefond i pensjonskassene, og bruken av disse, en del av vurderingen. Premiefond i pensjonskassene kan kun benyttes til å betale kommunens pensjonspremier, og årlig tilførsel av midler til premiefond avhenger av resultatet i pensjonskassene. Det er viktig at premiefondene i pensjonskassene ikke brukes opp på kort sikt, men at dette kan benyttes i et lengre perspektiv til å dempe svingninger.

Reguleringspremien til AKP er estimert til 133,5 mill. kroner i 2027. Det er lagt opp til at kommunen betaler 50 mill. kroner av reguleringspremien over eget budsjett. Dette videreføres i hele planperioden. Årlig reguleringspremie til AKP utover 50 mill. kroner forutsettes dekket av premiefond i pensjonskassen. For 2027 utgjør dette 83,5 mill. kroner.

Pensjonspostene for 2027 er budsjettert i tråd med forutsetningene fra pensjonskassene. Prognosene viser at pensjonsutgiftene økter utover i perioden. Størst er økningen i 2029 og 2030. De økte utgiftene er delvis innarbeidet i budsjettet. Det forutsettes at deler av de økte utgiftene dekkes ved økt bruk av premiefond i pensjonskassene utover det som er forutsatt i prognosene. For premieavvikene er det lagt til grunn 7-års amortisering i handlingsplanperioden.

Pensjonspostene må følges tett gjennom 2027 i tertialrapportene. Kommunedirektøren vil foreta løpende vurdering av bruk av premiefond i pensjonskassene for å redusere utgiftsnivået så langt det er mulig.

Egenkapitaltilskudd til AKP og KLP er lagt inn i budsjettet med henholdsvis 10 mill. kroner og 1,7 mill. kroner. Egenkapitaltilskudd føres i investering, og finansieres ved overføring av midler fra drift.

Andre overordnede inntekter og utgifter

Denne posten består av mindre overordnede utgifter og inntekter som inngår i budsjettområdet Felles finansiering drift. Den største posten er rentekompensasjon på investeringer, og i 2027 utgjør denne ca. 8,3 mill. kroner i 2027 og reduseres til ca. 7,8 mill. kroner i 2030. I andre overordnede inntekter og utgifter inngår også budsjettposter knyttet til justeringsrett på mva. Dette bidrar positivt med ca. 0,5 mill. kroner netto for kommunen.

Finansinntekter og - utgifter

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	**Oppr. bud. i fjor 2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Renteinntekter	-100 794	-93 356	-108 087	-108 132	-106 480	-105 997
Utbytter	-107 239	-53 681	-83 887	-75 036	-77 325	-79 614
Renteutgifter	253 260	264 305	324 671	327 893	315 370	331 594
Avdrag på lån	185 946	202 215	181 023	197 984	200 152	206 457
Netto finansinntekter/finansutgifter	**231 173**	**319 483**	**313 720**	**342 709**	**331 717**	**352 440**
Finansutgifter i tjenesteområdene	-2 059	-189	-589	-589	-589	-589
Totale finansutgifter	**229 114**	**319 295**	**313 130**	**342 119**	**331 127**	**351 850**
Motpost avskrivninger	-130 885	-247 376	-220 286	-235 568	-248 573	-248 573

Renter og avdrag

Renteinntekter består av renter på bankinnskudd, videreutlån til startlån og utlån til foretaket Arendal havn FK.

Samlede renteinntekter i 2027 forventes å bli noe høyere enn i 2026 på grunn av økt styringsrente, og budsjettposten på 108 mill. kroner er en økning med ca. 14,7 mill. kroner sammenlignet med opprinnelig budsjett for 2026.

Minimumsavdrag øker i økonomiplanperioden i takt med økt låneopptak i forbindelse med kommunens investeringer.

Renteutgifter i 2027 og 2028 forventes å være noe høyere enn i 2026, før de avtar noe i 2029, og øker igjen i 2030. Utviklingen henger sammen med både kommunens investeringsplan, forventet utvikling i styringsrente de neste fire årene, og forholdvis vekting av lån med fast og flytende rente i kommunens låneportefølje. Se egne kapitler om investering og finansforvaltning for mer informasjon.

Utbytte

Det er budsjettert med følgende utbytte i handlingsplanperioden:

Beløp i 1000

	2027	2028	2029	2030
Agder renovasjon næring AS	-2 440	-2 440	-2 440	-2 440
P-Hus Vest AS	-750	-750	-750	-750
Garantiprovisjon (Returkraft AS)	-400	-400	-400	-400
Myra Biovarme AS	-300	-300	-300	-300
P-hus Pollen AS	-300	-300	-300	-300
P-hus Tyholmen AS	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Å energi AS	-78 397	-54 546	-56 835	-59 124
Forventning om økte utbytter i 2028-2030	0	-15 000	-15 000	-15 000

Utbyttene som er lagt til grunn i perioden for de ulike selskapene tar utgangspunkt i årets utbetaling, og prognose fra Å energi. Kommunen har en forventning om at utbytte fra Å energi, P-hus Tyholmen og P-hus Pollen vil bli høyere utover i perioden. Med bakgrunn i dette er det lagt inn en forventning om økt utbytte fra 2028 på 15 mill. kroner utover prognosene.

Det forventes også økt utbytte utover i handlingsplanperioden til finansiering av utgifter knyttet til fylkesvei 475. Kommunen skal betale tilskudd til fylkeskommunen for utgifter til FV475 i henhold til avtale, og dette skal bl.a. finansieres ved utbytte fra Eyde Energipark Holding AS. Utgifter med tilhørende finansiering vil bli innarbeidet i handlingsplan 2028-2031 når tallene er klare. Veien er fullfinansiert gjennom utbytte og inngåtte avtaler om anleggsbidrag fra eksterne aktører. Det vises bl.a. til BS-sak 54/2025.

Avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	Oppr. bud. i fjor 2026	2027	2028	2029	2030
Overføring til investering	13 017	12 991	13 091	13 091	13 091	13 091
Avsetninger til bundne driftsfond	0	300	500	500	500	500
Avsetninger til disposisjonsfond	35 974	19 354	115 000	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	**48 991**	**32 645**	**128 591**	**13 591**	**13 591**	**13 591**
Netto avsetninger og årsoppgjørsdisposisjoner i tjenesteområdene	12 375	-9 272	-9 509	0	0	0
Totale avsetninger	**71 035**	**28 373**	**119 082**	**13 591**	**13 591**	**13 591**

Avsetninger/bruk av fond og overføringer til investering

Overføring til investering består av egenkapitaltilskudd til AKP og KLP, med henholdsvis 10 mill. kroner og 1,7 mill. kroner. I tillegg kommer overføring av reklameinntekter fra Norac stadion på ca. 1,4 mill. kroner. Overføringene er lagt til grunn i hele handlings- og økonomiplanperioden.

Reguleringsavgift fra Nisservassdraget skal avsettes til bundet fond og utgjør 0,5 mill. kroner. Dette er budsjettert i hele handlings- og økonomiplanperioden. Det er i tillegg budsjettert med bruk/avsetning til bundne fond i sektorene i 2026. Det er lagt til grunn bruk av bundne fond på 9,5 mill. kroner i sektorene i 2027. Budsjettering av bundne fond gjøres hovedsakelig for ett år av gangen i sektorene.

Disposisjonsfond

I 2027 forslås det å avsette ca. 115 mill. kroner til disposisjonsfond. I resten av handlingsplanperioden er det ikke funnet rom for å avsette midler til disposisjonsfond. Avsetning til disposisjonsfond er viktig for å møte:

- økte utgifter i omstillingsperioden
- merforbruk i tjenestene
- uforutsette utgifter
- renteøkning
- økte pensjonsutgifter
- buffer for økte utgifter framover

Disoposisjonsfond vil på sikt også kunne bidra til å finansierer investeringsprosjekter, slik at de ikke må lånefinansieres fullt ut. Dette vil dempe økte renter og avdrag i drift.

Foreløpig prognose for 2026 viser at risikoen for måtte hente midler fra disposisjonsfondet ved årets slutt for å dekke merforbruk er svært stor. Dette vil kunne svekke fondet betydelig inn i 2027. Fondet etter tertial 2 er ca. 135 mill. kroner. Merforbruk i tjenestene er pr. tertial 2 estimert til 86 mill. kroner.

Finansiell handlingsregel for disposisjonsfond

Vedtatt handlingsregel tilsier at kommunen skal ha midler på disposisjonsfond som utgjør minst 5 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt i planperioden. Tabellen under viser et anslag på utviklingen i disposisjonsfond. I oversikten er det forutsatt at merforbruk i tjenestene i 2026 må dekkes med bruk av disposisjonsfond ved årets slutt. I tillegg er forslag til avsetning i tertial 2 2026 lagt til grunn. Basert på dette utgjør disposisjonsfond 2,9 % i 2027. Det er ikke funnet rom for å avsette ytterligere midler til disposisjonsfond i resten av planperioden. Det er heller ikke lagt til grunn å bruke av fondet for å få balanse de enkelte årene. Disposisjonsfondet utgjør dermed ca. 3,2 % i 2027 og 2028, og reduseres deretter til 3,1 % i resten av perioden. Dette betyr at handlingsregelen ikke oppnås i budsjett- og handlingsplan for 2027-2030.

Beløp mill. kroner

				Økonomiplan		
	Regnskap 2025	**Oppr. budsjett 2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
IB Disposisjonsfond	-22,5	-56,5	-49,5	-164,5	-164,5	-164,5
Avsetning	-36,0	-79,0	-115,0			
Bruk	2,0	86,0				
UB Disposisjonsfond	-56,5	-49,5	-164,5	-164,5	-164,5	-164,5
Disposisjonsfond i % av sum driftsinntekter	1,1 %	1,0 %	3,2 %	3,2 %	3,1 %	3,1 %

Brutto og netto driftsresultat

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	**Oppr. budsjett 2026**	**Økonomiplan 2027**	**Økonomiplan 2028**	**Økonomiplan 2029**	**Økonomiplan 2030**
Brutto driftsresultat	-75 613	-100 292	-211 927	-120 142	-96 145	-116 868
Netto driftsresultat	-71 035	-28 373	-119 082	-13 591	-13 591	-13 591
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter	1,38 %	0,57 %	2,28 %	0,26 %	0,26 %	0,26 %

Brutto driftsresultat er løpende driftsinntekter fratrukket løpende driftsutgifter. Her inngår ikke renter og avdrag, utbytter, overføring fra/til fond og investering. Kommunedirektørens forslag til budsjett viser et positivt brutto driftsresultat med 211,9 mill. kroner i 2027. Sammenlignet med opprinnelig budsjett for 2026 er dette en forbedring på nærmere 112 mill. kroner. Det positive brutto driftsresultatet reduseres utover i perioden og ender på 116,9 mill. kroner i 2030. Reduksjonen i netto driftsresultat henger sammen med at utgiftsnivået (nettoutgiftene) øker utover i handlingsplanperioden.

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat er summen av brutto driftsresultat og netto utgifter til finansposter og viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Netto driftsresultat skal også være tilstrekkelig til å dekke merforbruk fra tidligere år.

Budsjettet for 2027 legges fram med et positivt netto driftsresultat på 119,1 mill. kroner. Dette disponeres til planlagt bruk/avsetning på bundne fond og overføring til investering. I tillegg er det disponert 115 mill. kroner til disposisjonsfond i 2027. I resten av planperioden er netto driftsresultat kun tilstrekkelig til å dekke planlagt overføring til investering og avsetning av reguleringsavgift til Nisservassdraget til bundet fond i sum 13,6 mill. kroner.

Finansiell handlingsregel for netto driftsresultat

Handlingsregelen angir at netto driftsresultat skal være i gjennomsnitt 1,75 % av sum driftsinntekter i økonomiplanperioden. I tabellene over framgår resultatmålet for økonomiplanperioden. I 2027 er netto driftsresultat positivt og utgjør 2,28 % av sum driftsinntekter. I resten av økonomiplanperioden er det positivt med 0,26 %. Den vedtatte handlingsregelen oppnås i 2027, men resten av planperioden er vesentlig lavere enn måltallet.

Tallene viser at selv om 2027 ender med et netto driftsresultat som er tilfredsstillende, så øker utgiftene utover i perioden. Dette medfører at netto driftsresultat fra og med 2028 kun dekker planlagte overføringer til investering og avsetning til fond. For å oppnå balanse i planperioden er det nødvendig med ytterligere tiltak og videre omstilling i tjenestene fra 2028. Netto driftsresultat i 2027 gir rom for å avsette midler til disposisjonsfond. Dette vil gjøre kommunen bedre rustet til å møte utfordringene i resten av handlingsplanperioden.

Sektorenes driftsbudsjetter

Sektorenes økonomiske rammer framgår av tabellen under. Budsjettrammene for den enkelte sektor er nærmere forklart under sektorkapitlene. Det er disse rammene sektorene rapporterer på gjennom året.

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	**Oppr. budsjett 2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Samfunn og næring	189 591	207 205	177 952	192 105	196 686	194 697
Helse og mestring	1 350 063	1 381 982	1 434 513	1 511 902	1 519 302	1 518 002
Oppvekst og utdanning	1 338 289	1 218 644	1 216 982	1 209 595	1 201 450	1 193 450
Kultur og inkludering	408 130	409 576	409 305	390 941	403 941	401 941
Organisasjon og utvikling	179 800	190 567	201 847	183 958	183 008	182 008
Økonomi og strategi	75 738	69 099	85 403	94 982	76 982	70 982
	3 541 611	**3 477 073**	**3 526 002**	**3 583 484**	**3 581 370**	**3 561 081**

Hovedtrekk i sektorenes økonomiske rammer

Tabellen viser utviklingen innen de ulike sektorene i kommende økonomiplanperiode sammenlignet med opprinnelig budsjett 2026.

Rammene er konsekvensjustert for:

- vedtak
- inngåtte avtaler
- konsekvenser av kjente lønnsoppgjør
- endringer i pensjonssatser
- organisatoriske endringer i Handlings - og økonomiplan 2027-2030
- endringer i allerede vedtatte tiltak i hht til oppdaterte prognoser/beregninger

Sektorene er ikke kompensert for prisøkning utover deflatorjusteringer av inngåtte avtaler.

Sektorens rammer er redusert fra 2027 med omlag 100 mill. kroner basert på det økonomiske utfordringsbildet for kommende planperiode. Dette kommer i tillegg til tidligere vedtatte tiltak.

Reduserte rammer er nødvendig for å møte de økte utgiftene som kommer fra 2028. Økte utgifter er først og fremst knyttet til baser for nye bofelleskap og nye omsorgsboliger, leie av ny svømmehall, økte renter og avdrag og økte utgifter til pensjon. Baser for bofelleskap og nye omsorgsboliger utgjør alene ca. 110 mill. kroner i økte utgifter til 2028.

For å få effekt inn i 2028 må arbeidet med å redusere utgiftsnivået starte allerede i 2027. Sektorene jobber aktivt med tiltak og prioriteringer innenfor sine tjenesteområder, og dette er nærmere omtalt i sektorkapitlene.

For å oppå budsjettbalanse fra 2028 vil det i tillegg være behov for ytterligere omstilling i tjenestene, og dette er innarbeidet i sektorrammene med hhv. 59 mill. kroner, 75 mill. kroner 95 mill. kroner.

Som det framgår av oversikten over er det i kommende handlings- og økonomiplanperioden foretatt en omdisponeringer av budsjettmidler for å møte økt behov i helse og mestring. Dette er i tråd med den demografiske utviklingen, og er nødvendig for å kunne møte det økende behovet innen helse og omsorgstjenester i tiden som kommer.

Gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser

Beløp i 1000

	2027	2028	2029	2030
Langsiktig gjeld (ink. startlån)	7 358 019	7 594 314	7 807 519	8 096 580
Garantier	156 333	129 019	101 706	74 393
Leie- og leasingsavtaler	45 845	48 398	52 710	52 710

Langsiktig gjeld består av investeringsgjeld og startlån (se egne kapitler om investeringer og finansforvaltning).

Garantier består hovedsakelig av to store garantier i forbindelse med låneopptak i Returkraft AS (totalsum 136 mill. kroner per 2027), en mindre garantier til Steinerskolen i Arendal (4. mill. kroner per 2027), og en garanti til Agder fylkeskommune i forbindelse med Fylkesvei 475 Næringsveien (15 mill. kroner per 2027). I tillegg har kommunen noen mindre bankgarantier i forbindelse med transportløyver. Garantier til Returkraft AS trappes gradvis ned for hvert år, slik at kommunens garantiforpliktelse blir vesentlig lavere utover i perioden.

Leie- og leasingsavtaler viser årlig forpliktelse på følgende langsiktige leiekontrakter inklusiv fellesutgifter: Kanalgården (ca. 7,4 mill. kroner, utløper i 2039), Eureka (ca. 16,6 mill. kroner, utløper i 2034), Maxis (ca. 6,7 mill. kroner, utløper i 2027), Alti Arendal (ca. 3,3 mill. kroner, utløper i 2027), Vitensenter Kristiansand (ca. 6,9 mill. kroner, utløper i 2046 – finansieres med eksterne tilskuddsmidler), og leie av ny svømmehall (ca. 11. mill. kroner i 2028 og deretter ca. 22 mill. kroner fra og med 2029, utløper i 2058).

Tilskudd og overføringer til andre

Frivillig innsats er viktig for kommunen og for et levende lokalsamfunn. For å gi gode rammevilkår til frivillig aktivitet yter kommunen økonomisk støtte til lag, foreninger og andre organisasjoner. Tilskudd må sees i sammenheng med kommunens økonomiske situasjon.

Kommunen yter ulike tilskudd:

Driftstilskudd til lag og foreninger fordeles årlig etter søknad. Tildelingene behandles administrativt, basert på innstillinger fra Idrettsrådet og Musikkrådet for sine respektive organisasjoner.

Det kan videre gis prosjekt-, arrangements- og produksjonsstøtte til lag og foreninger. Søknader behandles fortløpende gjennom året. Støtte gis normalt som underskuddsgaranti, og utbetaling skjer etter at rapport og regnskap med nødvendig dokumentasjon er oversendt og godkjent.

Kommunen gir også driftstilskudd til kulturinstitusjoner. De fleste tilskuddene er hjemlet i egne politiske vedtak, og mottakerne skal årlig levere årsmelding og regnskap.

Diverse driftstilskudd ytes i henhold til politiske vedtak, administrative vedtak eller inngåtte avtaler. For disse tilskuddene stilles det krav om rapportering og regnskapsdokumentasjon som grunnlag for oppfølging og kontroll.

Tilskuddsordninger

Kommunen har en tilskuddsordning hvor søknadsfristen er 1. mai året før budsjettåret det søkes støtte for. Ordningen skal sikre at alle tilskuddssøkere gis like muligheter til å søke, og at søknadene vurderes samlet og i sammenheng med kommunens øvrige prioriteringer.

Hovedregelen er at tilskudd innvilges for ett år av gangen. Enkelte tilskuddsmottakere omfattes av flerårige avtaler og inngår derfor ikke i den ordinære søknadsordningen. Kommunen har også enkelte budsjettposter med mindre tilskudd som tildeles gjennom året etter egne søknadsordninger.

For mottakere av større kommunale tilskudd inngås det driftsavtaler. For å sikre nødvendig forutsigbarhet må søknader om videreføring av slike avtaler fremmes i god tid før avtaleperiodens utløp. Eventuelle tilskudd er likevel avhengige av bystyrets årlige budsjettvedtak.

Tilskuddene er budsjettert innenfor de sektorene de naturlig hører til, og omtales nærmere under de respektive sektorområdene.

Kommunale betalingssatser og gebyrer inkl. selvkost

Kommunedirektørens forslag til endring i brukerbetaling (betalingssatser) for 2027 er bygget på:

- Generell prisvekst
- Lover og forskrifter
- Selvkostkalkyle
- Faglige vurderinger
- Tilsvarende satser i sammenlignbare kommuner

Enkelte av de kommunale prisene påvirkes av statsbudsjettet og forskrifter og kan endre seg etter at handlings- og økonomiplanen er vedtatt. Noen av satsene passer ikke inn i et årsløp og kan derfor bli justert i løpet av året, gjerne i et vedtak av tertialrapport. Oppdaterte priser vil bli lagt ut på kommunens hjemmesider fortløpende.

Barnehage
Betaling for barn i barnehager i Arendal kommune følger statens satser for makspris. Satsen for 2027 fastsettes i statsbudsjettet og makspris pr. 01.01.2027 er 1 200 kroner per måned. Ved endring av satsen varsles til barnehagene og foresatte etter vanlige prosedyrer. Satsene for redusert oppholdstid justeres forholdsmessig.

Oversikt over samtlige satser for barnehage kan sees i vedlegg for betalingssatser.

SFO
Prisene for skolefritidsordningen (SFO) foreslås indeksregulert fra 1. august 2027.

For 4. trinn er prisen satt til 3 880 kroner for full plass og 2 470 kroner for redusert plass per måned. Prisen inkluderer enkel matservering.

For 1.–3. trinn er prisene også indeksregulert fra 1. august 2027. Full plass vil koste 2 320 kroner, og redusert plass 290 kroner per måned (matpenger). Dersom SFO ikke har egnede lokaler til matservering, reduseres prisen med 290 kroner per måned.

Nye satser vil da gjelde fra 1. august 2027, i tråd med vedlegg for betalingssatser, og vil bli varslet i henhold til gjeldende rutiner.

Helse og mestring
Betalingssatsene til helse og levekår er økt i forhold til generell prisvekst, faglige vurderinger og statsbudsjettet. Oversikt over satser kan sees i vedlegg for betalingssatser.

Kultur og inkludering
Kommunedirektøren ser det som viktig å holde betalingssatsene på kulturtilbud på lavest mulig nivå. Likevel har vi nå sett oss nødt til å øke enkelte av betalingssatsene noe. Oversikt over satser kan sees i vedlegg for betalingssatser.

Bygg og reguleringsplaner (delvis selvkost)
Bygg- og reguleringsplaner underlagt regelverk for beregning av selvkost, hjemlet kommuneloven §15-1 og selvkostforskriften. Denne omleggingen har påvirket gebyrene, da deler av tjenestene tidligere har

vært finansiert av kommunen. For byggesak og regulering gjøres det mindre justeringer i prisene for neste år, i tråd med deflator.

Betalingssatser vann, avløp, renovasjon og feiing (VARF)
Som tidligere er det fortsatt stor aktivitet innenfor utbedringer av ledningsnettet for vann og avløp, og behovet for store investeringer fremover vil fortsatt være høyt. Dette knytter seg både til styrking av vannforsyning gjennom ny hovedvannledning og nye rensekrav som vil gi behov for store investeringer på tilknyttet renseanlegg på avløpssiden. I tillegg kommer løpende saneringsprosjekter og utbygging av nytt ledningsnett i kommunen. Utfordringene er ikke unike for Arendal kommune, men noe som kjennetegner VA-sektoren i hele landet.

Fra 2026 ble det vedtatt forskriftsendringer, hvor maksimal avskrivningstid for ledningsnett kan økes fra 40 til 80 år med tilbakevirkende kraft. I tillegg kan avskrivningstid for andre anlegg (renseanlegg, pumpestasjoner og høydebasseng) forlenges opp til 40 år for investeringer gjort i 2019 eller tidligere. Dette gir lavere gebyrer for abonnentene på kort sikt. MVA-sats videreføres på 15% for vann og avløp også i 2027.

Det ble også gjort endringer i kalkylerente fra 2026, hvor renten i selvkostberegningen ble endret til 3-måneders NIBOR + 0,7 %. Overgangen til 3-måneders NIBOR + 0,7 % innebærer at kalkylerenten i større grad følger markedsrenten. Samtidig blir renten mer følsom for endringer i rentemarkedet enn tidligere. Fra 2026 til 2027 ser vi en liten økning i kalkylerente (ca. 0,2%), som er et element i at gebyrene går noe opp for 2027.

For 2027 ser vi en normal økning i VA-gebyrer, hvor vann øker med ca. 2,6 %, mens avløp økes med ca. 4,7 % for en normal husholdning. Samlet effekt gir en økning på ca. 3,6 % for 2027. Deretter forventes noe lavere gebyr i 2028, før gebyrene går noe mer opp i 2029 og 2030.

Renovasjon håndteres av Agder Renovasjon IKS (ARIKS), hvor gebyr også beregnes av dem på vegne av kommunen. For 2027 økes gebyrene med 3,4 %, mens feiergebyret øker med ca. 2,1 %.

Kommunedirektøren legger opp til gebyrendringer årlig, i tråd med aktivitets- og kostnadsutvikling i tjenestene, og anbefaler at gebyrene for 2027 og fremover settes på et nivå slik at tjenesten går i balanse. Samlet innebærer forslagene at en gjennomsnittlig husholdning får en økning i vann-, avløps-, renovasjons- og feiegebyrer på om lag 638 kroner i 2027, tilsvarende om lag 53 kroner per måned.

Gebyr	Gebyr normalhusholdning (inkl. MVA)	2026	2027	2028	2029	2030
Vann	Årsgebyr inklusiv mva. (120 m2/150 m3)	5 159	5 324	5 366	5 726	6 288
Avløp	Årsgebyr inklusiv mva. (120 m2/150 m3)	6 900	7 224	7 435	7 479	7 725
Feiing	Sats g400 feie- og tilsynsgebyr	348	355	362	371	387
Renovasjon	Normalhusholdning (140L)	5 108	5 281	5 545	5 872	6 206
SUM		**17 546**	**18 185**	**18 708**	**19 448**	**20 606**

Tabell: Estimert gebyrutvikling per år i kroner.

Basert på tekniske vurderinger og samfunnsikkerhet er det behov for store investeringer fremover (vann og avløp). Investeringene har lange avskrivningsperioder, noe som demper den årlige gebyrveksten. Samtidig vil det samlede investeringsbehovet innebære at gebyrnivået gradvis må økes over tid.

Ved utløpet av 2025 ligger det fortsatt et stort underskudd til fremføring for avløp på ca. 14,0 mill. kroner (se tabell nedenfor). Det forventes et overskudd i etterkalkylen for avløp i 2026, slik at deler av det fremførbare underskuddet kan dekkes inn. Vannområdet hadde om lag 2 mill. kroner på selvkostfond etter avregningen for 2024, og prognosen tilsier at fondet vil øke til om lag det dobbelte etter etterkalkylen for 2026. Selvkostmodellen budsjetterer med å dekke inn fremførbare underskudd innen 2027, i tråd med generasjonsprinsippet. Fondsutvikling henger tett sammen med forskriftsendringer, renteutvikling, strøm- og materialpriser og investeringsbehovet som ligger fremover.

Feiing sitter etter avregning av 2025 med et lite selvkostfond, og forventer å være tilnærmet balanse i perioden fremover.

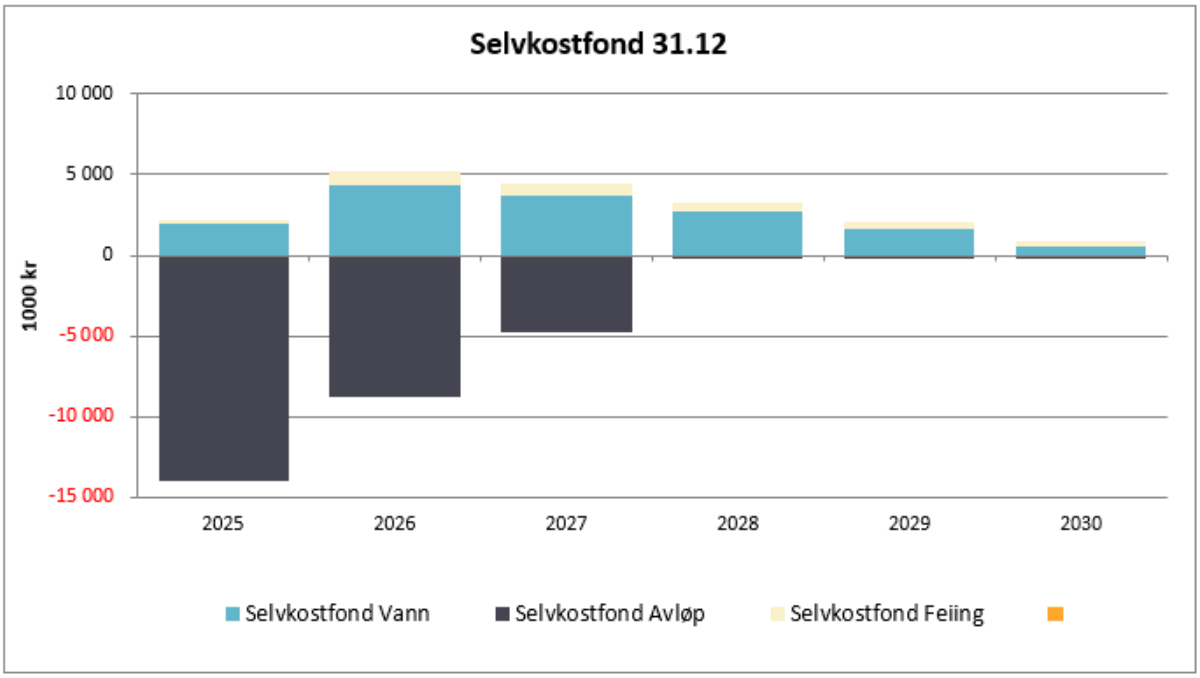

Figur: Estimert utvikling av selvkostfond (VAF) fra 2025 – 2030

Tabellen under viser en skisse på sum avgifter for en standard bolig på 120 m2, omregnet til forbruk på 150 m3. For renovasjon legges det til grunn en normal husholdning (140L). Dette er kun for å illustrere utviklingen, da hver bolig vil bli fakturert ift. faktisk størrelse og forbruk.

Kommunale eiendomsgebyr inkl. MVA	Standard bolig 120m2		
Beskrivelse	**2025**	**2026**	**2027**
Vann (120m2/150m3)			
Abonnementsgebyr	1 878	1 832	1 900
Forbruksgebyr	3 181	3 359	3 425
Sum årsgebyr vann	**5 058**	**5 191**	**5 324**
Avløp (120m2/150m3)			
Abonnementsgebyr	3 023	2 864	3 012
Forbruksgebyr	4 144	4 037	4 212
Sum årsgebyr avløp	**7 167**	**6 900**	**7 224**
Renovasjon (140L)			
Fast renovasjonsgebyr	1 446	1 532	1 584
Variabelt restavfallsgebyr (140L)	3 373	3 575	3 697
SUM standard renovasjonsgebyr	**4 818**	**5 108**	**5 281**
Feiegebyr (unntatt MVA)	**336**	**348**	**355**
Samlede eiendomsgebyrer (ekskl. eiendomsskatt)	**17 379**	**17 546**	**18 185**
Eiendomsskatt*	6 048	6 048	6 048
Samlede eiendomsgebyrer	**23 427**	**23 594**	**24 233**

Tabell: Kommunale eiendomsgebyr og eiendomsskatt 2025– 2027. MVA-sats 2026 og 2027: 15%, 2025: 20%.

**Eiendomsskatt - estimat på tidspunkt for utarbeidelse av HØP.*

Interkommunale tjenester

Arendal kommune deltar i flere interkommunale ordninger. Flesteparten av de interkommunale ordninger foregår mellom kommuner øst i Agder. Interkommunalt samarbeid gir samarbeidende kommuner flere fordeler blant annet på områdene økonomi og tjenestekvalitet. Interkommunalt samarbeid skal blant annet bidra til bedre kommunal oppgaveløsning og bedre utnyttelse av tilgjengelige ressurser.

Oversikt over kommunale virksomheter ivaretatt av Arendal kommune:

Arendal kommune, som største kommune i regionen (øst i Agder) innehar ofte rollen som vertskommune for de ulike interkommunale samarbeidene. Tjenestene blir styrt og administrert av Arendal kommune gjennom ulike modeller og finansieringsordninger. Mindre kommuner en Arendal, f.eks. kommuner øst i Agder kan gjennom interkommunalt samarbeid få tilgang til fagkompetanse og på den måten opprettholde gode og trygge tjenester til sine innbyggere. Uten en slik mulighet for de minste kommunene ville det til dels blitt vanskelig å levere gode kommunale tjenester. Små kommuner vil ofte, på områder som krever personalressurser med spesialkompetanse, trekke en større fordel av å inngå i et interkommunalt samarbeid. Det er i noen tilfeller ikke mulig å opprettholde en god tjeneste i de minste kommunene både sett i forhold til å rekruttere og etablere et godt fagmiljø.

Samarbeidet består av kommunene Arendal, Grimstad, Froland, Vegårshei, Gjerstad, Åmli, Risør og Tvedestrand. (8K)

Det er ikke vanlig å samarbeide om kjerneoppgaver som f.eks. skole, barnehage og Helse/omsorg.

Oversikt over kommunale virksomheter ivaretatt at Arendal kommune (ikke uttømmende):

I hele kroner

Samarbeid:	**Totalt budsjett 2027**
Legevakt, inkl nødnett	58 540 000
Kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH)	24 274 000
Krisesenter	11 435 000
Juridisk nettverk	1 041 000
Østre Agder sekretariat	1 950 000
Nærings medarbeider	1 262 000
Samhandlings reform, inkl. utviklings sykehjem	1 997 000
E-helse og velf.teknologi	0
Kompetanseprosjekt skole	695 000
ATV (alternativ til vold)	1 675 000
Personvernombud Ikt - Agder	1 063 000
Agder felles veilys	520 000
Innsatstrappen	0
Dykker beredskap	1 080 000
IUA (interkommunalt utvalg mot akuttforurensning)	687 000
Brann (forebyggende/beredskap)	67 111 000
Brann - investeringer	4 100 000
Sum	**177 430 000**

Kommentarer til tallene i tabellen:

Budsjett tallene som kommer frem på de respektive tjenestene er totale kostnader inkludert Arendal kommune. Kostnadsfordelingen mellom kommunene som er med i samarbeide er ikke tatt inn i tabellen. Arendal kommunes andel av totalbudsjettet er 84,3 mil kr (47,5 % andel). %-andelen er et snitt. De ulike samarbeid har avvikene %-andel i forhold til hvilken kommune som er med i de ulike samarbeidene. F.eks. er ikke Grimstad med i brann samarbeidet til Østre Agder.

Felles utviklingsprosjekter i regi av Østre Agder:

Østre Agder-samarbeidet har flere store, felles utviklingsprosjekter. Program om bærekraftige oppvekst-, helse- og omsorgstjenester er nylig avsluttet, og har utviklet en felles regional innsatstrapp og en ressurskalkulator, i tillegg til Helsefremmende team. Programmet bygger på «Bo trygt hjemme» reformen, og arbeidet fra Helsefremmende team tas videre til et nasjonalt pilotprosjekt fra Helse- og omsorgsdepartementet for hele Agder: Eldre Agder X. Målet er å bruke data og samarbeid mellom kommuner, sykehus og forskningsmiljøer til å oppdage behov tidligere og utvikle mer målrettede og bærekraftige tjenester for eldre.

Ny finansieringsmodell Østre Agder:

Hovedmodellen som ble vedtatt i 2019 sørget for en utjevning av kostnadene i de ulike tjenestetilbudene. Kommunene var enige om å fordele kostnadene ved at 15 % av kostnaden skulle deles likt mellom kommunene (fastdel) og 85 % på antall innbyggere.

Finansierings modellen ble deretter videreført som en kombinasjonsmodell (fastdel/innbygger del) Enkelte tjenester har også en bruksdel.

I 2025 ble det tatt et initiativ fra Arendal kommune for å vurdere fastandelen i modellen. I bystyrets møte i juni 2026 kom det på plass et bystyrevedtak om å øke fastandelen til 20 % og de indirekte kostnadene til 5 %. Det viste seg raskt at forslaget som ble fremsatt av Arendal kommune ikke ble godt mottatt i samarbeidskommunene. Uenigheten kom til syne gjennom flere møter både i Kommunedirektørutvalg og Representantskapet i Østre Agder. For å komme i mål la Arendal kommune til slutt frem et forslag om 20% fastdel, 80 % befolkning samt 4 % indirekte kostnader.

Det er enighet om det nye forslaget i Representantskapet i Østre Agder. Det gjenstår allikevel en ny politisk behandling i de ulike kommunestyrer før endelig vedtaket er på plass.

Viser for øvrig til Østre Agders egen årsmelding www.ostreagder.no.

Konsolidert driftsbudsjett

Bevilgningsoversikt drift konsolidert

Oversikten viser konsoliderte tall for Arendal kommune og Arendal havn KF.

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	**Oppr. bud. i fjor 2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Sum generelle driftsinntekter	-3 781 817	-3 922 877	-4 075 496	-4 062 212	-4 062 410	-4 073 816
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	3 437 052	3 530 231	3 597 510	3 659 747	3 671 254	3 658 020
Avskrivninger	246 128	271 768	239 909	257 265	271 270	270 597
Sum netto driftsutgifter	3 683 180	3 801 999	3 837 419	3 917 012	3 942 524	3 928 617
Brutto driftsresultat	**-98 637**	**-120 878**	**-238 077**	**-145 200**	**-119 886**	**-145 199**
Netto finansutgifter	271 457	364 185	358 903	388 874	377 565	396 991
Motpost avskrivninger	-246 128	-271 768	-239 909	-257 265	-271 270	-270 597
Netto driftsresultat	**-73 308**	**-28 462**	**-119 082**	**-13 591**	**-13 591**	**-18 805**
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**73 308**	**28 462**	**119 082**	**13 591**	**13 591**	**18 805**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Utvikling i konsolidert budsjett

Det konsoliderte budsjettet viser et positivt brutto driftsresultat i 2027 med 238,1 mill. kroner. Dette reduseres gjennom handlingsplanperioden til 145,2 mill. kroner i 2030.

Netto finansutgifter viser en liten nedgang fra 2026 til 2027 og utgjør 358,9 mill. kroner. Fra og med 2028 øker utgiftene og ender på 397 mill. kroner i 2030.

Netto driftsresultat er positivt i 2027 med 119,1 mill. kroner. Dette reduseres til 13,6 mill. kroner i 2028 og 2029. I 2030 øker det til 18,8 mill. kroner.

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter utgjør 2,26 % i 2027. I 2028 og 2029 reduseres det til 0,26 %. I 2030 utgjør det 0,35 %. Handlingsregelen for netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er 1,75 %. Det er kun i 2027 handlingsregelen er oppnås.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	2,26 %	0,26 %	0,26 %	0,35 %

Investeringer

Kommunens investeringsstrategi er forankret i investeringsreglement vedtatt av Arendal bystyre (13/62024, SAK 86/2024).

Kommunedirektøren har utarbeidet en investeringsplan med utgangpunkt i investeringstopp hvor alle prosjekter har blitt vurdert etter følgende objektive kriterier:

- Alle investeringer som ikke er strengt nødvendig stoppes i 2027 og 2028
- Kun prosjekter som er i gang og ikke kan stoppes uten store konsekvenser opprettholdes
- Investeringsnivå reduseres til minimum på prosjektene som opprettholdes

Bruttoinvesteringene er høyest i 2027 med 991 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak investeringer i omsorgsboliger for videresalg, herunder kjøp av omsorgsboliger på Strømsbu Torg (192 mill. kroner) og Otiumpluss Nyli (162 mill. kroner). I 2028 kommer i tillegg Otiumpluss Bjorbekk med en investeringsramme på 145 mill. kroner. Prosjektene finansieres gjennom husbanktilskudd og salg av omsorgsboligene til private. Husbanktilskuddet utbetales delvis ved byggestart og delvis ved ferdigstillelse, mens salgsinntektene er estimert til å komme inn over tre år etter ferdigstillelse. Dette bidrar til at behovet for låneopptak blir lavere enn investeringsnivået skulle tilsi, særlig i 2028. Brutto investeringer er henholdsvis 696 mill. kroner i 2028, 570 mill. kroner i 2029 og 610 mill. kroner i 2030. Figuren under viser brutto investeringer fordelt på kommunen (inkludert eiendom), selvkostområdet (VA) og Arendal Havn KF, samt årlig låneopptak, eksklusive startlån.

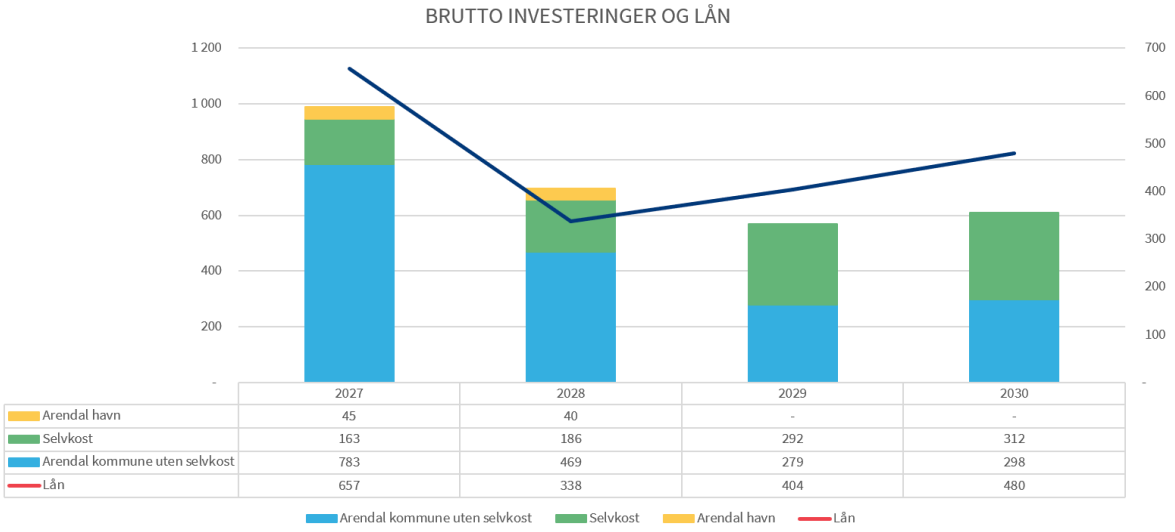

	2027	2028	2029	2030
Arendal havn	45	40	-	-
Selvkost	163	186	292	312
Arendal kommune uten selvkost	783	469	279	298
Lån	657	338	404	480

Figur: Sum brutto investeringer i Arendal kommune, selvkost (VA) og Arendal havn KF, samt totalt låneopptak per år 2027-2030 (tall i mill. kroner).

Handlingsregelen for gjeld

Arendal kommunes handlingsregel for gjeld sier at netto lånegjeld maksimalt skal utgjøre 100 prosent av brutto driftsinntekter. Til tross for investeringsstopp, vil netto lånegjeld overstige handlingsregelen gjennom hele økonomiplanperioden. Utviklingen viser likevel en betydelig forbedring sammenlignet med HØP 2026–2029, hvor netto lånegjeld ved utgangen av planperioden i 2029 var beregnet til 117

prosent av brutto driftsinntekter. I forslag til HØP 2027–2030 reduseres dette til 103 prosent ved utgangen av planperioden i 2030.

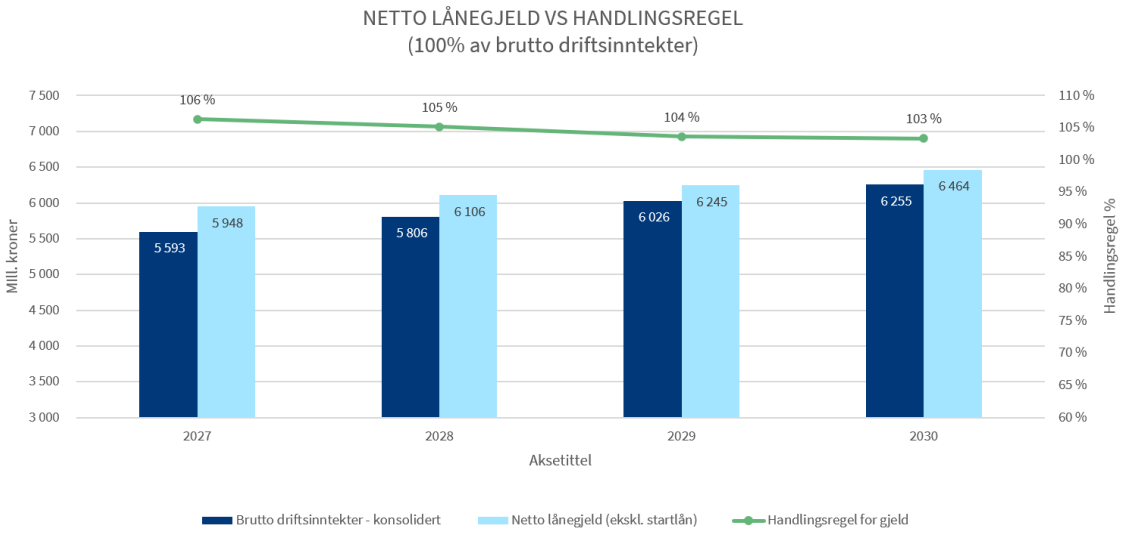

Figur: Utvikling av netto lånegjeld, brutto driftsinntekter (venstre akse) tall i mill. kroner og handlingsregelen for gjeld (høyre akse) 2027-2030.

Sammenlignet med vedtatt HØP 2026–2029 innebærer forslaget til HØP 2027–2030 en reduksjon i kommunens netto lånegjeld på 438 mill. kroner ved utgangen av 2029. Reduksjonen er ikke tilstrekkelig til å bringe kommunen innenfor handlingsregelen for gjeld i økonomiplanperioden, men representerer en betydelig forbedring sammenlignet med forrige planperiode.

HØP 2027-2030 sammenlignet med HØP 2026-2029

Tall i mill. kroner	2027	2028	2029	2030
Netto lånegjeld (eksl. Startlån) HØP 2026-2029	6 029	6 291	6 683	IA*
Netto lånegjeld (eksl. Startlån) HØP 2027-2030	5 948	6 106	6 245	6 424
Endring fra forrige HØP	- 81	- 185	- 438	IA*
Endring % fra forrige HØP	-1,3 %	-2,9 %	-6,6 %	IA*

*Tabell: Netto lånegjeld eksl. Startlån vedtatt HØP 2026-2029 sammenlignet med forslag HØP 2027-2030 (tall i mill. kroner). *IA - ikke aktuelt*

Minimumsavdrag og renteutgifter investeringsgjeld

Minimumsavdrag og renteutgifter øker ved økt gjeld, og må finansieres over kommunens og foretakets driftsbudsjett. Økte utgifter på betjening av gjeld setter ytterlig press på et allerede stramt driftsbudsjett. Kommunedirektøren anbefaler derfor at investeringsnivået kuttes ytterligere den neste tiårsperioden. Tabellen under viser utviklingen i minimumsavdrag og renteutgifter for perioden 2027 – 2030 (konsoliderte tall eksklusivt startlån).

Minimumsavdrag og renteutgifter investeringsgjeld

Tall i hele 1000	2027	2028	2029	2030
Minimumsavdrag (konsolidert)	210 484	227 445	229 613	235 918
Renteutgifter investeringsgjeld	269 671	272 893	260 370	276 594
Sum driftsutgifter betjening av inveseteringsgjeld	480 155	500 338	489 983	512 512
Økning driftsutgifter per år	51 230	20 184	-10 355	22 529

Tabell: Viser minimumsavdrag og renteutgifter per år i økonomiplanperioden (konsoliderte tall).

Største endringer fra HØP 2026-2029

Prosjekter med utsatt oppstart eller redusert budsjettramme

Boligutvikling

- Østre Mørfjær boligfelt - Kun midler til regulering i 2027, oppstart skjøvet til 2030
- Marisberg, videre utvikling – Kun regulering i 2027, oppstart skjøvet til 2030
- Østenbuskogen boligfelt - Kun regulering i 2027, oppstart skjøvet til 2030.
- Østenbutoppen - kommunalt formål - Opparbeidelse avventes til framtidig bruk er avklart

Øvrige

- Felles produksjonskjøkken - Nedskalert til kun produksjonskjøkken etter vedtak 18.06.26.
- Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr (ramme) – redusert til 4,1 mill. kroner i 2027 etter vedtak i kommunedirektørutvalget (KDU).
- Tilrettelegging av statlige friområder (delvis finansiert av staten) – Skjøvet fra 2027 til 2030 VA
- Vindåsen - Helle (ikke selvkost) – Forventet gjennomføring skjøvet til 2030
- Energisparing skolebygg – Tatt ned i 2027 og 2028

Prosjekter med fremskyndet oppstart eller økt budsjettramme

- Hovedvannledning Rore - Arendal del 3 til 5 - Økt ramme, se sak til bystyret november 2026
- Tilrettelagte boliger for rus psykisk helse med lav boevne (ramme) – Økt på grunn av økt behov og igangsatt arbeid
- Biler/maskiner teknisk (ramme) - Justert ramme iht. utskiftningsplan for biler og maskiner for komgeo.

Nye investeringsprosjekter over 5 mill. kroner totalramme

- Nytt EPJ (Elektronisk pasient journal) system - 15 mill. kroner totalt
- Utvendig oppgradering formålsbygg (ramme) - 7,5 mill. kroner per år
- Tekniske anlegg formålsbygg (ramme) - 4 mill. kroner per år

VA investeringer (ramme) – Prosjekter skilt ut fra ramme som egne prosjekter

- Solborg driftsstasjon (ramme teknisk og VA) - Sammenstilling av teknisk og selvkostramme
- Kystløftet teknisk og VA - Sammenstilling av teknisk og selvkostramme
- Kryssforsyning Skarvedalen (vann)
- VA maskiner og kjøretøy (ramme)

Omsorgsboliger Nyli, Bjorbekk og Strømsbu torg

- Otiumpluss Nyli og Bjorbekk redusert tilsvarende mva. kompensasjon fordi mva. kompensasjon tilfaller utbygger og trekkes fra kjøpesum
- Inventar til dagsenter på 2 mill. kroner lagt til på hver lokasjon

Prosjekter hvor budsjett er skjøvet i tertial 2026 til 2027 pga. fremdrift

- BOF nytt privat 1 (Waglesgårdveien)
- BOF privat 3 (Marisberg)
- BOF privat 4 (Natvigfeltet)
- BOF privat 5 (Stuenes)
- Natvig felt B – boligfelt
- Ombygging Solhaug BOS
- Universelt utformet toalett Spornes (finansiert av fylket)
- Opprustning av bruer (ramme)- Delprosjekt Gjervoldsøy bro skjøvet fra 2026 til 2027
- Rore Arendal Del 2 - Deler av prosjektet skjøvet fra 2026 til 2027

Innarbeidet etter vedtak Fremtidens skole 26.03.2026

- Hove læringsarena - 10 mill. kroner 2027
- Opptrappingsplan - Universell utforming skoler (ramme) - 5 mill. kroner per år

Innarbeidet i HØP 2027-2030 i tråd med sak i bystyret 29.10.26

- Flytte Ellengård til Eydehavn –Erstatter Nytt bygg Ellengård, redusert fra 72 mill. kroner til 10,5 mill. kroner
- Oppgradering Elim
- Fullsprinkling og oppgradering Tromøy sykehjem
- Ombygging Røed
- Ombygging Plankemyra

Salg av tomt Longum Nord

Salg av tomten på Longum Nord, som tidligere var tiltenkt ny lokalisering for Agder Renovasjon, ble vedtatt av bystyret 25.06.2026 (sak 81/2026). Kjøpekontrakten inneholder flere betingelser som må oppfylles før salget kan gjennomføres. Salgsinntekten er derfor innarbeidet i investeringsplanen for 2031 og inngår ikke i HØP 2027–2030.

Investeringstabell for kommunen samlet

Andre investeringer

Beløp i 1000

		Økonomiplan					Sum
Prosjektkode	Investeringsprosjekter	2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	2027-30
	Felles finansiering drift						
1009	Arendal havnevesen KF - utlån	45 000	0	40 000	0	0	85 000
1100	Aksjer kjøp/salg	11 700	-11 700	11 700	11 700	11 700	46 800
	Sum Felles finansiering drift	**56 700**	**-11 700**	**51 700**	**11 700**	**11 700**	**131 800**
	Samfunn og næring						
1635	Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr (ramme)	4 100	-1 174	7 400	8 200	10 000	29 700
33005	BOF nytt privat 1 (Waglesgårdveien)	37 000	-6 000	4 000	0	0	41 000
33007	BOF privat 3 (Marisberg)	21 000	-320	0	0	0	21 000
33008	BOF privat 4 (Natvigfeltet)	22 000	0	0	0	0	22 000
33009	BOF privat 5 (Stuenes)	3 000	-27 100	0	0	0	3 000
33017	Boliger med bemanning - rus og psyk.	2 500	0	18 000	5 000	0	25 500
33026	Ombygging Solhaug BOS	8 000	-35 000	0	0	0	8 000
33030	BOF kommunal 5	0	0	0	45 000	5 000	50 000
33033	Felles produksjonskjøkken	32 250	0	49 000	0	0	81 250
33035	Gåsåsen avlastningsboliger (tidl.Gåsungen bhg)	16 000	0	0	0	0	16 000
34000	Endring demografi/oppfølging skolebruksplanen (ramme)	7 000	0	7 250	5 950	8 000	28 200
34001	Formålsbygg - brukerstyrte endringer (ramme)	5 500	0	6 000	4 700	6 500	22 700
35000	Flytte/skaffe midlert.boliger fra Torbjørnsbu (ramme)	0	0	10 000	0	0	10 000
35006	Tilrettelagte boliger for rus psykisk helse med lav boevne (ramme)	15 000	0	10 000	10 000	10 000	45 000
38000	Fjellsikringstiltak samlet årlig (ramme)	950	0	1 000	1 050	1 100	4 100
38003	Marisberg, videre utvikling	2 000	0	0	0	46 000	48 000
38010	Østenbuskogen boligfelt	3 000	0	0	0	20 000	23 000
38011	Østre Mørfjær boligfelt	1 500	0	500	0	20 000	22 000
38012	Natvig felt B - boligfelt	19 500	-10 000	0	0	0	19 500
38013	Østenbutoppen - kommunalt formål	400	0	12 400	0	0	12 800
38017	Brannforebygging utleieboliger (ramme)	3 000	0	1 000	1 000	1 000	6 000
38022	ENØK - tiltak (ramme)	7 500	0	7 500	7 500	7 500	30 000
38023	Energisparing skolebygg	0	0	0	0	3 000	3 000
38076	Kjøp av omsorgsboliger Strømsbu Torg	195 000	-30 400	0	0	0	195 000
38089	Kjøp av boliger - øke andel kommunale utleieboliger (ramme)	2 000	0	5 000	5 000	5 000	17 000
38090	Eiendomsutvikling - regulering, arealer og kjøp (ramme)	5 000	0	5 000	5 000	5 000	20 000

		Økonomiplan					Sum
Prosjektkode	Investeringsprosjekter	2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	2027-30
38091	Lovpålagte oppgaver - brann, nødlys, tilpasninger med mer (ramme)	7 500	0	7 500	7 500	7 500	30 000
38092	Utfasing av fluoriserende lyskilder (lovpålagt) (ramme)	4 000	0	4 000	4 000	4 000	16 000
38093	Effektivisering av renhold - ny teknologi (ramme)	1 500	0	1 750	1 750	1 750	6 750
38096	Kjøp av transportmidler og utstyr eiendom (ramme)	2 000	0	1 000	1 000	1 000	5 000
38097	Sensorteknologi - effektivt renhold (ramme)	300	0	300	300	300	1 200
5509	Biler/maskiner teknisk (ramme)	4 000	0	7 500	6 000	7 500	25 000
5530	Parkeringsautomater (ramme)	200	0	800	0	0	1 000
5680	Opprustning av bruer (ramme)	11 810	0	6 500	3 000	3 000	24 310
5682	Trafikksikkerhetstiltak (ramme)	1 000	0	1 000	1 000	1 000	4 000
5683	Asfaltering grusveier (ramme)	500	0	500	500	0	1 500
5684	Veilys fra halogen til LED (tidl. rehabilitering gatelys)	0	0	0	4 300	0	4 300
5685	Forsterkning av veikroppen (ramme)	750	0	950	1 500	1 500	4 700
5686	Opprusting av murer og veisikring (ramme)	700	0	1 000	1 000	1 000	3 700
5687	Utskifting brøyteutstyr og sommerutstyr (ramme)	500	0	750	750	750	2 750
5800	Kystløftet teknisk og VA (tidl. Marin grunnkartlegging)	5 400	0	2 500	1 000	0	8 900
5906	Solborg driftsstasjon (ramme teknisk og VA)	7 400	0	14 600	13 000	1 800	36 800
60001	Veilys – oppgradering fra umålte til målte anlegg	3 590	0	0	0	0	3 590
60005	Longum Nord VA-infrastruktur (ikke selvkost)	8 000	0	0	0	0	8 000
60006	VA Vindåsen - Helle (ikke selvkost)	1 000	0	1 000	1 000	27 000	30 000
60019	Investeringer veilys (ramme)	500	0	1 000	1 000	1 000	3 500
MP-118	Tekniske anlegg formålsbygg (ramme)	4 000	0	4 000	4 000	4 500	16 500
MP-119	Utvendig oppgradering formålsbygg (ramme)	7 500	0	7 500	7 500	7 500	30 000
MP-120	Opptrappingsplan - Universell utforming skoler (ramme)	5 000	0	5 000	5 000	3 000	18 000
MP-128	Flomsikringsutstyr - sikring kritisk infrastruktur ved stormflo og store nedbørsmengder	1 725	0	0	0	0	1 725
MP-150	Oppgradering Elim	18 000	0	12 000	0	0	30 000
MP-151	Fullsprinkling og oppgradering Tromøy sykehjem	10 000	0	2 000	0	0	12 000
MP-152	Ombygging Røed	0	0	5 000	50 000	7 000	62 000
MP-153	Ombygging Plankemyra	13 000	0	7 000	0	0	20 000

Prosjektkode	Investeringsprosjekter	Økonomiplan 2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	Sum 2027-30
MP-44	Rehabilitering av bolig på Storhaugen	2 000	-2 000	2 000	0	0	4 000
MP-47	Klokketårn Høgedal - forprosjekt	150	0	0	0	0	150
MP-49	Flytte Ellengård til Eydehavn	10 500	0	0	0	0	10 500
MP-50	BOF kommunal 6	0	0	0	30 000	40 000	70 000
MP-61	Otiumpluss Nyli bolig til videresalg	162 100	-101 970	0	0	0	162 100
MP-62	Otiumpluss Nyli dagsenter og base	18 400	-8 500	0	0	0	18 400
MP-63	Otiumpluss Bjorbekk bolig til videsalg	0	0	145 000	0	0	145 000
MP-64	Otiumpluss Bjorbekk dagsenter og base	0	0	33 600	0	0	33 600
MP-88	Hove læringsarena - oppfølging vedtak 26.03.2026	10 000	0	0	0	0	10 000
	Sum Samfunn og næring	**736 225**	**- 222 464**	**419 800**	**243 500**	**269 200**	**1 668 725**
	Helse og mestring						
1148	Inventar og utstyr omsorgsenhetene (ramme)	1 100	0	2 000	2 000	2 000	7 100
1176	Transporttjenesten kjøretøy	1 000	0	0	1 000	0	2 000
1177	Utskifting bil Ellengård	700	0	0	0	0	700
14203	850 nye 4G Volte trygghetsalarmer	1 750	0	0	0	0	1 750
14205	Beredskapslager i henhold til nasjonale retningslinjer	400	0	0	0	0	400
14206	Inventar og utstyr fellesarealer Solhaug	5 800	0	0	0	0	5 800
MP-135	Nytt EPJ (Elektronisk pasient journal) system	5 000	0	10 000	0	0	15 000
MP-138	Inventar dagsenter og base Otiumpluss Nyli	2 000	0	0	0	0	2 000
MP-139	Inventar dagsenter og base Otiumpluss Bjorbekk	0	0	2 000	0	0	2 000
MP-140	Inventar dagsenter og base Strømsbu Torg	2 000	0	0	0	0	2 000
	Sum Helse og mestring	**19 750**	**0**	**14 000**	**3 000**	**2 000**	**38 750**
	Oppvekst og utdanning						
1210	Oppvekst - inv. møbler/utstyr (ramme)	1 600	0	1 600	1 400	2 000	6 600
	Sum Oppvekst og utdanning	**1 600**	**0**	**1 600**	**1 400**	**2 000**	**6 600**
	Kultur og inkludering						
1050	Arendal kirkelige fellesråd - kirkegårder	1 500	0	1 500	1 500	1 500	6 000
1051	Arendal kirkelige fellesråd - kirker	1 250	0	1 250	1 250	1 250	5 000
40007	Rehabilitering Trefoldighetskirken (Arendal kommunes tilskudd)	8 000	0	18 000	10 000	9 400	45 400
40009	Universelt utformet toalett Spornes (finansiert av fylket)	1 438	-1 150	0	0	0	1 438

Prosjektkode	Investeringsprosjekter	Økonomiplan 2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	Sum 2027-30
4676	Sikring av friområder	200	0	0	0	0	200
4702	Tilrettelegging av statlige friområder (delvis finansiert av staten)	0	0	0	5 000	0	5 000
4703	Maskinkjøp park/idrett (ramme)	500	0	500	500	500	2 000
MP-147	Inventar og utstyr kultur og inkludering (Ramme)	300	0	300	300	300	1 200
MP-27	Oppgradere lekeplasser til forsvarlig stand	0	0	300	300	300	900
MP-90	Rehabilitering Tromøy kirke	500	0	500	200	0	1 200
	Sum Kultur og inkludering	**13 688**	**-1 150**	**22 350**	**19 050**	**13 250**	**68 338**
	Sum	**827 962**	**- 235 314**	**509 450**	**278 650**	**298 150**	**1 914 212**

Selvkost

Beløp i 1000

Prosjektkode	Investeringsprosjekter	Økonomiplan 2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	Sum 2027-30
	Samfunn og næring						
16500	Feiing - biler og utstyr ØABV (ramme)	800	0	0	0	1 000	1 800
50017	Hovedvannledning Rore - Arendal del 3 til 5	12 900	0	30 300	92 000	130 600	265 800
50018	Hovedvannledning Heftingdalen - Vindåsen (industriveien)	1 000	0	25 000	34 000	30 000	90 000
50020	Renseanlegg nytt	1 000	0	1 000	1 000	1 000	4 000
51000	VA investeringer (ramme)	112 100	0	108 000	129 500	143 500	493 100
51020	VA maskiner og kjøretøy (ramme)	8 000	0	6 000	6 000	6 000	26 000
5689	Rore Arendal Del 2	26 400	0	0	0	0	26 400
5690	Landmålerutstyr	0	0	350	0	0	350
MP-133	Kryssforsyning Skarvedalen (vann)	500	0	15 500	29 000	0	45 000
	Sum Samfunn og næring	**162 700**	**0**	**186 150**	**291 500**	**312 100**	**952 450**
	Sum	**162 700**	**0**	**186 150**	**291 500**	**312 100**	**952 450**

Andre investeringer

Felles finansiering drift

Aksjer kjøp/salg

Egenkaptialinnskudd KLP og AKP samt andre aksjekjøp.

Arendal havnevesen KF - utlån

Utlån til investeringsformål til Arendal havn KF. Arendal havn KFs investeringsprosjekter finnes i Arendal havns handlings og økonomiplan for 2027-2030.

Samfunn og næring

Asfaltering grusveier (ramme)

Rammebevilgning for asfaltering av grusveier. Deler av veinettet har forsatt veidekke av grus. Det er ønskelig at dette oppdateres til fast dekke, for bedre kvalitet og mindre vedlikeholdskostnader.

Biler/maskiner teknisk (ramme)

Utskifting av maskiner og kjøretøy iht. utskiftingsplan til bruk i anleggsavdeling, drift vei og geodata (teknisk drift).

For 2027 planlegges det blant annet kjøp av ny traktor til bruk i veiavdelingen, med estimert kjøpesum på 3,0 mill. kroner.

BOF kommunal 5

Fremtidig behov for kommunale bofellesskap. Plassering og størrelse må vurderes.

BOF kommunal 6

Fremtidig behov for kommunale bofellesskap. Plassering og størrelse må vurderes.

BOF nytt privat 1 (Waglesgårdveien)

Tidligere vedtatt prosjekt, et privat bofellesskap på Waglegårdsveien. Planlegging og anbudsprosess pågår, forventer byggestart i løpet av 2026. Justering av budsjett i henhold til fremdrift.

BOF privat 3 (Marisberg)

Tidligere vedtatt privat bofellesskap på Marisberg. Brukergruppen er nå på plass, og planlegging og anbudsprosess pågår. Byggestart er forventet høsten 2026, og budsjettet er justert i tråd med fremdriften.

BOF privat 4 (Natvigfeltet)

Tidligere vedtatt privat bofellesskap på Natvig/Påskeveien. Anbudsprosess er gjennomført, og byggestart sommer 2026. Justering av budsjett i henhold til fremdrift.

BOF privat 5 (Stuenes)

Tidligere vedtatt privat bofellesskap på Stuenes. Prosjektet er i byggefase og forventes ferdig tidlig våren 2027. Justeringer av budsjett i henhold til fremdrift.

Boliger med bemanning - rus og psyk.

Planlegging av boliger med bemanning for personer med rus- og psykiske helseutfordringer. Plassering og tomt må avklares tidlig i prosjektet, i samarbeid med aktuell enhet.

Brannforebygging utleieboliger (ramme)

Brannforebygging utleieboliger, lovpålagte branntiltak som skal bidra til å redusere sannsynligheten for brann. Skal begrense konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier. Kommunene plikter til å forebygge brann.

Effektivisering av renhold - ny teknologi (ramme)

Årlig ramme til innføring av robotrenhold i idrettshaller og større fellesarealer. Formålet er bedre ressursutnyttelse og reduserte personalkostnader. Forventet innsparing er allerede innarbeidet i driftsbudsjettet.

Eiendomsutvikling - regulering, arealer og kjøp (ramme)

Midler til kjøp av eiendom til nye prosjekter eller tilleggsarealer til eksisterende prosjekter hvor det ikke er hensyntatt kjøpskostnader i utgangspunktet.

Endring demografi/oppfølging skolebruksplanen (ramme)

Årlig rammebevilgning til investeringstiltak som følger av demografiske endringer og oppfølging av skolebruksplanen. Midlene fordeles til konkrete underprosjekter.

Energisparing skolebygg

ENØK tiltak for energisparing på skolebygg.

ENØK - tiltak (ramme)

Årlig rammebevilgning til ENØK-tiltak i kommunens formålsbygg for å redusere energibruken.

Felles produksjonskjøkken

Bystyret vedtok 18.6.26 å kun bygge nytt produksjonskjøkken til kr 86,25 mill. ink.mva. Arbeid med planlegging og anbudsprosess fortsetter i tråd med vedtak.

Fjellsikringstiltak samlet årlig (ramme)

Årlig ramme for å sikre fjell, skrenter og trær på kommunal eiendom. Overholde kommunens plikt som grunneier iht. Grannelova og Naturskadelova.

Flomsikringsutstyr - sikring kritisk infrastruktur ved stormflo og store nedbørsmengder

Kommunalteknikk har i dag en gjennomgående god beredskap for håndtering av uønskede hendelser knyttet til kritisk infrastruktur som vei samt vann- og avløpssystemer. Dette er basert på tilgjengelig maskinpark, utstyr og etablerte beredskapsplaner. Samtidig ser vi at klimautviklingen medfører økt risiko for hendelser som stormflo og store nedbørsmengder, noe som stiller nye krav til rask og effektiv innsats.

En konkret utfordring er muligheten til å etablere effektiv flomsikring innenfor et tilstrekkelig kort tidsrom. I dag har vi begrensede løsninger for rask rigging av flomvern, særlig i sentrumsnære områder og andre utsatte deler av kommunen. Dette kan føre til økt risiko for skade på kritisk infrastruktur og samfunnsviktige funksjoner.

For å styrke beredskapen og redusere sårbarheten, ønsker vi å investere i moderne flomsikringsutstyr som kan rigges raskt på plass, er effektivt i bruk og kan lagres på en hensiktsmessig måte. Vurderingen tilsier behov for om lag **300 meter med flomsikring**, tilpasset bruk ved stormflo og store nedbørshendelser.

Utstyret planlegges lagret i containere med krokramme, slik at det raskt kan løftes på bil og fraktes dit behovet oppstår. Dette vil gi kommunen en betydelig forbedret evne til å sikre kritisk infrastruktur på kort varsel, redusere skadeomfang ved flomhendelser og styrke den samlede beredskapen med robuste og velprøvde løsninger.

Flytte Ellengård til Eydehavn

Ellengård aktivitetssenter flyttes fra leide lokaler på Krøgenes til tidligere Eydehavn skole. Det bevilges 10,5 mill. kr inkl. mva. i 2027 til nødvendige ombygginger og tilpasninger. Tidligere planlagt nybygg på 72 mill. kr i HØP 2026–2029 og videre planlegging utgår, noe som gir en redusert investeringsramme på 61,5 mill. kr. Det vises til sak 26/29566-1 «Ellengård – ny lokasjon»

Flytte/skaffe midlert.boliger fra Torbjørnsbu (ramme)

Rammebevilgning til flytting eller etablering av midlertidige boliger fra Torbjørnsbu. Det er krevende å finne egnede tomter for denne boligtypen, og prosjektet forventes derfor å pågå over flere år for å dekke kommunens behov.

Formålsbygg - brukerstyrte endringer (ramme)

Årlig rammebevilgning til brukerstyrte endringer i kommunale formålsbygg. Midlene fordeles til konkrete underprosjekter etter behov.

Forsterkning av veikroppen (ramme)

Rammebevilgning for forsterkning av veikroppen. Mange kommunale veier er anlagt med begrenset oppbyggnig og bæreevne. Det vil være et økende behov for forsterkning av veikroppen på deler av veinettet vårt, både som konsekvens av økt belastning men også endret klima.

Økende kostnader for materialer og entreprenørtjenester, kombinert med mer krevende værforhold, gjør behovet for investeringer i veivedlikehold stadig større.

Fullsprinkling og oppgradering Tromøy sykehjem

Tromøy bokollektiv foreslås omgjort til sykehjem og samordnet med Færvik sykehjem. Bygget har 27 rom med egne bad og er i god bygningsmessig stand, men trenger blant annet sprinkleranlegg og enkelte ombygginger. (sak 100/2026)

Gåsåsen avlastningsboliger (tidl.Gåsungen bhg)

Bygge om eksisterende bygg (Gåsungen barnehage) til avlastningsbolig for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Planlegging pågår, forventet oppstart tidlig i 2027.

Hove læringsarena - oppfølging vedtak 26.03.2026

Vedtak pkt F) i saken om Fremtidens skole 26.3.26: Hove læringsarena opprettholdes som eget skoletilbud, og ber kommunedirektøren sikre framdrift i arbeidet med egnet kommunalt bygg og stabile rammer for tilbudet.

Dette prosjektet gjelder bygningsmessige tiltak i forbindelse med vedtaket.

Investeringer veilys (ramme)

Rammebevilgning for å kunne være med på oppgraderinger på veilysanlegg i områder der det foregår andre større arbeider, som f.eks rehabilitering VA, fornyelse i regi av Glitre nett eller lignede. For å kunne være med på dette trengs det investeringsmidler.

Kjøp av boliger - øke andel kommunale utleieboliger (ramme)

Årlig rammebevilgning til kjøp av kommunale utleieboliger. Rammen skal bidra til å møte et økende behov for egnede boliger til ulike målgrupper.

Kjøp av omsorgsboliger Strømsbu Torg

Kjøp av 61 omsorgsboliger på Strømsbu Torg i tråd med bystyrets vedtak 28.08.2025. Boligene ferdigstilles i 2027.

Kjøp av transportmidler og utstyr eiendom (ramme)

Renholdsavdeling har oppdrag fordelt på hele kommunen, noe som medfører et stort behov for å forflytte seg mellom forskjellige lokasjoner. Det er behov for å skifte ut eksisterende fossilbil til elbil. Dette i tråd med klima og miljøplan.

Klokketårn Høgedal - forprosjekt

Klokketårnet på Høgedal kirkegård har skader på betong og bærende elementer. Forprosjekt for å vurdere og kostnadsberegne tiltak.

Kystløftet teknisk og VA (tidl. Marin grunnkartlegging)

Rammebevilgning knyttet til prosjektet Kystløftet, finansiert gjennom VA (selvkost) og tekniske midler.

Kystløftet skal gi Arendal kommune et nødvendig kunnskapsgrunnlag for fremtidig planlegging, forvaltning og bruk av kommunens sjøområder. Oppdaterte marine naturkart og god kunnskap om havmiljøet er viktig både for kommunen og næringslivet – og er en forutsetning for å følge opp Kommuneplanens samfunnsdel om bærekraftig utvikling av havbruket.

Prosjektet er etablert i tett samarbeid med Havforskningsinstituttet ved Flødevigen og er en sentral del av SOS Skagerak. Det foreligger forpliktende samarbeidsavtaler med begge partnere. I tillegg er det inngått forpliktende samarbeidsavtaler med HUB Ocean og Geodata AS, som gjennomføres i 2026 og 2027. Prosjektet er nå i en viktig fase for å sikre ekstern finansiering, og arbeidet vil pågå over flere år.

Longum Nord VA-infrastruktur (ikke selvkost)

Utbygging av industriområdet Longum Nord utløser behov for tilknytning til eksisterende kommunale vann- og avløpsledninger. I bystyrevedtak 135/2023, "Prinsipper for dekning av kostnader til infrastruktur", ble det besluttet at Arendal kommune skal finansiere VA-infrastruktur fram til planområde. Tiltaket kan ikke dekkes av selvkost og må dekkes av kommunale midler.

Utbygger har startet store deler av siner arbeider med grunnarbeider og vei. Arendal kommune avventer oversendelse av godkjent avtale. Forventet ferdigstillelse i løpet av 2027.

Prosjektet er klassifisert som et mindre prosjekt med en foreløpig prosjektramme på 13 mill. kroner.

Lovpålagte oppgaver - brann, nødlys, tilpasninger med mer (ramme)

Årlig rammebevilgning til lukking av lovpålagte avvik i kommunens formålsbygg, blant annet innen brannvern, nødlys, sprinkler, heiskontroll og elektriske anlegg. Rammen dekker også nødvendige tilpasninger for elever med særskilte behov.

Marisberg, videre utvikling

Videre utvikling av boligområdet Marisberg. Detaljeregulering og opparbeidelse av tomteområder og nødvendig infrastruktur.

Natvig felt B - boligfelt

Nytt boligfelt med ca. 80 boenheter inkl. bofellesskap. Arbeidene er i gang og forventes ferdigstilt i løpet av 2027.

Ombygging Plankemyra

Plankemyra kan bygges om med 4–5 nye sykehjemsrom i andre etasje, og eksisterende omsorgsboliger kan på sikt omgjøres til sykehjemsplasser ved behov. (sak 100/2026)

Ombygging Røed

Røed BOS foreslås ombygd til tilrettelagte bofellesskap for personer med store hjelpebehov. Bygget har muligheter for flere formål enn bare sykehjem. (Sak 100/2026)

Ombygging Solhaug BOS

Prosjektet er tidligere vedtatt i Bystyret 10.10.24. Arbeidene er godt i gang og er i tråd med fremdrift. Noe budsjettmidler forskyves til 2027 grunnet tilpasninger betalingsplan.

Oppgradering Elim

Elim utvikles til et større og samlet dag- og kveldaktivitetssenter for eldre med kapasitet til 80–100 brukere. Første etasje foreslås brukt til Flosta avdeling C, mens Hisøy Frivilligsentral flyttes til underetasjen etter nødvendige tilpasninger. (sak 100/2026)

Opprusting av murer og veisikring (ramme)

Rammebevilgning for opprustning av murer og veisikring. Det er gjort en registrering på veimurer langs kommunale veier, på eieforhold, plassering og tilstand. Det er behov for løpende bevilgninger for å kunne sikre og rehabilitere disse.

Opprustning av bruer (ramme)

Rammebevilgning for opprustning av bruer. Broene våre har årlig kontroll, samt 5 års utvidet kontroll. Ut i fra dette lages det tilstandsrapport som avdekker behov for oppgradering. Dette settes opp prioritering i forhold til behov, hvor midler fordeles ut til aktuelle prosjekter.

Opptrappingsplan - Universell utforming skoler (ramme)

Opptrappingsplan for universell utforming av skolebygg og uteområder iht vedtak skolesak.

Otiumpluss Nyli bolig til videresalg

For å møte de kommende demografiendringene, må kommunens helsetjenester dreies fra å være institusjonsbaserte til i større grad å kunne gis i hjemmet (herunder i omsorgsboliger). Det aktuelle prosjektet er en konkret del av denne strategiske tilnærmingen.

Otiumpluss Bjorbekk bolig til videsalg

For å møte de kommende demografiendringene, må kommunens helsetjenester dreies fra å være institusjonsbaserte til i større grad å kunne gis i hjemmet (herunder i omsorgsboliger). Det aktuelle prosjektet er en konkret del av denne strategiske tilnærmingen.

Otiumpluss Bjorbekk dagsenter og base

I tilknytning til nye omsorgsboliger må det tilbys aktiviteter som er forebyggende og helsefremmende og det bygges derfor dagaktivitetssenter som en del av denne strategien. For å kunne gi effektive og fleksible helsetjenester bygges også prosjektene med base for hjemmesykepleien, som kan bemannes etter behov.

Otiumpluss Nyli dagsenter og base

I tilknytning til nye omsorgsboliger må det tilbys aktiviteter som er forebyggende og helsefremmende og det bygges derfor dagaktivitetssenter som en del av denne strategien. For å kunne gi effektive og fleksible helsetjenester bygges også prosjektene med base for hjemmesykepleien, som kan bemannes etter behov.

Parkeringsautomater (ramme)

Rammebevilgning for investering i parkeringsautomater, både til utskifting og automater i nye parkeringsområder.

Rehabilitering av bolig på Storhaugen

Totalrehabilitering av kommunal utleiebolig på Storhaugen som følge av omfattende slitasje. Rehabilitering er nødvendig for å kunne ta boligen i bruk igjen og unngå tapte leieinntekter.

Sensorteknologi - effektivt renhold (ramme)

Årlig ramme til sensorteknologi i kommunale bygg i Arendal sentrum. Sensorene skal gi bedre informasjon om faktisk renholdsbehov, slik at innsatsen kan prioriteres der behovet er størst og ressursbruken reduseres.

Solborg driftsstasjon (ramme teknisk og VA)

Årlig rammebevilgning for Solborg driftstasjon, finansiert med VA (selvkost) og tekniske midler.

Midlene fordeles til delprosjekter iht. programmet for Solborg. Planlagte delprosjekter fremover er beredskapslager VA, verksted og ombygging eksisterende adm.bygg. Beredskapslager VA etableres etter planen i 2027.

Tekniske anlegg formålsbygg (ramme)

Årlig rammebevilgning til fornyelse og oppgradering av tekniske anlegg i kommunale formålsbygg, blant annet heiser og ventilasjonsanlegg.

Tilrettelagte boliger for rus psykisk helse med lav boevne (ramme)

Årlig rammebevilgning til tilrettelagte og midlertidige boliger for personer med rus- og psykiske helseutfordringer med lav boevne. Midlene fordeles til flere delprosjekter. Det er krevende å finne egnede tomter og lokasjoner, og flere delprosjekter er igangsatt med signerte kontrakter. Arbeidet vil pågå over flere år.

Trafikksikkerhetstiltak (ramme)

Rammebevilgning for trafikksikkerhetstiltak. Det vil være et behov for tiltak rundt trafikksikerhet på det kommunale veinettet, og da spesielt rundt skolene.

Utfasing av fluoriserende lyskilder (lovpålagt) (ramme)

Årlig rammebevilgning til utskifting av fluorescerende lyskilder med LED-armaturer i kommunens formålsbygg, i tråd med krav til utfasing av slike lyskilder.

Utskifting brøyteutstyr og sommerutstyr (ramme)

Rammebevilgning for utskiftning av utstyr. Det vil være et behov for utskifting av utstyr som brukes til sommer/vinter vedlikehold på det kommunale veinettet. Det er viktig å kunne fornye dette ut i fra behov/nye oppgaver og med tanke på beredskap.

Utvendig oppgradering formålsbygg (ramme)

Årlig rammebevilgning til utvendig rehabilitering av kommunale formålsbygg, herunder yttertak, kledning og vinduer.

VA Vindåsen - Helle (ikke selvkost)

Vannledning fra Vindåsen høydebasseng og fram til Helle Næringsområde, samt spillvann fra Helle Næringsområde fram til Gunnarsboveien pumpestasjon. Tiltaket kan ikke dekkes av selvkost og må dekkes av kommunale midler.

Klassifisert som et større prosjekt, med estimert prosjektramme på 30 mill. kroner. Prosjektet er i oppstarten (fase 1 konsept/forprosjekt), hvor det sees på ulike løsninger. Forventet gjennomføring av prosjektet i 2030.

Veilys – oppgradering fra umålte til målte anlegg

Pågående prosjekt (fase 3 - gjennomføring), hvor det jobbes med oppgradering fra umålte til målte anlegg. Prosjektet er klassifisert som et mindre prosjekt, og har pågått siden 2023. Prosjektet vil fortsette i 2027.

Mye av veilyset i Arendal er umålt, det vil si at strømmen går rett ut på nettet uten at den går igjennom en registrert el-måler. For disse anleggene betales det en fast pris pr. lyspunkt som ikke blir endret selv om vi skifter til LED-armatuerer, som er mer energibesparende. For å få ned strømkostnadene må disse anleggene måles, som også er hjemlet i forskrift.

Veilys fra halogen til LED (tidl. rehabilitering gatelys)

Pågående prosjekt (fase 3 - gjennomføring), hvor det jobbes med utskiftning til LED-armatur for gatebelysning. Prosjektet er klassifisert som et mindre prosjekt, og har pågått siden 2021.

Siste del av prosjektet skyves noe i tid, selv om det vil være behov for midler her for å kunne ferdigstille LED-prosjektet. Dette henger sammen med at prosjekt "P60001 Veilys – oppgradering fra umålte til målte anlegg" prioriteres først.

Østenbuskogen boligfelt

Regulering og opparbeidelse av tomtefelt og nødvendig infrastruktur for ca. 200 boenheter. Tomtefeltene selges ut til profesjonelle utbyggere.

Østenbutoppen - kommunalt formål

Tomt til kommunalt formål. Reguleringsplan er sendt inn for behandling. Opparbeidelse avventes til man kjenner hvem som skal benytte tomten.

Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr (ramme)

Rammebevilgning til kjøp av biler og utstyr til Østre Agder brannvesen. Investeringsnivå og samarbeidskommuners andel vedtas i KDU hvert år. I KDU 26.08.2026 ble det vedtatt å redusere investeringsnivået fra 6,5 mill. til 4,1 mill. i 2027. Årlig investeringsnivå påfølgende år er 6,5 mill.

Østre Mørfjær boligfelt

Områderegulering og opparbeidelse av nødvendig infrastruktur og tomter på Østre Mørfjær.

Helse og mestring

850 nye 4G Volte trygghetsalarmer

Trygghetsalarmene må oppgraderes til 4G VoLTE for å sikre fortsatt drift når 2G-nettet avvikles. Investeringen omfatter 850 nye trygghetsalarmer.

Beredskapslager i henhold til nasjonale retningslinjer

Kommunen er i henhold til nasjonale retningslinjer forpliktet til å ha et beredskapslager for smittevernutstyr. Det vurderes eksterne lager- og leverandørløsninger som kan redusere kostnadene og samtidig begrense risikoen for at utstyr går ut på dato. Gjennomføringen er forskjøvet fra 2026 til 2027 på grunn av anbudsprosessen.

Inventar dagsenter og base Otiumpluss Bjorbekk

Inventar til dagsenter og Otiumpluss Bjorbekk

Inventar dagsenter og base Otiumpluss Nyli

Inventar til dagsenter og base Otiumpluss Nyli

Inventar dagsenter og base Strømsbu Torg

Inventar til dagsenter Strømsbu torg

Inventar og utstyr fellesarealer Solhaug

Investeringen omfatter kjøkkeninventar, møbler og annet utstyr til fellesarealer ved Solhaug omsorgsboliger og dagaktivitetssenter. Overlevering er planlagt i desember 2026, med forventet ferdigstillelse i januar 2027.

Inventar og utstyr omsorgsenhetene (ramme)

Rammebevilgning til inventar og utstyr i omsorgsenhetene. Fordeles til delprosjekter.

Nytt EPJ (Elektronisk pasient journal) system

Agder-kommunene står samlet om et historisk løft for helse- og omsorgstjenestene. Gjennom anskaffelsen av fremtidens elektroniske pasientjournal (EPJ) skal vi sikre bedre kvalitet, økt pasientsikkerhet og mer effektive tjenester for innbyggere, pasienter og pårørende. Innføring av nytt system er planlagt i 2027. Drift planlegges fra 2. kvartal 2028.

Transporttjenesten kjøretøy

Kommunens transportbusser begynner og bli gamle og det er stadig behov for reparasjoner. Det er usikkert om dette vil være lønnsomt fremover. Behov for ny transportbuss med heis for rullestolbrukere.

Utskifting bil Ellengård

Ellengård må skifte bil pga alder. Nåværende bil er gammel og kan bryte sammen. Vikitg for nødvendig transport av brukere.

Oppvekst og utdanning

Oppvekst - inv. møbler/utstyr (ramme)

Årlig rammebevilgning for nødvendige oppgraderinger av møbler, inventar og utstyr i skoler og barnehager.

Kultur og inkludering

Arendal kirkelige fellesråd - kirkegårder

Tilskudd til investering Arendal kirkelig fellesråd - kirkegårder.

Arendal kirkelige fellesråd - kirker

Tilskudd til investeringer Arendal kirkelig fellesråd - kirker.

Inventar og utstyr kultur og inkludering (Ramme)

Årlig ramme til helt nødvendige oppgraderinger av inventar og utstyr.

Maskinkjøp park/idrett (ramme)

Rammebevilgning for nødvendig fornyelser av maskiner og biler ved uforutsette hendelser.

Oppgradere lekeplasser til forsvarlig stand

Arendal kommunes lekeplasser skal være gode og trygge møteplasser for barn og unge. Flere av kommunens lekeplasser har behov for oppgradering for å være i forsvarlig stand. Arbeidene vil gjøres i tett samarbeid med lokale velforeninger og det forutsettes at dugnad skal bli en del av finansiering.

Rehabilitering Trefoldighetskirken (Arendal kommunes tilskudd)

Trefoldighetskirken har omfattende skader i teglvegger og murverk. Prosjektet omfatter en helhetlig rehabilitering for å sikre byggets bevaring og funksjon som et sentralt kulturminne og signalbygg i Arendal sentrum. Kirken er listeført av Riksantikvaren og har stor historisk, kulturell og samfunnsmessig betydning for kommunen. Prosjektet har en total estimert kostnad på 305 mill. kroner, hvor av statstilskuddet er beregnet til 229 mill. kroner. Estimat på kommunen andel av prosjektet total 76 mill. kroner ref. sak 25/84 vedtatt i bystyret 28.08.2025.

Rehabilitering Tromøy kirke

Restaurering og bevaring av murverket på Tromøy kirke for å sikre bygget og ferdigstille tiltakene til kirkejubileet i 2030. Kirkelig fellesråd planlegger å søke det nasjonale kirkebevaringsprogrammet i februar 2027.

Sikring av friområder

Ettårig ramme til sikring av offentlig friområder ved behov.

Tilrettelegging av statlige friområder (delvis finansiert av staten)

Universell tilrettelegging statlig sikret friområde Stølsvika. Ombygging toalett, skilting, utplassering universell baderampe og adkomst. Delvis finansiert av statlige midler.

Universelt utformet toalett Spornes (finansiert av fylket)

Etablering av universelt utformet toalett på Spornes. Finansiert av midler fra Agder fylkeskommune og mva. kompensasjon.

Selvkost

Samfunn og næring

Feiing - biler og utstyr ØABV (ramme)

Rammebevilgning for nødvendig utskiftning av feierbiler, og finansieres via selvkost feiing. Midler fordeles til delprosjekter.

Hovedvannledning Heftingdalen - Vindåsen (industriveien)

Forsterkning av hovedvannledningsnett østover i kommunen, fra Heftingsdalen til Vindåsen høydebasseng. Estimert pris per mai 2026 for prosjektet er 90 mill. Det vil si at prosjektet må styrkes med 30 mill. Dersom ny vannledning ikke etableres i frobindelse med vei prosjekt, vil kostnad trolig øke

betydelig ved gjennomføring eget komunalt prosjekt. I tillegg vil usikkerhet rundt alternativ trase i værste fall kunne medføre risko for at vannledning ikke lar seg etablere (ikke tillatelse fra statsforvalter og uvillige grunneiere).

Etablering ny hovedvannledning har avhengighet mot bygging industrivei Heftingsdalen-Helle (kommunalt/fylkeskommunalt vedtak), og vannledning må etableres samtidig med veien. Oppstartspunkt for utførelse av ny vei inkl. ny vannledning er ikke fastsatt. Agder fylkeskommune – samferdsel, har signalisert at det kan bli aktuelt med innledende oppstart av utførelse i 2027. Oppstart krever at alle nødvendige grunneieravtaler er inngått og at alle godkjenninger foreligger, noe det jobbes aktivt med nå. Virksomhet VA er kun en deltaker i prosjektet, som kobles på prosjektet når beslutningstakere har fastsatt premissene for fremdrift i prosjektet. Prosjektering ny vei og VA er gjennomført i regi av Samferdsel hos fylket.

Prosjektet er i oppstartsfasen (fase 0 - idé/bestilling) og er klassifisert som et større prosjekt, med foreløpig budsjettramme på ca. 90 mill.kroner. Satsning ihht. Hovedplan VA, 2024-2033. Prosjektet finansieres med 100% selvkost vann.

Hovedvannledning Rore - Arendal del 3 til 5

Prosjektet Rore - Arendal del 3 til 5 er klassifisert som et større prosjekt, med foreløpig total budsjettramme på 550 til 600 mill. kroner. Del 1 er ferdig utført og del 2 er i sluttfasen (ca 90 % ferdig). Alle delstrekk må gjennomføres for å sikre overholdelse av myndighetskrav fra Mattilsyndet, herunder oppnå tilfredsstillende forsyningssikkerhet på kommunens vannforsyningssystem. Satsning ihht. Hovedplan VA, 2024-2033.

Prosjektet er i oppstarten (fase 2 konsept/forprosjekt), hvor ulike trase/løsninger vurderes. Det vil fremlegges egen bystyresak (høsten 2026) før detaljprosjekteringen (fase 3) startes, hvor justert budsjettramme vil presenteres. I 2025 og 2026 er det jobbet med planlegging og utarbeidelse av reguleringsplan for hovedvannledning. Detjaljprosjektering ferdigstilles etter planen høsten 2028.

Planlagt byggestart del 3 til 5 er estimert i løpet av 2028/2029 med ferdigstillelse i 2033. Investerings finansieres 100 % på selvkostområdet.

Kryssforsyning Skarvedalen (vann)

For å få full gevinstutnyttelse av ny overføringsledning Rore - Arendal må kryssforsyning etableres. Gir betydelig økning i leveringssikkerhet og en tosidig vannforsyning opp til Stoa industriområde. Viktig ledning for videre utvikling av Stoa industriområde.

Prosjektet er i oppstarten (fase 1 ide/bestilling) og er klassifisert som et større prosjekt, da det har et foreløpig budsjettestimat på 45 mill. kroner.

Landmålerutstyr

Utskifting av ett av oppmålingsavdelingens to landmålersett. Utstyret er om lag ti år gammelt og bør fornyes for å være tilpasset dagens teknologi. Tiltaket er foreslått utsatt til 2028 av økonomiske hensyn. Investering finansieres via selvkost oppmåling.

Renseanlegg nytt

Grunnet økende befolkningstall, industrisatsing i Arendal kommune og regionen, samt varslede nye myndighetskrav til avløpsrensing (EUs avløpsdirektiv), vil dagens to renseanlegg på sikt trolig ikke imøtekomme fremtidens krav til rensing. Satsning ihht. hovedplan VA, 2024-2033.

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) skal innen utgangen av 2027 presentere en miljørkartlegging av Skagerrak (kjemisk- og økologisk tilstand), som vil legge føringer mht. statlige krav mot kommuner mht. rensing avløpsvann. Implementering av avløpsdirektivet vil skje gradvis mot 2030–2040-tallet [regjeringen.no]. Krav og praktisk innretning mht. implementering avløpsdirektivet er per juni 2026 ikke endelig fastsatt.

Prosjektet er klassifisert som et større prosjekt, med foreløpig budsjettramme på ca. 1 500 mill. kroner, men estimatet er høyst usikkert. Langsiktig investeringsplan ligger inne med investering i nytt renseanlegg tidligst i 2037. I perioden frem til 2037 ligger det 1 mill. pr år til eventuelle utredninger og undersøkelser.

Prosjektet er i tidligfase (fase 0 - idéfase/bestilling), med fokus på samfunnsøkonomiske analyser, utredning og resipientvurdering. Utredning utført i 2026 i regi av Østre Agder, har vurdert samarbeidsmuligheter mellom nærliggende deltakerkommuner.

Det jobbes med å beskrive nærmere behov, vurdere samarbeidsmuligheter og forankring av idé, før det blir aktuelt å gå videre med formell oppstart av prosjekt. Avklaring tilstand resipient Skagerrak vil være avgjørende for videre gang i prosjektet, hvor staten etter registrerte signaler først vil kunne si noe mer konkret tidligst i starten av 2028. Prosjektet finansieres med 100% selvkost avløp.

Rore Arendal Del 2

Ny hovedvannledning mellom Rore og Arendal er viktig for å sikre trygg og stabil vannforsyning til Arendals innbyggere. Henger sammen med prosjekt Rore-Arendal del 3 til del 5.

Prosjektet (deletappe 2) er i gjennomføringsfasen (fase 3), og er klassifisert og vedtatt som et større prosjekt med budsjettramme på 195 mill. kroner. Det ligger inne investeringsmidler for 2027 for å ferdigstille prosjektet, og det forventes ferdigstilt våren 2027.

Prosjektet er på plan ift. kvalitet og forventer å levere godt innenfor budsjett. Tidsmessig er prosjektet er noe forsinket høst 2026, men forventer fortsatt ferdigstilling, iht. plan, i løpet av våren 2027. Satsning i hovedplan VA, 2024-2033.

VA investeringer (ramme)

Årlig rammebevligning for VA-prosjekter med budsjettramme under 50 mill. kroner. Låneopptak tas fortløpende over året. Myndigheter fører tilsyn med at utskiftingstakt for eldre VA ledninger og nyanlegg er innenfor akseptabelt nivå. Satsning iht. hovedplan VA, 2024-2033.

Rammebevilgning skal sikre en forsvarlig utskiftingstakt av VA-ledninger, nyanlegg VA og tiltak mht. å unngå flomhendelser. Tilstrekkelig aktivitet på utskifting av VA ledninger er en forutsetning, for å kunne fortsette den positive trenden med gode resultater mht. driftskostnader for kommunalt VA-nett, vannbehandlingsanlegg, avløpsrenseanlegg og overvannssystem.

VA maskiner og kjøretøy er flyttet ut som et eget hovedprosjekt fra 2027. Samarbeidsprosjekter mellom VA og teknisk er også flyttet ut, og tildeles midler direkte. For 2027 gjelder dette samarbeidsprosjektene P5800 Kystløftet (VA og teknisk) og 5906 Solborg driftstasjon (VA og teknisk).

VA maskiner og kjøretøy (ramme)

Årlig rammebevilgning på VA for kjøp av maskiner og kjøretøy. Midlene fordeles til delprosjekter iht. utskiftingsplanen for kjøretøy og maskiner for vann og avløp.

Lå tidligere som en del av P51000 VA Investeringer, men ønskes fra 2027 skilt ut som et eget prosjekt. Låneopptak tas fortløpende over året, og er 100% finansiert på selvkost VA.

Gjeldsforvaltning

Netto lånegjeld

Tabellen under viser utviklingen i netto lånegjeld for perioden 2027 – 2030. Nettolånegjeld er gjeld som er brukt til å finansiere kommunens investeringer (totalgjeld konsolidert for Arendal kommune og Arendal havn KF eksklusivt startlån).

Tall i hele 1000	2027	2028	2029	2030
IB netto lånegjeld (eks. startlån)	5 501 096	5 994 795	6 670 423	6 220 142
Låneopptak	657 255	338 195	404 322	479 968
Avdrag	-210 484	-227 445	-229 613	-235 918
UB netto lånegjeld (ekskl. startlån)	**5 947 867**	**6 105 545**	**6 245 132**	**6 464 192**

Totalt låneopptak i perioden er ca. 1,9 mrd. kroner, hvorav 984 mill. kroner som er knyttet til selvkostprosjekter. Netto lånegjeld øker med ca. 516 mill. kroner i økonomiplanperioden (nye lån fratrukket avdrag).

Gjeldsforvaltning: likviditet, rentestrategi og finansiell risiko

Kommunens finans- og gjeldsforvaltning skjer i samsvar med gjeldende kommunelov og tilhørende finansforskrift og kommunens finansreglement, sist revidert i november 2025 (SAK 145/2025). Forvaltningen skal redusere kommunens samlede finansielle risiko. Finansiell risiko er et sammensatt begrep, som bistår av elementer som renterisiko, likviditetsrisiko, refinansieringsrisiko og operasjonell risiko.

Likviditet

Kommunens likviditet har vært noe bedre i 2026 enn de siste årene, og likviditetsrisiko ansees som relativt lav. Kommunen har kun bankinnskudd som finansielle omløpsmidler i balansen. Finansreglementet gir kommunen muligheten til å ta opp likviditetslån jf. kommuneloven § 14-15 tredje ledd. Kommunen har hittil ikke hatt behov for å bruke et likviditetslån, men for å sikre lav likviditetsrisiko fremover, foreslår kommunedirektøren at bystyret delegerer fullmakt til å ta opp likviditetslån ved behov opptil en ramme på 150 mill. kroner i 2027.

Rentestrategi og renterisiko

Gjeldsforvatningen i kommunen gjennomføres med mål om å holde renteutgiftene lave og forutsigbare, samtidig som det ikke tas en for høy risiko. Låneopptakene foretas i henhold til vedtatt investeringsbudsjett. Det tas opp felles lån for kommunen og foretaket Arendal havn KF for å sikre en enhetlig strategi. På grunn av en høy gjeldsgrad, er renterisikoen den største finansielle risikoen for Arendal kommune.

Tabellen under viser forventede snittrenter og renteutgifter for kommunens gjeldsportefølje eksklusivt startlån i økonomiplanperioden:

Tall i hele 1000	2027	2028	2029	2030
Renteutgifter netto lånegjeld (eks. startlån)	269 671	272 893	260 370	276 594
Prognose snittrente gjeldsportefølje	4,96 %	4,52 %	4,24 %	4,36 %

Antatt snittrenter (%) i økonomiperioden er noe høyere enn det som ble lagt til grunn i fjorårets handlings- og økonomiplan. Hittil i år har Norges bank økt styringsrenten fra 4,00 % til 4,50 % (per oktober 2026), mens i høst 2025 var det forventet at styringsrenten ville falle i år. I Pengepolitisk rapport 3/2026 publisert i september 2026 viser Norges bank til at prisvekst er fortsatt høyere enn målet på 2 %, og varsler at den tidligere forventet nedgang i styringsrente fremover vil bli noe utsatt i tid. Rentebanen indikerer en styringsrente på mellom 4,46 % og 4,60 % i løpet av 2027.

Kommunens lån med flytende rente er knyttet opp til den renten som norske banker er villig til å låne ut for en gitt periode (NIBOR), med tillegg for marginpåslag. 3 måneders NIBOR beveger seg i stor grad i takt med styringsrente, og har økt fra 4,10 % i begynnelsen av 2026 til 4,81 % per oktober. Prognoser for 2027 viser et forventet snitt for 3 måneders NIBOR på 4,80 %. Det forventes derfor noe høyere rente i 2027 sammenlignet med 2026 på refinansiering av lån med kort og mellom løpetid (sertifikatlån og obligasjonslån).

Snittrente for kommunens totale gjeldsportefølje forventes å ligge på ca. 4,69% i 2027. Snittrenten forventes å avta noe i 2028 og 2029 på grunn av forventet nedgang i styringsrente, før den øker igjen i 2030 på grunn av fastrentelånavtaler som utgår og som forventes å bli refinansiert med en høyere rentenivå.

Kommunedirektøren ser at det vil være behov for at en vesentlig andel av låneopptak i økonomiplanperioden gjøres med mellomlange og lange rentebindinger. Dette vil redusere renterisikoen og øke forutsigbarheten på renteutgiftene.

Kommunen har inngått rentebytteavtaler på 1 100 mill. kroner per september 2026. En rentebytteavtale er et sikringsinstrument som gir kommunen muligheten til å bytte gjeld med flyttende rente til fastrente uavhengig av de enkelte lånenes betingelser og forfallstidspunkter. Behov for bruk av rentebytteavtaler vurderes løpende i henhold til rentesikringsstrategi og forholdsvis vekting mellom lån med fast og flytende rente.

Refinansieringsrisiko

For å redusere refinansieringsrisikoen er det minimum tre måneders løpetid på sertifikatlån i 2026. Tidspunkter for rentereguleringer og refinansieringer er spredt jevnt utover årene fremover. Finansreglementet setter krav på at gjeldsporteføljen skal bestå av færrest antall lån, men at størrelsen på enkeltlån begrenses for å unngå økt refinansieringsrisiko. Det er satt et øvrig tak på at ett enkelt lån ikke kan utgjøre mer enn 15 % av den samlede låneporteføljen. Per september 2026 utgjør det største lånet 7,4 % av porteføljen.

Operasjonell risiko

Økonomi- og finansreglement, med tilhørende internkontroll og gode rutiner på gjennomføring av låneopptak, reduserer den operasjonelle risikoen for kommunens gjeldsforvaltning.

Startlån

Tall i hele 1000	2027	2028	2029	2030
IB lånegjeld startlån	1 326 848	1 410 151	1 488 769	1 562 387
Låneopptak	180 000	180 000	180 000	180 000
Avdrag	-96 697	-101 382	-106 382	-110 000
UB lånegjeld startlån	**1 410 151**	**1 488 769**	**1 562 387**	**1 632 387**

Forskrift om lån fra Husbanken er grunnlaget for de kommunale utlånene som forvaltes av Nav. Det er ca. 1,1 mrd. kroner som er utlånt til startlån per september 2026. Stadig høyere innvilgede lånebeløp øker kommunens risiko for tap på startlån, særlig hvis boligprisene faller.

Kommunedirektøren foreslår å søke Husbanken totalt om 180 mill. kroner per år i planperioden, hvor det skal søkes midler til både ordinære startlån og innenfor Husbankens forsøksordning for startlån for førstegangsetablerere.

Budsjettvedtak

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Rammetilskudd	-1 769 544	-1 815 191	-1 891 733	-1 891 733	-1 898 733	-1 905 733
Inntekts- og formuesskatt	-1 675 499	-1 774 933	-1 857 359	-1 857 359	-1 857 359	-1 857 359
Eiendomsskatt	-183 222	-191 247	-199 651	-203 222	-204 722	-216 222
Andre generelle driftsinntekter	-153 553	-141 506	-126 753	-109 898	-101 596	-94 502
Sum generelle driftsinntekter	**-3 781 817**	**-3 922 877**	**-4 075 496**	**-4 062 212**	**-4 062 410**	**-4 073 816**
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	**3 481 668**	**3 575 209**	**3 643 283**	**3 706 502**	**3 717 692**	**3 708 375**
Avskrivninger	224 537	247 376	220 286	235 568	248 573	248 573
Sum netto driftsutgifter	**3 706 204**	**3 822 585**	**3 863 569**	**3 942 070**	**3 966 265**	**3 956 948**
Brutto driftsresultat	**-75 613**	**-100 292**	**-211 927**	**-120 142**	**-96 145**	**-116 868**
Renteinntekter	-103 077	-93 556	-108 687	-108 732	-107 080	-106 597
Utbytter	-107 239	-53 681	-83 887	-75 036	-77 325	-79 614
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	253 484	264 316	324 682	327 904	315 381	331 605
Avdrag på lån	185 946	202 215	181 023	197 984	200 152	206 457
Netto finansutgifter	**229 114**	**319 295**	**313 130**	**342 119**	**331 127**	**351 850**
Motpost avskrivninger	-224 537	-247 376	-220 286	-235 568	-248 573	-248 573
Netto driftsresultat	**-71 035**	**-28 373**	**-119 082**	**-13 591**	**-13 591**	**-13 591**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	15 215	12 991	13 091	13 091	13 091	13 091
Avsetninger til bundne driftsfond	28 710	5 081	500	500	500	500
Bruk av bundne driftsfond	-16 817	-14 053	-9 509	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	35 974	19 354	115 000	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 000	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	9 953	5 000	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**71 035**	**28 373**	**119 082**	**13 591**	**13 591**	**13 591**
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Felles finansiering drift	-49 626	88 676	107 183	122 429	135 733	146 705
Samfunn og næring	189 591	207 205	177 952	192 105	196 686	194 697
Helse og mestring	1 350 063	1 381 982	1 434 513	1 511 902	1 519 302	1 518 002
Oppvekst og utdanning	1 338 289	1 218 644	1 216 982	1 209 595	1 201 450	1 193 450
Kultur og inkludering	408 130	409 576	409 305	390 941	403 941	401 941
Organisasjon og utvikling	179 800	190 567	201 847	183 958	183 008	182 008
Økonomi og strategi	75 738	69 099	85 403	94 982	76 982	70 982
Sum bevilgninger drift, netto	**3 491 985**	**3 565 749**	**3 633 185**	**3 705 912**	**3 717 102**	**3 707 785**
Herav:						
Avskrivinger	93 652	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	-93 652	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter	-2 058	-189	-589	-589	-589	-589
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	2 198	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	28 710	4 781	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-16 533	-14 053	-9 509	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 000	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	**3 481 668**	**3 575 209**	**3 643 283**	**3 706 502**	**3 717 692**	**3 708 375**

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Investeringer i varige driftsmidler	515 502	717 705	904 813	589 550	545 700	586 400
Tilskudd til andres investeringer	2 750	12 750	10 750	20 750	12 750	12 150
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	11 596	11 600	30 100	45 300	11 700	11 700
Utlån av egne midler	75 850	17 000	45 000	40 000	0	0
Avdrag på lån	26 421	27 187	22 534	24 583	25 451	24 696
Sum investeringsutgifter	**632 119**	**786 242**	**1 013 197**	**720 183**	**595 601**	**634 946**
Kompensasjon for merverdiavgift	-29 385	-88 478	-75 003	-21 260	-34 070	-6 463
Tilskudd fra andre	-62 597	-58 725	-189 350	-155 700	-7 000	-20 000
Salg av varige driftsmidler	-14 738	-13 800	-52 790	-163 235	-109 320	-89 255
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-25 676	-27 187	-22 534	-24 583	-25 451	-24 696
Bruk av lån	-491 893	-585 062	-657 256	-338 196	-404 322	-479 968
Sum investeringsinntekter	**-624 288**	**-773 252**	**-996 932**	**-702 974**	**-580 163**	**-620 382**
Videreutlån	185 936	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000
Bruk av lån til videreutlån	-185 936	-180 000	-180 000	-180 000	-180 000	-180 000
Avdrag på lån til videreutlån	105 338	91 561	96 697	101 382	106 382	110 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-91 952	-91 561	-96 697	-101 382	-106 382	-110 000
Netto utgifter videreutlån	**13 386**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overføring fra drift	-15 215	-12 991	-13 091	-13 091	-13 090	-11 700
Avsetninger til bundne investeringsfond	59 971	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-67 932	0	-3 174	-4 119	-2 348	-2 864
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-546	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	2 506	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**-21 216**	**-12 991**	**-16 265**	**-17 210**	**-15 438**	**-14 564**
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Andre investeringer						
Inventar og utstyr omsorgsenhetene (ramme)	2 092	1 100	1 100	2 000	2 000	2 000
CarAdmin hjemmebaserte tjenester	0	175	0	0	0	0
Transporttjenesten kjøretøy	0	0	1 000	0	1 000	0
Utskifting bil Ellengård	0	300	700	0	0	0
Barne- og familietjenestene organisering og lokalisering	0	300	0	0	0	0
Oppvekst - inv. møbler/utstyr (ramme)	407	1 100	1 600	1 600	1 400	2 000
Justeringsavtaler - investering	48 729	0	0	0	0	0
Pasientvarslingsanlegg	943	1 750	0	0	0	0
Ny lastebil til kjøring av tøy	0	1 400	0	0	0	0
Backup løsning pasientvarslingsanlegg ved bortfall ordinært nett	0	190	0	0	0	0
850 nye 4G Volte trygghetsalarmer	0	1 750	1 750	0	0	0
Pasientvarsling Færvik BOS og Nyskogen BOS	0	190	0	0	0	0
Beredskapslager i henhold til nasjonale retningslinjer	0	400	400	0	0	0
Inventar og utstyr fellesarealer Solhaug	0	1 800	5 800	0	0	0
Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr (ramme)	475	6 500	4 100	7 400	8 200	10 000
Feiing - biler og utstyr ØABV (ramme)	475	0	0	0	0	0
H&L: Moduler til Gerica - Legemodul og medisinmodul	130	200	0	0	0	0
Havet som ressurs (eksternt finansiert)	673	0	0	0	0	0
Ford Transit Custom Limited 2 varebil reg.nr. PD77078 NAV	728	0	0	0	0	0
Områdeplan Saltrød	4 426	0	0	0	0	0
BOF Moldfaret - kommunal - 6 leiligheter, HØP 2022-2025	186	0	0	0	0	0
BOF kommunal 2	352	25 000	0	0	0	0
BOF kommunalt 3 - 6 leiligheter	9 163	0	0	0	0	0
BOF nytt privat 1 (Waglesgårdveien)	12	36 000	37 000	4 000	0	0
BOF nytt privat 2 (Bjorbekk)	22 023	500	0	0	0	0
BOF privat 3 (Marisberg)	160	27 000	21 000	0	0	0
BOF privat 4 (Natvigfeltet)	496	34 000	22 000	0	0	0
BOF privat 5 (Stuenes)	581	26 500	3 000	0	0	0
Boliger med bemanning - rus og psyk.	0	3 000	2 500	18 000	5 000	0
Færvik BOS - ombygging	14 708	14 000	0	0	0	0
Fullsprinkling Saltrød BOS 2022	8 263	0	0	0	0	0
Myratunet - ombygging når KØH flytter ut HØP 2023-2026	180	0	0	0	0	0
Nyskogen brakke HØP 2023-2026	413	0	0	0	0	0
Forprosjekt omb. Solhaug 2024	168	0	0	0	0	0

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Ombygging Solhaug BOS	24 647	83 200	8 000	0	0	0
Forprosjekt - felles vaskeri og kjøkken	7 545	1 000	0	0	0	0
Røed	279	500	0	0	0	0
BOF kommunal 5	0	0	0	0	45 000	5 000
Felles produksjonskjøkken	0	32 000	32 250	49 000	0	0
Kjøp og tilrettel. hj sykepleien Fløyheia	21 831	3 500	0	0	0	0
Gåsåsen avlastningsboliger (tidl.Gåsungen bhg)	0	2 000	16 000	0	0	0
Bjorbekktunet grupperom og oppgradering av vaktrom	0	250	0	0	0	0
Endring demografi/oppfølging skolebruksplanen (ramme)	5 945	7 000	7 000	7 250	5 950	8 000
Formålsbygg - brukerstyrte endringer (ramme)	11 438	4 500	5 500	6 000	4 700	6 500
Rehabilitering barnehager 2023	110	0	0	0	0	0
Gullfakse - personalrom HØP 2024-2027	310	0	0	0	0	0
Flytte/skaffe midlert.boliger fra Torbjørnsbu (ramme)	1 074	10 000	0	10 000	0	0
Tilrettelagte boliger for rus psykisk helse med lav boevne (ramme)	11 455	28 500	15 000	10 000	10 000	10 000
Overgangsboliger rus og psykisk helse (2+2)	141	0	0	0	0	0
Bomuldsfabriken - rehabilitering yttertak og solceller	0	4 500	0	0	0	0
Ombygging av innbyggertorget	0	600	0	0	0	0
Fjellsikringstiltak samlet årlig (ramme)	370	900	950	1 000	1 050	1 100
Marisberg felt C1, opparbeidelse av tomt 2016	153	0	0	0	0	0
Marisberg, videre utvikling	0	20 000	2 000	0	0	46 000
Erverv av tomt til boliger (ramme)	3 754	0	0	0	0	0
Østenbuskogen boligfelt	361	4 500	3 000	0	0	20 000
Østre Mørfjær boligfelt	872	3 000	1 500	500	0	20 000
Natvig felt B - boligfelt	1 539	24 000	19 500	0	0	0
Østenbutoppen - kommunalt formål	80	1 400	400	12 400	0	0
Kjøp og utvikling av tomter og boliger	11 134	0	0	0	0	0
Brannforebygging utleieboliger (ramme)	1 568	1 000	3 000	1 000	1 000	1 000
Rehab verna bygg - boliger på Eydehavn	2 324	2 000	0	0	0	0
Erverv av tomt til midlertidig og tilrettelagt bolig 2024	0	3 000	0	0	0	0
Nødvendige livsforlengende inv. Eksisterende svømmebasseng (ramme)	386	500	0	0	0	0
ENØK - tiltak (ramme)	6 828	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Energisparing skolebygg	3 235	0	0	0	0	3 000
Utfasing fluoriserende lyskilder	2 853	0	0	0	0	0
Beredskapsutstyr Arendal eiendom KF	683	0	0	0	0	0
Nødstrøm institusjoner	2 743	0	0	0	0	0
Eiendomsutvikling (ramme)	2 085	400	0	0	0	0
Kjøp av renholdsmaskiner 2025	1 768	0	0	0	0	0

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Kjøp av omsorgsboliger Strømsbu Torg	0	0	195 000	0	0	0
Kjøp av boliger - øke andel kommunale utleieboliger (ramme)	0	10 000	2 000	5 000	5 000	5 000
Eiendomsutvikling - regulering, arealer og kjøp (ramme)	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Lovpålagte oppgaver - brann, nødlys, tilpasninger med mer (ramme)	0	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Utfasing av fluoriserende lyskilder (lovpålagt) (ramme)	0	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Effektivisering av renhold - ny teknologi (ramme)	0	1 500	1 500	1 750	1 750	1 750
Rehabilitering av omsorgsleiligheter (ramme)	0	1 200	0	0	0	0
Rehabilitering og tilrettelegging av omsorgsleiligheter (Ramme)	0	1 500	0	0	0	0
Kjøp av transportmidler og utstyr eiendom (ramme)	0	300	2 000	1 000	1 000	1 000
Sensorteknologi - effektivt renhold (ramme)	0	500	300	300	300	300
Rehabilitering av bolig på Åsveien	0	2 500	0	0	0	0
Optimalisering av bygningsmasse	0	23 000	0	0	0	0
Kunstgressbaner - granulatfangere i sluk	349	0	0	0	0	0
Utbedringer etter brannrisikovurdering	131	0	0	0	0	0
Universelt utformet toalett Spornes (finansiert av fylket)	0	0	1 438	0	0	0
PD66074 - Mitsubishi Outlander Phev (EMÅ)	255	0	0	0	0	0
Turstier nærområder - kulturenheten 2017	127	200	0	0	0	0
Rehabilitering underlag skøytebanen	792	0	0	0	0	0
Sikring av friområder	0	0	200	0	0	0
Lekeplassutstyr 2019	200	0	0	0	0	0
Tilrettelegging av statlige friområder (delvis finansiert av staten)	0	0	0	0	5 000	0
Maskinkjøp park/idrett (ramme)	950	500	500	500	500	500
Nærmiljøanlegg Kloppedalsmyra (2022) - konsekvens av vei	42	3 000	0	0	0	0
Biler/maskiner teknisk (ramme)	7 339	2 800	4 000	7 500	6 000	7 500
Parkeringsautomater (ramme)	209	200	200	800	0	0
Veidatabase (ramme)	990	0	0	0	0	0
Opprustning av bruer (ramme)	408	13 000	11 810	6 500	3 000	3 000
Trafikksikkerhetstiltak (ramme)	156	500	1 000	1 000	1 000	1 000
Asfaltering grusveier (ramme)	482	500	500	500	500	0
Veilys fra halogen til LED (tidl. rehabilitering gatelys)	1 981	0	0	0	4 300	0
Forsterkning av veikroppen (ramme)	1 590	500	750	950	1 500	1 500
Opprusting av murer og veisikring (ramme)	1 445	700	700	1 000	1 000	1 000
Utskifting brøyteutstyr og sommerutstyr (ramme)	102	500	500	750	750	750
Kystløftet teknisk og VA (tidl. Marin grunnkartlegging)	2 727	3 000	5 400	2 500	1 000	0

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Solborg driftsstasjon (ramme teknisk og VA)	7 991	1 000	7 400	14 600	13 000	1 800
Veilys – oppgradering fra umålte til målte anlegg	3 482	8 000	3 590	0	0	0
Longum Nord VA-infrastruktur (ikke selvkost)	0	5 000	8 000	0	0	0
VA Vindåsen - Helle (ikke selvkost)	0	0	1 000	1 000	1 000	27 000
Innbyggertjenester_Automatisering	0	3 000	0	0	0	0
Reguleringsplan for del av Barbuelva (2022)	33	0	0	0	0	0
Investeringer veilys (ramme)	0	500	500	1 000	1 000	1 000
Utvikling av byrom (2020)	111	0	0	0	0	0
Utstilling Vitensenteret (2019)	546	0	0	0	0	0
Kjøp og opparbeidelse av tomt Longum nord	70 915	33 600	0	0	0	0
Forprosjekt etablering Vitensenter Campus KRS (2021)	829	0	0	0	0	0
Utvidelse og fornyelse Vitensenter Arendal	117	0	0	0	0	0
Tekniske anlegg formålsbygg (ramme)	0	0	4 000	4 000	4 000	4 500
Utvendig oppgradering formålsbygg (ramme)	0	0	7 500	7 500	7 500	7 500
Opptrappingsplan - Universell utforming skoler (ramme)	0	0	5 000	5 000	5 000	3 000
Flomsikringsutstyr - sikring kritisk infrastruktur ved stormflo og store nedbørsmengder	0	0	1 725	0	0	0
Nytt EPJ (Elektronisk pasient journal) system	0	0	5 000	10 000	0	0
Inventar dagsenter og base Otiumpluss Nyli	0	0	2 000	0	0	0
Inventar dagsenter og base Otiumpluss Bjorbekk	0	0	0	2 000	0	0
Inventar dagsenter og base Strømsbu Torg	0	0	2 000	0	0	0
Inventar og utstyr kultur og inkludering (Ramme)	0	0	300	300	300	300
Oppgradering Elim	0	0	18 000	12 000	0	0
Fullsprinkling og oppgradering Tromøy sykehjem	0	0	10 000	2 000	0	0
Ombygging Røed	0	0	0	5 000	50 000	7 000
Ombygging Plankemyra	0	0	13 000	7 000	0	0
Oppgradere lekeplasser til forsvarlig stand	0	0	0	300	300	300
Rehabilitering av bolig på Storhaugen	0	0	2 000	2 000	0	0
Klokketårn Høgedal - forprosjekt	0	0	150	0	0	0
Flytte Ellengård til Eydehavn	0	0	10 500	0	0	0
BOF kommunal 6	0	0	0	0	30 000	40 000
Otiumpluss Nyli bolig til videresalg	0	0	162 100	0	0	0
Otiumpluss Bjorbekk bolig til vidersalg	0	0	0	145 000	0	0
Hove læringsarena - oppfølging vedtak 26.03.2026	0	0	10 000	0	0	0
Rehabilitering Tromøy kirke	0	0	500	500	200	0
Sum Andre investeringer	**347 594**	**562 405**	**742 113**	**403 400**	**254 200**	**274 300**

Selvkost

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Feiing - biler og utstyr ØABV (ramme)	399	300	800	0	0	1 000
Hovedvannledning Rore - Arendal del 3 til 5	2 817	6 000	12 900	30 300	92 000	130 600
Hovedvannledning Heftingdalen - Vindåsen (industriveien)	627	0	1 000	25 000	34 000	30 000
Renseanlegg nytt	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
VA investeringer (ramme)	107 595	114 000	112 100	108 000	129 500	143 500
VA maskiner og kjøretøy (ramme)	0	0	8 000	6 000	6 000	6 000
Veidatabase (ramme)	63	0	0	0	0	0
Rore Arendal Del 2	56 407	34 000	26 400	0	0	0
Landmålerutstyr	0	0	0	350	0	0
Kryssforsyning Skarvedalen (vann)	0	0	500	15 500	29 000	0
Sum Selvkost	**167 908**	**155 300**	**162 700**	**186 150**	**291 500**	**312 100**
Investeringer i varige driftsmidler	**515 502**	**717 705**	**904 813**	**589 550**	**545 700**	**586 400**

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Arendal kirkelige fellesråd - kirkegårder	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Arendal kirkelige fellesråd - kirker	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250
Rehabilitering Trefoldighetskirken (Arendal kommunes tilskudd)	0	10 000	8 000	18 000	10 000	9 400
Tilskudd til andres investeringer	**2 750**	**12 750**	**10 750**	**20 750**	**12 750**	**12 150**

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Aksjer kjøp/salg	11 626	11 600	11 700	11 700	11 700	11 700
Arendal Utleiebolig AS	-30	0	0	0	0	0
Otiumpluss Nyli dagsenter og base	0	0	18 400	0	0	0
Otiumpluss Bjorbekk dagsenter og base	0	0	0	33 600	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	**11 596**	**11 600**	**30 100**	**45 300**	**11 700**	**11 700**

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Arendal havnevesen KF - utlån	75 856	17 000	45 000	40 000	0	0
Arendal Utleiebolig AS	-6	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	**75 850**	**17 000**	**45 000**	**40 000**	**0**	**0**
Sum del 1-4	**605 698**	**759 055**	**990 663**	**695 600**	**570 150**	**610 250**

Investeringer - bruttoinvesteringer og finansiering

Bruttoinvestering til vedtak*Beløp i 1000 kr*

Eiende org (T)	Investeringsprogram	Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
Felles finansiering drift	Andre investeringer	1009	Arendal havnevesen KF - utlån	Avdrag på lån	22 534	24 583	25 451	24 696	97 264
Felles finansiering drift	Andre investeringer	1009	Arendal havnevesen KF - utlån	Utlån av egne midler	45 000	40 000	0	0	85 000
Felles finansiering drift	Andre investeringer	1100	Aksjer kjøp/salg	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	11 700	11 700	11 700	11 700	46 800
Sum Felles finansiering drift					**79 234**	**76 283**	**37 151**	**36 396**	**229 064**
Helse og mestring	Andre investeringer	1148	Inventar og utstyr omsorgsenhetene (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	1 100	2 000	2 000	2 000	7 100
Helse og mestring	Andre investeringer	1176	Transporttjenesten kjøretøy	Investeringer i varige driftsmidler	1 000	0	1 000	0	2 000
Helse og mestring	Andre investeringer	1177	Utskifting bil Ellengård	Investeringer i varige driftsmidler	700	0	0	0	700
Helse og mestring	Andre investeringer	14203	850 nye 4G Volte trygghetsalarmer	Investeringer i varige driftsmidler	1 750	0	0	0	1 750
Helse og mestring	Andre investeringer	14205	Beredskapslager i henhold til nasjonale retningslinjer	Investeringer i varige driftsmidler	400	0	0	0	400
Helse og mestring	Andre investeringer	14206	Inventar og utstyr fellesarealer Solhaug	Investeringer i varige driftsmidler	5 800	0	0	0	5 800
Helse og mestring	Andre investeringer	MP-135	Nytt EPJ (Elektronisk pasient journal) system	Investeringer i varige driftsmidler	5 000	10 000	0	0	15 000
Helse og mestring	Andre investeringer	MP-138	Inventar dagsenter og base Otiumpluss Nyli	Investeringer i varige driftsmidler	2 000	0	0	0	2 000
Helse og mestring	Andre investeringer	MP-139	Inventar dagsenter og base Otiumpluss Bjorbekk	Investeringer i varige driftsmidler	0	2 000	0	0	2 000
Helse og mestring	Andre investeringer	MP-140	Inventar dagsenter og base Strømsbu Torg	Investeringer i varige driftsmidler	2 000	0	0	0	2 000
Sum Helse og mestring					**19 750**	**14 000**	**3 000**	**2 000**	**38 750**
Kultur og inkludering	Andre investeringer	1050	Arendal kirkelige fellesråd - kirkegårder	Tilskudd til andres investeringer	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Kultur og inkludering	Andre investeringer	1051	Arendal kirkelige fellesråd - kirker	Tilskudd til andres	1 250	1 250	1 250	1 250	5 000

Eiende org (T)	Investeringsprogram	Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
				investeringer					
Kultur og inkludering	Andre investeringer	40007	Rehabilitering Trefoldighetskirken (Arendal kommunes tilskudd)	Tilskudd til andres investeringer	8 000	18 000	10 000	9 400	45 400
Kultur og inkludering	Andre investeringer	40009	Universelt utformet toalett Spornes (finansiert av fylket)	Investeringer i varige driftsmidler	1 438	0	0	0	1 438
Kultur og inkludering	Andre investeringer	4676	Sikring av friområder	Investeringer i varige driftsmidler	200	0	0	0	200
Kultur og inkludering	Andre investeringer	4702	Tilrettelegging av statlige friområder (delvis finansiert av staten)	Investeringer i varige driftsmidler	0	0	5 000	0	5 000
Kultur og inkludering	Andre investeringer	4703	Maskinkjøp park/idrett (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	500	500	500	500	2 000
Kultur og inkludering	Andre investeringer	MP-147	Inventar og utstyr kultur og inkludering (Ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	300	300	300	300	1 200
Kultur og inkludering	Andre investeringer	MP-27	Oppgradere lekeplasser til forsvarlig stand	Investeringer i varige driftsmidler	0	300	300	300	900
Kultur og inkludering	Andre investeringer	MP-90	Rehabilitering Tromøy kirke	Investeringer i varige driftsmidler	500	500	200	0	1 200
Sum Kultur og inkludering					**13 688**	**22 350**	**19 050**	**13 250**	**68 338**
Oppvekst og utdanning	Andre investeringer	1210	Oppvekst - inv. møbler/utstyr (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	1 600	1 600	1 400	2 000	6 600
Sum Oppvekst og utdanning					**1 600**	**1 600**	**1 400**	**2 000**	**6 600**
Samfunn og næring	Andre investeringer	1635	Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	4 100	7 400	8 200	10 000	29 700
Samfunn og næring	Andre investeringer	33005	BOF nytt privat 1 (Waglesgårdveien)	Investeringer i varige driftsmidler	37 000	4 000	0	0	41 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	33007	BOF privat 3 (Marisberg)	Investeringer i varige driftsmidler	21 000	0	0	0	21 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	33008	BOF privat 4 (Natvigfeltet)	Investeringer i varige driftsmidler	22 000	0	0	0	22 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	33009	BOF privat 5 (Stuenes)	Investeringer i varige driftsmidler	3 000	0	0	0	3 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	33017	Boliger med bemanning - rus og psyk.	Investeringer i varige driftsmidler	2 500	18 000	5 000	0	25 500

Eiende org (T)	Investeringsprogram	Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
Samfunn og næring	Andre investeringer	33026	Ombygging Solhaug BOS	Investeringer i varige driftsmidler	8 000	0	0	0	8 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	33030	BOF kommunal 5	Investeringer i varige driftsmidler	0	0	45 000	5 000	50 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	33033	Felles produksjonskjøkken	Investeringer i varige driftsmidler	32 250	49 000	0	0	81 250
Samfunn og næring	Andre investeringer	33035	Gåsåsen avlastningsboliger (tidl.Gåsungen bhg)	Investeringer i varige driftsmidler	16 000	0	0	0	16 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	34000	Endring demografi/oppfølging skolebruksplanen (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	7 000	7 250	5 950	8 000	28 200
Samfunn og næring	Andre investeringer	34001	Formålsbygg - brukerstyrte endringer (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	5 500	6 000	4 700	6 500	22 700
Samfunn og næring	Andre investeringer	35000	Flytte/skaffe midlert.boliger fra Torbjørnsbu (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	0	10 000	0	0	10 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	35006	Tilrettelagte boliger for rus psykisk helse med lav boevne (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	15 000	10 000	10 000	10 000	45 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38000	Fjellsikringstiltak samlet årlig (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	950	1 000	1 050	1 100	4 100
Samfunn og næring	Andre investeringer	38003	Marisberg, videre utvikling	Investeringer i varige driftsmidler	2 000	0	0	46 000	48 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38010	Østenbuskogen boligfelt	Investeringer i varige driftsmidler	3 000	0	0	20 000	23 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38011	Østre Mørfjær boligfelt	Investeringer i varige driftsmidler	1 500	500	0	20 000	22 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38012	Natvig felt B - boligfelt	Investeringer i varige driftsmidler	19 500	0	0	0	19 500
Samfunn og næring	Andre investeringer	38013	Østenbutoppen - kommunalt formål	Investeringer i varige driftsmidler	400	12 400	0	0	12 800
Samfunn og næring	Andre investeringer	38017	Brannforebygging utleieboliger (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	3 000	1 000	1 000	1 000	6 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38022	ENØK - tiltak (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	7 500	7 500	7 500	7 500	30 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38023	Energisparing skolebygg	Investeringer i varige driftsmidler	0	0	0	3 000	3 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38076	Kjøp av omsorgsboliger Strømsbu Torg	Investeringer i varige driftsmidler	195 000	0	0	0	195 000

Eiende org (T)	Investeringsprogram	Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
Samfunn og næring	Andre investeringer	38089	Kjøp av boliger - øke andel kommunale utleieboliger (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	2 000	5 000	5 000	5 000	17 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38090	Eiendomsutvikling - regulering, arealer og kjøp (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38091	Lovpålagte oppgaver - brann, nødlys, tilpasninger med mer (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	7 500	7 500	7 500	7 500	30 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38092	Utfasing av fluoriserende lyskilder (lovpålagt) (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38093	Effektivisering av renhold - ny teknologi (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	1 500	1 750	1 750	1 750	6 750
Samfunn og næring	Andre investeringer	38096	Kjøp av transportmidler og utstyr eiendom (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	2 000	1 000	1 000	1 000	5 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38097	Sensorteknologi - effektivt renhold (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	300	300	300	300	1 200
Samfunn og næring	Andre investeringer	5509	Biler/maskiner teknisk (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	4 000	7 500	6 000	7 500	25 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	5530	Parkeringsautomater (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	200	800	0	0	1 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	5680	Opprustning av bruer (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	11 810	6 500	3 000	3 000	24 310
Samfunn og næring	Andre investeringer	5682	Trafikksikkerhetstiltak (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	5683	Asfaltering grusveier (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	500	500	500	0	1 500
Samfunn og næring	Andre investeringer	5684	Veilys fra halogen til LED (tidl. rehabilitering gatelys)	Investeringer i varige driftsmidler	0	0	4 300	0	4 300
Samfunn og næring	Andre investeringer	5685	Forsterkning av veikroppen (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	750	950	1 500	1 500	4 700
Samfunn og næring	Andre investeringer	5686	Opprusting av murer og veisikring (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	700	1 000	1 000	1 000	3 700
Samfunn og næring	Andre investeringer	5687	Utskifting brøyteutstyr og sommerutstyr (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	500	750	750	750	2 750
Samfunn og næring	Andre investeringer	5800	Kystløftet teknisk og VA (tidl. Marin grunnkartlegging)	Investeringer i varige driftsmidler	5 400	2 500	1 000	0	8 900

Eiende org (T)	Investeringsprogram	Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
Samfunn og næring	Andre investeringer	5906	Solborg driftsstasjon (ramme teknisk og VA)	Investeringer i varige driftsmidler	7 400	14 600	13 000	1 800	36 800
Samfunn og næring	Andre investeringer	60001	Veilys – oppgradering fra umålte til målte anlegg	Investeringer i varige driftsmidler	3 590	0	0	0	3 590
Samfunn og næring	Andre investeringer	60005	Longum Nord VA-infrastruktur (ikke selvkost)	Investeringer i varige driftsmidler	8 000	0	0	0	8 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	60006	VA Vindåsen - Helle (ikke selvkost)	Investeringer i varige driftsmidler	1 000	1 000	1 000	27 000	30 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	60019	Investeringer veilys (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	500	1 000	1 000	1 000	3 500
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-118	Tekniske anlegg formålsbygg (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	4 000	4 000	4 000	4 500	16 500
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-119	Utvendig oppgradering formålsbygg (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	7 500	7 500	7 500	7 500	30 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-120	Opptrappingsplan - Universell utforming skoler (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	5 000	5 000	5 000	3 000	18 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-128	Flomsikringsutstyr - sikring kritisk infrastruktur ved stormflo og store nedbørsmengder	Investeringer i varige driftsmidler	1 725	0	0	0	1 725
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-150	Oppgradering Elim	Investeringer i varige driftsmidler	18 000	12 000	0	0	30 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-151	Fullsprinkling og oppgradering Tromøy sykehjem	Investeringer i varige driftsmidler	10 000	2 000	0	0	12 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-152	Ombygging Røed	Investeringer i varige driftsmidler	0	5 000	50 000	7 000	62 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-153	Ombygging Plankemyra	Investeringer i varige driftsmidler	13 000	7 000	0	0	20 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-44	Rehabilitering av bolig på Storhaugen	Investeringer i varige driftsmidler	2 000	2 000	0	0	4 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-47	Klokketårn Høgedal - forprosjekt	Investeringer i varige driftsmidler	150	0	0	0	150
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-49	Flytte Ellengård til Eydehavn	Investeringer i varige driftsmidler	10 500	0	0	0	10 500
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-50	BOF kommunal 6	Investeringer i varige driftsmidler	0	0	30 000	40 000	70 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-61	Otiumpluss Nyli bolig til videresalg	Investeringer i varige driftsmidler	162 100	0	0	0	162 100

Eiende org (T)	Investeringsprogram	Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-62	Otiumpluss Nyli dagsenter og base	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	18 400	0	0	0	18 400
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-63	Otiumpluss Bjorbekk bolig til videsalg	Investeringer i varige driftsmidler	0	145 000	0	0	145 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-64	Otiumpluss Bjorbekk dagsenter og base	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	33 600	0	0	33 600
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-88	Hove læringsarena - oppfølging vedtak 26.03.2026	Investeringer i varige driftsmidler	10 000	0	0	0	10 000
	Sum Andre investeringer				**736 225**	**419 800**	**243 500**	**269 200**	**1 668 725**
Sum Samfunn og næring					**736 225**	**419 800**	**243 500**	**269 200**	**1 668 725**
Totalsum					**850 497**	**534 033**	**304 101**	**322 846**	**2 011 477**

Beløp i 1000 kr

Eiende org (T)	Investeringsprogram	Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
Samfunn og næring	Selvkost	16500	Feiing - biler og utstyr ØABV (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	800	0	0	1 000	1 800
Samfunn og næring	Selvkost	50017	Hovedvannledning Rore - Arendal del 3 til 5	Investeringer i varige driftsmidler	12 900	30 300	92 000	130 600	265 800
Samfunn og næring	Selvkost	50018	Hovedvannledning Heftingdalen - Vindåsen (industriveien)	Investeringer i varige driftsmidler	1 000	25 000	34 000	30 000	90 000
Samfunn og næring	Selvkost	50020	Renseanlegg nytt	Investeringer i varige driftsmidler	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Samfunn og næring	Selvkost	51000	VA investeringer (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	112 100	108 000	129 500	143 500	493 100
Samfunn og næring	Selvkost	51020	VA maskiner og kjøretøy (ramme)	Investeringer i varige driftsmidler	8 000	6 000	6 000	6 000	26 000
Samfunn og næring	Selvkost	5689	Rore Arendal Del 2	Investeringer i varige driftsmidler	26 400	0	0	0	26 400
Samfunn og næring	Selvkost	5690	Landmålerutstyr	Investeringer i varige driftsmidler	0	350	0	0	350
Samfunn og næring	Selvkost	MP-133	Kryssforsyning Skarvedalen (vann)	Investeringer i varige driftsmidler	500	15 500	29 000	0	45 000
	Sum Selvkost				**162 700**	**186 150**	**291 500**	**312 100**	**952 450**

Eiende org (T)	Investeringsprogram Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
Sum Samfunn og næring				**162 700**	**186 150**	**291 500**	**312 100**	**952 450**
Totalsum				**162 700**	**186 150**	**291 500**	**312 100**	**952 450**

Finansiering til vedtak *Beløp i 1000 kr*

Eiende org (T)	Investeringsprogram	Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
Felles finansiering drift	Andre investeringer	1009	Arendal havnevesen KF - utlån	Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-22 534	-24 583	-25 451	-24 696	-97 264
Felles finansiering drift	Andre investeringer	1091	Bruk av lån	Bruk av lån	-657 255	-338 195	-404 322	-479 968	-1 879 741
Felles finansiering drift	Andre investeringer	1093	MVA-kompensasjon inntekt investering	Kompensasjon for merverdiavgift	-75 002	-21 260	-34 070	-6 463	-136 795
Felles finansiering drift	Andre investeringer	1100	Aksjer kjøp/salg	Overføring fra drift	-11 700	-11 700	-11 700	-11 700	-46 800
Sum Felles finansiering drift					**-766 492**	**-395 738**	**-475 543**	**-522 827**	**-2 160 600**
Kultur og inkludering	Andre investeringer	40009	Universelt utformet toalett Spornes (finansiert av fylket)	Tilskudd fra andre	-1 150	0	0	0	-1 150
Kultur og inkludering	Andre investeringer	4662	Bjønnes stadion - Arendal fotball 2017	Overføring fra drift	-1 390	-1 390	-1 390	0	-4 171
Kultur og inkludering	Andre investeringer	4667	Rehabilitering underlag skøytebanen	Tilskudd fra andre	-21 700	0	0	0	-21 700
Kultur og inkludering	Andre investeringer	4702	Tilrettelegging av statlige friområder (delvis finansiert av staten)	Tilskudd fra andre	0	0	-3 000	0	-3 000
Sum Kultur og inkludering					**-24 240**	**-1 390**	**-4 390**	**0**	**-30 021**
Samfunn og næring	Andre investeringer	1635	Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr (ramme)	Bruk av bundne investeringsfond	-1 174	-2 119	-2 348	-2 864	-8 505
Samfunn og næring	Andre investeringer	33005	BOF nytt privat 1 (Waglesgårdveien)	Salg av varige driftsmidler	0	-22 400	0	0	-22 400
Samfunn og næring	Andre investeringer	33005	BOF nytt privat 1 (Waglesgårdveien)	Tilskudd fra andre	-6 000	-9 000	0	0	-15 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	33007	BOF privat 3 (Marisberg)	Salg av varige driftsmidler	-1 120	-13 480	0	0	-14 600
Samfunn og næring	Andre investeringer	33007	BOF privat 3 (Marisberg)	Tilskudd fra andre	800	-11 000	0	0	-10 200
Samfunn og næring	Andre investeringer	33008	BOF privat 4 (Natvigfeltet)	Salg av varige driftsmidler	100	-15 100	0	0	-15 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	33008	BOF privat 4 (Natvigfeltet)	Tilskudd fra andre	-100	-11 000	0	0	-11 100

Eiende org (T)	Investeringsprogram	Hovedprosjekt	Hovedprosjekt (T)	Kontogruppe (T)	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030	Sum i øk.plan
Samfunn og næring	Andre investeringer	33009	BOF privat 5 (Stuenes)	Salg av varige driftsmidler	-16 000	0	0	0	-16 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	33009	BOF privat 5 (Stuenes)	Tilskudd fra andre	-11 100	0	0	0	-11 100
Samfunn og næring	Andre investeringer	33026	Ombygging Solhaug BOS	Tilskudd fra andre	-35 000	0	0	0	-35 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38010	Østenbuskogen boligfelt	Salg av varige driftsmidler	0	0	0	-10 000	-10 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38012	Natvig felt B - boligfelt	Salg av varige driftsmidler	-10 000	-15 000	-15 000	-15 000	-55 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38076	Kjøp av omsorgsboliger Strømsbu Torg	Salg av varige driftsmidler	0	-40 000	-40 000	-40 000	-120 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	38076	Kjøp av omsorgsboliger Strømsbu Torg	Tilskudd fra andre	-30 400	-45 600	0	0	-76 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-151	Fullsprinkling og oppgradering Tromøy sykehjem	Tilskudd fra andre	0	0	-4 000	0	-4 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-152	Ombygging Røed	Tilskudd fra andre	0	0	0	-20 000	-20 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-44	Rehabilitering av bolig på Storhaugen	Bruk av bundne investeringsfond	-2 000	-2 000	0	0	-4 000
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-61	Otiumpluss Nyli bolig til videresalg	Salg av varige driftsmidler	-25 770	-30 065	-30 065	0	-85 900
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-61	Otiumpluss Nyli bolig til videresalg	Tilskudd fra andre	-76 200	0	0	0	-76 200
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-62	Otiumpluss Nyli dagsenter og base	Tilskudd fra andre	-8 500	0	0	0	-8 500
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-63	Otiumpluss Bjorbekk bolig til vidersalg	Salg av varige driftsmidler	0	-27 190	-24 255	-24 255	-75 700
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-63	Otiumpluss Bjorbekk bolig til vidersalg	Tilskudd fra andre	0	-69 300	0	0	-69 300
Samfunn og næring	Andre investeringer	MP-64	Otiumpluss Bjorbekk dagsenter og base	Tilskudd fra andre	0	-9 800	0	0	-9 800
	Sum Andre investeringer				**-222 464**	**-323 054**	**-115 668**	**-112 119**	**-773 305**
Sum Samfunn og næring					**-222 464**	**-323 054**	**-115 668**	**-112 119**	**-773 305**
Totalsum					**-1 013 196**	**-720 183**	**-595 601**	**-634 946**	**-2 963 926**

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Rammetilskudd	-1 769 544	-1 815 191	-1 891 733	-1 891 733	-1 898 733	-1 905 733
Inntekts- og formuesskatt	-1 675 499	-1 774 933	-1 857 359	-1 857 359	-1 857 359	-1 857 359
Eiendomsskatt	-183 222	-191 247	-199 651	-203 222	-204 722	-216 222
Andre skatteinntekter	-495	-300	-500	-500	-500	-500
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-151 962	-141 706	-126 253	-109 398	-101 096	-94 002
Overføringer og tilskudd fra andre	-769 274	-523 720	-549 502	-553 363	-577 843	-582 843
Brukerbetalinger	-97 859	-76 691	-85 954	-85 954	-85 954	-85 954
Salgs- og leieinntekter	-482 470	-481 243	-504 818	-504 938	-504 958	-504 958
Sum driftsinntekter	**-5 130 324**	**-5 005 031**	**-5 215 770**	**-5 206 467**	**-5 231 165**	**-5 247 571**
Lønnsutgifter	2 466 908	2 303 438	2 320 971	2 349 350	2 377 875	2 361 875
Sosiale utgifter	615 071	680 283	813 829	844 591	857 895	868 867
Kjøp av varer og tjenester	1 436 370	1 364 882	1 370 178	1 383 992	1 400 953	1 406 664
Overføringer og tilskudd til andre	311 826	308 760	278 579	272 824	249 724	244 724
Avskrivninger	224 537	247 376	220 286	235 568	248 573	248 573
Sum driftsutgifter	**5 054 712**	**4 904 740**	**5 003 843**	**5 086 325**	**5 135 020**	**5 130 703**
Brutto driftsresultat	**-75 613**	**-100 292**	**-211 927**	**-120 142**	**-96 145**	**-116 868**
Renteinntekter	-103 077	-93 556	-108 687	-108 732	-107 080	-106 597
Utbytte	-107 239	-53 681	-83 887	-75 036	-77 325	-79 614
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	253 484	264 316	324 682	327 904	315 381	331 605
Avdrag på lån	185 946	202 215	181 023	197 984	200 152	206 457
Netto finansutgifter	**229 114**	**319 295**	**313 130**	**342 119**	**331 127**	**351 850**
Motpost avskrivninger	-224 537	-247 376	-220 286	-235 568	-248 573	-248 573
Netto driftsresultat	**-71 035**	**-28 373**	**-119 082**	**-13 591**	**-13 591**	**-13 591**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	15 215	12 991	13 091	13 091	13 091	13 091
Avsetninger til bundne driftsfond	28 710	5 081	500	500	500	500
Bruk av bundne driftsfond	-16 817	-14 053	-9 509	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	35 974	19 354	115 000	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 000	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	9 953	5 000	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**71 035**	**28 373**	**119 082**	**13 591**	**13 591**	**13 591**

	Regnskap 2025	Oppr. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Gebyrliste

Kultur og inkludering

Arendal idrettspark - oppvarmet kunstgressbane

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Vinterbruk	Pr. time for hele banen	500	500	0	

Arendal og omegn skøytebane

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Enkeltbillett barn - sats for 2026, gjelder fra sesongen 2026-27	Pr. gang	30	30	0	
Enkeltbillett familie - sats for 2026, gjelder fra sesongen 2026-27	Pr. gang	130	130	0	2 voksne og 2 barn.
Enkeltbillett voksne over 16 år - sats for 2026, gjelder fra sesongen 2026-27	Pr. gang	80	80	0	
Leie av hjelm - sats for 2026, gjelder fra sesongen 2026-27	Pr. gang	30	30	0	Nytt tilbud denne sesongen
Leie av skøyter - sats for 2026, gjelder fra sesongen 2026-27	Pr. gang	70	70	0	
Sesongkort barn - sats for 2026, gjelder fra sesongen 2026-27	Pr. gang	400	400	0	
Sesongkort voksne over 16 år - sats for 2026, gjelder fra sesongen 2026-27	Pr. gang	850	850	0	
Sliping av hockeyskøyter - sats for 2026, gjelder fra sesongen 2026-27	Pr. gang	80	80	0	
Sliping av lengdeløpskøyter - sats for 2026, gjelder fra sesongen 2026-27	Pr. gang	130	130	0	

Betalingssatser kommunale bygg og anlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Gratisprinsippet videreføres for barn og unge. Øvrige lag og foreninger betaler 50% av leiesatser for kommunale bygg og anlegg. Lag og foreninger utenfor kommunen betaler ordinær leie	pr. time	0	50% av ordinær sats		

Bibliotek

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1. gangs purregebyr barn	Pr. gang	0	0	0	Purregebyr
1. gangs purregebyr voksne	Pr. gang	60	60	0	Purregebyr
2. gangs purregebyr barn	Pr. gang	0	0	0	Purregebyr
2. gangs purregebyr voksne	Pr. gang	120	120	0	Purregebyr

Bibliotek - leie av lokaler

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Auditoriet innenbys foreninger og organisasjoner	Pr. gang	450	450	0	Tillegg 800 kr. for bruk av høyttaleranlegg og videokanon
Auditoriet utenbys lag og næringsliv	Pr. gang	1 300	1 300	0	Leie av lokaler
Bruk av høytaleranlegg, mikrofoner og/eller projektor	Pr. gang	800	800	0	

Bomuldsfabriken kunsthall

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Private omvisninger 45 min		0	1 500	1 500	Per gang
Private omvisninger 90 min		0	2 500	2 500	Per gang
Tirsdag - fredag : 16:00-21:00	Pr. gang (45 min)	3 000	3 000	0	Gruppeomvisninger

Bomuldsfabriken Kunsthall

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Inngangsbillett	Pr. gang	0	0	0	
Kommersielle aktører 45 min	Pr. gang	200	200	0	Utleie lokaler
Kommersielle aktører 90 min	Pr. gang	0	5 000	5 000	Utleie lokaler
Leie av Ballsal pr dag:	Pr. gang	0	5 000	5 000	Gruppeomvisninger
Leie av Ballsal pr time	Pr time	0	1 500	1 500	Gruppeomvisninger

Kommersielle aktører 45 min

per person (men minimum kr. 3000 per omvisning)

Innbyggertorget

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Ambulerende skjenkebevilling pr. gang	Pr. gang	460	460	0	Bevilgningsgebyr - økning fastsettes statlig i desember
Eiendomsmeglerpakke 1 - delvis automatisk produksjon	Pr. pakke	4 723	5 473	750	Er indeksregulert med 3,1% og blir gjeldende fra nyttår 2027
Eiendomsmeglerpakke 2 - manuell produksjon	Pr. pakke	5 500	6 257	757	Er indeksregulert med 3,1% og blir gjeldende fra nyttår 2027
Etablererprøven	Pr. prøve	400	400	0	Bevilgningsgebyr - økning fastsettes statlig i desember
Kunnskapsprøven	Pr. prøve	400	400	0	Bevilgningsgebyr - økning fastsettes statlig i desember
Leie byrom - middels areal - Kommersielle aktører-minimum	Pr. dag	6 500	10 000	3 500	Middels areal u/500 m2 - Poppes plass, Jaktekaia, Teaterplassen, Ferjekaja
Leie byrom - middels areal - Lag, foreninger, ikke kommersielle aktører	Pr. dag	0	500	500	Middels areal u/500 m2 - Poppes plass, Jaktekaia, Teaterplassen, Ferjekaja
Leie byrom - middels areal - Lokalt næringsliv - minimum	Pr. dag	1 500	2 000	500	Middels areal u/500 m2 - Poppes plass, Jaktekaia, Teaterplassen, Ferjekaja
Leie byrom - stort areal - Kommersielle aktører-minimum	Pr. dag	13 000	20 000	7 000	Stort areal o/500 m2 - Kanalplassen, Indre Pollen,Sam Eydes plass, Kolbjørnsvik
Leie byrom - stort areal - Lag, foreninger, ikke kommersielle aktører	Pr. dag	0	1 000	1 000	Stort areal o/500 m2 - Kanalplassen, Indre Pollen,Sam Eydes plass, Kolbjørnsvik
Leie byrom - stort areal - Lokalt næringsliv - minimum	Pr. gang	3 000	5 000	2 000	Stort areal o/500 m2 - Kanalplassen, Indre Pollen, Sam Eydes plass, Kolbjørnsvik
Salgsbevilling – minstegebyr pr. år	Pr. år	2 070	2 070	0	Bevilgningsgebyr - økning fastsettes statlig i desember
Skjenkebevilgning - en enkelt bestemt anledning	Pr. gang	6 400	6 400	0	Bevilgningsgebyr - økning fastsettes statlig i desember
Skjenkebevilgning - liten enkeltanledning	Pr. gang	790	790	0	Bevilgningsgebyr - økning fastsettes statlig i desember
Skjenkebevilling – minstegebyr pr. år	Pr. år	6 400	6 400	0	Bevilgningsgebyr - økning fastsettes statlig i desember
Vigsel innenfor ordinært vigselstilbud, lørdager	Pr. gang	2 500	2 600	100	Brudepar med folkeregistrert adresse i kommunen - Vigsel på kommunens fastsatte lørdager, Arendal rådhus
Vigsel innenfor ordinært vigselstilbud, lørdager	pr. gang	3 000	3 100	100	Brudepar bosatt i utlandet eller fra andre kommuner - Vigsel på kommunens

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
					fastsatte lørdager, Arendal rådhus
Vigsel innenfor ordinært vigselstilbud, torsdag - fredag 0900-1500	Pr. gang	1 000	1 100	100	Brudepar bosatt i utlandet eller fra andre kommuner
Vigsel innenfor ordinært vigselstilbud, torsdag og fredag 0900 - 1500	Pr. gang	0	0	0	Brudepar med folkeregistrert adresse i kommunen
Vigsel lørdager utenfor kommunens ordinære lørdagstilbud	Pr. gang	7 000	7 100	100	Gjelder alle brudepar uansett bostedsadresse

Leie byrom - middels areal - Kommersielle aktører- minimum

Utleie av sentrumsarealer - middels

Leie byrom - middels areal - Lag, foreninger, ikke kommersielle aktører

Utleie av sentrumsarealer - middels

Leie byrom - middels areal - Lokalt næringsliv - minimum

Utleie av sentrumsarealer - middels

Leie byrom - stort areal - Kommersielle aktører- minimum

Utleie av sentrumsarealer - store

Leie byrom - stort areal - Lag, foreninger, ikke kommersielle aktører

Utleie av sentrumsarealer - store

Leie byrom - stort areal -Lokalt næringsliv - minimum

Utleie av sentrumsarealer - store

Kulturkammeret

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Klangkammeret	Pr. dag	7 875	8 200	325	
Klangkammeret	Pr. time	1 900	2 000	100	
Kraftverket Scene/ Kafe, Hjertekammeret	Pr. dag	9 200	9 500	300	
Kraftverket Scene/ Kafe, Hjertekammeret	Pr. time	2 300	2 500	200	
Møterom (Celle 1-3)	Pr. dag	4 700	5 000	300	
Møterom (Celle 1-3)	Pr. time	1 150	1 500	350	
Øvrig utleie	Pr. dag	1 200	1 500	300	Øvrig utleie som krever tilrettelegging av rom
Øvrig utleie	Pr. time	1 200	500	-700	Gjelder alle leietakere.

Øvrig utleie

Gjelder alle leietakere.

Kulturskolen

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Aktivitetsgrupper på Helsestasjonen og institusjoner	pr. time	6 300	6 300	0	Økes til kr 6600,- fra august 2027
Instruktørtjenester aspirant-, juniorkorps en klokketime pr uke.	Pr. halvår	6 300	6 300	0	Økes til kr 6600,- fra august 2027
Korall kor	Pr. halvår	1 000	1 000	0	Økes til kr 1100,- fra august 2027
Leie av instrument	Pr. halvår (Eks moms)	600	600	0	
Makspris per familie med samme betaler	Pr. halvår	10 000	10 000	0	
Scenekunst/drama	Pr. halvår	2 100	2 100	0	Økes til 2200,- fra august 2027
Søskenmoderasjon/deltakelse i flere aktiviteter 25 %		0	0	0	
Visuell kunst	Pr. halvår	2 100	2 100	0	Økes til 2200,- fra august 2027
Vokal-/instrumentundervisning	Pr. halvår	2 100	2 100	0	Økes til 2200,- fra august 2027

Voksenopplæring norskkurs og prøver

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
75 timers samfunnskunnskap	Pr. kurs	6 300	6 500	200	
Akademisk norsk	Pr. semester	12 400	12 800	400	
Bli klar til vgs	Pr. semester	21 700	22 400	700	
ICDP	Pr. kurs	3 600	3 700	100	
Kveld 3 t pr uke	Pr. semester - varighet 6 uker	2 100	2 170	70	
Kveld 3 t/uke	Pr. semester - Varighet 12 uker	4 040	4 170	130	
Kveld 6 t/uke	Pr. semester - Varighet 12 uker	6 940	7 170	230	
Kveld 6 t/uke	Pr. kurs - varighet seks uker	3 720	3 840	120	
Norskkurs dagtid 15 timer	Pr. kurs	11 920	12 300	380	
Norskkurs dagtid 20 timer	Pr. kurs	16 050	16 580	530	

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Norskprøven, delprøver	Pr. prøve	570	585	15	
Norskprøven, lese og muntlig C1	Pr. prøve	1 760	1 820	60	
Norskprøven, muntlig del	Pr. prøve	1 035	1 070	35	
Norskprøven, skriftlig 3 deler	Pr. prøve	1 550	1 600	50	
Norskprøven, skriftlig og lytte C1	Pr. prøve	1 240	1 280	40	
Samfunnskunnskapsprøve	Pr. prøve	1 035	1 080	45	
Statsborgerprøve	Pr. prøve	1 035	1 080	45	

Kirkevergen

Gravfesteavgift

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Anonym minnelund innenbys boende		10 000	10 000	0	
Anonym minnelund utenbys boende		16 250	16 250	0	
Festeavgift pr. år		440	450	10	
Navnet minnelund innenbys boende		15 000	15 000	0	
Navnet minnelund utenbys boende		21 250	21 250	0	

Oppvekst og utdanning

*Maksimalprisen for barnehageplass og inntektsgrensen for redusert foreldrebetaling og gratiskjernetid vedtas av Stortinget i forbindelse med det årlige budsjettarbeidet. Arendal kommune vil oppjustere satsene i tråd med dette.

Barnehage

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Gratis kjernetid		669 050	692 465	23 415	Alle 2-, 3-, 4-, og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart som bor i husholdninger med lav inntekt har rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage pr uke.
Matservering i barnehage		450	450	0	Satsen videreføres.
Oppholdsbetaling barnehager pr måned i forhold til inntektsgrunnlag – full plass = 41 timer pr. uke		1 200	1 200	0	Søsken moderasjon: 30% for barn nr 2. Søskenmoderasjon: 100 % for barn nr. 3 eller flere.
Redusert foreldrebetaling		220 000	220 000	0	Hvis maksprisen er høyere enn 6% av den samlede inntekten til familien eller husholdningen, skal man ha redusert pris.

Gratis kjernetid

Ny sats gjelder fra 01.08.27

Skole - SFO

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1., 2., og 3 trinn full plass.		2 230	2 320	90	Full plass inkl. matservering (uten mat: 2030).
1., 2., og 3 trinn redusert plass.		280	290	10	Gratis kjernetid inklusiv mat.
4. trinn - full plass (mer enn 12 timer).		3 730	3 880	150	Full plass inkl. matservering (uten mat: 3590).
4. trinn - Redusert plass		2 380	2 470	90	Halv plass inkl. matservering (uten mat: 2180)
Pr. dag for ukedager barnet ikke ellers går i SFO		350	360	10	Kjøp av enkeltdager i ferie SFO

1., 2., og 3 trinn redusert plass.

Gratis kjernetid inklusiv mat.

4. trinn - full plass (mer enn 12 timer).

Parentes uten mat, hel plass >12 timer

Pr. dag for ukedager barnet ikke ellers går i SFO

Kjøp av enkeltdager i ferie SFO

Vaksinasjonskontor

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Familiekonsultasjon (ny)		400	400	0	Pris pr. konsultasjon
Gebyr ved manglende frammøte		300	300	0	Pris pr. konsultasjon
Gruppekonsultasjon(2 eller flere) pris pr person)	Pris pr. konsultasjon	155	155	0	Pris pr. konsultasjon
Konsultasjon barn 0-16 år	Pris pr. konsultasjon	130	130	0	Pris pr. konsultasjon
Konsultasjon voksen	Pris pr. konsultasjon	235	235	0	Pris pr. konsultasjon
Oppfølgende konsultasjon		130	130	0	Pris pr. konsultasjon

Helse og mestring

Helse - og levekårstjenester

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Alle måltider	Pr. mnd.	4 940	5 187	247	Mat
Dagopphold/dagavdeling	Pr. døgn	100	100	0	Pr. døgn (settes lik statens satser vedtatt i statsbudsjettet)
Enkeltoppdrag inkl. stryking/rulling	Pr. kg	160	170	10	Pr. kg - Enkeltoppdrag kun vask + moms
Enkeltoppdrag kun vask	Pr. kg	82	90	8	Pr. kg - Vask av privat tøy inkl. sengetøy + moms
Frokost/ kveld	Pr. stk.	51	54	3	Mat
Korttidsopphold sykehjem	Pr. døgn	0	0	0	Pr. døgn (settes lik statens satser vedtatt i statsbudsjettet)
Leie av håndklær og sengetøy	Pr. mnd	286	300	14	
Leie av kommunalt utstyr	Pr. gjenstand	180	190	10	Pr. gjenstand. Maksbeløp 400 kr
Middag hjemmeboende	Pr. stk.	104	110	6	Mat
Middag kafeteria	Pr. stk.	114	120	6	Mat
Praktisk bistand (pr. time). 2 -3G	Pr. mnd	353	370	17	Pr. mnd. - Tak 1 653
Praktisk bistand (pr. time). 3 -5G	Pr. mnd	555	583	28	Pr. mnd. - Tak 2 499
Praktisk bistand (pr. time). Under 2G (pr. mnd.)	Pr. mnd	0	0	0	Maks (settes lik statens satser vedtatt i statsbudsjettet)
Praktisk bistand (pr. time).Over 5G	Pr. mnd	652	685	33	Pr. mnd. - Tak 4 127
Tillegg for transport	Pr. gang	66	70	4	
Trygghetsalarm- fra 2-4G	Pr. mnd.	684	684	0	
Trygghetsalarm- over 5G	Pr. mnd.	862	862	0	
Trygghetsalarm-under 2G	Pr. mnd.	325	325	0	
Vask av privat tøy	Pr. mnd	565	595	30	

Alle måltider

generell prisøkning legges til 5%

Enkeltoppdrag inkl. stryking/rulling

generell prisøkning legges til

Enkeltoppdrag kun vask

generell prisøkning legges

Frokost/ kveld

generell prisøkning legges

Leie av håndklær og sengetøy

generell prisøkning legges til 5%

Leie av kommunalt utstyr

generell prisøkning legges til

Middag hjemmeboende

generell prisøkning legges til

Middag kafeteria

generell prisøkning legges til

Praktisk bistand (pr. time). 2 -3G

generell prisøkning legges til 5%

Praktisk bistand (pr. time). 3 -5G

generell prisøkning legges til 5%

Praktisk bistand (pr. time).Over 5G

generell prisøkning legges til 5%

Tillegg for transport

generell prisøkning legges til

Vask av privat tøy

generell prisøkning legges til 5%

Transport i Helse - og levekårstjenester

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Kjøring med kommunale biler (BVT, oppfølgingstjenesten etc.)	Pr. km	0	0	0	4 kr. pr/km inntil 20 km, 3 kr. etter 20 km. To personer 2 kr. pr/km.
Pris 2 dager pr. uke	Pr. mnd.	605	635	30	
Pris 3 dager pr. uke	Pr. mnd.	906	951	45	
Pris 4 dager pr. uke	Pr. mnd.	1 212	1 275	63	
Pris 5 dager pr. uke	Pr. mnd.	1 520	1 600	80	
Sats 1 Transport til og fra dag og aktivitetstilbud –	Pr. mnd.	304	320	16	

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
alle grupper. Pris for 1 dag pr. uke					
Tak pr. mnd. for kjøring korte turer med kommunale tjenestebiler	Pr. mnd.	1 713	1 800	87	

Pris 2 dager pr. uke

generell prisøkning legges til 5%

Pris 3 dager pr. uke

generell prisøkning legges til 5%

Pris 4 dager pr. uke

generell prisøkning legges til 5%

Pris 5 dager pr. uke

generell prisøkning legges til 5%

Sats 1 Transport til og fra dag og aktivitetstilbud – alle grupper. Pris for 1 dag pr. uke

generell prisøkning legges til 5%

Tak pr. mnd. for kjøring korte turer med kommunale tjenestebiler

generell prisøkning legges til 5%

Regnskap

Fakturagebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Avtalegiro/eFaktura	Pr. faktura	0	0	0	
Gebyr på papirfaktura	Pr. faktura	75	75	0	

Organisasjon og utvikling

Arendal gamle rådhus

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Alle festlokaler		9 500	9 500	0	Leie av lokaler
Blåsalen		5 700	5 700	0	Leie av lokaler
Festiviteten		6 000	6 000	0	Leie av lokaler
Grønnsalen		5 700	5 700	0	Leie av lokaler
Jurysalen		5 700	5 700	0	Leie av lokaler

Brann - ØABV

Alarmavgift til brannvesen ved direkte alarmtilknytting:

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Alarmavgift - etableringsgebyr		4 377	4 500	123	
Alarmavgift - endringsgebyr		805	825	20	
Alarmavgift, sats 1		4 377	4 500	123	Ny sats
Alarmavgift, sats 2		0	6 500	6 500	Ny sats
Alarmavgift, sats 3		8 755	8 755	0	Ny sats
Alarmavgift, sats 4		0	12 000	12 000	Ny sats
Bedrifter, institusjoner og andre med overføring av alarm tilknyttet 110-sentralen.		7 350	7 350	0	
Utrykning til helårsboliger med automatisk brannalarm		4 370	4 500	130	Private boligalarmer er regulert i sentral avtale med 110/NHO/brannvesen

Annet:

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Gebyr for saksbehandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri		3 000	3 100	100	
Leie av ATV Polaris 6-hjuling (på tilhenger med tilhenger)	Per døgn	3 000	3 100	100	
Nedbrenning av hus		52 700	54 000	1 300	
Utrykning til støtte for kommunal omsorgsetat samt andre tjenester som ikke anses som akutt og livstruende.		7 550	7 700	150	

Feiertjenester:

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Feiergebyrer		348	355	7	
Feiertjenester som ikke er lovpålagt:		765	790	25	Bl.a. oppfølging av "bomturer" hvor eier ikke har lagt til rette for feiing eller tilsyn.
Fresing av skorstein/pipe pr time		860	890	30	
Kamerakontroll på skorstein/pipe		930	960	30	
Kontroll av nyinstallert ildsted i eksisterende bolig		1 200	1 250	50	
Opplysninger til eiendomsmegler		370	400	30	

Undervisning, kurs og øvelser:

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Undervisning - Borettslag slokkeøvelse	Per kurs	2 000	2 000	0	Inntil 15 deltakere
Undervisning - Borettslag teori og slokkeøvelse	Per kurs	4 000	4 000	0	Inntil 15 deltakere
Undervisning - Borettslag, teoriundervisning	Per kurs	2 000	2 000	0	Inntil 40 deltakere
Undervisning - dykkerlederkurs	Per person	28 000	28 000	0	
Undervisning - slokkeøvelse/kurs	Per person	350	350	0	Ved under 10 deltakere tilkommer oppstartskost på 500,-.
Undervisning - systematisk brannforebygging (brannvernlederkurs)	Per person	2 500	2 500	0	Inkl. undervisningsmateriell og bevertning
Undervisning - Tabletop/spilløvelse inntil 3 timer	Per øvelse	2 500	2 500	0	Inntil 12 deltakere
Undervisning - tilrettelagt kurs for bedrifter	Per time	1 300	1 300	0	Antall timer avtales spesifikt
Undervisning - varme arbeiderkurs	Per person	2 500	2 500	0	Inkl. undervisningsmateriell og enkel bevertning
Undervisning til andre virksomheter, kun slokkeøvelse	Per kurs	2 500	2 500	0	Inntil 15 deltakere
Undervisning til andre virksomheter, kun teoriundervisning	Per kurs	2 500	2 500	0	Inntil 40 deltakere
Undervisning til andre virksomheter, teori og slokkeøvelse	Per kurs	5 000	5 000	0	Inntil 15 deltakere
Undervisning til helse, skole, politi etc - kun slokkeøvelse	Per kurs	1 500	1 500	0	Inntil 15 deltakere
Undervisning til helse, skole, politi etc - kun teoriundervisning	Per kurs	0	0	0	Gratis, inntil 40 deltakere
Undervisning til helse, skole, politi etc - teori og slokkeøvelse	Per kurs	1 500	1 500	0	Inntil 15 deltakere

Utføring av tjenester og oppgaver:

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Absorbent	Per sekk	250	250	0	
Ansatt/mannskap, inkl. kjøring	Per time	1 200	1 240	40	
Bark	Per sekk	350	365	15	
Engangslenser 25m		5 670	5 990	320	Økning tilsvarende økning i innkjøpspris
Engangslenser med skjørt (til opptak av olje) 25m		7 400	7 630	230	
Service på nøkkelsafer	Per stk	0	938	938	
Småutstyr/verktøy	Per time	240	250	10	

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Utleie av båt	Per time	730	750	20	Minimum 3 timer
Utleie av utrykningskjøretøy	Per time	845	900	55	Minimum 3 timer

Absorbent

Høy vekst grunnet prisstigning.

Utleie av materiell og utstyr:

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Utleie av brannslange, per lengde	Per døgn	375	390	15	
Utleie av Bronto Skylift	Per time	3 120	3 250	130	Eksklusiv mannskap/sjåfør
Utleie av lensepumpe	Per time	580	600	20	
Utleie av motorsprøyte	Per time	520	540	20	Eksklusiv drivstoff
Utleie av vannstøvsuger	Per time	580	600	20	

Vitensenteret Sørlandet

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Barn	Pr.gang	150	160	10	3 -15 år. Egne priser skoleferier.
Barn u/3 år	Pr.gang	0	0	0	Gratis
Ledsager	Pr.gang	0	0	0	
Student	Pr.gang	100	100	0	Egne priser skoleferier.
Voksen	Pr.gang	150	160	10	Egne priser skoleferier.
Årskort barn	Pr.gang	600	630	30	
Årskort voksen	Pr.gang	600	630	30	

For øvrige priser ved Vitensenteret henvises det til nettsiden.

Parkering

Betalingssatser på kommunale parkeringsplasser og i Torvet P-Hus.

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Bendiksklev					Timeparkering, utgått pga. renovasjonsanlegg
Branntomta	Timeparkering	18	19	1	
Branntomta	Heldagsparkering	100	103	3	
Jernbanestasjonen	Timeparkering	18	19	1	
Jernbanestasjonen	Heldagsparkering	100	103	3	
Kirkeplassen,Kittelsbukt, Friergangen	Gratis parkering, 30 minutter	0	0	0	
Munkegaten,østragate (toppen), klevgaten	Timeparkering	30	31	1	
Nesbakken	Omregulert til 30 min gratis	0	0	0	

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Nygaten, Østre gate 3. kvartal, Hylleveien	Timeparkering	30	31	1	
P-Hus Torvet - leie inne	Pr. år	16 800	17 300	500	
P-Hus Torvet - leie på taket	Pr. år	7 950	8 200	250	
Sentrum; Tyholmen, Kastellveien, Gml. Kittelsbuktvei - Leieplass	Pr. år	7 950	8 200	250	
Sentrumsnære plasser; Skytebanen, Høyveien, Munkejordet, Strømsbuneset, Fløyveien, Hansnesveien og Vrengen - leieplass	Pr. år	5 100	5 300	200	
Torvet p-hus	Pr. døgn	185	220	35	
Torvet p-hus, hele døgnet	Pr. time	24	26	2	Tilpasning lik pris.
Torvgaten, Strandgaten, Peder Thomassons gate, Østregate (nederste kvartal) Østregate 2. kvartal	Gratis parkering, 30 minutter	0	0	0	

Skiltplaner

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Gebyr gravetillatelse, liten sak	Pr. stk	2 200	2 250	50	Liten sak som ikke krever befaring
Gebyr gravetillatelse, stor sak	Pr. stk	4 300	4 450	150	Stor sak som krever befaring/oppfølging
Utarbeidelse av skiltplaner	Pr. time	950	980	30	Minimum 1800 kroner pr. plan

Vann og avløp

Tjenestene beregnes etter selvkost, som innebærer at det tjenesten koster dekkes i sin helhet inn via gebyrer for tjenesten, jf. kommuneloven §15-1 og selvkostforskriften. Generasjonsprinsippet praktiseres, og gjennom dette vurderes overskudd og underskudd og avregnes mot bundne fond.

Gebyrberegningen for vann og avløp er hjemlet i Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg av 16. mars 2012, samt nasjonale retningslinjer om vann- og avløpsgebyrer fra 2014.

1. Tilkoblingsgebyr
Tilkoblingsgebyr for bolig (pr boenhet) og fritidsbolig (pr fritidsbolig) faktureres samtidig med godkjenning av søknad om tilkobling til offentlig vann- og/eller avløpsnett. Pris oppgitt er per stykk tilkobling, henholdsvis for vann eller avløp. Ved tilkobling av både vann og avløp betales det 2 stk. tilkoblingsgebyr. Tilkoblingsgebyr næringsbygg faktureres etter beregnet areal. Tilkoblingsgebyr for småbåthavn faktureres som næring, minste takst. Gebyret faktureres ved første gangs tilkobling.

2. Årsgebyr
Årsgebyret består av et abonnementsgebyr og et forbruksgebyr.

2.1 Abonnementsgebyr
Abonnementgebyret er årsgebyrets faste del som skal dekke kommunens faste kostnader for vann og/eller avløpstjenester.

Abonnementsgebyret differensieres etter brukerkategori:

- Abonnementsgebyr for næring betales av næringseiendommer og offentlige virksomheter. Abonnementsgebyret er delt inn i tretten brukerkategorier i henhold til deres årlige vannforbruk.
- Abonnementsgebyr for forsamlingshus, idrettsforeninger, grendehus og andre lag og foreninger som driver sine hus på ikke kommersielt grunnlag.
- Abonnementsgebyr pr. boenhet.
- Abonnementsgebyr pr. fritidsbolig.
- Abonnementsgebyr for småbåthavn.

Gebyret for næringseiendommer/småbåthavner fastsettes på grunnlag av fjorårets vannforbruk, basert på kommunens kapitalkostnader. Abonnementsgebyr for vann og avløp for næringsbygg baseres på abonnementsgebyr for bolig ganget opp etter beregnet forbruk:

0-200 m³ x 2	201-500 m³ x 3,5	501-1 000 m³ x 5
1 001-2 000 m³ x 7,5	2 001-4 000 m³ x 10	4 001-7 000 m³ x 12,5
7 001-10 000 m³ x 14	10 001-15 000 m³ x 15	15 001-25 000 m³ x16
25 001-50 000 m³ x 17	50 001-100 000 m³ x 18	100 001-150 000 m³ x 19
over 150 001 m³ x 20		

2.2 Forbruksgebyr
Forbruksgebyret er et variabelt gebyr basert på grunnlag av målt eller beregnet vannforbruk.

2.2.1 Målt forbruk (vannmåler)

Forbruksgebyret baseres på faktisk vannforbruk (vannmåler) og pris pr. m³. Avløpsmengde regnes lik vannmengde. Unntak fra dette må dokumenteres av abonnenten og gjelder kun for næringsabonnenter.

2.2.2 Beregnet forbruk (areal beregnet ut fra bebyggelsens bruttoareal)

Forbruksgebyret baseres på stipulert forbruk og pris pr. m³. Beregnet forbruk (m³) beregnes slik: Bruttoareal (BRA,m²) x spesifikt forbruk (m³/m²), der arealet beregnes som bruksareal BRA (m²) etter NS 3940 og spesifikt forbruk er satt til 1,25 m³/m².

3. Årlig vannmålerleie

Kommunen eier vannmåleren for alle abonnenter. Alle kostnadene for installasjon, drift, avlesning m.m. dekkes av abonnenten. Det betales en årlig leie for måler. Alle priser inkl. mva. Vann- og avløpsgebyrene og målerleie faktureres over 12 terminer.

4. Tilleggsgebyr for merarbeid

Ved manglende vannmåleravlesning kan kommunen foreta avlesning av måler i egen regi. Gebyret går til dekning av kostnader som påløper for merarbeid ved at kommunen må innhente måleravlesningen.

Avløp

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1. Abonnementsgebyr pr. boenhet i bolig	Pr. stk.	2 864	3 012	148	Inkl. MVA 15%
2. Abonnementsgebyr pr. fritidsbolig	Pr. stk	4 295	4 518	223	Inkl. MVA 15%
3. Abonnementsgebyr forsamlingslokale	Pr. stk	286	301	15	Inkl. MVA 15%
4. Abonnementsgebyr næring	Jf. Tabell pkt.2.1				Inkl. MVA 15%
Forbruksgebyr	Pr. m³	26,91	28,08		Inkl. MVA 15%

Vann

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1. Abonnementsgebyr pr. boenhet i bolig	Pr. stk	1 832	1 900	68	Inkl. MVA 15%
2. Abonnementsgebyr pr. fritidsbolig	Pr. stk	2 748	2 850	102	Inkl. MVA 15%
3. Abonnementsgebyr forsamlingslokale	Pr. stk	183	190	7	Inkl. MVA 15%
4. Abonnementsgebyr næring	Jf. Tabell pkt.2.1				Inkl. MVA 15%
Forbruksgebyr	Pr. m³	22,39	22,83		Inkl. MVA 15%
Tilleggsgebyr for merarbeid (vannmåleravlesning)	Pr. gang	2 760	2 760	0	Inkl. MVA 15%

Forbruksgebyr

Forbruksgebyret er et variabelt gebyr basert på grunnlag av målt eller beregnet vannforbruk.

Vann og avløp - tilkoblingsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1. Tilkoblingsgebyr for bolig (pr. boenhet) og fritidsbolig (pr fritidsbolig)		6 670	6 670	0	Inkl. MVA 15%
2. Tilkoblingsgebyr næring beregnet etter areal	<= 500 m²	10 005	10 005	0	Inkl. MVA 15%
3. Tilkoblingsgebyr næring beregnet etter areal	>500m² <=1 000m²	16 675	16 675	0	Inkl. MVA 15%
4. Tilkoblingsgebyr næring beregnet etter areal	>1 000 m²	20 010	20 010	0	Inkl. MVA 15%
5. Tilkoblingsgebyr småbåthavn		10 005	10 005	0	Inkl. MVA 15%

1. Tilkoblingsgebyr for bolig (pr. boenhet) og fritidsbolig (pr fritidsbolig)

Pris er per stykk tilkobling, hhv. vann eller avløp. Ved tilkobling av både vann og avløp betales det 2 stk. tilkoblingsgebyr.

2. Tilkoblingsgebyr næring beregnet etter areal

Pris er per stykk tilkobling, hhv. vann eller avløp. Ved tilkobling av både vann og avløp betales det 2 stk. tilkoblingsgebyr.

3. Tilkoblingsgebyr næring beregnet etter areal

Pris er per stykk tilkobling, hhv. vann eller avløp. Ved tilkobling av både vann og avløp betales det 2 stk. tilkoblingsgebyr.

4. Tilkoblingsgebyr næring beregnet etter areal

Pris er per stykk tilkobling, hhv. vann eller avløp. Ved tilkobling av både vann og avløp betales det 2 stk. tilkoblingsgebyr.

5. Tilkoblingsgebyr småbåthavn

Pris er per stykk tilkobling, hhv. vann eller avløp. Ved tilkobling av både vann og avløp betales det 2 stk. tilkoblingsgebyr.

Årlig vannmålerleie

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Årlig vannmålerleie	t.o.m ¾”	193	193	0	Inkl. MVA 15%

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Årlig vannmålerleie	25 – 50 mm	495	495	0	Inkl. MVA 15%
Årlig vannmålerleie	51 – 150 mm	1 725	1 725	0	Inkl. MVA 15%
Årlig vannmålerleie	Kombimåler	1 150	1 150	0	Inkl. MVA 15%

Årlig vannmålerleie

Kommunen eier vannmåleren for alle abonnenter. Alle kostnadene for installasjon, drift, avlesning m.m. dekkes av abonnenten. Det betales en årlig leie for måler. Alle priser inkl. mva. Vann- og avløpsgebyrene og målerleie faktureres over 12 terminer.

Årlig vannmålerleie

Kommunen eier vannmåleren for alle abonnenter. Alle kostnadene for installasjon, drift, avlesning m.m. dekkes av abonnenten. Det betales en årlig leie for måler. Alle priser inkl. mva. Vann- og avløpsgebyrene og målerleie faktureres over 12 terminer.

Årlig vannmålerleie

Kommunen eier vannmåleren for alle abonnenter. Alle kostnadene for installasjon, drift, avlesning m.m. dekkes av abonnenten. Det betales en årlig leie for måler. Alle priser inkl. mva. Vann- og avløpsgebyrene og målerleie faktureres over 12 terminer.

Årlig vannmålerleie

Kommunen eier vannmåleren for alle abonnenter. Alle kostnadene for installasjon, drift, avlesning m.m. dekkes av abonnenten. Det betales en årlig leie for måler. Alle priser inkl. mva. Vann- og avløpsgebyrene og målerleie faktureres over 12 terminer.

Renovasjon

Gebyrregulativ for renovasjon er hjemlet i Lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 30 annet og tredje ledd, § 31 første ledd samt § 34, samt lokal forskrift. Agder Renovasjon IKS (ARIKS) ivaretar kommunens oppgaver innen innsamling og behandling av avfall fra husholdninger og fritidseiendommer. I henhold til vedtak i Formannskapet 27.06.2019 har selskapet også fått ansvar for alle administrative oppgaver innenfor renovasjon inkludert beregning, fakturering og innkreving av renovasjonsgebyrer. Kommunene har imidlertid fortsatt ansvar for fastsettelse av gebyrer og renovasjonsforskrifter. ARIKS er et interkommunalt selskap for Arendal, Froland og Grimstad kommune.

1. Årsgebyr
Årsgebyr består av abonnementsgebyr og restavfallsgebyr.

1.2 Abonnementsgebyr
Årsgebyrets faste del som skal dekke kommunens faste kostnader for renovasjonstjenester.

1.3 Restavfallsgebyr
Årsgebyrets variable del er beregnet ut fra volum på restavfallsbeholder, dvs. 140L, 240L eller 660L

beholder.

2. Abonnementstyper

2.1 Standardabonnement
Et standardabonnement består av 140 liters beholdere. Større volum på restavfall kan bestilles mot økning i restavfallsgebyr.

2.2 Delt abonnement
Årsgebyr for delt abonnement består av abonnementsgebyr og restavfallsgebyr fordelt på antall boenheter som deler abonnementet. Restavfallsgebyr beregnes ut ifra volum for restavfallsbeholder, dvs. 140L, 240L eller 660L beholder.

2.3 Miniabonnement
Årsgebyr for miniabonnement består av abonnementsgebyr og 50 % av restavfallsgebyr tilsvarende 140L restavfallsbeholder.

2.4 Abonnement for nedgravde containere
Årsgebyr for nedgravde containere består av abonnementsgebyr og restavfallsgebyr tilsvarende 140L restavfallsbeholder.

2.5 Fritidsabonnement
Fritidsabonnement utgjør 60 % av standard årsgebyr.

3. Tilleggsgebyr og fradrag

Ekstra henteavstand gir 20 % tilleggsgebyr av årsgebyr.
Ekstra volum i delt abonnement tilsvarer restavfallsgebyr for 140L restavfallsbeholder.
Enkeltabonnenter i et delt abonnement kan bestille ekstra volum til restavfall med minimum varighet på 6 måneder.
Hjemmekompostering gir 15% reduksjon av årsgebyr.

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1. Abonnementsgebyr (fast gebyr)	Pr. stk	1 532	1 584	52	Inkl. mva.
2. Restavfallsgebyr (variabelt gebyr) - standardabonnement 140L	Pr. stk	3 575	3 697	122	Inkl. mva.
3. Renovasjon standard (fast og variabelt gebyr) - beholdere 140L	Pr. stk	5 108	5 281	173	Inkl. mva.
Restavfallsgebyr	Pr. liter	25,54	26,41		Inkl. mva.

1. Abonnementsgebyr (fast gebyr)

Årsgebyrets faste del som skal dekke kommunens faste kostnader for renovasjonstjenester.

2. Restavfallsgebyr (variabelt gebyr) - standardabonnement 140L

Årsgebyrets variable del er beregnet ut fra volum på restavfallsbeholder, dvs. 140L, 240L eller 660L beholder.

3. Renovasjon standard (fast og variabelt gebyr) - beholdere 140L

Et standardabonnement består av 140 liters beholdere. Større volum på restavfall kan bestilles mot økning i restavfallsgebyr.

Slamtømming

Ramme for gebyrberegning:
Tjenestene beregnes etter selvkost, som innebærer at det tjenesten koster dekkes i sin helhet inn via gebyrer for tjenesten, jf. kommuneloven §15-1 og selvkostforskriften. Generasjonsprinsippet praktiseres, og gjennom dette vurderes overskudd og underskudd og avregnes mot bundne fond.

Gebyrregulativ for slamtømming er hjemlet i Lov av 13. mars 1981 nr.6 om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) § 26, § 30 annet og tredje ledd og § 34, samt lokal forskrift.

1. Gebyrsystem
Kommunen fastsetter og regulerer årlige grunngebyret for slamtømming. Grunngebyret (G) danner grunnlaget for beregning av årsgebyret og tilleggsgebyrer.

2. Gebyrgrupper

Gebyrgruppe 1
Slamanlegg som tømmes hvert annet år etter en fastlagt tømmerutine:

Tankvolum inntil	Årsgebyr	Grunngebyr	Grunnlag
4 m³	A=	G	1,0
6 m³	A=	"	1,5
8 m³	A=	"	2,0
10 m³	A=	"	2,5
12 m³	A=	"	3,0

Følgende formel benyttes ved beregning av årsgebyret: Årsgebyr = Grunngebyr x Grunnlag

Gebyrgruppe 2

Slamanlegg som tømmes en eller flere ganger i året etter en fastlagt tømmerutine:

Tankvolum inntil	Årsgebyr	Grunngebyr	Grunnlag	Antall tømminger pr. år
4 m³	A=	G	2,0	Y
6 m³	A=	"	3,0	"
8 m³	A=	"	4,0	"
10 m³	A=	"	5,0	"
12 m³	A=	"	6,0	"

Følgene formel benyttes ved beregning av årsgebyret: Årsgebyr = Grunngebyr x Grunnlag x Antall tømminger pr år.

Minste årsgebyr for gebyrgruppe 1 og gebyrgruppe 2 beregnes ut fra tømming av en 4 m³ tank. Gebyr for tanker over 12 m³ beregnes ut fra samme prinsipp som vist i tabeller over.

Årsgebyr for fellesanlegg fordeles på antall abonnenter tilknyttet anlegget. Dersom anlegg består av flere slamavskillere som er knyttet sammen, beregnes årsgebyr ut fra det totale tankvolum.

3. Gebyr for ekstratømming
Ved ekstratømming påløper gebyr tilsvarende ordinært slamgebyr for gjeldene anlegg, samt transportgebyr.

4. Gebyr for tømming på anrop
Ved tømming på anrop påløper gebyr tilsvarende gebyrgruppe 2, samt transportgebyr.

5. Tilleggsgebyr

Ikke klargjort etter varsel	0,5 G
Transportgebyr tømming m/bil	0,5 G
Tømming m/bil utenom normal arbeidstid	1,5 G
Slangeutlegg 31 – 49 m	0,2 G
Slangeutlegg 50 – 70 m	0,4 G
Gebyr for ekstra bil	1,5 G

Følgende benyttes ved beregning av slangeutlegg over 70m:

Årsgebyr for slangeutlegg over 70m = 0,4G (slangeutlegg 50-70m) + 1,5G (gebyr for ekstra bil).

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Grunngebyr for slamtømming (G)	Pr. stk	930	1 393	463	Inkl. MVA 15%.

Forurensningsmyndighet - saksbehandling, kontroll og tilsyn

Tjenestene beregnes etter selvkost, som innebærer at det tjenesten koster dekkes i sin helhet inn via gebyrer for tjenesten, jf. kommuneloven §15-1 og selvkostforskriften. Generasjonsprinsippet praktiseres, og gjennom dette vurderes overskudd og underskudd og avregnes mot bundne fond.

Gebyrregulativ for utslippstillatelser og tilsyn er hjemlet i Forskrift av 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) §§ 2-12 og 11-4, jf. lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 52a, samt lokal forskrift.

Utslipp av sanitært avløpsvann

1. Gebyrsatsene
Det betales ett tilsynsgebyr pr avløpsanlegg. For felles anlegg fordeles gebyret på antall boenheter tilknyttet anlegget. Anlegg som består av separat rensing for gråvann og sortvann betaler ett kontrollgebyr. Av tilsynsgebyr og gebyr for behandling av utslippstillatelser beregnes det ikke mva.

2. Innbetaling av gebyrer
Gebyr for tilsyn er fastsatt som årlig gebyr. Saksbehandlingsgebyr faktureres når søknad om utslipp er behandlet.

Påslipp og utslipp av olje- og fettholdig avløpsvann

1. Gebyrsatsene
Det betales ett tilsynsgebyr pr anlegg. Av tilsynsgebyr og gebyr for behandling av påslipps- og utslippstillatelser beregnes det ikke mva.

2. Innbetaling av gebyrer
Gebyr for tilsyn er fastsatt som årlig gebyr. Saksbehandlingsgebyr faktureres når søknad om påslipp eller utslipp av olje- eller fettholdig avløpsvann er behandlet.

Tiltaksplan ved opprydding i forurenset grunn

1. Gebyrsatsene
Gebyr for kontroll belastes der kommunen finner det nødvendig å gjennomføre kontroll. Saksbehandlingsgebyr og kontrollgebyret differensieres etter sakens kompleksitet og arbeidsbyrder. Av kontrollgebyr og gebyr for behandling av tiltaksplan beregnes det ikke mva.

2. Innbetaling av gebyrer
Gebyr for kontroll faktureres i etterkant av gjennomført kontroll. Saksbehandlingsgebyr faktureres når søknad om godkjenning av tiltaksplan er behandlet.

Kontroll og tilsyn

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1. Tilsyn/kontroll forurenset grunn - areal inntil 1000 m²	Pr. stk		4 700		Unntatt mva
2. Tilsyn/kontroll forurenset grunn - areal 1001 - 10 000 m²	Pr. stk.		8 100		Unntatt mva
3. Tilsyn/kontroll forurenset grunn - areal over 10 000 m²	Pr. stk.		11 200		Unntatt mva
Tilsyn/kontrollgebyr olje- og fettutskillere	Pr. år		900		Unntatt mva
Tilsyn/kontrollgebyr separate avløpsanlegg	Pr. år	985	915	-70	Unntatt mva.

Saksbehandlingsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1. Forurenset grunn - areal inntil 1000 m²	Pr. stk.		6 900		Unntatt mva
2. Forurenset grunn - areal 1001 - 10 000 m²	Pr. stk.		17 250		Unntatt mva
3. Forurenset grunn - areal over 10 000 m²	Pr. stk.		34 500		Unntatt mva.
4. Forurenset grunn - endring av tillatelse	Pr. stk.		6 900		Unntatt mva.
Olje- og fettutskillere	Pr. stk		7 700		Unntatt mva
Separate avløpsanlegg - anlegg 1 – 15 pe	Pr. stk	9 000	9 000	0	Unntatt mva.
Separate avløpsanlegg - anlegg 16 pe og større	Pr. stk	11 700	11 700	0	Unntatt mva.

Byggesaker

Ramme for gebyrberegning
Bygg og reguleringsplaner leverer tjenester både innenfor og utenfor det som omfattes av kommuneloven §15-1 og selvkostforskriften. Der hvor tjenestene faller innenfor regelverket praktiseres gebyrberegning etter selvkost. Se nærmere beskrivelse under hvert område.

Byggesaksgebyrer
Byggesaksgebyrene er vedtatt i bystyret som lokal forskrift av 05.02.24. I forskriften er alt tekstlig vedtatt. Her, i betalingssatsene, tas det bare med økonomiske forhold. Tabellene viser satser for forskriftens kapitler B, C og D.

Tabell B2 nedenfor viser satser for behandlinger av søknader etter pbl § 20-1/§§ 20-3 og 20-4. Alle søknader betaler etter satsene i B3. Reduksjoner fra B3 og makssatser for særskilte angitt tiltak som fremmes i egne søknader fremgår av tabellen nedenfor.

Makspris pr. mottatt sak, jf. egen tabell.

Tabell C nedenfor viser satser for behandling av søknader om delingssaker etter pbl 20-4, d.

Tabell D nedenfor viser satser for behandling av søknader om dispensasjon etter pbl § 19-2. Dersom det er søkt dispensasjon fra flere bestemmelser skal det tas 100% gebyr kun for den dyreste.

B 2 Behandlinger av søknader etter pbl § 20-1/§§ 20-3 og 20-4

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Dersom en byggesøknad etter kap. B3 avslås	Pr. gang	14 090	15 200	1 110	Etter arealsatsene i B3
Driftsbygninger i landbruket	Pr. gang	24 860	27 000	2 140	
Pbl § 20-1, f) oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner	Pr. gang	4 250	4 600	350	
Pbl § 20-1, j) midlertidige bygg/konstruksjoner/enkle uisolerte prefabrikkerte telthaller	betaler maks kr 40 800 av B3	0	0	0	
Pbl § 20-4, a) Varig og tidsbestemt bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel eller omvendtinnenfor en bruksenhet	Pr. gang	7 050	7 600	550	
Pbl §20-1, g) oppdeling samt annen ombygging som medfører fravikelse av bolig	50 % av B3, maks 35 000	0	0	0	
Pbl §20-1, g) sammenføyning av bruksenheter i boliger	Pr. gang	4 970	5 300	330	
Tidsbestemt bruksendring etter pbl § 20, d)	50 % av satsen i B3 for areal som skal endre bruk	0	0	0	se B3
Varig bruksendring etter pbl §20-1, d)	50 % av satsen i B3 for areal som skal endre bruk	0	0	0	se B3

B 3 Arealsats

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1. Arealsats 0 m2	0 m2	10 360	11 189	829	
2. Arealsats 0 - 15 m2	0 - 15 m2	14 090	15 217	1 127	
3. Arealsats 15 - 50 m2	15 - 50 m2	18 670	20 164	1 494	+75 kr/m2 som overskrider 15 m2
4. Arealsats 50 - 200 m2	50 - 200 m2	21 130	22 820	1 690	+212 kr/m2 som overskrider 50 m2
5. Arealsats 200 - 600 m2	200 - 600 m2	50 660	54 713	4 053	+91 kr/m2 som overskrider 200 m2
6. Arealsats Over 600 m2	Over 600 m2	84 640	91 411	6 771	+ 47 kr/m2 som overskrider 200 m2
7. Arealsats over 10 000 m2	Over 10 000 m2	348 000	490 000	142 000	

B 4 Særskilte søknader

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Endring av tillatelse uten økt bruksareal	Pr. søknad	6 110	6 600	490	
Ferdigattest	Ferdigattest	3 320	3 600	280	
Igangsettingstillatelse	Pr. søknad	6 530	7 050	520	
Midlertidig brukstillatelse	Pr. søknad	4 560	4 900	340	

C – Delingssaker

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Alle andre typer tiltak etter pbl § 20-1, bokstav m, der omsøkte fradelte areal er mer enn 1000 m2		11 290	12 200	910	
Alle andre typer tiltak etter pbl § 20-1, bokstav m, der omsøkte fradelte areal er mindre enn 999 m2		5 590	6 050	460	
Fradeling av tomt til byggeformål i der tomtedelingen er fastsatt i reguleringsplan		11 290	12 200	910	
Fradeling av tomt til byggeformål, der tomtedelingen ikke fremgår av reguleringsplan		16 890	18 200	1 310	
Fradeling av tomter til byggeformål i der tomtedelingen er fastsatt i reguleringsplan, 2 eller flere tomter		19 680	21 254	1 574	
Fradeling av tomter til byggeformål, der tomtedelingen ikke fremgår av reguleringsplan, 2 eller flere tomter		25 380	27 410	2 030	

D– Dispensasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Dispensasjon	Generelt	18 340	19 800	1 460	
Fra reguleringsplan, byggegrense mot vei		7 150	7 700	550	

Dispensasjon

Dersom det er søkt dispensasjon fra flere bestemmelser skal det tas 100 % gebyr kun for den dyreste.

Fra reguleringsplan, byggegrense mot vei

Dersom det er søkt dispensasjon fra flere bestemmelser skal det tas 100 % gebyr kun for den dyreste.

Makspris byggesaksgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Makspris pr. byggesak	pr. sak	350 000	490 000	140 000	

Plansaker

Ramme for gebyrberegning
Bygg og reguleringsplaner leverer tjenester både innenfor og utenfor det som omfattes av kommuneloven §15-1 og selvkostforskriften. Der hvor tjenestene faller innenfor regelverket praktiseres gebyrberegning etter selvkost. Se nærmere beskrivelse under hvert område.

Plansaksgebyr
Plansaksgebyrene er vedtatt i bystyret som lokal forskrift av 05.02.24. I forskriften er alt tekstlig vedtatt. Her, i betalingssatsene, tas det bare med økonomiske forhold.

Informasjon om gebyrene i P 3
Gebyr for behandling av reguleringsplan frem til behandling av planforslaget jfr. pbl § 12-11 er summen av grunnbeløp (P 3-1) og arealtillegg (P 3-2). I tillegg kommer eventuelt punktene P 3-3, P 3-4 og P 3-5. Disse beregnes med grunnlag i summen av P 3-1 og P 3-2.

Ved beregning av BRA legger man til grunn maks BYA x etasjer - 10%.

Makspris pr. mottatt sak, jf. egen tabell.

Makspris plansaksgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Makspris	Pr. reguleringsplan	1 500 000	1 500 000	0	

Plansaker

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
P 2 - Oppstartsmøte	Pr. gang	50 800	53 000	2 200	Produktnr. 64230
P 3-1 - Grunnbeløp	Pr. stk	217 600	227 000	9 400	Produktnr. 64299
P 3-2a - Arealtillegg - næring	Kr. pr m2 BRA	14	14	0	Arealene vist til utbyggingsformål gir arealtillegg etter følgende sats. Produktnr. 64298
P 3-2b - Arealtillegg - bolig	Kr. pr m2 BRA	14	12	-2	Arealene vist til utbyggingsformål gir arealtillegg etter følgende sats. Produktnr. 64297
P 3-2c - Arealtillegg - fritidsbolig	Kr. pr m2 BRA	14	16	2	Arealene vist til utbyggingsformål gir arealtillegg etter følgende sats. Produktnr. 64296
P 3-2d - Arealtillegg - andre byggeformål	Kr. pr m2 BRA	8	8	0	Arealene vist til utbyggingsformål gir

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
					arealtillegg etter følgende sats. Produktnr. 64295
P 3-3 - Utbyggingsforslag i eldre fremtidige byggeområder som ikke er avklart i de to siste kommuneplanperiodene	Tillegg til ordinære gebyrer	0	0	0	+ 30%. Produktnr. 64294
P 3-4 - Utbyggingsforslag som ikke er i samsvar med kommuneplan, områderegulering eller kommunedelplan	Tillegg til ordinære gebyrer	0	0	0	+ 45%. Produktnr. 64293
P 3-5 Plan med konsekvensutredning og/eller planprogram	Tillegg til ordinære gebyrer	0	0	0	+ 35%. Produktnr. 64292
P 4 - Endring i bestemmelser: Endring av reguleringsplan som oppfyller kravene pbl. §12-14,2. ledd ("mindre endring")	Pr. gang	38 500	40 000	1 500	Produktnr. 64291
P 4 - Øvrige endringer: Endring av reguleringsplan som oppfyller kravene pbl. §12-14,2. ledd ("mindre endring")	Pr. gang	54 000	56 000	2 000	Produktnr. 64290
Ved trekking av innsendt plansak før politisk behandling beregnes 50% av fullt gebyr					Nytt punkt fra 2027.

Oppmåling

Ramme for gebyrberegning:

Gebyrregulativet baseres på selvkostprinsippet for tjenesteområdene oppmålingsforretninger og eierseksjonering. Hjemmel for å kreve gebyrer for saksområdene fremgår av følgende bestemmelser:

- Lov om eiendomsregistrering (1.1.2018) (Matrikkelloven) § 32, og forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften, 26. Juni. 2009) § 16.
- Eierseksjonsloven (1.1.2018) § 15
- Forskrift om unntak fra tidsfrister i saker som krever oppmålingsforretning

Gebyrene er vedtatt i bystyret som lokal forskrift av 05.02.24. I forskriften er alt tekstlig vedtatt. Her, i betalingssatsene, tas det bare med økonomiske forhold.

1 Gebyrregulativ for arbeid etter matrikkelloven

Timepriser som benyttes der gebyrer fastsettes etter medgått tid, jf. tabell A.

1.1 Oppretting av matrikkelenhet

1.1.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn, areal som skal benyttes til utbyggingsformål som krever markarbeid.

Se tabell 1.1.1. for gebyrsatser.

1.1.2 Oppretting av grunneiendom og festegrunn, areal som skal benyttes til tilleggsareal, garasjetomt, parkeringsanlegg som krever markarbeid.

Se tabell 1.1.2 for gebyrsatser.

Ved oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning, se i tillegg punkt 1.2.

For saker som ikke krever markarbeid, se punkt 1.10.

1.1.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon som krever markarbeid.

Se tabell 1.1.3. for gebyrsatser.

1.1.4 Oppretting av anleggseiendom
Se tabell 1.1.4 . for gebyrsatser.

Gebyr som for oppretting av grunneiendom faktureres etter medgått tid. Minstegebyr kr 15 000.

1.1.5 Registrering av jordsameie
Se tabell 1.1.5. for gebyrsatser.

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Minstegebyr kr 5 000.

1.2 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

1.2.1 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Se tabell 1.2.1 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

1.2.2 Ved utsatt merking etter avholdt oppmålingsforretning

Se tabell 1.2.2 Ved utsatt merking etter avholdt oppmålingsforretning.

1.3 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Dersom en sak blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, betales en andel av tilhørende gebyr tilsvarende det arbeidet kommunen har eller må utføre.

Dersom saken trekkes før forretning er berammet, kreves det ikke gebyr.

Minstegebyr hvis saken er påbegynt, kr 7 000.

1.4 Grensejustering

1.4.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie
Se tabell 1.4.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie.

Gebyr fastsettes ut ifra aktuelle arealsats i tabellen under + tillegg pr. nytt grensepunkt for saker som ikke krever markarbeid, se gebyrpunkt 1.10.

1.4.2 Anleggseiendom
Gebyr som for oppretting av grunneiendom faktureres etter medgått tid. Minstegebyr kr 15 000.

1.5 Arealoverføring

1.5.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie
Gebyr fastsettes av aktuelle arealsats i tabellen under + tillegg.

Se tabell 1.5.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie.

For saker som ikke krever markarbeid, se pkt. 1.10

1.5.2 Anleggseiendom
Gebyr for volumoverføring mellom anleggseiendommer faktureres etter medgått tid. Minstegebyr kr 15 000.

1.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbetemt

Se tabell 1.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbetemt

1.7 klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt

Der grensen følger terrengdetaljer (t.d. steingjerde, fjellfot), regnes 25 løpemeter som ett punkt. Klarlegging av servitutter som medfører merarbeid, gebyrlegges etter medgått tid.

Se tabell 1.7 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt.

1.8 Private grenseavtaler

Gebyr fastsettes etter medgått tid.

1.9 Oppretting av grunneigedom, festegrunn over større sammenhengende arealer til landbruks-, allmenn fritids-, og andre allmennyttige formål

Gebyr fastsettes etter medgått tid. Minstegebyr kr 7 000.

1.10 Saker som ikke krever markarbeid

Dersom det ikke er nødvendig med markarbeider, betales gebyr med 65 % av gebyrsatsen i aktuelt pkt.

1.11 Gebyrer til statlige etater

Der kommunen skal kreve inn gebyrer til statlige etater som f.eks. tinglysingsgebyr og dokumentavgift for saker etter dette regulativet, skal disse utgiftene viderefaktureres til rekvirenten. Vedr. utskriving og innkreving av statlige og kommunale gebyrer, se pkt. 1.13.

1.12 Gebyr vedrørende uttak av andre opplysninger

Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten. utskriving og innkreving av statlige og kommunale gebyrer, samt utgifter til uttak av andre opplysninger, skal skje samordnet.

1.13 Urimelig gebyrer

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan avdelingsleder geodata av eget tiltak fastsette et passende gebyr. avdelingsleder - geodata kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

1.14 Betalingstidspunkt

G*ebyret skal kreves inn etterskuddsvis. i spesielle tilfeller kan gebyret kreves inn forskuddsvis.*

1.15 Endringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjør rekvirenten under sakens gang endringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, reduseres ikke gebyret.

1.16 Utstedelse av matrikkelbrev

Se tabell 1.16 Utstedelse av matrikkelbrev.

1.1.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn, areal som skal benyttes til utbyggingsformål som krever markarbeid.

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
0 -2 000m2		27 000	27 855	855	
2 000 -3 000m2		29 000	29 918	918	
3 000-4 000m2		31 000	31 981	981	
4 000-5 000m2		33 000	34 045	1 045	
5 000-10 000m2		33 000	34 045	1 045	+ Økning pr. påbegynt daa. 1 500 kroner
Over 10 000m2		40 500	41 782	1 282	+ Økning pr. påbegynt daa. 750 kroner

1.1.2 Oppretting av grunneiendom og festegrunn, areal som skal benyttes til tilleggsareal, garasjetomt, parkeringsanlegg som krever markarbeid.

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
0 -200 m2		15 000	15 475	475	
200 -400m2		17 000	17 538	538	
400 -600m2		19 000	19 601	601	
600 -800m2		21 000	21 665	665	
800 -1 000m2		23 000	23 728	728	
1 000 -2 000m2		25 000	25 791	791	
Over 2 000m2 – gebyrsatser etter punkt 1.1.1		0,0	0,0	0,0	
Saker som ikke krever markarbeid, se punkt 1.10.					
Ved oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning, se i tillegg punkt 1.2.					

1.1.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon som krever markarbeid.

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
0 -50m2		10 000	10 317	317	
50 -200m2		15 000	15 475	475	
200 -400m2		17 000	17 538	538	
400 -2 000m2		20 000	20 633	633	
Over 2 000m2		20 000	20 633	633	+2 000 kroner pr. påbegynte dekar

1.16 Utstedelse av matrikkelbrev

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Matrikkelbrev	Pr. stk	175	175	0	Satser iht. Statens kartverk

1.2.1 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Opprettelse av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning	Pr. gang	6 000	6 000	0	Pr. bruksnummer. Kommer i tillegg til gebyr etter pkt.1.1.1 eller 1.1.2

1.2.2 Ved utsatt merking etter avholdt oppmålingsforretning

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1 punkt	Pr. punkt	7 500	7 500	0	
Overskytende grensepunkter	Overskytende grensepunkter	1 200	1 200	0	Forutsetter merking ved samme forretning

Overskytende grensepunkter

Utover 1. grensepunkt

1.4.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
0 -200m2		15 000	15 475	475	
200 -400m2		17 000	17 538	538	
400 -500m2		19 000	19 601	601	

1.5.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
0 -200m2		15 000	15 475	475	
200 -400m2		17 000	17 538	538	
400 -600m2		19 000	19 601	601	
600 -800m2		21 000	21 665	665	
800 -1 000m2		23 000	23 728	728	
1 000 -2 000m2		25 000	25 791	791	
Over 2 000m2		0	0	0	Gebyrsatser etter pkt. 1.1.1
Tilegg pr. overføring		3 000	3 000	0	

Ved saker som ikke krever markarbeid, se pkt. 1.10

0 -200m2

Gebyr fastsettes av aktuelle arealsats i tabellen + tillegg.

200 -400m2

Gebyr fastsettes av aktuelle arealsats i tabellen + tillegg.

400 -600m2

Gebyr fastsettes av aktuelle arealsats i tabellen + tillegg.

600 -800m2

Gebyr fastsettes av aktuelle arealsats i tabellen + tillegg.

800 -1 000m2

Gebyr fastsettes av aktuelle arealsats i tabellen + tillegg.

1 000 -2 000m2

Gebyr fastsettes av aktuelle arealsats i tabellen + tillegg.

Over 2 000m2

Gebyr fastsettes av aktuelle arealsats i tabellen + tillegg.

Tilegg pr. overføring

Gebyr fastsettes av aktuelle arealsats i tabellen + tillegg.

1.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbetemt

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1 til 2 punkt		7 000	7 000	0	
3 til 5 punkt	Pr. punkt	1 000	1 000	0	
Grensepunkt utover 5 punkt	Pr. punkt	600	600	0	

3 til 5 punkt

3 til 5 punkt

Grensepunkt utover 5 punkt

Utover 5 punkt

1.7 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1 til 2 punkt		8 000	8 000	0	
3 til 5 punkt	Pr. punkt	1 200	1 200	0	
Grensepunkt utover 5 punkt	Pr. punkt	700	700	0	

3 til 5 punkt

3 til 5 punkt

Grensepunkt utover 5 punkt

Utover 5 punkt

Tabell A. Timepriser som benyttes der gebyrer fastsettes etter medgått tid:

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
1. Oppmålingsingeniør	Pr. time	1 575	1 593	18	Pr. time. Medgått tid rundes oppover til nærmeste time
2. Merkantil-/oppmålingshjelp	Pr. time	1 260	1 275	15	Pr. time. Medgått tid rundes oppover til nærmeste time

Eierseksjonering

Ramme for gebyrberegning:

Gebyrregulativet baseres på selvkostprinsippet for tjenesteområdene oppmålingsforretninger og eierseksjonering. Hjemmel for å kreve gebyrer for saksområdene fremgår av følgende bestemmelser:

- Lov om eiendomsregistrering (1.1.2018) (Matrikkelloven) § 32, og forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften, 26. Juni. 2009) § 16.
- Eierseksjonsloven (1.1.2018) § 15
- Forskrift om unntak fra tidsfrister i saker som krever oppmålingsforretning

Gebyrene er vedtatt i bystyret som lokal forskrift av 05.02.24. I forskriften er alt tekstlig vedtatt. Her, i betalingssatsene, tas det bare med økonomiske forhold.

Gebyr for behandling etter eierseksjonsloven

Gebyr fastsettes etter medgått tid.

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Saksbehandler seksjonering	Pr. time	1 400	1 400	0	Pr. time. Medgått tid rundes oppover til nærmeste time.

Generelle bestemmelser/opplysninger
Der fornyet søknad om seksjonering eller reseksjonering av et bruksnummer fører til godkjenning eller nytt avslag, skal halvparten av tidligere betalt gebyr komme til fratrekk dersom søknaden kommer til kommunen innen tre måneder etter dato for første avslag (Kommer ny søknad på et senere tidspunkt, skal det betales fullt gebyr). Av oppmålingsgebyr beregnes det ikke mva.

Oppmålingsforretning over uteareal som inngår i en seksjon

Jfr. gebyrsatser i gebyrregulativ for forvaltningsoppgaver etter matrikkelloven, pkt 1.1.3, samt pkt 1.16 (utstedelse av matrikkelbrev).

Avbrudd
Dersom en sak blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, betales gebyr tilsvarende det arbeidet kommunen har hatt.

Arendal eiendom

Arendal idrettspark/Sør Amfi

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Bane 1	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Bane 2	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Bane 3	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Bane 4	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Del A	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Del A	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Del B	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Del B	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Del C	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Del D	Pr. time	355	365	10	Baneleie
Flerbrukshallen - Bane 1	Pr. time	1 500	1 550	50	Baneleie
Flerbrukshallen - begge baner	Pr. time	2 400	2 500	100	Baneleie
Flerbrukshallen- Bane 2	Pr. time	1 500	1 550	50	Baneleie
Oppvarmingsflata	Pr. time	655	675	20	Baneleie
Tennishallen	Pr. time	3 850	3 970	120	Baneleie
Turnhallen u/utstyr	Pr. time	2 400	2 475	75	Baneleie

Betalingssatser kommunale bygg og anlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Depositum brikke	Pr. time	1 000	1 050	50	Kommersielle/private/utenbys
Depositum nøkler/nøkkelkort	Pr. time	1 900	1 960	60	Kommersielle/private/utenbys
Grendehus Roligheden skole, amfi	Pr. time	615	635	20	Kommersielle/private/utenbys
Grendehus Roligheden skole, amfi, kantine	Pr. time	1 500	1 550	50	Kommersielle/private/utenbys
Grupperom/klasserom o.l. inntil 100 m2	Pr. time	240	250	10	Kommersielle/private/utenbys
Gymsaler o.l. inntil 300m2	Pr. time	290	300	10	Kommersielle/private/utenbys
Idrettshaller/utendørsanl. 300 m2	Pr. time	355	365	10	Kommersielle/private/utenbys
Leie basseng Bjorbekktunet	Pr. gang	600	620	20	Grupper funksjonshemmede
Leie basseng Bjorbekktunet	Pr. person	110	115	5	Andre - rekvisisjon
Pris for fremmøte byggdrifter pr. gang	Helg	2 400	2 475	75	Dersom bygget forlates med åpne/ulåste dører eller vinduer faktureres 2 000 kroner i tillegg.
Pris for fremmøte byggdrifter pr. gang	Hverdag etter arbeidstid	1 800	1 855	55	Dersom bygget forlates med åpne/ulåste dører eller vinduer faktureres 2 000 kroner i tillegg.
Pris renhold pr. påbegynte time	Helg	1 600	1 650	50	Dersom bygget forlates med åpne/ulåste dører eller vinduer faktureres 2 000 kroner i tillegg.
Pris renhold pr. påbegynte time	Helg	1 600	1 650	50	Dersom bygget forlates med åpne/ulåste dører eller

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
					vinduer faktureres 2 000 kroner i tillegg.
Pris renhold pr. påbegynte time	Hverdag etter arbeidstid	1 500	1 550	50	Dersom bygget forlates med åpne/ulåste dører eller vinduer faktureres 2 000 kroner i tillegg.
Spesialrom (musikkrom, kjøkken o.l.)	Pr. time	240	250	10	Kommersielle/private/utenbys
Svømmebasseng 12,5 m	Pr. time	355	365	10	Kommersielle/private/utenbys
Svømmebasseng 25 m	Pr. time	420	435	15	Kommersielle/private/utenbys

Gebyr - eiendom

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Adm. gebyr ved salg av tilleggsarealer/frikjøp festetomter		2 800	2 900	100	Administrasjonsgebyr, kommer i tillegg til kjøpesum/frikjøpssum
Salg av tilleggsareal, pr. kvm		630	650	20	Salg av tilleggsareal, pr kvm

Heis til Fløyheia - utenom ordinær åpningstid

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Tilgang i 1 døgn	Døgnkort	45	50	5	Heis Fløyheia
Tilgang i 1 måned	Månedskort	160	165	5	Heis Fløyheia
Tilgang i 1 år	Årskort	680	700	20	Heis Fløyheia

Møterom Arendal idrettspark/Sør Amfi

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
104 - Blokk - 60m2 - 20pl.	Pr. time	355	365	10	Utleie møterom
204 - Rundvandt - 74m2 - 32pl.	Pr. time	355	365	10	Utleie møterom
205 - Airball - 56m2 - 24pl.	Pr. time	355	365	10	Utleie møterom
206 - Zorro - 56m2 - 24pl.	Pr. time	355	365	10	Utleie møterom
207 - Bøtte - 93m2 - 30pl.	Pr. time	450	465	15	Utleie møterom
215 - 2 min - 70m2 - 20pl.	Pr. time	355	365	10	Utleie møterom
Baner og møterom leies kun ut pr. time. Ved leie ut over 12 timer og/eller døgn, vil Arendal eiendom KF fastsette en pris i hvert enkelt tilfelle.					

Stinta svømmehall

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Barn under 16 år	Pr. gang	55	60	5	Inngangsbillett
Pensjonister/studenter	Pr. gang	65	70	5	Inngangsbillett
Pensjonister/studenter	Klippekort 10 klipp	375	390	15	Klippekort

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Merknad
Voksen	Pr. gang	75	80	5	Inngangsbillett
Voksen	Klippekort 10 klipp	480	495	15	Klippekort

Satsingsområder

Våre mål

Kommuneplanens samfunnsdel inneholder fire satsingsområder for arendalsamfunnet og Arendal kommune som organisasjon. Under hvert satsingsområde har vi satt oss hovedmål.

I denne handlings- og økonomiplanen har hver sektor prioritert delmål for å nå kommunens langsiktige mål. Hvordan vi skal jobbe for å nå målene i perioden 2027–2030 kan du lese mer om under kommunens tjenesteområder.

Livskvalitet

Beskrivelse av satsingsområdet

Kommunens jobb er å skape gode tjenester i hverdagen. Sikre at livet blir lettere og tryggere for alle som bor her, og for de som skal leve her i framtida. Kommunen bidrar til innbyggernes livskvalitet gjennom å sikre en god oppvekst, fellesskap og arbeid for alle og bærekraftige helsetjenester for de som trenger det.

Måltabell for kommunen

Hovedmål	Delmål
Alle i Arendal er i arbeid, aktivitet eller utdanning	Alle 10-klassinger er godt forberedt for videregående skole
	Færre innbyggere mottar sosialhjelp
	Internasjonale innbyggere skal raskere komme i arbeid
	Vi har færre unge i utenforskap
Barn og unge har det bra hjemme, i barnehagen, på skolen og i fritiden	Alle barn skal være inkludert faglig og sosialt i fellesskapet i barnehager og skoler
	Flere barn og unge skal delta i kultur- og fritidstilbud uavhengig av økonomi
	Sårbare barn og unge skal få god oppfølging og trygge rammer i hverdagen
	Vi gir tidlig og tverrfaglig innsats der barna oppholder seg hver dag
	Vi prioriterer oppfølging de første 1000 dagene i livet
	Vi tilpasser strukturen til færre barn for å sikre gode tjenester for alle barn i Arendal
I Arendal er alle trygge og inkludert i samfunnet	Vi gir tilgjengelig informasjon og har inkluderende dialog med innbyggerne
I Arendal har alle en trygg og god bolig	Alle innbyggere i Arendal skal ha tilgang til rent vann og avløpsløsninger som hindrer forurensing av natur og nærmiljø
	Innbyggerne i Arendal bor hjemme lengst mulig
	Kommunale boliger skal sikre trygge, funksjonelle og verdige boforhold
I Arendal har eldre god helse som følge av forebyggende innsats	Innbyggerne i Arendal har kunnskap om hvordan de kan forebygge helseplager for å ha et godt liv
Vi har tilpassede og bærekraftige helse- og omsorgstjenester	Tjenestetilbudet er riktig strukturert og dimensjonert for å ivareta fremtidens behov
	Vi har tydelig lederskap i alle tjenester
	Vi skal ha riktig kompetanse til rett sted og tid

Bærekraftig vekst

Beskrivelse av satsingsområdet

Målet er et godt samfunn for alle, til det beste for mennesker, natur og økonomi. Derfor tar kommunen en utviklerrolle. Flere grønne arbeidsplasser gir rom for flere innbyggere og muligheter for mindre utenforskap. Større inntekter gir kommunen handlingsrom til å skape gode lokalsamfunn til det beste for folk og natur.

Måltabell for kommunen

Hovedmål	Delmål
Arendal har 55 000 innbyggere i 2040	Arendal er en attraktiv kommune å bo i, besøke, jobbe og drive næring i
	Innbyggere skal oppleve at Arendal har et bredt kultur- og fritidstilbud
Arendal skal vokse, men samtidig redusere utslippene og bli en 1,5 graders by innen 2040	I Arendal er det lett å velge gjenbruk og redusere forbruk
	I Arendal er det lett å velge gjenbruk og å redusere forbruk
	Kommunale bygg er energieffektive og har minimale klimagassutslipp
	Vi øker andelen som sykler, går og bruker kollektivtransport
Det er 4 500 nye arbeidsplasser i Arendalsregionen innen 2030	Vi tilrettelegger for nye industriarbeidsplasser i Eyde Material Park
Det offentlige og private arbeidsliv har god tilgang på riktig kompetanse	
Vi tar vare på naturmangfoldet og landbruket	Arendal har et miljøvennlig og robust landbruk
	Vi sikrer naturmangfold og bærekraftig forvaltning av havet gjennom kunnskapsbaserte tiltak

Tillit og demokrati

Beskrivelse av satsingsområdet

Tillit og trygghet er avgjørende i et godt samfunn. Kommunen er en viktig lokaldemokratisk arena. Beslutninger bør bli tatt så nær innbyggerne som mulig. Derfor samarbeider vi med frivilligheten, kultur- og næringslivet og menneskene som bor her. Sammen skal vi lytte og lære, dele og skape.

Måltabell for kommunen

Hovedmål	Delmål
Alle som bor i Arendal, er med å skape et levende demokrati	Demokratifestivalen Arendalsuka bidrar til å engasjere flere innbyggere – og særlig barn og unge – i samfunnsdebatten
	Vi har styrket medvirkning og økt demokratisk forståelse
I Arendal har vi kultur for samskaping	Kommunen og arendalssamfunnet samarbeider tett
	Vi er pådriver i et tett regionalt samarbeid med andre kommuner
Vi har god beredskap tilpasset samfunnets utvikling for å ivareta innbyggernes trygghet	Vi forebygger og bekjemper branner og ulykker

Hovedmål	Delmål
	Vi sikrer verdiene i kommunens bygninger og eiendommer
	Vi styrker kommunens beredskap gjennom kunnskapsbygging, planlegging, øvelser og samarbeid og sikre tydelig og effektiv informasjonsdeling med innbyggerne ved kriser
	Vi utvikler og vedlikeholder kommunal infrastruktur som sikrer framkommelighet

Fremtidsrettet og bærekraftig organisasjon

Måltabell for kommunen

Hovedmål	Delmål
Vi er en attraktiv og nyskapende organisasjon og en inkluderende arbeidsplass	Vi bidrar til god og helhetlig styring i organisasjonen
	Vi gir unge muligheter til arbeid gjennom lærlingeplasser og målrettede prosjekter
	Vi legger til rette for at flere ansatte har hele, faste stillinger
Vi er en organisasjon som samarbeider	Vi jobber på tvers av sektorer og avdelinger i kommunen for å finne de beste løsningene for innbyggerne
Vi har en bærekraftig økonomi og økonomisk handlingsrom	Vi bidrar til effektiv og bærekraftig tjenesteproduksjon
	Vi jobber for at kommunen skal følge de vedtatte finansielle handlingsreglene for økonomisk styring
	Vi styrker digital innsats og gjennomfører digitale tiltak som gir enklere tjenester, effektiv drift og tydelig gevinst

Kommunens tjenesteområder

Samfunn og næring

Dette er Samfunn og næring

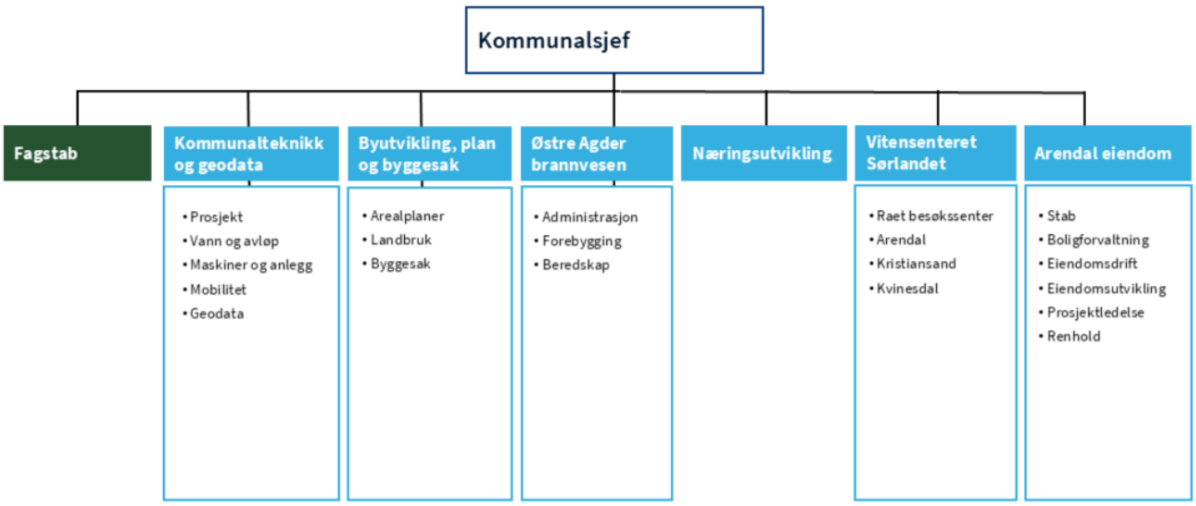

Samfunn og næring bidrar til utvikling av Arendal ved å legge til rette for trygge lokalsamfunn, boliger for alle, god eiendomsforvaltning og gode vilkår for næringslivet. Befolkningsvekst, flere arbeidsplasser og bærekraftig klima- og naturforvaltning er viktig for å opprettholde gode tjenester. Samarbeid med næringsliv, organisasjoner, akademia og innbyggere er nødvendig for å lykkes.

Samfunn og næring består av 6 enheter og en fagstab:

Stab samfunn og næring har 3 årsverk. Ansvar for:

- Kommunalsjef
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommunens plansystem
- Tverrfaglig koordinering i ulike prosesser som f.eks. Fremtidens skole og boligsosial handlingsplan
- Oppfølging av kommunens klima- og energiplan
- Klimabudsjett og regnskap

Finansieres over kommunens driftsbudsjett.

Kommunalteknikk og geodata har ca. 113 årsverk. Ansvar for:

- Vann, avløp og forurensing
- Oppmåling, kart og eiendomsskatt
- Mobilitet (veier, trafikksikkerhet, parkering, sykkel og gange)
- Solborg driftstasjon (maskiner, driftsansvar for kommunale biler, anlegg og verksted)

Vann, avløp og oppmåling følger selvkostreglene og finansieres gjennom gebyrer. Mobilitet finansieres gjennom kommunens driftsbudsjett.

Byutvikling, plan og byggesak har ca. 28 årsverk. Ansvar for:

- Kommuneplanens arealdel
- Kommunale planer for by- og områdeutvikling
- Private reguleringsplaner
- Byggesaker
- Landbruk og viltforvaltning

Gebyrer dekker kostnader til byggesaker og reguleringsplaner frem til førstegangs behandling. Øvrige oppgaver finansieres gjennom kommunens driftsbudsjett.

Østre Agder brannvesen har ca.54 årsverk, inkludert deltidsmannskaper. Ansvar for:

- Utrykning ved brann og ulykker
- Forebygging, feiing og branntilsyn
- Dykkeberedskap

Organisert som vertskommunesamarbeid med 7 kommuner. Arendal er vertskommune for samarbeidet.

Næringsutvikling har 5 årsverk. Ansvar for:

- Støtte til næringsliv og nye aktører
- Reiseliv
- Eyde Material Park
- Sørlandet kunnskapshavn
- TEDx Arendal

Finansieres gjennom kommunens driftsbudsjett.

Vitensenteret Sørlandet har ca. 22 årsverk. Ansvar for:

- Drift og utvikling av vitensenteret i Arendal, Kristiansand og Kvinesdal
- Besøkssenteret for Raet nasjonalpark
- Utstillingen *Havet som ressurs*

Finansieres av statlige, regionale og kommunale tilskudd, samt inntekter fra næringsliv, prosjekter og besøkende.

Arendal Eiendom har ca.151 årsverk. Ansvar for:

- Kommunale boliger
- Eiendomsdrift
- Prosjektledelse
- Renhold
- Eiendomsutvikling
- Forvaltning og utleie av kommunale utleieboliger

Finansieres av driftsbudsjettet.

Dette skal vi oppnå

Våre mål og prioriteringer

Arendal er en attraktiv kommune å bo i, besøke, jobbe og drive næring i

Vi skal legge til rette for vekst gjennom forutsigbar arealforvaltning, effektiv saksbehandling og utvikling av sentrum og lokalsteder. Sammen med næringsliv, innbyggere og regionale samarbeidspartnere skal vi styrke Arendal som et attraktivt sted å bo, besøke, arbeide og investere i.

I 2027 prioriterer vi:

- Oppstart av rullering av kommuneplanens samfunnsdel, herunder kommunens arealstrategier. Målet er at nytt bystyre vedtar ny samfunnsdel i løpet av 2028.
- Oppstart av full rullering av kommuneplanens arealdel. Arbeidet skal avdekke kommunens potensial for økt boligbygging og transformasjon av eksisterende grå arealer.
- Effektiv behandling av private planforslag som legger til rette for økt boligbygging og næringsutvikling.
- Byutviklingsprosjekter for Arendals historiske sentrum og tilstøtende områder med potensiale for bymessig transformasjon.
- Planstrategier for videreutvikling av Stoa gjennom helhetlige vurderinger av veisystemer og fremtidig sammenkobling med Myrene og sentrum.
- Kommunalt planarbeid for bevaring av viktige friluftsområder og vurdering av planvask.
- Revisjon av kommunens plan for eksisterende og fremtidige småbåthavner.
- E18: Strategier for raskere prioritering av strekningen Harebakken – Stoa.
- Reiseliv: Samarbeide med Visit Sørlandet gjennom eget oppdragsbrev, hvor kommunens viktigste prioriteringer tas inn. Herunder: ny fergeforbindelse til Groningen, utvikling av arrangementsbyen Arendal, prosjektet "Møtebyene Arendal og Grimstad" og resertifisering av Arendal som bærekraftig reisemål.
- Etablering av Agder Innovasjonsdistrikts avdeling i Arendal
- Utvikling av velkomsttjenester for nytilflyttere, bl.a. gjennom deltagelse i fadderordningen KEEP, videre utvikling av Welcome Hub Agder og Relocation Agder og videreutvikling av TEDxArendal som inkluderingsarena.

Alle innbyggere i Arendal skal ha tilgang til rent vann og avløpsløsninger som hindrer forurensing av natur og nærmiljø

Vi skal sikre en trygg og robust vannforsyning og redusere risikoen for forurensning gjennom målrettet fornyelse av ledningsnettet, økt bruk av digitale løsninger og investeringer som styrker kapasitet og leveringssikkerhet. Det er et mål at gebyrene ikke stiger vesentlig mer enn vanlig prisvekst. For 2027 er det beregnet en samlet økning av selvkostgebyrene på 3,8%, herav øker vanngebyret med 2,6% og avløpsgebyret med 4,7%.

I 2027 prioriterer vi:

- Sikre dagens og framtidig vannforsyning gjennom fornying og duplisering av hovedvannledning. Rore - Arendal 2 ferdigstilles. Siste del av strekningen (Rore - Arendal 3-5) prosjekteres.

- Tilpasning av VA-systemet til klimaendringer.
- Effektivisere drift gjennom No-Dig, energioptimalisering og digitalisering.
- Jobbe for å sikre en bærekraftig gebyrutvikling
- Høy kvalitet på forvaltning og tjenester til abonnentene

Kommunale boliger skal gi trygge, funksjonelle og verdige boforhold

Vi skal utvikle, forvalte og tilpasse kommunale boliger slik at innbyggere som trenger det får et trygt og stabilt botilbud. Gjennom god boligplanlegging og samarbeid på tvers av tjenesteområder skal vi bidra til inkludering, mestring og økt selvstendighet. Det er ønskelig at flere innbyggere blir i stand til å eie egen bolig.

I 2027 prioriterer vi:

- Ferdigstilling av boligsosial plan og boligsosiale behov. Planen skal sikre tverrfaglige løsninger som tar hensyn til innbyggernes behov, god planlegging, drift av kommunale tjenester og bærekraftig eiendomsforvaltning.
- Tett samarbeid med NAV og Helse og mestring om tildeling av kommunale boliger
- Aktiv bruk av boligsosiale virkemidler og støtteordninger for å hjelpe flere til en egnet bolig og legge til rette for at flere kan gå fra å leie til å eie.
- Overtakelse og salg av nye omsorgsboliger ved Strømsbu torg og Nyli.

Vi tilrettelegger for nye industriarbeidsplasser i Eyde Material Park

Vi skal sikre framdrift i plan- og reguleringsarbeidet og legge til rette for etablering av nye virksomheter som skaper arbeidsplasser og verdiskaping. Utviklingen skal bygge opp under kommunens industrisatsing og gjennomføres med hensyn til natur, miljø og lokalsamfunn.

I 2027 prioriterer vi:

- Markedsføring mot nye bedrifter som er aktuelle for etablering i Eyde Material Park og tilrettelegging for ny batteriproduksjon etter konkursen i Morrow
- Tilrettelegge for bygging av infrastruktur som muliggjør deling av overskuddsvarme og gjenbruk av bedriftenes avfallsprodukter, primært med eierskap utenfor kommunen
- Bistå fylkeskommunen ved oppstart av ny Fylkesvei 475
- Å være pådriver overfor Glitre Nett og Statnett for bygging av nødvendig infrastruktur for strøm
- Reguleringsplanprosesser knyttet til behov for omregulering av næringsarealer etter endrede behov og markedsutsikter

Vi sikrer naturmangfold og bærekraftig forvaltning av havet gjennom kunnskapsbaserte tiltak

Vi skal styrke kunnskapsgrunnlaget for arealforvaltning og naturforvaltning, ta vare på viktige naturverdier og gjennomføre tiltak som bidrar til et rikt naturmangfold og et sunt havmiljø.

I 2027 prioriterer vi:

- Kunnskapsbasert forvaltning av naturmiljøet som grunnlag for nødvendige beslutninger og målrettede tiltak.
- Sammen med Havforskningsinstituttet jobber vi med å øke kunnskapsgrunnlaget for det marine miljøet gjennom prosjektet «Kystløftet».
- Vi jobber med miljøovervåkning av Hovekilen for å få mer kunnskap om hvordan ulike forstyrrelser påvirker marine naturtyper og fugl i området.
- Vi deltar i NIVA sitt prosjekt «EOCEAN», der man vil utforske hvordan man kan utarbeide kommunevise naturregnskap for kystøkosystemer.
- Å bidra aktivt i arbeid knyttet til eksisterende verneområder. Vi er deltar i prosjekter tilknyttet verneområder som «Bevar Raet» og «SOS Sammen om Skagerak».
- Gjennom tilskuddsordningen Natursats søkes midler for å gjennomføre tiltak vedtatt i kommunedelplan for naturmangfold.

Arendal har et miljøvennlig og robust landbruk

Arendal kommune satser på et miljøvennlig landbruk. Vi har mål om å ta vare på naturmiljøet og utvikle landbruket i en bærekraftig retning. Landbruket bidrar til kulturlandskap og forsyningssikkerhet. Kommunen forvalter økonomiske og juridiske virkemidler som kan bidra til at målene nås.

Vi har gjennomført klimasats prosjekt «Miljøvennlig landbruk og fokus på jordhelse». I forlengelse av det har kommunen følgende satsingsområder:

- Oppfordre til klimarådgivning og bruk av virkemidler som bidrar til karbonbinding gjennom regionalt miljøprogram.
- Oppfordre til å benytte til tilgjengelie tilskuddsmidler til drenering som kanskje er det beste klimatiltaket i landbruket.
- Klimakalkulatoren er øremerket prosjekt under kommunale tilskudd. Klimakalkulatoren er et digitalt verktøy for at bøndene skal få full oversikt over klimagassutslipp, ressursutnyttelse og karbonbinding på gårdsnivå.

En stor del at kommunens naturmangfold er i skogene. Lukkede hogster bevarer et kontinuerlig skogdekke. Kommunen stimulerer til lukket hogst gjennom kommunale tilskuddsmidler til manuell hogst av mindre hogstflater.

Tilgjengelige naturregistreringer i Naturbasen legges til grunn ved behandling av søknader om skogsveitiltak i skogen.

Vi øker andelen som sykler, går og bruker kollektivtransport

Vi skal utvikle et sammenhengende og trygt transportsystem som gjør det enklere å velge å gå, sykle eller kjøre kollektivt. Slik bidrar vi til lavere utslipp, bedre folkehelse og mer attraktive by- og lokalmiljøer.

I 2027 prioriterer vi:

- Nødvendig sommer- og vintervedlikehold av veier. Skolevei vil ha prioritet.
- Styrke trafikksikkerhet og framkommelighet for gående, syklende og kjørende, med særlig fokus på skoleområder og skoleveier.
- Deltakelse i samordningsprosjekt for buss/ferge i regi av Agder fylkeskommune. Arbeidet er et ledd i å følge opp tidligere vedtak i Arendal bystyre om samordning av buss- og fergetilbudet.
- Gjennomføre sykle- og gåaksjonen Beintøft på skolene våre
- God dialog med Agder kollektivtrafikk om best mulig kollektivtilbud

Kommunale bygg er energieffektive og har minimale klimagassutslipp

Vi skal redusere energibruken og klimagassutslippene fra kommunens bygg gjennom systematisk vedlikehold, energieffektivisering og økt bruk av fornybare energikilder. Dette skal gi lavere kostnader og mer bærekraftig drift.

I 2027 prioriterer vi:

- Øke andel egenprodusert energi gjennom flere solcelleanlegg på tak
- Redusere energiutgifter gjennom tiltak som varmepumper og bergvarme
- Fortsette arbeidet med tett oppfølging av energiforbruket

I Arendal er det lett å velge gjenbruk og redusere forbruk

Vi skal fremme gjenbruk og sirkulær ressursbruk gjennom arealplanlegging, byggesaksbehandling og egne innkjøps- og driftsrutiner. Ved å ta bedre vare på eksisterende bygninger, materialer og inventar reduserer vi ressursforbruket og belastningen på klima og natur.

I 2027 prioriterer vi:

- Etablere internt nettverk for bærekraft. Sikre sirkulære løsninger, gjenbruk og ombruk.
- Arbeide for å etablere digital plattform for møbler, inventar og byggevarer.

Vi forebygger og bekjemper branner og ulykker

Vi skal styrke forebyggende arbeid og opprettholde en robust beredskap som gir innbyggerne trygghet i hverdagen. Samarbeid, kompetanseutvikling og målrettet ressursbruk skal gjøre oss bedre rustet til å håndtere både dagens og framtidens hendelser.

I 2027 prioriterer vi:

- Undersøke årsakene til økningen i antall bygningsbranner og bruke kunnskapen til å målrette forebyggende tiltak, styrke beredskapen og videreutvikle vår evne til å håndtere slike hendelser.
- Følge opp en utvikling der presset kommuneøkonomi kan føre til at nødvendige brannsikkerhetstiltak og utbedring av avvik utsettes eller nedprioriteres. Gjennom tilsyn, dialog, veiledning og risikobaserte prioriteringer skal vi bidra til at brannsikkerheten ivaretas.
- Styrke samarbeidet med kommunale tjenester og andre relevante aktører for å øke kjennskapen til brannvesenets kompetanse og oppgaver, identifisere risiko og bidra til bedre forebygging og håndtering av uønskede hendelser.

- Arbeide for at brann- og redningstjenesten deltar aktivt i beredskapsrådene i alle deltakerkommunene, og tilby øvelser og faglig bistand som bidrar til bedre samhandling, oppdaterte beredskapsplaner og økt evne til å håndtere større hendelser og kriser.

Vi utvikler og vedlikeholder kommunal infrastruktur som sikrer framkommelighet

Vi skal forvalte og videreutvikle kommunens veier og tekniske infrastruktur slik at innbyggere og næringsliv får trygg og effektiv framkommelighet. Digitale verktøy og risikobaserte prioriteringer skal bidra til best mulig bruk av tilgjengelige ressurser.

I 2027 prioriterer vi:

- Opprettholde beredskap for håndtering av akutte hendelser som ras, flom, vann- og avløpsledningsbrudd, veiskader og ekstremvær.
- Begrense vedlikeholdsetterslepet på kommunale veier gjennom hensiktsmessig drift av personell ute i felt.
- Sikre høy drifts- og beredskapstilgjengelighet på kommunens kjøretøy, anleggsmaskiner og spesialutstyr gjennom planlagt og forebyggende vedlikehold.
- Ivareta fremkommelighet for nødetatene og tilgang til kritisk infrastruktur gjennom god planlegging, vedlikehold og samarbeid om beredskap ved ekstremvær og andre uønskede hendelser.

Vi sikrer verdiene i kommunens bygninger og eiendommer

Vi skal forvalte kommunens bygninger og eiendommer slik at verdier bevares og ressursene utnyttes best mulig. Gjennom vedlikehold, energieffektivisering, utvikling og strategisk bruk av eiendommer skal vi sikre funksjonelle bygg og langsiktig verdiskaping for kommunen.

I 2027 prioriterer vi:

- Effektiv bruk av arealer i kommunens bygg
- Transformere ledige kommunale bygg til annet formål for å kutte innleie
- Avhende eventuelle ledige bygg
- Bare helt nødvendig vedlikehold som i hovedsak kan utføres av egne ansatte. Vedlikehold er det området i sektoren som har fått størst budsjettkutt for 2027. Dette nivået er ikke bærekraftig på lang sikt, men det er vurdert som et nødvendig tiltak for å levere et budsjett i balanse.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Opprinnelig budsjett	**207 205**	**207 205**	**207 205**	**207 205**
Sum Tekniske justeringer	**0**	**0**	**0**	**0**
Sum Vedtak forrige periode	**-6 688**	**13 774**	**34 536**	**34 536**
Sum Budsjettendring i år	**10 432**	**10 432**	**10 432**	**10 432**
Sum Konsekvensjusteringer	**-25 497**	**-25 133**	**-25 133**	**-25 133**
Konsekvensjusteringer	**-21 752**	**-927**	**19 835**	**19 835**
Konsekvensjustert ramme	**185 453**	**206 278**	**227 040**	**227 040**
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Betalingsmodell Østre Agder - øke fastandel fra 15 til 25%	364	0	0	0
Betalingsmodell Østre Agder brannvesen (ØABV) - øke fastandel fra 15 til 25%	3 210	0	0	0
Drftskonsekvens økt areal, fire nye overgangsboliger på Ørbekk.	-276	-276	-276	-276
Driftskonsekvens økt areal i fm nytt helsehus på Saltrød	0	0	-15 360	-15 360
Redusert areal formålsbygg oppvekst og utdanning - barnehage Rykene barnehage (2)	156	156	156	156
Redusert areal formålsbygg oppvekst og utdanning - Lia barnehage (1)	274	274	274	274
Redusert areal formålsbygg oppvekst og utdanning - Moltemyr skole (3)	1 340	3 216	3 216	3 216
Redusert areal formålsbygg oppvekst og utdanning - Sandnes skole (4)	868	2 084	2 084	2 084
Økt areal i fm nytt bofellesskap, kommunal nr. 4, base til ansatte	0	-595	0	0
Økt areal i fm nytt bofellesskap, kommunal nr. 5, base til ansatte	0	-595	-1 011	0
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	**5 936**	**4 264**	**-10 917**	**-9 906**
Innsparingstiltak				
Utfordringstall Samfunn og næring - innsparing i sektor	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Videre omstilling i tjenestene	0	-5 000	-6 000	-9 000
Sum Innsparingstiltak	**-15 000**	**-20 000**	**-21 000**	**-24 000**
Nye tiltak				
Biladministrasjon bilpark - stilling	900	900	900	900
Husleie innbyggertorg tilleggsareal, ny kontrakt inngått.	150	150	150	150
Økt frekvens av hendelser ØABV	513	513	513	513
Sum Nye tiltak	**1 563**	**1 563**	**1 563**	**1 563**
Nye tiltak og realendringer	**-7 501**	**-14 173**	**-30 354**	**-32 343**
Ramme 2027-2030	**177 952**	**192 105**	**196 686**	**194 697**

Konsekvensjustert budsjett

Sum vedtak forrige periode: Endringer i budsjettrammen fra budsjett 2026 som ble vedtatt i forrige periode. Dette er utgangspunktet for årets budsjettrullering.

Sum budsjettendring i år: Endringer foretatt i inneværende års budsjett, og som videreføres i rammen for økonomiplanperioden. Består i hovedsak av justering pensjonssatser og kompensasjon for lønnsoppgjør.

Sum konsekvensjusteringer: Justeringer nødvendig for å videreføre dagens drift, som lønns- og prisvekst, endringer som følge av vedtak og sentrale føringer.

Budsjettet er blant annet justert for endringer i selvkostramme for vann, avløp, byggesak m.fl, tilskudd FV475 Neskilen Eydehavn, økte kostnader til 110 - Agder IKS samt andre endringer tilknyttet vedtatte avtaler og forpliktelser.

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Betalingsmodell Østre Agder - øke fastandel fra 15 til 25%

Betalingsmodell Østre Agder: øke fastandel fra 15 til 25% i 2027. Justert betalingsmodell utsatt i budsjett, inntil avklaring foreligger.

Betalingsmodell Østre Agder brannvesen (ØABV) - øke fastandel fra 15 til 25%

Betalingsmodell Østre Agder: øke fastandel fra 15 til 25 % i 2027. Justert betalingsmodell utsatt i budsjett, inntil avklaring foreligger.

Drftskonsekvens økt areal, fire nye overgangsboliger på Ørbekk.

Drftskonsekvens økt areal, fire nye overgangsboliger på Ørbekk, lagt inn i HØp2026. investeringsprosjekt blir ikke gjennomført. Tar derfor ned driftkonsekvens i HØP2027.

Driftskonsekvens økt areal i fm nytt helsehus på Saltrød

Drftskonsekvens økt areal Helsehus Saltrød lagt inn i HØP2026. Investeringsprosjekt er utsatt.. Tar derfor ned driftkonsekvens i HØP2027-2030.

Redusert areal formålsbygg oppvekst og utdanning - barnehage Rykene barnehage (2)

Nedleggelse - FDV Rykene barnehage.

Tilbakeført grunnet ikke vedtatt HØP26

Redusert areal formålsbygg oppvekst og utdanning - Lia barnehage (1)

Nedleggelse - FDV Lia barnehage. Tilbakeført grunnet ikke vedtatt HØP26

Redusert areal formålsbygg oppvekst og utdanning - Moltemyr skole (3)

Fremtidens skole - Skolepakke 1 - FDV Moltemyr skole. Tilbakeført grunnet endret vedtak i skolesaken.

Redusert areal formålsbygg oppvekst og utdanning - Sandnes skole (4)

Fremtidens skole - Skolepakke 1 - FDV Sandnes skole. Tilbakeført grunnet endret vedtak i skolesaken.

Innsparingstiltak

Utfordringstall Samfunn og næring - innsparing i sektor

Nedenfor beskrives hvordan enhetene foreslår å håndtere utfordringstallet for 2027 og hvilke konsekvenser kuttene kan få.

Kommunalteknikk og geodata – samlet kutt utenfor selvkostområdene: 2,5 millioner kroner

Enheten reduserer driften med 2,5 millioner kroner, fordelt på virksomhetene utenfor selvkostområdene. Halvparten av kuttet, 1,25 millioner kroner, tas fra vedlikehold av vei. Resten fordeles på de øvrige virksomhetene gjennom reduserte innkjøp av tjenester samt mindre bruk av midler til kurs og opplæring.

Flere år med budsjettkutt i veivedlikeholdet og generell prisstigning gjør det nødvendig å prioritere strengere. Kommunen vil prioritere vedlikehold av gang- og sykkelveier, trafikksikkerhetstiltak og nødvendig sommer- og vintervedlikehold, med skoleveier som et særlig prioritert område. Det innebærer at ikke alle ønsker og behov kan innfris de kommende årene. Ved krevende værforhold kan det bli nødvendig med ytterligere prioriteringer og omfordelinger innenfor enhetens tilgjengelige ramme.

I 2026 ble overføringen til Arendal Havn som bidrag til vedlikehold av fergeleiene stanset. Vedlikeholdet er Arendal Havn KFs ansvar, og kommunen hadde ikke lenger økonomisk rom til å videreføre overføringsavtalen. Avtalen ble opprinnelig inngått mellom kommunedirektøren og Arendal Havn.

Arendal eiendom – samlet kutt: 12 millioner kroner

Arendal eiendom har fått et samlet kutt på 12 millioner kroner, basert på kommunens utfordringstall og enhetens samlede budsjett. Sammenlignet med KOSTRA-gruppe 11 har Arendal eiendom de laveste driftskostnadene per kvadratmeter bygg, inkludert renhold. Enheten arbeider kontinuerlig med effektiviseringstiltak som for eksempel bruk av roboter, men vurderer det som uforsvarlig å redusere driftsbudsjettet ytterligere i 2027.

Hele kuttet på 12 millioner kroner tas derfor fra vedlikeholdsbudsjettet. I 2027 vil det bare bli utført et minimum av vedlikehold på kommunens bygg. Dette er ikke bærekraftig over tid og vil føre til økt vedlikeholdsetterslep og høyere kostnader på lengre sikt. Gode kommunale velferdstjenester forutsetter funksjonelle og effektive bygg, og reduksjonen blir derfor svært krevende å håndtere. Enheten vurderer det samtidig som svært lite ønskelig å redusere bemanningen for å håndtere kuttet.

Bystyret har tidligere vedtatt å avslutte leieforhold og, så langt det er mulig, flytte tjenester inn i kommunalt eide bygg. Gjennomføringen forutsetter at kommunale bygg fristilles. I 2025 ble det lagt fram en egen sak som bygget på at flere skolebygg skulle bli ledige. Dette ble ikke som forutsatt og vedtaket har derfor ikke vært mulig å gjennomføre full ut. Samtidig pågår det arbeid med å utnytte tilgjengelig kapasitet bedre, blant annet ved å fylle opp rådhuset der det er mulig.

Byutvikling, plan og byggesak - samlet kutt: 0,5 millioner kroner

Enheten har fått et kutt på 0,5 millioner kroner. Kuttet fordeles mellom prosjekt- og utviklingsmidler til kommuneplanens arealdel og midler til sentrumsutvikling. Enheten søker eksterne stedsutviklings- og natursatsmidler, men har svært begrensede midler til kommunens egne planprosesser. Bemanningen har vært redusert over flere år og det er derfor ikke ønskelig å redusere ytterligere.

Det øvrige enhetene i sektoren har ikke fått kutt i 2027

Næringsutvikling fikk et svært krevende kutt i 2026-budsjettet og må hente inn vesentlig med eksterne midler for å opprettholde sin aktivitet. Det er redusert med en stilling i løpet av 2026.

Vitensenteret Sørlandet har gjennomført en utredning for å se på alternative eier- og driftsformer. Formannskapet vedtok at: 1. Dagens eier- og driftsmodell for Vitensenteret Sørlandet videreføres inntil videre 2. Det skal arbeides videre med å formalisere samarbeidet med vertskommunene og fylkeskommunen, enten gjennom langsiktig samarbeidsavtale eller ved å vurdere ny eierskapsstruktur. Målsettingen er å avklare dette i løpet av 2027. 3. Formannskapet holdes orientert om arbeidet gjennom tertialrapportering for 2027.

Østre Agder brannvesen har fått en økning i sin ramme på totalt kr. 900 000. Beløpet dekkes av alle samarbeidskommunene. Arendal kommunes andel utgjør kr. 513 000. Østre Agder brannvesen har over flere år hatt stramme økonomiske rammer, med både direkte kutt og manglende kompensasjon for pris- og kostnadsvekst. Samtidig har både antall hendelser og kompleksiteten i oppgavene økt. Tilførselen på 513 000 kroner er derfor et nødvendig bidrag til å sikre et mer realistisk budsjett og opprettholde en forsvarlig beredskap og tjenesteleveranse.

Stab samfunn og næring Budsjettet dekker inngåtte avtaler knyttet til Fylkesvei 475 fra Neskil til Arendal Havn og Arendals bidrag til 110 Agder IKS. Utover lønnskostnader er det ingen andre driftsmidler i stab.

Videre omstilling i tjenestene

I årene 2028, 2029 og 2030 må sektorene fortsette å omstille tjenestene for å kunne møte de økte utgiftene utover i handlingsplanperioden.

Nye tiltak

Biladministrasjon bilpark - stilling

Arendal kommune har betydelige bilkostnader og mangler en helhetlig styring av bilparken. Administrasjonen er fragmentert, prosesser er lite standardiserte, og manglende bruk av data fører til unødvendige kostnader både i drift og ved innlevering av biler. Derfor etableres det en dedikert stilling for biladministrasjon, i hovedsak leasingbiler, tilknyttet virksomhet Maskiner og anlegg med overordnet ansvar for bilparken herunder leasingavtale, skadeforebygging, kjøredata og økonomioppfølging mm. Første steg gjelder biladministrasjon for Helse og mestring og Kommunalteknikk og Geodata.

Husleie innbyggertorg tilleggsareal, ny kontrakt inngått.

Husleie innbyggertorg tilleggsareal, ny kontrakt inngått. Kultur og inkludering har inngått avtale med utleier, men hvor avtale ligger hos AE.

Økt frekvens av hendelser ØABV

Østre Agder brannvesen har over flere år hatt stramme økonomiske rammer, med både direkte kutt og manglende kompensasjon for pris- og kostnadsvekst. Samtidig har både antall hendelser og kompleksiteten i oppgavene økt. Tilførselen på 513 000 kroner (Arendals andel) er derfor et nødvendig bidrag til å sikre et mer realistisk budsjett og opprettholde en forsvarlig beredskap og tjenesteleveranse. Det er derfor positivt at et samlet kommunedirektørutvalg har prioritert denne styrkingen i sitt forslag til vedtak.

Vurderte tiltak - ikke prioritert

Reduksjon i bemanning for å dekke inn kutt
Tiltak: Redusere stillinger innenfor Arendal eiendom, mobilitet (vei og parkering), næringsutvikling og plan
Hvorfor ikke prioritert: Størstedelen av stillingene i sektoren er knyttet til tjenester som utføres etter selvkostprinsippet og finansieres gjennom gebyrer. Reduksjon i disse stillingene vil derfor i liten grad bidra til å styrke kommunens frie driftsbudsjett. I 2025 ble lønnsmidler tilsvarende én stilling i planavdelingen, én stilling i næringsavdelingen og en halv stilling ved Vitensenteret Sørlandet tatt ut. I 2026 ble bemanningen redusert med ytterligere én stilling innen mobilitet og én stilling i planavdelingen. Flere enheter og avdelinger har samtidig hatt langvarige vakanser. Rekruttering er krevende, særlig til lederstillinger, og flere stillinger har måttet lyses ut gjentatte ganger. Ytterligere reduksjoner vil svekke kapasiteten og føre til lengre saksbehandlingstid, særlig innen plan- og byggesaksområdet. Samtidig risikerer kommunen å miste kompetanse og utviklingskraft som er vanskelig og kostbar å bygge opp igjen.

Investeringstabell

Beløp i 1000

			Økonomiplan					Sum Økonomiplan
Enhet	Prosjektkode	Investeringsprosjekter	2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	2027-30
		Andre investeringer						
1203 - Brann	1635	Østre Agder Brannvesen - biler og utstyr (ramme)	4 100	-1 174	7 400	8 200	10 000	29 700
1210 - Arendal eiendom	33005	BOF nytt privat 1 (Waglesgårdveien)	37 000	-6 000	4 000	0	0	41 000
1210 - Arendal eiendom	33007	BOF privat 3 (Marisberg)	21 000	-320	0	0	0	21 000
1210 - Arendal eiendom	33008	BOF privat 4 (Natvigfeltet)	22 000	0	0	0	0	22 000
1210 - Arendal eiendom	33009	BOF privat 5 (Stuenes)	3 000	-27 100	0	0	0	3 000
1210 - Arendal eiendom	33017	Boliger med bemanning - rus og psyk.	2 500	0	18 000	5 000	0	25 500
1210 - Arendal eiendom	33026	Ombygging Solhaug BOS	8 000	-35 000	0	0	0	8 000
1210 - Arendal eiendom	33030	BOF kommunal 5	0	0	0	45 000	5 000	50 000
1210 - Arendal eiendom	33033	Felles produksjonskjøkken	32 250	0	49 000	0	0	81 250
1210 - Arendal eiendom	33035	Gåsåsen avlastningsboliger (tidl.Gåsungen bhg)	16 000	0	0	0	0	16 000
1210 - Arendal eiendom	34000	Endring demografi/oppfølging skolebruksplanen (ramme)	7 000	0	7 250	5 950	8 000	28 200
1210 - Arendal eiendom	34001	Formålsbygg - brukerstyrte endringer (ramme)	5 500	0	6 000	4 700	6 500	22 700
1210 - Arendal eiendom	35000	Flytte/skaffe midlert.boliger fra Torbjørnsbu (ramme)	0	0	10 000	0	0	10 000
1210 - Arendal eiendom	35006	Tilrettelagte boliger for rus psykisk helse med lav boevne (ramme)	15 000	0	10 000	10 000	10 000	45 000
1210 - Arendal eiendom	38000	Fjellsikringstiltak samlet årlig (ramme)	950	0	1 000	1 050	1 100	4 100
1210 - Arendal eiendom	38003	Marisberg, videre utvikling	2 000	0	0	0	46 000	48 000
1210 - Arendal eiendom	38010	Østenbuskogen boligfelt	3 000	0	0	0	20 000	23 000
1210 - Arendal eiendom	38011	Østre Mørfjær boligfelt	1 500	0	500	0	20 000	22 000
1210 - Arendal eiendom	38012	Natvig felt B - boligfelt	19 500	-10 000	0	0	0	19 500
1210 - Arendal eiendom	38013	Østenbutoppen - kommunalt formål	400	0	12 400	0	0	12 800
1210 - Arendal eiendom	38017	Brannforebygging utleieboliger (ramme)	3 000	0	1 000	1 000	1 000	6 000
1210 - Arendal eiendom	38022	ENØK - tiltak (ramme)	7 500	0	7 500	7 500	7 500	30 000
1210 - Arendal eiendom	38023	Energisparing skolebygg	0	0	0	0	3 000	3 000
1210 - Arendal eiendom	38076	Kjøp av omsorgsboliger Strømsbu Torg	195 000	-30 400	0	0	0	195 000

Enhet	Prosjektkode	Investeringsprosjekter	Økonomiplan 2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	Sum Økonomiplan 2027-30
1210 - Arendal eiendom	38089	Kjøp av boliger - øke andel kommunale utleieboliger (ramme)	2 000	0	5 000	5 000	5 000	17 000
1210 - Arendal eiendom	38090	Eiendomsutvikling - regulering, arealer og kjøp (ramme)	5 000	0	5 000	5 000	5 000	20 000
1210 - Arendal eiendom	38091	Lovpålagte oppgaver - brann, nødlys, tilpasninger med mer (ramme)	7 500	0	7 500	7 500	7 500	30 000
1210 - Arendal eiendom	38092	Utfasing av fluoriserende lyskilder (lovpålagt) (ramme)	4 000	0	4 000	4 000	4 000	16 000
1210 - Arendal eiendom	38093	Effektivisering av renhold - ny teknologi (ramme)	1 500	0	1 750	1 750	1 750	6 750
1210 - Arendal eiendom	38096	Kjøp av transportmidler og utstyr eiendom (ramme)	2 000	0	1 000	1 000	1 000	5 000
1210 - Arendal eiendom	38097	Sensorteknologi - effektivt renhold (ramme)	300	0	300	300	300	1 200
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5509	Biler/maskiner teknisk (ramme)	4 000	0	7 500	6 000	7 500	25 000
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5530	Parkeringsautomater (ramme)	200	0	800	0	0	1 000
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5680	Opprustning av bruer (ramme)	11 810	0	6 500	3 000	3 000	24 310
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5682	Trafikksikkerhetstiltak (ramme)	1 000	0	1 000	1 000	1 000	4 000
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5683	Asfaltering grusveier (ramme)	500	0	500	500	0	1 500
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5684	Veilys fra halogen til LED (tidl. rehabilitering gatelys)	0	0	0	4 300	0	4 300
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5685	Forsterkning av veikroppen (ramme)	750	0	950	1 500	1 500	4 700
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5686	Opprusting av murer og veisikring (ramme)	700	0	1 000	1 000	1 000	3 700
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5687	Utskifting brøyteutstyr og sommerutstyr (ramme)	500	0	750	750	750	2 750
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5800	Kystløftet teknisk og VA (tidl. Marin grunnkartlegging)	5 400	0	2 500	1 000	0	8 900
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5906	Solborg driftsstasjon (ramme teknisk og VA)	7 400	0	14 600	13 000	1 800	36 800
1201 - Kommunalteknikk og geodata	60001	Veilys – oppgradering fra umålte til målte anlegg	3 590	0	0	0	0	3 590

			Økonomiplan					Sum Økonomiplan
Enhet	Prosjektkode	Investeringsprosjekter	2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	2027-30
1201 - Kommunalteknikk og geodata	60005	Longum Nord VA-infrastruktur (ikke selvkost)	8 000	0	0	0	0	8 000
1201 - Kommunalteknikk og geodata	60006	VA Vindåsen - Helle (ikke selvkost)	1 000	0	1 000	1 000	27 000	30 000
1201 - Kommunalteknikk og geodata	60019	Investeringer veilys (ramme)	500	0	1 000	1 000	1 000	3 500
1210 - Arendal eiendom	MP-118	Tekniske anlegg formålsbygg (ramme)	4 000	0	4 000	4 000	4 500	16 500
1210 - Arendal eiendom	MP-119	Utvendig oppgradering formålsbygg (ramme)	7 500	0	7 500	7 500	7 500	30 000
1210 - Arendal eiendom	MP-120	Opptrappingsplan - Universell utforming skoler (ramme)	5 000	0	5 000	5 000	3 000	18 000
1201 - Kommunalteknikk og geodata	MP-128	Flomsikringsutstyr - sikring kritisk infrastruktur ved stormflo og store nedbørsmengder	1 725	0	0	0	0	1 725
1210 - Arendal eiendom	MP-150	Oppgradering Elim	18 000	0	12 000	0	0	30 000
1210 - Arendal eiendom	MP-151	Fullsprinkling og oppgradering Tromøy sykehjem	10 000	0	2 000	0	0	12 000
1210 - Arendal eiendom	MP-152	Ombygging Røed	0	0	5 000	50 000	7 000	62 000
1210 - Arendal eiendom	MP-153	Ombygging Plankemyra	13 000	0	7 000	0	0	20 000
1210 - Arendal eiendom	MP-44	Rehabilitering av bolig på Storhaugen	2 000	-2 000	2 000	0	0	4 000
1210 - Arendal eiendom	MP-47	Klokketårn Høgedal - forprosjekt	150	0	0	0	0	150
1210 - Arendal eiendom	MP-49	Flytte Ellengård til Eydehavn	10 500	0	0	0	0	10 500
1210 - Arendal eiendom	MP-50	BOF kommunal 6	0	0	0	30 000	40 000	70 000
1210 - Arendal eiendom	MP-61	Otiumpluss Nyli bolig til videresalg	162 100	-101 970	0	0	0	162 100
1210 - Arendal eiendom	MP-62	Otiumpluss Nyli dagsenter og base	18 400	-8 500	0	0	0	18 400
1210 - Arendal eiendom	MP-63	Otiumpluss Bjorbekk bolig til vidersalg	0	0	145 000	0	0	145 000
1210 - Arendal eiendom	MP-64	Otiumpluss Bjorbekk dagsenter og base	0	0	33 600	0	0	33 600
1210 - Arendal eiendom	MP-88	Hove læringsarena - oppfølging vedtak 26.03.2026	10 000	0	0	0	0	10 000
		Sum Andre investeringer	**736 225**	**-222 464**	**419 800**	**243 500**	**269 200**	**1 668 725**
		Selvkost						
1203 - Brann	16500	Feiing - biler og utstyr ØABV (ramme)	800	0	0	0	1 000	1 800
1201 - Kommunalteknikk og geodata	50017	Hovedvannledning Rore - Arendal del 3 til 5	12 900	0	30 300	92 000	130 600	265 800

			Økonomiplan					Sum Økonomiplan
Enhet	Prosjektkode	Investeringsprosjekter	2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	2027-30
1201 - Kommunalteknikk og geodata	50018	Hovedvannledning Heftingdalen - Vindåsen (industriveien)	1 000	0	25 000	34 000	30 000	90 000
1201 - Kommunalteknikk og geodata	50020	Renseanlegg nytt	1 000	0	1 000	1 000	1 000	4 000
1201 - Kommunalteknikk og geodata	51000	VA investeringer (ramme)	112 100	0	108 000	129 500	143 500	493 100
1201 - Kommunalteknikk og geodata	51020	VA maskiner og kjøretøy (ramme)	8 000	0	6 000	6 000	6 000	26 000
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5689	Rore Arendal Del 2	26 400	0	0	0	0	26 400
1201 - Kommunalteknikk og geodata	5690	Landmålerutstyr	0	0	350	0	0	350
1201 - Kommunalteknikk og geodata	MP-133	Kryssforsyning Skarvedalen (vann)	500	0	15 500	29 000	0	45 000
		Sum Selvkost	162 700	0	186 150	291 500	312 100	952 450

Helse og mestring

Dette er Helse og mestring

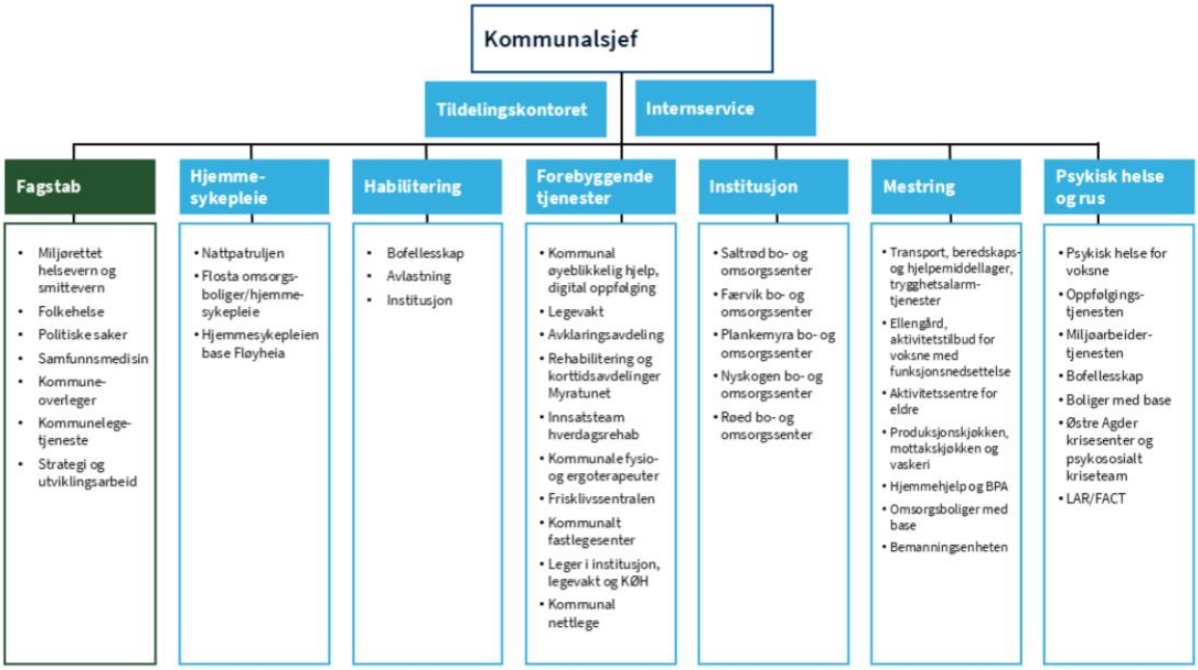

Helse og mestring består av seks enheter: hjemmesykepleie, habilitering, forebyggende tjenester, institusjon, mestring samt psykisk helse og rus. Enhetene leverer helse- og omsorgstjenester til innbyggerne, og tjenestene tildeles gjennom individuelle vedtak med mål om å støtte innbyggernes egne ressurser gjennom riktige tjenester til riktig tid.

Sektoren omfatter både heldøgns omsorgstilbud for personer med varige og omfattende behov og akutte helsetjenester gjennom blant annet KØH, legevakt og fastlegetjenesten. Fagstaben, med kommuneoverleger og andre samfunnsmedisinske funksjoner, ivaretar blant annet smittevern, folkehelsearbeid, psykisk helse og eldremedisin.

Tildeling og forvaltning er organisert som en egen enhet og fungerer som kommunens inngangsport til helse- og omsorgstjenestene. Enheten har ansvar for kartlegging, saksbehandling og vedtak, og skal sikre at innbyggerne får rett tjeneste, på rett nivå, til rett tid og i riktig omfang.

Internservice er sektorens støtte- og utviklingsfunksjon. Gjennom styringsinformasjon, kvalitetsarbeid, rapportering og administrative støtteoppgaver bidrar enheten til at ledere får et bedre beslutningsgrunnlag og kan bruke mer tid på ledelse, medarbeideroppfølging og tjenesteutvikling. Dette styrker samordningen og kvaliteten i tjenestene.

Kommunale helsetjenester er fullstendig og gjensidig avhengige av hverandre for å fungere til det beste for innbyggerne. Endringer i demografi, forventinger og innovasjon gjør at vi må arbeide målrettet. På de neste sidene trekkes det frem momenter som er særlig strategisk viktige i planperioden. Dette innebærer ikke at andre tjenester eller oppgaver er mindre viktige. God måloppnåelse forutsetter at hele helse- og omsorgstjenesten utvikles og fungerer som en helhet.

Dette skal vi oppnå

Fremtidens utfordringer

De kommende årene må Helse og mestring møte økende og mer sammensatte behov med begrensede ressurser. Det krever tydelige prioriteringer og en dreining mot forebygging, mestring, hjemmebaserte tjenester og bedre bruk av kompetanse og teknologi. Målet er bærekraftige tjenester som gir riktig hjelp til riktig tid og på riktig nivå.

Flere behov, færre ressurser

Flere eldre og flere innbyggere med sammensatte behov, kombinert med knapphet på kvalifisert arbeidskraft og strammere økonomiske rammer, gjør at dagens tjenestemodeller ikke kan videreføres uendret. Utfordringen er ikke bare at antallet tjenestemottakere øker. Vi kjenner eldrebølgen og vet at den kommer, men samtidig ser vi en vekst i antall innbyggere med komplekse og sammensatte behov. Det er summen av disse demografiske og samfunnsmessige endringene som utfordrer helse- og omsorgstjenestene.

Arendal skal ikke bare håndtere økt etterspørsel, men må redusere veksten i behovet for kommunale tjenester. Dette må gjøres samtidig som vi sikrer forsvarlige tjenester til dem som trenger det. Det krever en dreining fra reparasjon til forebygging, fra institusjon til hjem og nærmiljø, fra profesjonell hjelp alene til større grad av mestring og samarbeid med innbyggerne, og fra personellintensive arbeidsformer til bedre oppgavedeling og bruk av teknologi.

For Arendal betyr dette at innsatstrappa, bruk av ressurskalkulatoren og samarbeid med innbyggere og lokalsamfunn må sees i sammenheng. Omstillingen handler dermed ikke bare om helse- og omsorgstjenestene, men om hvordan hele kommunen utvikler et samfunn som gjør flere i stand til å leve gode og selvstendige liv.

Dette utfordrer både hvordan kommunen prioriterer, organiserer og leverer tjenester. De demografiske endringene må påvirke hvordan kommunen utvikler boliger, nærmiljøer, kompetanse, og samvirker med lokalsamfunn og innbyggere, pårørende, frivillighet og spesialisthelsetjenesten.

Mestring og forebygging

Demens, psykiske lidelser og habilitering for unge og voksene vil være særlig utfordring fordi behovene endrer seg over tid og krever både tilrettelagte boliger, dagaktivitet, avlastning, hjemmetjenester og institusjonsomsorg . Utfordringen forsterkes når flere tilstander opptrer samtidig, for eksempel når demens kombineres med psykiske lidelser, rusproblematikk, utviklingshemming eller omfattende somatiske helseutfordringer.

Boligpolitikk er avgjørende for helse- og omsorgstjenestenes bærekraft. Dersom innbyggere mangler egnede boliger, kan behovet for omfattende hjemmetjenester, bemannede botilbud eller institusjonsplasser øke. Bolig må i større grad ses som en integrert del av helse- og omsorgspolitikken.

Pårørende, frivillighet, nærmiljø og sivilsamfunn vil få økende betydning. Det vil være viktig at innbyggerne, etter evne, tar ansvar for egen helse og mestring og benytter egne ressurser, nettverk og nærmiljø. Utfordringen for Arendal blir å utvikle dette samarbeidet uten å overføre et urimelig ansvar til pårørende eller borgeren selv. Det krever bedre informasjon, involvering, veiledning og avlastning. Samtidig har kommunen et ansvar for å utvikle samfunn som legger til rette for fellesskap, tilhørighet og

deltakelse. Dette må ivaretas på tvers av sektorer og integreres i boligpolitikken, kulturpolitikken, oppvekstpolitikken og øvrig kommunalt plan- og utviklingsarbeid.

Forventninger og prioritering

Kommunen står i et spenningsfelt mellom innbyggernes rettigheter og forventninger til tjenester og behovet for å prioritere begrensede ressurser til beste for fellesskapet. Fremover vil det bli viktigere å avklare hva innbyggerne kan forvente av kommunale tjenester, samtidig som det legges til rette for større grad av egenmestring, planlegging og ansvar for egen helse og alderdom der dette er mulig.

For Arendal blir utfordringen å sikre forsvarlige og individuelt tilpassede tjenester samtidig som likebehandling, rettssikkerhet og bærekraft ivaretas. Dette stiller store krav til tildeling og forvaltning, som er avhengige av medisinsk og juridisk kompetanse for å sikre en enhetlig praksis for vurdering og prioritering av tjenester.

Prioriteringer handler også om samfunnets forventninger til hvor innsatsen skal settes inn. Helseutfordringene fremover kan ikke løses av helse- og omsorgstjenestene alene. Boligpolitikk, oppvekst, kultur og deltakelse i nærmiljøet er viktige virkemidler for å fremme helse og forebygge utenforskap. Derfor må forventninger og prioriteringer diskuteres på tvers av sektorer.

Arbeidskraft og organisering

Tilgangen på kvalifisert arbeidskraft vil være en av de mest kritiske begrensningene for utviklingen av helse- og omsorgstjenestene i hele Norge. Utfordringen for Arendal blir derfor å møte økende behov uten å kunne opprettholde dagens pleiefaktor.

Det krever bedre bruk av tilgjengelig kompetanse, hensiktsmessig oppgavedeling, heltidskultur og nye arbeidsformer. Teknologi må frigjøre personell, slik at de kan gjøre oppgaver der menneskelig kompetanse er nødvendig. Samtidig må kommunen klare å rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere. Bærekraftige arbeidsmiljøer skapes ikke ved å øke tempoet, men ved å gjøre prioriteringer. Når oppgavemengden vokser, må noe også tas bort. Hvis ikke risikerer vi økt belastning, høyere sykefravær og at vi mister den kompetansen vi er avhengige av å beholde.

Tilgang på arbeidskraft er en av de største utfordringene i helse fremover, samtidig som samfunnet har behov for arbeidskraft i mange andre sektorer. Dette krever at helse- og omsorgstjenestene organiseres og utvikles på nye måter for å sikre bærekraftige tjenester i fremtiden.

Arbeidskraft og kompetanse er også avgjørende for kommunens helseberedskap, og tjenestene må organiseres slik at de er robuste både i normal drift og ved kriser.

Samhandling og innovasjon

Endringer i den offentlige og private helsetjenesten påvirker kommunens ansvar og oppgaver. Når flere skal behandles og følges opp utenfor sykehus, blir gode overganger og tydelig ansvarsdeling stadig viktigere.

For Arendal blir utfordringen å utvikle gode pasientforløp på tvers av fastleger, kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten. Kapasitet og kompetanse må brukes på riktig nivå, og kommunen må unngå at manglende koordinering fører til dårligere helse i befolkningen, eksempelvis ved gjentagende

reinnleggelser, innleggelser, forsinkede utskrivninger eller et høyere kommunalt omsorgsnivå enn nødvendig.

Teknologi vil være nødvendig for å møte knappheten på arbeidskraft og ønsket om bedre samhandling, men teknologien gir ikke nødvendigvis gevinst alene. Den sentrale utfordringen for Arendal blir derfor å gå fra enkeltstående prosjekter og piloter til løsninger som endrer arbeidsprosesser og reduserer eller utsetter behovet for personellintensive tjenester.

Velferdsteknologi, digital hjemmesykepleie, analyse og beslutningsstøtte må kobles tettere til tjenesteutviklingen.

Tilgang til gode data og analyser blir stadig viktigere for å kunne styre tjenestene kunnskapsbasert. Kommunen må derfor styrke evnen til å bruke egne data til å planlegge kapasitet, prioritere ressurser, følge kvalitet og identifisere områder med behov for omstilling og forbedring.

Våre mål og prioriteringer

Styrings- og kvalitetsindikatorer

Styrings- og kvalitetsindikatorene er viktige for å kunne følge om Helse og mestring utvikler tjenestene i tråd med vedtatte mål og prioriteringer. De skal gi et samlet bilde av om vi beveger oss i riktig retning, synliggjøre utvikling over tid og gi grunnlag for å justere innsatsen når det er nødvendig. Indikatorene skal samtidig bidra til en tydelig sammenheng mellom mål, tiltak, ressursbruk og resultater, slik at omstillingen kan følges uten at kvalitet, trygghet og bærekraft svekkes.

Prioriterte indikatorer for planperioden

Målområde	Indikator	Ønsket retning	Perspektiv
Bærekraftig økonomi	Økonomisk resultat/budsjettavvik	Drift innenfor vedtatte rammer	Løpende/årlig
Bærekraftig arbeidskraft	Sykefravær	Reduksjon	Løpende/årlig
Bærekraftig arbeidskraft	Heltidsandel	Økning	Flerårig
Bo trygt hjemme	Andel innbyggere over 80 år som bor hjemme, inkludert omsorgsbolig	Flere skal kunne bo hjemme lengst mulig	Flerårig
Riktig tjenestenivå	Utvikling i hjemmebaserte tjenester og behov for langtidsinstitusjon	Dreining mot hjem og lavere tjenestenivå når dette er faglig forsvarlig	Flerårig

Målområde	Indikator	Ønsket retning	Perspektiv
Forebygging og mestring	Andel som opprettholder eller forbedrer funksjonsnivå etter rehabiliterings- og mestringsforløp	Økning	Årlig/flerårig
Sammenheng og kontinuitet	Kontinuitet i hjemmetjenestene	Bedring	Årlig/flerårig
Kvalitet og pasientsikkerhet	Alvorlige uønskede hendelser	Reduksjon og læring	Løpende/årlig
Innbyggerperspektivet	Bruker- og pårørendeopplevd kvalitet	Opprettholde eller forbedre	Årlig/flerårig

Indikatorene må ses i sammenheng med hverandre

Indikatorene tar utgangspunkt i tiltak og prioriteringer som allerede er vedtatt i HØP 2026–2029. De skal vise om vi følger opp vedtakene, om utviklingen går i riktig retning, og om det er behov for å justere innsatsen underveis.

Flere av indikatorene må vurderes over tid. Endringer fra ett år til et annet gir ikke nødvendigvis et godt bilde av om vi lykkes med omstillingen.

For eksempel må utviklingen i bruk av institusjonsplasser ses i sammenheng med hvor mange eldre kommunen har, utviklingen i hjemmebaserte tjenester, tilgang på egnede boliger og behovene til personer med demens og andre sammensatte utfordringer.

På samme måte må arbeidskraft vurderes gjennom flere forhold. Sykefravær og heltidsandel må ses i sammenheng med blant annet rekruttering, turnover, kompetanse og bruk av vikarer og overtid.

Det sentrale spørsmålet gjennom planperioden blir derfor ikke om alle indikatorene forbedres hvert enkelt år, men om de samlet viser at kommunen håndterer økende behov på en mer bærekraftig måte, uten at kvalitet og trygghet svekkes.

Underliggende kvalitets- og ledelsesindikatorer

De overordnede indikatorene i HØP suppleres av mer detaljerte indikatorer i den løpende virksomhetsstyringen. Disse skal bidra til å forklare utviklingen i HØP-indikatorene og gi grunnlag for korrigerende tiltak.

Dette er blant annet:

- legemiddelavvik og fall med skade
- avvik på vold og trusler
- turnover, vikarbruk og overtid
- kompetansesammensetning
- saksbehandlingstid og kvalitet i vedtak
- velferdsteknologi og digital hjemmesykepleie/hjemmeoppfølging

- rehabilitering og mestring
- demensoppfølging
- ambulante tjenester
- akuttinnleggelser og reinnleggelser
- brukerstyrt personlig assistent (BPA) og særlig ressurskrevende tjenester
- ventetid og tilgang til egnede boliger

Fra Handlings- og økonomiplan til årsrapport

De overordnede styrings- og kvalitetsindikatorene skal følges gjennom hele planperioden og så langt som mulig gjenfinnes i årsrapporteringen. Dette skal sikre en tydelig sammenheng mellom planlegging, styring og rapportering. Handlings- og økonomiplanen angir hvor Helse og mestring skal, indikatorene viser om vi beveger oss i riktig retning, og virksomhetsstyringen skal bidra til å forklare utviklingen og synliggjøre hvor det er behov for tiltak. Årsrapporteringen viser hva vi har oppnådd, og gir grunnlag for videre prioriteringer. På denne måten blir indikatorene ikke bare enkeltstående måltall, men et viktig styringsverktøy for å følge om Helse og mestring lykkes med den langsiktige omstillingen og de prioriteringene som er vedtatt for planperioden.

Samlet retning

Målet er at flere innbyggere skal kunne leve selvstendige liv, mestre egen hverdag og bo trygt hjemme lengst mulig. Innbyggerne skal få riktig hjelp til riktig tid og på riktig nivå. Dette krever mer forebygging og tidlig innsats, god kontinuitet og bedre bruk av kompetanse, teknologi og tilgjengelige ressurser.

Indikatorene skal vise om Helse og mestring beveger seg i denne retningen, samtidig som kommunen ivaretar kvalitet, trygghet og bærekraft.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Opprinnelig budsjett	**1 381 982**	**1 381 982**	**1 381 982**	**1 381 982**
Sum Tekniske justeringer	**253**	**0**	**0**	**0**
Sum Vedtak forrige periode	**23 002**	**54 202**	**94 402**	**94 402**
Sum Budsjettendring i år	**23 427**	**23 427**	**23 427**	**23 427**
Sum Konsekvensjusteringer	**26 140**	**96 090**	**67 290**	**75 990**
Konsekvensjusteringer	**72 823**	**173 720**	**185 120**	**193 820**
Konsekvensjustert ramme	**1 454 805**	**1 555 702**	**1 567 102**	**1 575 802**
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Forebyggende tjeneste: Betalingsmodell Østre Agder samarbeidet - KØH - øke fastandel fra 15% til 25%	776	0	0	0
Forebyggende tjeneste: Betalingsmodell Østre Agder samarbeidet - Legevakt - øke fastandel fra 15% til 25%	2 002	0	0	0
Husleie Krøgenes avsluttes	-2 650	0	0	0
Omsorgsboliger Solhaug skyves fra 2026 til 2027, iht. investeringsplan	8 200	8 200	8 200	8 200
Psykisk helse og rus: Betalingsmodell Østre Agder samarbeidet - Krisesenteret - øke fastandel fra 15% til 25%	380	0	0	0
Psykisk helse og rus: Post 4 - kun korttid og brukerstyrte plasser	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	**13 708**	**13 200**	**13 200**	**13 200**
Innsparingstiltak				
Utfordringstall Helse og mestring - nedtrekk i sektor 34 mill.	-34 000	-34 000	-34 000	-34 000
Videre omstilling i tjenestene	0	-23 000	-27 000	-37 000
Sum Innsparingstiltak	**-34 000**	**-57 000**	**-61 000**	**-71 000**
Nye tiltak og realendringer	**-20 292**	**-43 800**	**-47 800**	**-57 800**
Ramme 2027-2030	**1 434 513**	**1 511 902**	**1 519 302**	**1 518 002**

Konsekvensjustert budsjett

Sum vedtak forrige periode: Endringer i budsjettrammen fra budsjett 2026 som ble vedtatt i forrige periode. Dette er utgangspunktet for årets budsjettrullering.

Sum budsjettendring i år: Endringer foretatt i inneværende års budsjett, og som videreføres i rammen for økonomiplanperioden. Består i hovedsak av justering pensjonssatser og kompensasjon for lønnsoppgjør.

Sum konsekvensjusteringer: Justeringer nødvendig for å videreføre dagens drift, som lønns- og prisvekst, endringer som følge av vedtak og sentrale føringer.

Vedtak fra forrige periode utgjør totalt en økning 23 millioner i 2027 og skyldes i all hovedsak forskyvninger fra 2026 til 2027, hhv. nye omsorgsboliger Solhaug og nye bofellesskap, samt avvikling av Tromøy bokollektiv.

I konsekvensjusteringer på 26 millioner ligger det i all hovedsak justeringer av legetjenesten, private aktører, praktisk bistand/BPA og nye omsorgsboliger.

Sektoren har i tillegg fått et utfordringsbilde på 34 millioner i 2027. Dette øker til 71 millioner i 2030. De neste årene må sektoren fortsette å omstille tjenestene for å kunne møte de økte utgiftene utover i handlingsplanperioden.

Helse og mestring fikk i HØP 2026-2029 en redusert ramme på 20,3 millioner (uavklart avvik). Bystyret vedtok i desember 2025 for HØP 2026-2029 et ytterligere nedtrekk på totalt 9 millioner (innkjøp og realisering av allerede vedtatte tiltak). Sektoren har i 2026 ikke klart å ta ned tjenestene basert på disse nedtrekkene, i tillegg til tiltak som det allerede jobbes med. For HØP 2027-2030 anser sektoren det som svært krevende å ta ned 29,3 millioner pluss 34 millioner på topp, totalt 63,3 millioner. Midlene er ikke fordelt ut på enhetene, men ligger som et totalnedtrekk hos kommunalsjef.

Sektoren vil fortsette å jobbe med tiltakene som ligger i HØP, og samtidig jobbe for et handlingsrom for ytterligere innsparinger med tanke på å møte omstillingen, samt redusere dette overordnede nedtrekket.

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Forebyggende tjeneste: Betalingsmodell Østre Agder samarbeidet - KØH - øke fastandel fra 15% til 25%

Forslaget fra Arendal kommune om endring av betalingsmodell for Østre Agder samarbeid ble nedstemt i representantskapsmøtet september 2025. Det betyr at dagens ordning med fastandel på 15% videreføres. Tiltaket er derfor reversert for 2026, men ligger inne fra 2027.

Tatt ut i 2027 og flyttet til 2028. Må vurderes på nytt når endelig samarbeidsavtale foreligger.

Forebyggende tjeneste: Betalingsmodell Østre Agder samarbeidet - Legevakt - øke fastandel fra 15% til 25%

Forslaget fra Arendal kommune om endring av betalingsmodell for Østre Agder samarbeid ble nedstemt i representantskapsmøtet september 2025. Det betyr at dagens ordning med fastandel på 15% videreføres. Tiltaket er derfor reversert for 2026, men ligger inne fra 2027.

Tatt ut i 2027 og flyttet til 2028. Må vurderes på nytt når endelig samarbeidsavtale foreligger.

Husleie Krøgenes avsluttes

Arendal kommune leier bygget på Bedriftsveien 22, leieavtalen gjelder frem til høsten 2027 (5 års leieavtale). Hjemmesykepleien er fra oktober 2026 samloklalisert i nytt bygg på Fløyheia. Krøgenes står tomt fra oktober 2026. Leie betales videre til avtalen er ute eller eier har leid ut arealet til andre. Tiltaket er derfor lagt inn med halvtårseffekt i 2027.

Omsorgsboliger Solhaug skyves fra 2026 til 2027, iht. investeringsplan

Ny beregning med blant.annet økt pleiefaktor fra 0,25 til 0,5, og aktivitør. Leder kommer i tillegg.

Psykisk helse og rus: Betalingsmodell Østre Agder samarbeidet - Krisesenteret - øke fastandel fra 15% til 25%

Forslaget fra Arendal kommune om endring av betalingsmodell for Østre Agder samarbeid ble nedstemt i representantskapsmøtet september 2025. Det betyr at dagens ordning med fastandel på 15% videreføres. Tiltaket er derfor reversert for 2026, men ligger inne fra 2027.

Det er videre tatt ut og flyttet til 2028. Ny vurdering må foretas i 2027 når samarbeidsavtalen er på plass.

Psykisk helse og rus: Post 4 - kun korttid og brukerstyrte plasser

Post 4 har 11 plasser totalt. , hvorav 5 er langtidsplasser. 1 av langtidsplassen skal omgjøres til brukerstyrt seng. Forutsetning er at det etableres riktig tiltak ut fra brukernes behov og funksjonsnivå. Post 4 har mottatt brukere i mangel på egnede boliger. Målet er at Post 4 kun skal ha korttidsplasser og brukerstyrte plasser. Det må etableres forsterkede boliger og institusjonsplass som kan ivareta alvorlig psykisk syke med rusutfordringer.

Innsparingstiltak

Utfordringstall Helse og mestring - nedtrekk i sektor 34 mill.

Helse og mestring har et ytterligere utfordringsbilde på 34 mill. kroner i 2027. Tilpasningen kan ikke gjennomføres som en generell prosentvis reduksjon i eksisterende tjenester alene. Utfordringsbildet med flere eldre, flere innbyggere med sammensatte behov og samtidig knapphet på arbeidskraft tilsier at sektoren må endre måten tjenestene organiseres og leveres på.

Det må derfor jobbes med bærekraftige bemanningsplaner og turnuser, systematisk vurdering av vakante stillinger, redusert bruk av overtid og innleie, sterkere styring av tjenestenivå gjennom Tildeling og forvaltning, økt bruk av ambulante og hjemmebaserte tjenester, bedre oppgavedeling og samordning av personellressurser samt teknologi som kan frigjøre kapasitet.

Dette arbeidet skal understøtte den langsiktige dreiningen fra ressurskrevende kompenserende tjenester til forebygging, mestring, rehabilitering med hjemmet som hovedarena. Omstillingen skal gjennomføres innenfor kravene til forsvarlige helse- og omsorgstjenester, og økonomisk effekt, kvalitet og konsekvenser skal følges gjennom planperioden.

Arbeidet vil særlig rettes mot:

- **Bemanning og turnus:** Bemanningen skal tilpasses aktivitet og økonomiske rammer. Vakante stillinger skal dekkes opp. Sektoren skal ha bærekraftige turnuser og riktig kompetansefordeling. Bruken av overtid og innleie skal reduseres.
- **Riktig tjeneste til riktig tid:** Kommunen skal styrke arbeidet med tildeling og jevnlig vurdering av tjenester, slik at innbyggerne får nødvendig hjelp på riktig nivå og i riktig omfang.
- **Flere skal kunne bo hjemme lenger:** Forebygging, rehabilitering, mestring, hjemmebaserte tjenester og egnede boligløsninger skal bidra til å redusere eller utsette behovet for mer omfattende tjenester.
- **Bedre bruk av ansatte og kompetanse:** Oppgaver skal fordeles bedre mellom yrkesgrupper, og personellressursene skal i større grad kunne brukes på tvers av tjenester når dette er hensiktsmessig.
- **Mer samordnede tjenester:** Parallelle tjenester og arbeidsprosesser skal gjennomgås for å redusere dobbeltarbeid og utnytte den samlede kapasiteten bedre.
- **Teknologi som frigjør kapasitet:** Velferdsteknologi og digitale løsninger skal tas i bruk der de kan bidra til økt trygghet og mestring og samtidig redusere behovet for personellressurser.
- **Effektiv drift:** Lokaler, transport, innkjøp, avtaler og øvrige driftsutgifter skal gjennomgås for å redusere kostnader.

Videre omstilling i tjenestene

I årene 2028, 2029 og 2030 må sektorene fortsette å omstille tjenestene for å kunne møte de økte utgiftene utover i handlingsplanperioden.

Vurderte tiltak - ikke prioritert

Det foreligger ingen forslag til ytterligere tiltak utover de tiltakene som er prioritert i handlings- og økonomiplanen.

Tilskudd til andre

TILSKUDD TIL STIFTELSER, INSTITUSJONER OG STØRRE SATSINGER

Søker	BS-vedtak 2026	Søknads beløp 2027	Anbefalt beløp 2027	Kommentar
FONTENEHUSET ARENDAL	2 000 000	1 250 000	0	BS-vedtak om tilskudd på 2 mill. kroner gjaldt til og med 2026. Det foreslås ikke videreført driftstilskudd fra 2027 innenfor denne budsjettposten. Eventuelt videre samarbeid og finansiering må vurderes i egen sak og innenfor kommunens økonomiske rammer.
STIFTELSEN KIRKENS BYMISJON	1 000 000	1 250 000	1 000 000	T5 - foreligger avtale. Tett samarbeid med kommunen i forhold til tiltak. Feltpleien har kontorplass her.
STIFTELSEN KIRKENS BYMISJON	800 000	1 000 000	995 000	Kafe og kjøkken på Torvet-Enter fri.
AGDER IDRETTSKRETS	275 000	317 692	317 692	Aktiv på dagtid. Fysisk og sosial møteplass for personer utenfor arbeid.
STIFTELSEN EVANGELIESENTERET	0	130 000	130 000	Foreslås innarbeidet som nytt tiltak grunnet dokumentert tilbud om matutdeling, sosial inkludering og ettervern for personer med rusutfordringer. Tiltaket vurderes å supplere kommunens øvrige tilbud.
STIFTELSEN KIRKENS BYMISJON	0	130 000	50 000	Gatejuristen gir gratis juridisk bistand til personer i en sårbar livssituasjon og vurderes å ha samfunnsnyttig effekt for målgruppen.
SUM	4 075 000	4 077 692	2 492 692	

Investeringstabell

Beløp i 1000

			Økonomiplan					Sum Økonomiplan
Enhet	Prosjektkode	Investeringsprosjekter	2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	2027-30
		Andre investeringer						
1311 - Mestring	1148	Inventar og utstyr omsorgsenhetene (ramme)	1 100	0	2 000	2 000	2 000	7 100
1311 - Mestring	1176	Transporttjenesten kjøretøy	1 000	0	0	1 000	0	2 000
1311 - Mestring	1177	Utskifting bil Ellengård	700	0	0	0	0	700
1311 - Mestring	14203	850 nye 4G Volte trygghetsalarmer	1 750	0	0	0	0	1 750
1311 - Mestring	14205	Beredskapslager i henhold til nasjonale retningslinjer	400	0	0	0	0	400
1311 - Mestring	14206	Inventar og utstyr fellesarealer Solhaug	5 800	0	0	0	0	5 800
1300 - Stab kommunalsjef helse og mestring	MP-135	Nytt EPJ (Elektronisk pasient journal) system	5 000	0	10 000	0	0	15 000
1300 - Stab kommunalsjef helse og mestring	MP-138	Inventar dagsenter og base Otiumpluss Nyli	2 000	0	0	0	0	2 000
1300 - Stab kommunalsjef helse og mestring	MP-139	Inventar dagsenter og base Otiumpluss Bjorbekk	0	0	2 000	0	0	2 000
1300 - Stab kommunalsjef helse og mestring	MP-140	Inventar dagsenter og base Strømsbu Torg	2 000	0	0	0	0	2 000
		Sum Andre investeringer	**19 750**	**0**	**14 000**	**3 000**	**2 000**	**38 750**

Oppvekst og utdanning

Dette er Oppvekst og utdanning

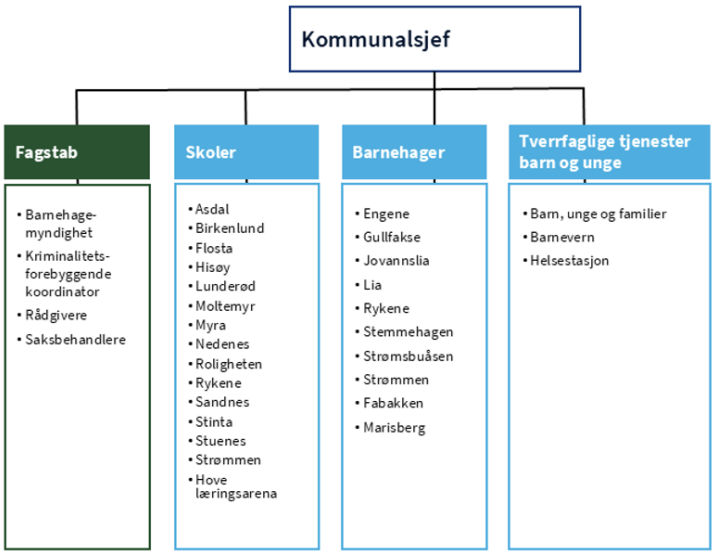

Mål

Målene vi jobber etter er forankret i kommuneplanens samfunnsdel *Arendal mot 2040*, under satsingsområdet livskvalitet.

Sektoren følger opp to hovedmål fra samfunnsdelen:

- Barn og unge har det bra hjemme, i barnehagen, på skolen og i fritiden.
- Alle i Arendal er i arbeid, aktivitet eller utdanning.

Disse er konkretisert i fem delmål for sektoren:

- Alle 10. trinnselever er godt forberedt for videregående skole.
- Alle barn skal være faglig og sosialt inkludert i fellesskapet i barnehager og skoler.
- Vi gir tidlig og tverrfaglig innsats der barna oppholder seg hver dag.
- Vi prioriterer oppfølging de første 1000 dagene i livet.
- Vi tilpasser strukturen til færre barn for å sikre gode tjenester for alle barn i Arendal.

Organisering
Organisasjonskartet og beskrivelsen nedenfor av sektoren viser organiseringen fra 1. januar 2027.

Oppvekst og utdanning har 959 faste årsverk og et budsjett på over 1,2 mrd. kroner. Sektoren består av en fagstab og tre enheter: skoler, barnehager og tverrfaglige tjenester for barn og unge. Disse beskrives nedenfor. Sektoren ledes av kommunalsjef som har tre enhetsledere og en spesialrådgiver i sin ledergruppe.

De viktigste organisasjonsendringene i oppvekst for 2027 er:

- Lia barnehage og Stuenes skole slås sammen til et oppvekstsenter.

- Nesheim skole legges ned, og elevene overføres til Myra og Stuenes skoler.
- Eydehavn skole legges ned, og elevene overføres til Stuenes skole.
- Ungdomstrinnet ved Moltemyr skole legges ned, og elevene overføres til Birkenlund skole.
- Familietjenesten og spesialpedagogiske tjenester ble slått sammen fra 1. august 2026. Den nye virksomheten samler kompetansen innen psykisk helse og læringsstøtte.

Fagstab
Stab oppvekst har 10 faste årsverk og har ansvar for tilsyn med 50 barnehager. Staben fatter vedtak innen oppvekst, siden tildelingskontoret kun brukes vedtak innen sektoren helse og mestring. Staben gir også råd, støtte og veiledning til ledere, og jobber med utvikling og utredning. Ett årsverk er dedikert til kriminalitetsforebygging i hele kommunen, og ett til IKT. Staben samarbeider bredt og bidrar til kvalitet og trygghet i oppvekstsektoren.

Barnehager
Sektoren har 10 kommunale barnehager. Fra januar 2027 er tre av disse organisert i oppvekstsentre. Barnehageenheten har 128,3 faste årsverk, utenom barnehagene i oppvekstsentrene.
Barnehagene skal gi barna trygghet, omsorg og gode muligheter for lek, læring og utvikling. Hver barnehage har sitt særpreg, og barnas behov står i sentrum. Gjennom helsefremmende og forebyggende arbeid skal barnehagene bidra til å redusere sosiale forskjeller og gi alle barn en god start.

Tverrfaglige tjenester barn og unge
Enheten har 133 faste årsverk og består av tre virksomheter: Helsestasjonen, barneverntjenesten og barn, unge og familier (som tidligere var spesialpedagogiske tjenester og Familietjenesten)
Tjenestene skal bidra til en trygg oppvekst og gi tidlig hjelp til barn og familier når utfordringer oppstår. Medarbeiderne har bred kompetanse på blant annet barns utvikling, fysisk og psykisk helse, språk, tilknytning, læring og sosialt samspill. Tverrfaglige tjenester til barn og unge gir råd og støtte til foreldre og samarbeider tett med barnehager og skoler.

Skoler
Skoleenheten har fra 1. januar 685 faste årsverk, inklusive barnehager i oppvekstsentrene. Enheten har ansvar for å gi alle elever et inkluderende og trygt læringsmiljø, og for å sikre at opplæringen er i tråd med opplæringsloven og læreplanverket. Skolene skal bidra til læring, mestring og trivsel for alle elever, og samarbeider tett med foresatte, barnehager og andre tjenester i oppvekstsektoren.

Dette skal vi oppnå

Oppvekst og utdanning viderefører målene fra handlings- og økonomiplanen som ble vedtatt i desember 2026, og som er forankret i kommuneplanens samfunnsdel *Arendal mot 2040*. Barn og unge skal ha det bra hjemme, i barnehagen, på skolen og i fritiden. Gode oppvekstvilkår skal gi grunnlag for å fullføre utdanning, delta i arbeidslivet og leve selvstendige liv.

Målene ligger fast. Vi justerer og spisser tiltakene ut fra erfaringer, behov og lavere økonomiske rammer. Antallet barn går ned, samtidig som flere trenger omfattende og samordnet hjelp. Derfor må vi tilpasse strukturen, styrke det ordinære tilbudet og gi hjelp tidligere.

Vi skal bruke mer av ressursene på mennesker og mindre på bygg, hjelpe flere barn inn i gode fellesskap og samtidig ivareta den enkelte. Ambisjonen er å bruke ressursene best mulig for flest mulig, og gi god hjelp til dem som trenger det mest.

Våre mål og prioriteringer

Vi tilpasser strukturen til færre barn for å sikre gode tjenester for alle barn i Arendal

I 2027 gjennomfører vi vedtatte endringer i *Fremtidens skole*. Vi skal prioritere trygge overganger og gode læringsmiljøer. Barn, foresatte og ansatte skal få informasjon og mulighet til å medvirke. Vi skal følge opp både kvaliteten i tilbudet og de planlagte innsparingene.

Endringene skal samle fagmiljøer og redusere kostnadene til bygg og drift. Fortsatt overkapasitet gjør det nødvendig å vurdere flere tilpasninger. Arbeidet må ta hensyn til barnetallsutviklingen og muligheten for framtidig vekst.

Januar 2027 iverksettes omorganisering av Lia barnehage og Stuenes skole til oppvekstsenter. I tillegg starter vi opp første halvår 2027 utredning av barnehagestrukturen, med særlig vekt på de kommunale barnehagene. Kommunen disponerer om lag 30 prosent av plassene, mens private aktører driver rundt 70 prosent. Vi må balansere effektiv ressursbruk med tilstrekkelig kommunal kapasitet og beredskap ved endringer i det private tilbudet.

Omstillingen skal skje i samarbeid med ansatte, tillitsvalgte og vernetjenesten. Tydelig ledelse, kompetanseutvikling og et godt arbeidsmiljø skal bidra til å beholde medarbeidere og sikre stabil drift innenfor rammene.

Alle barn skal være inkludert faglig og sosialt i fellesskapet i barnehager og skoler

Vi skal styrke det ordinære tilbudet i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, slik at flere får nødvendig støtte i gruppen og klassen de tilhører. Målet er bedre læring, trivsel og deltakelse, og mindre behov for individuelt tilrettelagt opplæring. Barn som trenger individuell tilrettelegging, skal fortsatt få nødvendig hjelp.

Vi skal utvikle undervisningen og styrke ledelsen gjennom anbefalingene i saken *Mindre spesialundervisning – mer inkluderende praksis* og prosjektet *Inkluderende skolehverdag*. Felles rutiner for oppfølging og saksbehandling skal bidra til likere praksis mellom skolene

Vi deltar også i nasjonal kollektiv kompetanseutvikling gjennom det interkommunale samarbeidet i Østre Agder. Målet er å styrke inkluderende praksis i skoler og barnehager. Kompetanseutviklingen finansieres i hovedsak gjennom nasjonale ordninger og andre eksterne midler.

PPT skal støtte det forebyggende arbeidet / inkluderingsarbeidet gjennom veiledning, observasjon og organisasjonsutvikling. Faggrupper innen lesing, skriving, språk, matematikk og atferd skal gi skolene målrettet støtte. Helsestasjonen og skolene samarbeider i forskningsprosjektet *Mini-RISK,* så engstelige elever får hjelp til mestre mer med god støtte fra foreldre og lærere.

Lunderød skole og ressurssenter skal videreutvikles som et trygt og faglig godt tilbud. Opplæring og nødvendige helse- og omsorgstjenester skal ses i sammenheng, med barnets samlede behov som utgangspunkt. Tydelig ansvar og stabil kompetanse skal gi god oppfølging og forutsigbarhet for familiene. Drift og lokasjon på for Hove læringsarena er også noe vi utreder, og vil i den forbindelse legge frem en sak for politisk behandling i februar.

Vi prioriterer oppfølging de første 1000 dagene i livet

Tidlig støtte til barn og foreldre skal bidra til trygg tilknytning, god helse og utvikling. Helsestasjonen og barnehagene skal samarbeide med familiene om å oppdage behov og gi hjelp tidlig.

Vi viderefører hjemmebesøk til nyfødte, en tilgjengelig helsestasjon og arbeidet for at alle barn får barnehageplass. Barn med ekstra behov skal få tidlig oppfølging. Tjenestene skal støtte foreldrerollen og samarbeide om å forebygge og avdekke vold, misbruk og omsorgssvikt.

Gjennom forskningsprosjektene *Sammen på vei* og *De 1000 første dagene* skal vi bidra til å utvikle oppfølgingen av sårbare gravide og småbarnsfamilier.

Vi gir tidlig og tverrfaglig innsats der barna oppholder seg hver dag

Barn og familier skal møte tjenester som samarbeider og har tydelig ansvar for oppfølgingen. Helsesykepleiere og fagpersoner i virksomhet for barn, unge og familie skal samarbeide med barnehager og skoler gjennom ressursteam. BTI-modellen skal bidra til tidlig handling og samordnet hjelp.

Vi skal organisere innsatsen fra ulike team på en ny måte, slik at kompetansen brukes best mulig. Barn, unge og familietjenesten skal utvikle et tverrfaglig mottak for bekymringer. Målet er rask og riktig hjelp når barn strever.

I 2027 prøver vi også ut et digitalt verktøy for stafettlogg og individuell plan. Det skal forenkle samarbeidet mellom foresatte og fagpersoner.

Foreldrene er de viktigste omsorgspersonene i barnas liv. Vi skal styrke deres trygghet og mulighet til å gi god omsorg, sette grenser og følge opp barna.

Alle 10. trinnselever er godt forberedt for videregående skole

Elevene skal fullføre grunnskolen med et godt faglig grunnlag, tro på egne evner og motivasjon for videre læring. Mer variert og praktisk undervisning skal styrke mestring og gi et bedre grunnlag for utdanningsvalg.

Skolefravær skal oppdages tidlig og følges opp sammen med eleven, foresatte og aktuelle tjenester. Vi skal undersøke årsakene og finne tiltak som gjør det mulig å delta. Overgangen til ungdomstrinnet skal få særlig oppmerksomhet.

Skolene skal bruke kunnskap om læring, fravær og trivsel til å tilpasse oppfølgingen og vurdere om tiltakene virker. Samarbeid med videregående skole skal bidra til planlagte og trygge overganger, særlig for elever som trenger ekstra støtte.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Opprinnelig budsjett	**1 218 644**	**1 218 644**	**1 218 644**	**1 218 644**
Sum Tekniske justeringer	**0**	**0**	**0**	**0**
Sum Vedtak forrige periode	**-22 810**	**-32 197**	**-36 592**	**-36 592**
Sum Budsjettendring i år	**33 395**	**33 395**	**33 395**	**33 395**
Sum Konsekvensjusteringer	**17 959**	**17 959**	**17 959**	**17 959**
Konsekvensjusteringer	**28 544**	**19 157**	**14 762**	**14 762**
Konsekvensjustert ramme	**1 247 187**	**1 237 800**	**1 233 405**	**1 233 405**
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Fremtidens skole	-4 180	17 820	17 820	17 820
Opprette kommunalt eide botiltak for ungdom under barnevernets omsorg	5 000	5 000	5 000	5 000
Videreføring av Home-Start	975	975	975	975
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	**1 795**	**23 795**	**23 795**	**23 795**
Innsparingstiltak				
Deltakelse i 17. mai tog	-350	-350	-350	-350
Færre vedtak på redusert foreldrebetaling i kommunale barnehager	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Færre vedtak på redusert foreldrebetaling i private barnehage	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500
Justering av budsjett som følge av endret barnetall i barnehage	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
Oppvekstsenter Lia og Stuenes	-500	-500	-1 250	-1 250
Redusere brukerlisenser i enhet skoler	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Redusere merkantil ressurs barnevern med 40 %	-290	-290	-290	-290
Utfordringstall oppvekst og utdanning - sektorens andel (ufordelt)	-3 400	-3 400	-3 400	-3 400
Utfordringstall oppvekst og utdanning - skoles andel	-8 460	-8 460	-8 460	-8 460
Utfordringstall oppvekst og utdanning - tverrfaglige tjenester for barn og unges andel	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Videre omstilling i tjenestene	0	-20 000	-23 000	-31 000
Sum Innsparingstiltak	**-32 000**	**-52 000**	**-55 750**	**-63 750**
Nye tiltak og realendringer	**-30 205**	**-28 205**	**-31 955**	**-39 955**
Ramme 2027-2030	**1 216 982**	**1 209 595**	**1 201 450**	**1 193 450**

Konsekvensjustert budsjett

Sum vedtak forrige periode:
Endringer i budsjettrammen fra budsjett 2026 som ble vedtatt i forrige periode. Dette er utgangspunktet for årets budsjettrullering.
Samlet reduseres rammen med **22,81 mill. kroner i 2027**.

Sum budsjettendring i år:
Endringer foretatt i inneværende års budsjett, og som videreføres i rammen for økonomiplanperioden. Består i hovedsak av justering pensjonssatser og kompensasjon for lønnsoppgjør.
Samlet økes rammen med **33,40 mill. kroner årlig i perioden 2027–2030**.

Sum konsekvensjusteringer:
Justeringer nødvendig for å videreføre dagens drift, som lønns- og prisvekst, endringer som følge av vedtak og sentrale føringer.
Samlet økes rammen med **17,96 mill. kroner årlig i perioden 2027–2030**.

Til sammen gir postene en **netto økning på 28,54 mill. kroner i 2027**. Økningen skal blant annet dekke lønns- og prisvekst, individuelt tilrettelagt opplæring i private skoler og skoleskyss. Den omfatter også virkninger av tidligere politiske vedtak og tilskudd som nå inngår i rammetilskuddet.

Konsekvensjustert budsjettramme er dermed **1 247,19 mill. kroner i 2027**, før nye tiltak og innsparinger.

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Fremtidens skole

Bystyret vedtok 26. mars 2026 en revidert skolestruktur, med gjennomføring fra 1. januar 2027. Vedtaket erstatter tidligere planlagte strukturendringer for 2026–2028.

Følgende endringer gjennomføres:

- Eydehavn skole legges ned, og elevene overføres til Stuenes skole.
- Nesheim skole legges ned, og elevene fordeles mellom Stuenes og Myra skoler.
- Ungdomstrinnet ved Moltemyr skole (8.–10. trinn) legges ned, og elevene overføres til Birkenlund skole.
- Moltemyr videreføres som 1.–7.-skole.
- Stinta og Birkenlund videreføres som 1.–10.-skoler.
- Hove læringsarena opprettholdes som eget skoletilbud.

Strømmen skole inngår i videre utredning av skolestrukturen i vest.

Økonomiske konsekvenser

Den reviderte skolestrukturen gir endrede forutsetninger for tidligere beregnede innsparinger.

For 2027 økes innsparingen med 4,18 mill. kroner. Fra 2028 reduseres tidligere beregnet innsparing med 17,82 mill. kroner årlig.

Samlet budsjettert innsparing i skolerammen blir dermed 33,02 mill. kroner årlig i perioden 2027–2030

Eventuelle innsparinger knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) håndteres utenfor skolerammen.

Opprette kommunalt eide botiltak for ungdom under barnevernets omsorg

Utredningen har konkludert med at det ikke vil være bærekraftig å drifte et kommunalt botiltak. Den viktigste hindringen er at kommunen ikke har egnede boliger. Barneverntjenesten har med hjelp av andre tiltak lykkes med å redusere antall barn i institusjon. Tiltaket er derfor redusert fra 9 til 5 mill. i 2027.

Videreføring av Home-Start

Home-Start er et samarbeidsprosjekt mellom kommunen og Frelsesarmeen, for å gi støtte til småbarnsfamilier som trenger litt ekstra hjelp i hverdagen. Gjennom Home-Start får familier med barn under skolealder besøk av en frivillig som kommer hjem en gang i uken for å gi praktisk hjelp, avlastning eller bare være en god samtalepartner. Målet er å styrke foreldrene, forebygge stress og bidra til at barna får en trygg og god oppvekst. Samarbeidsavtalen har 6 måneders oppsigelsestid, så tiltaket gir 6 måneders effekt i 2026.

Bystyret vedtok videreføring av Homestart i 2026, men la kun inn halv årseffekt inn i budsjettet for 2027. I henhold til samarbeidsavtalen justerer tilskuddsbeløpet for 2027 i tråd med KPI.

Innsparingstiltak

Deltakelse i 17. mai tog

17. mai er en viktig tradisjon som skaper tilhørighet og fellesskap for barn, familier og nærmiljø. Skolene organiserer i dag deltakelsen gjennom ansattes deltagelse. Tiltaket innebærer at denne ordningen erstattes av foreldreorganisert deltakelse. 17. mai kommer i tillegg til de 190 ordinære skoledagene. Med begrensede økonomiske rammer skal skolens midler til bemanning prioriteres til opplæringen og oppfølgingen av elevene i skolehverdagen. Dette betyr at gjennomføringen blir foreldrestyrt, med tydelig ansvarsfordeling og god informasjon fra skolene. Målet er å bevare en trygg og inkluderende 17. mai-feiring, men at den er foreldrestyrt og ikke lærerstyrt.

Færre vedtak på redusert foreldrebetaling i kommunale barnehager

Dette gjelder både søskenmoderasjon og inntektsgradert foreldrebetaling. Utviklingen er en konsekvens av redusert makspris for barnehageplass og og en lav inntektsgrense for redusert betaling.

Færre vedtak på redusert foreldrebetaling i private barnehage

Dette gjelder både søskenmoderasjon og inntektsgradert foreldrebetaling. Utviklingen er en konsekvens av redusert makspris for barnehageplass og og en lav inntektsgrense for redusert betaling.

Justering av budsjett som følge av endret barnetall i barnehage

Endring i antall barn med barnehageplass medfører lavere kommunale utgifter knyttet til finansiering av barnehagetilbudet. Budsjettet justeres i tråd med forventet utvikling i barnetallet og gjeldende finansieringsordninger.

Oppvekstsenter Lia og Stuenes

Tiltaket innebærer å redusere lederressursen i Lia barnehage med 30 prosent som følge av færre barn og felles organisering av Lia barnehage og Stuenes skole i et oppvekstsenter fra 1. januar 2027.

Tiltaket følger opp bystyrets vedtak 24. september 2026. Barnehagen skal fortsatt drives i dagens barnehagebygg. Endringen skal gjennomføres i dialog med ansatte og foresatte, og lederstrukturen skal drøftes med hovedtillitsvalgte i Arendal kommune. Likeverdige overgangsordninger mellom barnehage og skole skal sikres for alle barn i området.

Redusere brukerlisenser i enhet skoler

Kommunen skal samordne bruken av digitale pedagogiske læremidler og redusere antallet ulike lisenser fra dagens om lag 70 til et mindre utvalg. Samordningen skal redusere de samlede lisenskostnadene og legge til rette for bedre utnyttelse av læremidlene. Et felles utvalg gir også større mulighet for samarbeid, erfaringsdeling og felles kompetanseutvikling på tvers av skolene. Endringene skal gjennomføres i dialog med skolene og med hensyn til elevenes behov for tilpasset opplæring.

Redusere merkantil ressurs barnevern med 40 %

Barneverntjenesten reduserer merkantil ressurs fra 140 % til 100 %. Dette gir en økt sårbarhet for at oppgaver ikke blir løst ved fravær. Et tettere samarbeid mellom merkantile ressurser i enheten kan bidra til at man i større grad kan avlaste hverandre.

Utfordringstall oppvekst og utdanning - sektorens andel (ufordelt)

Sektoren har et uløst kutt som ikke er fordelt på enhetene på 3,4 mill. kroner. Dette kommer i tillegg til 17 mill. kroner uløst kutt som ble vedtatt for oppvekst og utdanning i 2027. Sektoren vil se på alle mulige løsninger for å redusere utgiftene i sektoren for å få effekt av tiltaket. Dette både på kort sikt, men også på lang sikt der det er mulig. Tiltaket understreker behovet for videre omstilling og prioritering i årene fremover.

Utfordringstall oppvekst og utdanning - skoles andel

Oppvekst og utdanning har fått et nedtrekk i budsjettrammen for 2027 på 32 mill. kroner. Skolenes andel utgjør 8,5 mill. kroner. Kuttet fordeles gjennom skolemodellen og skal innarbeidet i skolenes budsjettrammer.

Skolemodellen fordeler midlene etter felles kriterier som tar hensyn til skolenes størrelse og ulike behov. Fordelingen bygger på en grunntildeling, elev- og klassetall, barne- og ungdomstrinn, lærertetthet og sosiale og demografiske forhold. Når rammen reduseres, fordeles kuttet etter de samme kriteriene. Skolene får derfor ulike kronebeløp i reduksjon og må tilpasse driften til den nye rammen.

Fordeling av kutt i 2027 i mill. kroner:

Skole / oppvekstsenter	Kutt
Asdal	0,85
Birkenlund	0,96
Flosta	0,2
Hisøy	0,78
Moltemyr	0,38
Myra	0,48
Nedenes	0,9
Roligheden	0,92
Rykene oppvekstsenter	0,28
Sandnes	0,33
Stinta	0,99
Strømmen oppvekstsenter	0,25
Stuenes	1,13
Samlet kutt før avrunding	**8,46**

Beløpene er avrundet til to desimaler og summerer seg derfor til 8,45 mill. kroner. Samlet kutt før avrunding er 8,46 mill. kroner.

Eydehavn og Nesheim legges ned fra 1. januar 2027. Elevene inngår i fordelingsgrunnlaget til mottakerskolene Stuenes og Myra.

Hove læringsarena og Lunderød skole og ressurssenter inngår ikke i modellen og omfattes ikke av dette kuttet. Disse er ikke en del av skolemodellen. For Rykene og Strømmen oppvekstsentre gjelder kuttet bare skoledelen.

Det forventes 120 færre elever i 2027, og bemanningen tilpasses elevtallsnedgangen gjennom året, særlig ved skolestart i august.

Innsparingskravet følges også opp med restriktiv vikarbruk ved korttidsfravær og omdisponering av tilgjengelige ansatte der det er forsvarlig. Ved naturlig avgang vurderes det fortløpende om stillinger kan holdes ubesatt eller reduseres. Innkjøp og andre driftsutgifter som ikke er nødvendige, reduseres eller utsettes. Tiltakene tilpasses den enkelte skole og gjennomføres slik at elevenes rettigheter, et forsvarlig opplæringstilbud og et forsvarlig arbeidsmiljø ivaretas.

Det arbeides målrettet med å redusere andelen elever som har behov for individuelt tilrettelagt opplæring (ITO), ved å styrke den ordinære opplæringen og utvikle en mer inkluderende praksis. Tidligere analyser fra Agenda Kaupang har vist at Arendals kostnader til ITO har ligget vesentlig over sammenlignbare kommuner, med et beregnet kostnadsavvik på flere titalls millioner kroner. Det legges derfor til grunn at bedre organisering og mer støtte innenfor det ordinære opplæringstilbudet kan gi noe økonomisk effekt i allerede fra skolestart i august 2027, samtidig som elevenes individuelle behov og rettigheter ivaretas.

Utfordringstall oppvekst og utdanning - tverrfaglige tjenester for barn og unges andel

Oppvekst og utdanning har fått redusert budsjettrammen for 2027 med 32 mill. kroner. Tverrfaglig tjenester for barn og unge sin andel er 4,5 mill. kroner og fordeles slik:

- Helsestasjonen: 1,0 mill. kroner
- Barn unge og familie: 1,0 mill. kroner
- Barneverntjenesten: 2,5 mill. kroner

Innsparingene gjennomføres hovedsakelig gjennom redusert bemanning ved naturlig avgang og ved at det som hovedregel ikke settes inn vikar ved sykefravær. Sammen med sykelønnsrefusjoner gir tiltakene grunnlag for at virksomhetene budsjetterer i balanse. Barneverntjenesten omorganiseres også, og antall avdelingsledere reduseres fra fire til tre.

Videre omstilling i tjenestene

I årene 2028, 2029 og 2030 må sektorene fortsette å omstille tjenestene for å kunne møte de økte utgiftene utover i handlingsplanperioden.

Vurderte tiltak - ikke prioritert

De fleste tiltakene som ikke fikk politisk tilslutning i fjor, er vurdert på nytt, men foreslås ikke i årets plan. Dette gjelder blant annet redusert kokketilbud i kommunale barnehager og oppsigelse av Home-Start-avtalen.

Enhet for tverrfaglige tjenester til barn og unge og skoleenheten arbeider fortsatt med å konkretisere tiltak innenfor de justerte rammene. Tilpasningene vil i hovedsak innebære redusert tjenestetilbud og tilhørende reduksjon i bemanningen. Eventuelle nye tiltak som krever politisk avklaring, legges fram til behandling. Barnehageenheten har konkretisert sine innsparinger i tiltak som er beskrevet i planen, og har derfor ingen ytterligere rammereduksjon.

Sektorens uløste innsparingskrav på 3,4 mill. kroner, i tillegg til 17 mill. kroner vedtatt i fjor, ligger på stab oppvekst. Kravet må løses gjennom tiltak i sektoren. Skoleenheten må også redusere merforbruket i driften, som nå anslås å ligge på om lag 30 mill. kroner over budsjettrammen.

Tilskudd til andre

Søker	BS-vedtak 2026	Søknads beløp 2027	Anbefalt beløp 2027	Kommentar
FRELSESARMEEN	325 000	860 000	860 000	Homestart-avtale Home-Start Arendal (HS). Har i 12 år vært et viktig og treffsikkert forebyggende tiltak for småbarnsfamilier i sårbare livssituasjoner. Tilbudet er et samarbeid mellom Frelsesarmeen og Arendal kommune, og har fått sterk lokal forankring gjennom helsestasjon, barnevern, NAV, frivillighets-sentraler og andre kommunale tjenester.

Investeringstabell

Beløp i 1000

			Økonomiplan					Sum Økonomiplan
Enhet	Prosjektkode	Investeringsprosjekter	2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	2027-30
		Andre investeringer						
1400 - Stab kommunalsjef oppvekst og utdanning	1210	Oppvekst - inv. møbler/utstyr (ramme)	1 600	0	1 600	1 400	2 000	6 600
		Sum Andre investeringer	1 600	0	1 600	1 400	2 000	6 600

Kultur og inkludering

Dette er Kultur og inkludering

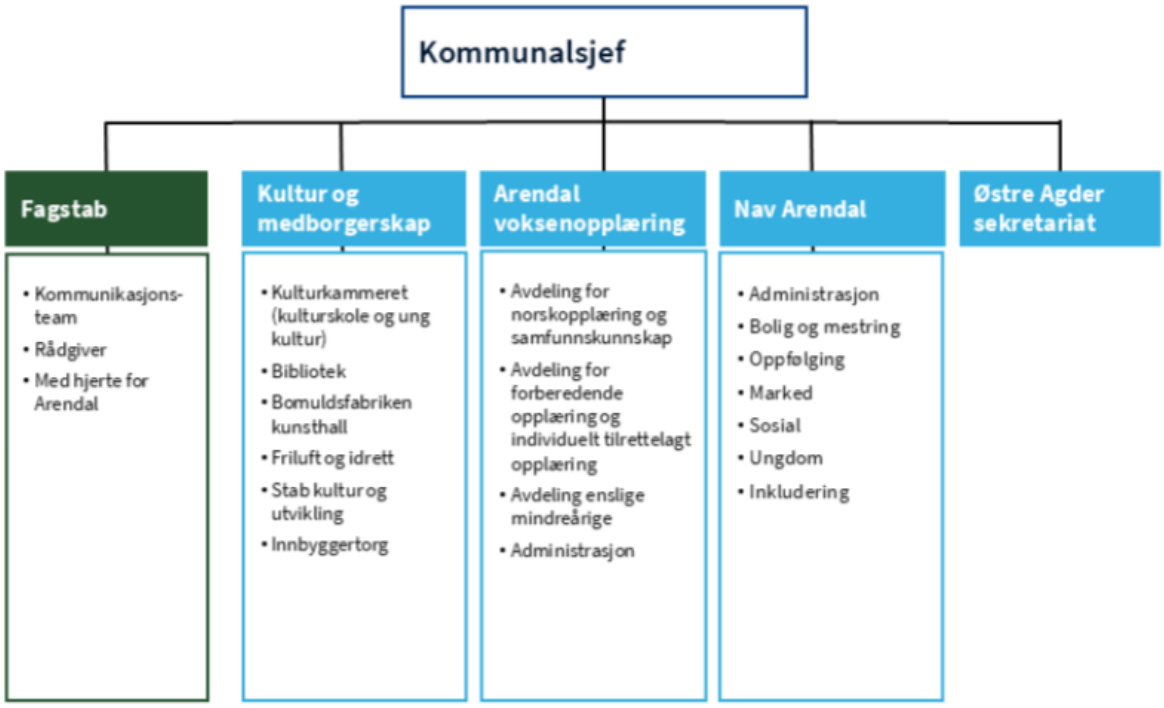

Kultur og inkludering skal arbeide for et samfunn der flere får mulighet til å delta, bidra og leve selvstendige liv. Vi sikrer opplæring og kvalifisering, og legger til rette for arbeid, aktivitet og økonomisk trygghet. Vi utvikler kultur- og fritidstilbud, styrker medborgerskap og innbyggerdialog og samarbeider med frivilligheten, næringslivet og andre offentlige aktører. Sektoren følger også opp interkommunalt og internasjonalt samarbeid.

Kultur og inkludering består av fire enheter og en fagstab:

Nav Arendal har 102,6 årsverk fordelt på sju avdelinger. Enheten har et nettobudsjett på 221,5 mill. kroner i 2027. Budsjettet omfatter lønn, drift og utbetalinger til innbyggere. Nav Arendal skal bidra til sosial og økonomisk trygghet, forebygge utenforskap og hjelpe flere innbyggere ut i arbeid og aktivitet. Enheten tilbyr arbeidsrettet oppfølging, økonomisk rådgivning og sosiale tjenester. Dette skal gi innbyggerne bedre muligheter til å delta i samfunnet og klare seg økonomisk.

Arendal voksenopplæring har 43 årsverk. Enheten har et nettobudsjett på 52,9 mill. kroner i 2027. Av dette er 21,7 mill. kroner satt av til enslige mindreårige og 31,2 mill. kroner til voksenopplæring. Enheten har inntekter fra staten, andre kommuner og eksterne finansieringskilder. Inntektene er beregnet til 19,1 millioner kroner i 2027. Hovedoppgavene er opplæring og kvalifisering til videregående skole, høyere utdanning, arbeid og selvforsørgelse. Enheten har ansvar for bosetting og oppfølging av enslige mindreårige. Den tilbyr også tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging for voksne. Enheten samarbeider tett med arbeidsgivere og skreddersyr norskkurs for offentlige og private virksomheter. Målet er at deltakerne skal kunne leve selvstendig og delta i samfunnet. I løpet av 2027 vil enheten få et nytt navn. Navnet skal i større grad gjenspeile samfunnsoppdraget nå og i framtiden.

Kultur og medborgerskap har 65 årsverk fordelt på seks avdelinger. Nettobudsjettet er på 96 mill. kroner. Med eksterne inntekter er bruttobudsjettet 131 mill. kroner. Den eksterne finansieringen utgjør 26 %. Enheten utvikler og støtter et bredt kultur- og fritidstilbud i hele kommunen. Kulturlivet er et viktig bidrag til Arendals attraktivitet for innbyggere, besøkende og næringsliv. Enheten skifter navn fra Kultur og innbyggerdialog til Kultur og medborgerskap. Det nye navnet viser hvilken betydning kunst, kultur, friluftsliv og idrett har for deltakelse og felles opplevelser. Navnet viser også at Innbyggertorget er en del av enheten. I tillegg er enheten kommunens viktigste kontaktpunkt for frivilligsentralene og for frivillig arbeid i lag og foreninger.

Østre Agder-sekretariatet har seks årsverk og arbeider med helse, næring og reiseliv, oppvekst og utenforskap. Østre Agder-samarbeidet består av åtte kommuner øst i Agder. Hvert fagområde har et forum der kommunalsjefer fra deltakerkommunene deltar. En rådgiver fra sekretariatet følger opp forumene. Sekretariatslederen koordinerer møtene i representantskapet for Østre Agder interkommunale politiske råd og i kommunedirektørutvalget. Deltakerkommunene finansierer enheten.

Fagstaben har fire årsverk og består av kommunens kommunikasjonsteam og en rådgiver. Kommunikasjonsteamet leverer tjenester til hele kommunen. Teamet har ansvar for kommunens nettsider, sosiale medier, grafiske profil og informasjonsberedskap. Fagstaben har en sentral rolle i arbeidet med å gjennomføre kommunens plan for innbyggerdialog. Planen ble vedtatt i juni 2026. Seniorrådgiveren støtter enhetene og arbeider med saksbehandling, strategi og utvikling.

Med Hjerte for Arendal har ett årsverk. Lederen for nettverket er tilknyttet sektoren, men nettverket ledes etter mandat vedtatt av bystyret. Nettverket har vokst til nesten 100 lag, foreninger, menigheter, frivilligsentraler og aktører innen nærings- og kulturlivet. Målet er å legge til rette for at kommunen og andre aktører utvikler nye løsninger sammen. I dette arbeidet skal de bruke ressursene i kommunen, næringslivet, kulturlivet, frivillige organisasjoner, forskningsmiljøer og blant innbyggerne. Sammen skal de finne løsninger som møter behovene i samfunnet.

Regionalt, nasjonalt og internasjonalt arbeid følges opp av sektoren. Dette omfatter samarbeidsmøter med Agder fylkeskommune, vennskapsbyavtaler og deltakelse i Agder Europakontor. Europakontoret ble etablert våren 2024, og Arendal er kjernemedlem. Kontoret skal være en strategisk partner som hjelper regionen med å bruke mulighetene i europeisk samarbeid og europeiske finansieringsordninger. Enheten Kultur og medborgerskap har et særlig ansvar for å følge opp dette samarbeidet.

Dette skal vi oppnå

Vi skal styrke innenforskap, fellesskap og deltakelse. Der det er mulig, skal universelle ordninger komme flere til gode og redusere behovet for individuelle tiltak. Vi skal prioritere områder med store levekårsutfordringer og bruke kunnskap som grunnlag for å utvikle og omstille tjenestene.

Slik utvikler vi tjenestene

Kultur og inkludering skal bidra til god livskvalitet for innbyggerne. Flere av tjenestene er ikke lovpålagte, og verdien for den enkelte og lokalsamfunnet kan være vanskelig å måle. Kommunen har en viktig rolle som samfunnsutvikler og skal skape gode rammer for innbyggernes liv. Vi skal også bevare og utvikle lokal kultur, historie og identitet. Det styrker fellesskap, tilhørighet og tillit.

Vi arbeider for at innbyggere i alle aldre skal leve aktive liv og få brukt ressursene sine. Barn og unge skal være en del av sosiale fellesskap. De skal utvikle trygghet og motstandskraft, slik at de kan møte utfordringer og motgang.

Globale, nasjonale og lokale forhold påvirker arbeidet vårt. Krig, konflikter og migrasjon gir store variasjoner i antallet flyktninger og krever fleksible tjenester som raskt kan tilpasses. Høye strømpriser, økte renter og dyrere mat påvirker både innbyggernes levekår og kommunens økonomiske handlingsrom. Samtidig har Arendal utfordringer med befolkningsutvikling, utenforskap og levekår. Det krever utvikling, samarbeid og bedre bruk av ressursene.

Flere unge voksne skal velge Arendal

Arendal har de siste årene hatt svakere befolkningsutvikling enn de andre store kommunene i Agder. Årsakene er sammensatte. En mulig forklaring er få tilbud om høyere utdanning. Arendal blir heller ikke oppfattet som en studentby, selv om det bare er 20 minutter til UiAs nærmeste campus. Det er særlig viktig at flere mellom 20 og 40 år blir boende i Arendal, og at flere i denne aldersgruppen flytter hit, enten tilbake eller for første gang. Det vil bidra til høyere fødselstall.

Gjennom kulturplanen Mylder! og andre tiltak vil kommunen styrke samarbeidet med frivillige, profesjonelle miljøer, organisasjoner og andre aktører innen kunst, kultur, idrett og friluftsliv. Samspillet mellom natur og kultur skal gjøre Arendal attraktivt og skape et sted som utmerker seg i Norge, Norden og internasjonalt.

Flere skal få delta i fellesskapet

I Arendal står flere innbyggere mellom 18 og 67 år utenfor arbeid og utdanning enn i mange andre kommuner. Dette kalles ofte utenforskap. Hvordan det oppleves å stå utenfor, varierer fra person til person.

Utenforskapet er høyere i Agder enn i resten av landet. Arendal ligger også over snittet i Agder. I kommunen står 21,25 % utenfor arbeid og utdanning. Det er klart høyere enn landssnittet. Av kommunene vi sammenligner oss med, har bare Sarpsborg og Fredrikstad en høyere andel. Arendal er nummer 296 av 357 kommuner. Plasseringen var omtrent den samme for 15 år siden.

Utenforskapet er særlig høyt blant personer mellom 30 og 49 år og mellom 50 og 66 år. I disse gruppene har andelen økt med flere prosentpoeng de siste 15 årene. Blant unge har den vært stabil. Det midlertidige utenforskapet har samlet sett vært nokså stabilt. Denne gruppen omfatter blant annet

arbeidssøkere og personer med ukjent status. Det langvarige utenforskapet har økt. Økningen gjelder særlig personer som mottar helserelaterte ytelser.

Innbyggere som står langt fra arbeidslivet eller har flere utfordringer samtidig, trenger tilpasset oppfølging. Det krever godt samarbeid mellom Nav, arbeidsgivere og andre tjenester. Målet er å hindre langvarig utenforskap og hjelpe flere inn i arbeid eller utdanning.

Flyktninger skal få bruke sine ressurser og bidra

Mottak og inkludering av flyktninger i kommunene er en viktig humanitær oppgave. Siden 2022 har Arendal tatt imot et stort antall flyktninger fra Ukraina. Det er fortsatt krig i Europa, og selv om antallet flyktninger går gradvis nedover, skal kommunen fortsatt bidra med trygghet og beskyttelse til mennesker som trenger det. Flyktninger kommer med kompetanse, erfaringer og perspektiver som er verdifulle for arbeidslivet og lokalsamfunnet.

Bosetting, opplæring og inkludering er sentrale deler av kommunens integreringsarbeid. Samarbeidet mellom Nav, voksenopplæringen, arbeidsgivere og frivillige organisasjoner skal gi flyktninger bedre muligheter til å delta i samfunnet. Vi har også et systematisk samarbeid med helsesektoren. Målet er at flest mulig skal komme i arbeid kort tid etter introduksjonsprogrammet.

Vi skal følge opp flyktninger raskt etter bosetting, bruke arbeidsmarkedstiltak målrettet og følge opp dem som ikke kommer i arbeid etter introduksjonsprogrammet. Målet er at flere får varig tilknytning til arbeidslivet og blir økonomisk selvstendige. Det skal redusere behovet for langvarig økonomisk sosialhjelp. Ifølge IMDis statistikk gikk rundt halvparten av deltakerne i Arendal direkte til arbeid eller utdanning utover grunnskole etter avsluttet introduksjonsprogram i 2025.

Områdesatsing styrker nærmiljøet

Vi har mye kunnskap om levekår i de ulike oppvekstområdene i kommunen og vet at det er store geografiske forskjeller. Våren 2026 vedtok bystyret at vi skulle starte arbeidet med områdesatsing i Nyliområdet. Dette er et av områdene med en opphopning av lav inntekt, lav utdanning, utenforskap og barnefattigdom, langt over gjennomsnittet i Arendal. Området har kjennetegnene staten legger til grunn for statlig områdeløft: konsentrerte levekårsutfordringer, mange berørte innbyggere og et dokumentert behov for samordnet innsats. Et statlig områdeløft vil kunne gi kommunen bedre mulighet til å bryte negative levekårsmønstre og bidra til mer like oppvekst- og livsvilkår for barn, unge og familier.

Det finnes per nå ikke søkbare statlige midler til områdeløft. Kommunen prioriterer derfor å benytte midler fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet(Bufdir) til en konsentrert innsats på Moltemyr i samarbeid med Moltemyr nærmiljøsenter. Satsingen omfatter foreldreveiledning og foreldrestøtte, aktiviteter for småbarnsfamilier, utvikling av møteplasser og etablering av Bydelsmødre. Tiltakene skal styrke inkludering, forebygge utenforskap og bidra til gode oppvekstsvilkår. Innbyggerne på Moltemyr viser stort engasjement for bydelen. Innsatsen gjennomføres i tett samarbeid med innbyggere, frivilligheten og lokale samarbeidspartnere.

Arendal kommune deltar også i et forprosjekt i regi av Kirkens Bymisjon. Prosjektet skal skape aktiviteter og bygge fellesskap sammen med innbyggerne. Målet er å inngå et partnerskap som bruker samskaping for å forebygge utenforskap blant unge. Moltemyr nærmiljøsenter og Med Hjerte for Arendal har en sentral rolle.

De viktigste endringene

Kultur og inkludering har brukt KOSTRA-data som grunnlag for prioriteringer og tiltak. Sektoren er liten og har et bredt tjenestespekter, og handlingsrommet er derfor annerledes enn i de større sektorene.

De største endringene skjer i NAV, der omstillingene er så omfattende at de kan beskrives som en transformasjon. Arbeidsmåter, organisering og oppfølging endres for å forebygge gjennom økonomisk veiledning, gi mer målrettet hjelp og få flere raskere over i arbeid eller statlige ordninger for inntektssikring. Sosialhjelpssatsene holdes på 2026-nivå og vil fortsatt ligge under den statlige veiledende satsen.

Arendal voksenopplæring skal øke inntektene gjennom eksterne tilskuddsordninger og tilpasse bemanningen dersom deltakerantallet går ned. I enhet Kultur og medborgerskap skjer innstrammingene hovedsakelig i kommunens egen kulturdrift og administrasjon, mens tilskudd og inkluderingstilbud til barn og unge i stor grad skjermes. Gratisprinsippet videreføres for barn og unge, mens voksne skal betale redusert leie for kommunale lokaler og anlegg fra andre halvår 2027. Investeringsplanene for Jaktekaia er satt på vent, og kommunen vil undersøke mulighetene for privat eller annen medfinansiering.

Kultur skaper livskvalitet og vekst: Bystyret vedtok i mai 2026 Mylder!, kommunedelplanen for kunst, kultur, friluftsliv og idrett for perioden 2026–2035. Ambisjonen er at kultur i bred forstand skal bidra til kommunens hovedsatsinger: livskvalitet, tillit og demokrati og bærekraftig vekst. Et viktig grep er å bruke og formidle det vi allerede har, på en bedre måte. En mindre andel av kommunens kulturmidler skal gå til egen drift. En større andel skal støtte skapende miljøer som kan og vil satse. I budsjettet for 2027 er derfor alle innstramminger lagt til kommunens egen kulturdrift. Tilskuddene er enten videreført eller, i de fleste tilfeller, justert for prisvekst.

Mylder! prioriterer to grupper: barn og unge og unge voksne. Begge gruppene er viktige for å nå målet om sterkere befolkningsvekst. Kultur og medborgerskap vil i 2027 legge større vekt på utvikling. Dette innebærer blant annet et tettere samarbeid med kommunens næringsavdeling.

Mer treffsikre tjenester: I 2027 fortsetter Nav Arendal omstillingsarbeidet. Målet er å forbedre tjenestene og bruke ressursene mer effektivt. En viktig del av arbeidet er den kunnskapsbaserte gjennomgangen av sosialhjelpsområdet. Gjennomgangen i 2026 tok utgangspunkt i rundt 20 forbedringsområder. Arbeidsmåter, rutiner og organisering ble vurdert grundig. Dette ga rundt 80 konkrete forbedringspunkter. Punktene danner nå grunnlaget for tiltak og endringer i tjenestene. Tiltakene viser allerede god effekt, både på nedgang i antall sosialhjelpsmottakere og det totale budsjettet for tjenestene.

Endringer i organisering, ansvar og oppfølging skal bidra til at behov og rettigheter blir avklart tidligere. Målet er at innbyggerne får riktig hjelp til riktig tid, samtidig som ressursene brukes mer effektivt. Nav Arendal videreutvikler tre tilbud som er tilpasset ulike målgrupper:

- Dampen for unge under 30 år
- Aktiv ufør for personer som mottar uføretrygd
- Basen for personer over 30 år

Tilbudene skal gi bedre tilpasset oppfølging og styrke aktivitet og mestring. De skal også bidra til at flere kan delta i arbeids- og samfunnslivet.

Våre mål og prioriteringer

Flere barn og unge skal delta i kultur- og fritidstilbud uavhengig av økonomi

Vi fortsetter satsingen på møteplasser i nærmiljøene og vil bruke Fritidskassa slik at alle har råd til minst én betalt fritidsaktivitet og nødvendig utstyr. Ferietilbudet opprettholdes. Vi samarbeider tett med idretten og andre lag og foreninger. Vi prioriterer flere gratis breddetilbud i nærmiljøene, på biblioteket, Kulturkammeret og Bomuldsfabriken, slik at flere kan prøve noe nytt, finne sin interesse og få venner. Med hjerte for Arendal bidrar til satsingen på ungdom gjennom GAME og Playmaker-programmet, i form av søknadsskriving, synliggjøring og mobilisering. Målet er å sikre gode tilbud ved GAME Street House Arendal, både på dagtid og om ettermiddagen.

Sårbare barn og unge skal få god oppfølging og trygge rammer i hverdagen

Vi prioriterer tiltak som forebygger fattigdom og marginalisering. Eksempler er Nye Mønstre, som samarbeider med frivilligheten og kommunale tjenester for å gi helhetlig støtte til familier med lav inntekt. Andre tiltak er foreldreveiledningskurs for flyktninger (ICDP), og tett sosialfaglig oppfølging av enslige mindreårige. I 2027 fortsetter dette arbeidet, med mål om å hindre at fattigdom og utenforskap går i arv.

Vi prioriterer også forebyggende økonomisk rådgivning og tidlig kartlegging av økonomiske utfordringer. I oppfølgingen av barnefamilier skal det legges særlig vekt på hvordan økonomien påvirker barna, og barnets beste skal inngå i vurderingen av søknader om økonomisk sosialhjelp. Med Hjerte for Arendal vil videreføre og utvikle samarbeidet mellom frivillighet og kommunale tjenester i For Alle Arendal.

Vi har færre unge i utenforskap

Ungdomsstrategien er en hovedprioritering i vårt arbeid mot utenforskap blant unge i 2027. Arbeidet omfatter tidlig arbeidsrettet oppfølging, planlagte brukermøter, tettere samarbeid med arbeidsgivere og bedre overganger mellom videregående opplæring og Nav.

Dampen videreutvikles som en viktig arena for ungdom som trenger en fleksibel vei til arbeid eller utdanning. I 2026 gikk 74 prosent av de avsluttede deltakerne på Dampen og 77 prosent av de avsluttede deltakerne i ungdomsprogrammet videre til arbeid eller utdanning. Erfaringene og resultatene skal brukes aktivt til å videreutvikle tilbudene.

Fra 2026 har Østre Agder fått midler fra Statsforvalteren og Aust-Agder kompetanseutviklingsfond til prosjektet UngLøft. Prosjektet skal arbeide systematisk for å hjelpe barn og unge som av ulike grunner faller utenfor. Målet er at de skal komme tilbake til skolen eller videre til arbeid. Dampen er en viktig inspirasjonskilde i dette arbeidet.

Færre innbyggere mottar sosialhjelp

Vi skal bidra til at flere kommer i arbeid, blir økonomisk selvhjulpne og får mindre behov for økonomisk sosialhjelp. Flere som mottar sosialhjelp, skal derfor få arbeidsrettet oppfølging og tilbud om aktivitet. Vi skal også styrke den forebyggende økonomiske rådgivningen og avklare om den enkelte har rett til andre ordninger som kan sikre inntekt. For dem som ikke har mulighet til å arbeide, skal vi bidra til at rettighetene blir avklart og det økonomiske grunnlaget blir tryggere.

Vi fortsetter omstillingen på sosialhjelpsområdet og bygger videre på endringene som ble innført i 2026. Vi skal ha planlagte møter med brukerne, tydeligere ansvarsfordeling mellom veiledere og saksbehandlere og nye måter å følge opp brukerne på. Effektteamet, som ble etablert i 2026, skal videreføres og styrkes for å gi helhetlig oppfølging til innbyggere med sammensatte utfordringer. Satsingen innebærer økt bemanning, og kostnadene til de nye årsverkene skal finansieres gjennom lavere utgifter til økonomisk sosialhjelp.

Vi skal også utvide arbeids- og aktivitetstilbudene gjennom basestrategien. Målet er at alle som har økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt, skal få et aktivitetstilbud tilpasset sine behov. Aktivitetsplikten for personer over 30 år er en viktig del av denne satsingen.

Det statlige programmet Jobbsjansen for innvandrerkvinner fortsetter. Rekrutteringsprosjektet til helsesektoren, der kandidatene får mentoroppfølging, bransjerettet norskopplæring og oppfølging av arbeidsledere, kan vise til svært gode resultater. Vi arbeider med å finne gode overganger fra prosjekt til ordinær drift.

Internasjonale innbyggere skal raskere komme i arbeid

Vi skal samarbeide med arbeidsgivere og frivillig sektor om å skape bedre sammenheng mellom norskopplæring, kvalifisering og arbeidslivets behov. Vi prioriterer arbeidsrettet norskopplæring, helårsprogram for flyktninger, forberedende opplæring for voksne og flere muligheter for praksis.

Sektoren skal også samarbeide med næringsavdelingen og Welcome Hub Agder om gode velkomsttjenester tilpasset internasjonale innbyggere. Sosiale møteplasser og kontakt med arbeidslivet gir større nettverk og bedre trivsel. Flere sektorer har stort behov for kompetanse. Derfor er det viktig at Arendal er attraktiv for internasjonale tilflyttere. Vi forsetter samarbeidet med Organisasjon og utvikling om kompetanseheving innen mangfold og inkludering (i og utenfor organisasjonen). Arbeidet er støttet med midler fra IMDi.

Vi vil styrke norskopplæringen for internasjonale innbyggere som allerede er i arbeid. Det søkes statlige midler til skreddersydde norskkurs for offentlige og private bedrifter, med særlig vekt på de kommunale helsetjenestene. Vi vil også søke ekstern finansiering av norskopplæring for innbyggere som har ingen eller begrensede rettigheter til gratis opplæring.

Med Hjerte For Arendal viderefører «Innsats for Voksne». Gjennom samarbeid mellom kommunen og organisasjoner skal flere finne veien til samfunnsengasjement og arbeid.

Vi gir tilgjengelig informasjon og har inkluderende dialog med innbyggerne

Vi skal bruke mer tid på å styrke kommunikasjon til innbyggere, media og internt i organisasjonen. Vi utvikler gode verktøy og jobber for økt bevissthet og kompetanse på kommunikasjon i organisasjonen. Vi øker også kompetansen i kunstig intelligens (KI), slik at kommunen bruker verktøyene riktig og troverdig. Vi utvikler digitale tjenester og nye nettsider for skoler og barnehager. Målet er universelt utformede nettsider, bedre bruk av felles nettressurser på tvers av virksomhetene og vi har fokus på klart språk.

Kommunen står i store endringsprosesser, og behovet for tillitsbyggende kommunikasjon er stort. Derfor samarbeider vi tett med lederne om kommunikasjonen med ansatte og berørte innbyggere. Stillingen som kommunikasjonssjef har gitt oss en tydeligere rolle og et tydeligere mandat.

Innbyggerdialog skal være en hovedprioritet, i tråd med vedtatt temaplan for innbyggerdialog 2026–2030. Prinsippene for dialog skal ligge til grunn for arbeidet. Målet er å styrke tilliten, lytte til ulike erfaringer og skape trygge og tilgjengelige arenaer for dialog. For kommunen – det er oss!

Kommunale boliger skal sikre trygge, funksjonelle og verdige boforhold

Alle innbyggere i en utfordrende livssituasjon skal få egnet bolig. Vi prioriterer tildeling av nødboliger og tilrettelagte boliger, samt oppfølging av lavinntektsfamilier. Vi tilbyr ordinære startlån og forsøksordningen for førstegangsetablerere, og jobber for et bedre utleiemarked. Private boenheter for flyktninger er nå i forvaltningsfase med gode avtaler. Vi prioriterer KOBO (digital tjeneste for kommunale boliger) som nytt verktøy for samhandling om kommunens boligmasse, i tett samarbeid med eiendom og relevante helsetjenester.

Innbyggere skal oppleve at Arendal har et bredt kultur- og fritidstilbud

Vi prioriterer kunst, kultur, idrett og friluftsliv, og legger til rette for skapende miljøer, festivaler og kulturbaserte næringer. Kommunen skal være en god støttespiller for dem som skaper opplevelser og møteplasser, enten frivillig eller kommersielt. Biblioteket, Bomuldsfabriken og Kulturkammeret skal bli mer synlige. Kunstnere og kulturaktører skal oppleve Arendal som attraktivt sted å bo og jobbe. Vi vil særlig legge til rette for at flere unge voksne velger å bo i Arendal.

Vi har styrket medvirkning og økt demokratisk forståelse

Gjennom målrettet arbeid med innbyggerdialog og medvirkning skal vi engasjere flere mennesker i demokratiske prosesser. Særlig vektlegges å nå grupper som tradisjonelt deltar mindre i offentlige prosesser, slik at flere stemmer blir hørt og flere får kunnskap om hvordan de kan påvirke utviklingen av kommunen. Områdeløftet på Moltemyr er ett eksempel. Programmet Bydelsmødre skal blant annet bidra til å bygge tillit og skape kontakt mellom flerkulturelle innbyggere og kommunens tjenester.

Tillit og demokrati er satsingsområde i Arendals nye kulturplan for 2026-35. Vi vil utvikle biblioteket, Kulturkammeret og de andre institusjonene våre som samlingssteder for debatt, refleksjon og samtale. Vi vil utforske skolebibliotekene som pedagogisk ressurs for å utvikle lesing og kritisk tenking. Ungdom skal ha en sentral rolle i utformingen av ulike tilbud som vi skaper i kommunen. Vi styrker også de unges stemme gjennom oppfølging av ungdommens bystyre.

Planen mot rasisme og diskriminering skal revideres, basert på kartlegging av hatefulle ytringer. Vi jobber for høyere valgdeltakelse, særlig blant innbyggere med flerkulturell bakgrunn, og samarbeider med organisasjoner og trossamfunn. Vi prioriterer arbeidet med våre to vennskapsbyer, Rezekne (Latvia) og Bilopillja (Ukraina), gjennom besøk og dialog med sentrale aktører.

Kommunen og Arendalssamfunnet samarbeider tett

Vi deltar i regionalt samarbeid med mål om å utvikle Østre Agder-regionen sammen og løse oppgaver med mindre sårbarhet og bredere faglighet. Gjennom samarbeidet fremmes felles politiske interesser overfor Stortinget, Agderbenken, Agder fylkeskommune, Agdertinget og Statsforvalteren. Vi står sterkere når hele regionen snakker med én stemme. Sammen med næringslivet skal vi styrke regionens attraktivitet og omdømme for å tiltrekke oss flere innbyggere, arbeidstakere, studenter og virksomheter. Dette er avgjørende for framtidig verdiskaping, kompetansetilgang og bærekraftig vekst. Den røde politiske tråden er miljø, trygghetsboliger, sykehus (SSHF), beredskap og infrastruktur (havn, flyplass og kraft), kommuneøkonomi, reiseliv, kultur og regional attraktivitet.

Med Hjerte for Arendal vil styrke samarbeidet gjennom Samarbeidsrådet og ulike prosjekter, og søke tilskudd til videre arbeid. Prioriteringene omfatter videreføring av Agder Crafting Region for kreative og kulturbaserte bedrifter innen bærekraftig reiseliv, markering av eldredagen sammen med Eldrerådet, samt en inspirasjonssamling og kurs om demokrati og deltakelse.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Opprinnelig budsjett	**409 576**	**409 576**	**409 576**	**409 576**
Sum Vedtak forrige periode	**-6 000**	**-17 000**	**-3 000**	**-3 000**
Sum Budsjettendring i år	**6 365**	**6 365**	**6 365**	**6 365**
Sum Konsekvensjusteringer	**13 100**	**13 100**	**13 100**	**13 100**
Konsekvensjusteringer	**13 465**	**2 465**	**16 465**	**16 465**
Konsekvensjustert ramme	**423 041**	**412 041**	**426 041**	**426 041**
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
BS vedtak 2026 enslige mindreårige	1 900	1 900	1 900	1 900
Livsopphold enslige mindreårige	1 000	1 000	1 000	1 000
Økonomiplan 1207 Østre Agder flyttet til ny enhet 1502 Østre Agder	364	0	0	0
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	**3 264**	**2 900**	**2 900**	**2 900**
Innsparingstiltak				
Utfordringstall Kultur og inkludering - AVO-enhetens andel av utfordringsbildet	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Utfordringstall Kultur og inkludering - Enhetens andel Kultur og medborgerskap	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Utfordringstall Kultur og inkludering - NAV-enhetens andel	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Utfordringstall Kultur og inkludering - Stab-enhetens andel	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Videre omstilling i tjenestene	0	-7 000	-8 000	-10 000
Sum Innsparingstiltak	**-17 000**	**-24 000**	**-25 000**	**-27 000**
Nye tiltak og realendringer	**-13 736**	**-21 100**	**-22 100**	**-24 100**
Ramme 2027-2030	**409 305**	**390 941**	**403 941**	**401 941**

Konsekvensjustert budsjett

Sum vedtak forrige periode: Endringer i budsjettrammen fra budsjett 2026 som ble vedtatt i forrige periode. Dette er utgangspunktet for årets budsjettrullering.

Sum budsjettendring i år: Endringer foretatt i inneværende års budsjett, og som videreføres i rammen for økonomiplanperioden. Består i hovedsak av justering pensjonssatser og kompensasjon for lønnsoppgjør.

Sum konsekvensjusteringer: Justeringer nødvendig for å videreføre dagens drift, som lønns- og prisvekst, endringer som følge av vedtak og sentrale føringer.

Budsjettet er justert for bosettinger av mindreårige og ordinære flyktninger, samt lønns-og prisjusteringer. De veiledende sosialhjelpssatsene foreslås oppjustert til 2026-nivå. Den siste prosjektstillingen i Nye Mønstre foreslås gjort fast for å sikre stabil drift og måloppnåelse. NAV Arendal ønsker også å opprette frivillig forvaltning med to stillinger som et forebyggende tilbud for personer som trenger økonomisk kartlegging og tettere oppfølging.

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

BS vedtak 2026 enslige mindreårige

BS vedtak med bosetting av fem flere enslige mindreårige. Vedtak om totalt 15 EMÅ. Ikke innarbeidet i budsjett.

Livsopphold enslige mindreårige

Livsoppholdsgrunnslag for 10 nye enslige mindreårige i tillegg til bosatte.

Innsparingstiltak

Utfordringstall Kultur og inkludering - AVO-enhetens andel av utfordringsbildet

Budsjettrammen reduseres med 1 mill. kroner i 2027. Det reelle innsparingsbeløpet er høyere, det er lagt inn tiltak for enheten på 2,7 mill. kroner. Samtidig blir de statlige inntektene til norskopplæring redusert.

- Det viktigste tiltaket er å øke inntektene ved å søke eksterne midler fra Kompetansepluss arbeid og norskopplæringsordningen. Enheten har budsjettert med 2,3 mill. kroner i ekstra eksterne inntekter til dette formålet.
- Budsjettkorrigering på 1,7 mill. kroner knyttet til en reduksjon på 2 årsverk i 2025. Kuttet tas inn med full virkning for enheten fra 2027.

Hvis antallet deltakere i opplæringen går ned, må enheten fortsette å redusere lønnskostnadene og tilpasse bemanningen.

Utfordringstall Kultur og inkludering - Enhetens andel Kultur og medborgerskap

Budsjettrammen reduseres med 3 mill. kroner i 2027. Det er lagt inn tiltak for enheten på til sammen 4,875 mill. kroner i budsjettet for 2027. Nettobudsjettet reduseres fra 97,5 mill. kroner i 2026 til 96,3 mill. kroner i 2027. Endringen består av:

- rammekutt på 3 mill. kroner
- budsjettjustering på 1,875 mill. kroner som følge av nedbemanningen i 2025
- 3,6 mill. kroner i økte utgifter som følge av blant annet lønnsoppgjøret og prisjustering av tilskudd til flerårige mottakere (konsekvensjusteringer)

Prioriteringen av tilskudd, som er omtalt under, betyr at innstrammingene i hovedsak skjer i kommunens egen kulturdrift og kulturadministrasjon. Denne delen av budsjettet er nå svært stramt budsjettert

- **Innbyggertorget:** Nettobudsjettet reduseres med 2 mill. kroner. Det er mulig fordi gebyrinntektene øker. Dette gjelder blant annet flere skjenkesøknader og høyere pris på meglerpakker.
- **Fritidskassa og ferietilbud:** Det legges opp til å bruke 400 000 kroner fra et bundet fond som er avsatt til dette formålet. Midlene skal brukes til å medfinansiere Fritidskassa og ferietilbud hvert år fra 2027 til 2030.Den samlede statlige og kommunale finansieringen av disse viktige inkluderingstilbudene til barn og unge vil dermed være på samme nivå som tidligere (om lag 4 mill. kroner i året).
- **Oppvekstområder og fritidsklubber:** Den samlede bevilgningen til oppvekstområdene reduseres med 300 000 kroner, uten at det går ut over aktivitetsnivået. Bevilgningene til

oppvekstområdene og fritidsklubbene har økt de siste årene. Kommunen har også funnet rom for ekstra satsinger på Moltemyr/Birkenlund og Stuenes. Disse videreføres i 2027.

- **Betaling for leie av kommunale lokaler og anlegg:** Det er budsjettert med inntekter på 0,5 mill. kroner i 2027. Fra 2028 er det budsjettert med 1 mill. kroner i året.

  I budsjettbehandlingen for 2026 vedtok bystyret følgende om gratisprinsippet for lokale lag og foreningers leie av kommunale anlegg, haller og lokaler: "Bystyret ønsker å skjerme barn og unges fritidstilbud, men ønsker samtidig at voksne med god betalingsevne skal betale for bruk av kommunes lokaler. Bystyret ber derfor administrasjonen arbeide videre med å utnytte den digitale løsningen Bookup for betaling ved bestilling m.m. for denne gruppen."

  Bookup brukes i dag til all utleie. Sesongfordelingen skjer i et omfattende samarbeid med Arendal idrettsråd. Systemet gir gode muligheter til å ha ulike priser for ulike grupper. Gratisprinsippet foreslås videreført uten endringer for barn og unge. Fra sesongen 2027/2028, det vil si fra andre halvår 2027, legges det opp til at voksne skal betale en redusert leiepris. Prisen settes til 50 prosent av Arendal Eiendoms utleiepriser (dette tilsvarer nivået som er etablert gjennom Kulturhusmillionen). Nærmere regler blir lagt fram som en egen politisk sak. Dette gjelder blant annet skillet mellom gratis og betalt bruk. Saken vil også omfatte kulturarenaer og byrom.

- **Tilskudd og kommunens egen kulturdrift:** Kulturplanen *Mylder!* prioriterer støtte til «skapende miljøer som kan og vil satse». Tilskuddene er derfor ikke redusert. Flere tilskuddsposter er også prisjustert. Kulturhusmillionen er ikke lenger en egen budsjettpost. Beløpet på 1,2 mill. kroner er i stedet lagt inn i det faste tilskuddet til Arendal kulturhus. Dette er samme nivå som i 2026. Lokale arrangører vil fortsatt få 50 prosent rabatt. Arendal kulturhus dekker kostnaden hvis de samlede rabattene overstiger 1,2 mill. kroner. Canal Street AS har meldt oppbud. Det er likevel satt av 250 000 kroner til å støtte et tilsvarende festivalarrangement. Arrangementet må ha en profil som gir grunnlag for kommunal støtte.

  Investeringer: Bystyret vedtok i januar 2025 reguleringsplanen for Jaktekaia, Nedre Tyholmen (sak 25/6). Planen skal styrke området som et attraktivt og offentlig tilgjengelig byrom i Arendal sentrum. Planen balanserer hensynet til aktivitet, opphold og servering med vern av det historiske kulturmiljøet på Tyholmen.

  Kommunedirektøren vurderer gjennomføring av planen som viktig for Arendals attraktivitet som by og bosted. I HØP 2027-30 er det likevel ikke funnet rom for prosjektet, som antas å koste ca 15 millioner kroner, og detaljprosjekteringen er stoppet. Kommunen vil i 2027 undersøke om det kan være mulig å få til privat eller annen medfinansiering slik at plassen kan stå ferdig til Tall Ships Races i 2029. Kommunedirektøren vil i så fall vurdere gjennomføring med et mindre kommunalt bidrag i en egen sak til bystyret.

Utfordringstall Kultur og inkludering - NAV-enhetens andel

Budsjettrammen reduseres med 10 mill. kroner i 2027. Det reelle innsparingsbehovet er høyere, det er lagt inn tiltak for enheten på til sammen 18,6 mill. kroner i 2027. Beløpet består av:

- 10 mill. kroner i nye innsparinger i 2027
- 6 mill. kroner i innsparinger fra 2026, som midlertidig ble dekket ved bruk av bundne fond
- en budsjettkorrigering på 2,6 mill. kroner knyttet til en reduksjon på 3,5 årsverk i 2025

Omstillingen innen økonomisk sosialhjelp innebærer store endringer i arbeidsmåter, organisering og oppfølging. Det tar tid å utvikle, innføre og forankre slike endringer. De økonomiske virkningene vil

derfor komme gradvis. Arbeidet har allerede gitt positive resultater i 2026. Tiltakene ventes å gi større effekt etter hvert som de nye arbeidsmåtene blir innarbeidet og får virke over tid.

Følgende innsparingstiltak ligger til grunn for budsjettet i 2027:

- **Utvidelse av effektsatsingen:** Økt bemanning skal gi bedre oppfølging av innbyggere med sammensatte utfordringer. Forventet netto innsparing er 1 mill. kroner.
- **Aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp over 30 år:** Tettere oppfølging og økt deltakelse i arbeidsrettet aktivitet. Forventet innsparing er 5 mill. kroner.
- **Forebyggende økonomisk rådgivning:** Tidligere innsats skal forebygge økonomiske utfordringer og redusere behovet for sosialhjelp. Forventet innsparing er 2 mill. kroner.
- **Supplerende sosialhjelp til uføretrygdede:** Mer målrettet oppfølging og vurdering av behovet for supplerende økonomisk sosialhjelp. Forventet innsparing er 4 mill. kroner.
- **Samtale ved søknad om nødhjelp:** Bedre kartlegging og oppfølging av akutte hjelpebehov. Forventet innsparing er 0,2 mill. kroner.
- **Økonomisk sosialhjelp til flyktninger:** Raskere overgang til arbeid og økonomisk selvstendighet. Forventet innsparing er 4 mill. kroner.
- **Boutgifter ved økonomisk sosialhjelp:** Mer systematisk vurdering og oppfølging av boutgifter. Forventet innsparing er 0,1 mill. kroner.
- **Økt bruk av statlige inntektssikringsordninger:** Tidligere avklaring av retten til aktuelle statlige ytelser. Forventet innsparing er 2,3 mill. kroner.

Tiltakene krever ressurser til utvikling, bemanning og etablering av nye tilbud. Muligheten til å gjennomføre nødvendige omstillinger vil derfor påvirke hvor raskt og i hvilken grad innsparingene kan gjennomføres. Det er usikkert hvor store de økonomiske virkningene blir. Levekostnader, renter, strømpriser og boutgifter påvirker behovet for økonomisk sosialhjelp. Økte kostnader kan derfor redusere de forventede innsparingene.

Tettere oppfølging kan også avdekke hjelpebehov som tidligere ikke har vært godt nok kartlagt. For å gjennomføre innsparingene må kommunen følge opp tiltakene systematisk. Det må også være nok kapasitet til omstillingsarbeidet. I tillegg må utviklingen i hjelpebehov og utbetalinger vurderes løpende.

Utfordringstall Kultur og inkludering - Stab-enhetens andel

Sektorens utfordringstall er på 17 mill. kroner. Det er fordelt 14 mill. kroner på tre av enhetene. Ettersom Østre Agder sekretariatet er finansiert av de åtte samarbeidskommunene i fellesskap er ikke dette en del av sektorens budsjettprosess.

Nav 10 mill. kroner

Arendal voksenopplæring 1 mill. kroner

Kultur og medborgerskap 3 mill. kroner

Konsekvensjustert budsjett er i tillegg tatt ned med 3 mill. kroner. Helt konkret har vi valgt å justere de veiledende sosialhjelpssatsene til 2026-nivå, slik at vi også i 2027 ligger et nivå under den statlige veiledende satsen.

Videre omstilling i tjenestene

I årene 2028, 2029 og 2030 må sektorene fortsette å omstille tjenestene for å kunne møte de økte utgiftene utover i handlingsplanperioden.

Vurderte tiltak - ikke prioritert

Det foreligger ingen forslag til ytterligere tiltak utover de tiltakene som er prioritert i handlings- og økonomiplanen.

Tilskudd til andre

Støtte lag/foreninger kultur/idrett/friluftsliv *

	BS-vedtak 2026	Beløp 2027	
Driftstilskudd lag/foreninger	1 065 000	1 165 000	Tilskudd friluftsliv (bl.a tilskudd venneforeninger er flyttet hit)
Prosjekt- og arrangementsstøtte	998 000	826 000	Tilskudd Stimoen/Froland IL og idrettsleiren er flyttet til Tilskudd avtalepartnere
Kommunalt byggetilskudd til foreningseide idrettsanlegg, kulturbygg og lysløyper	1 200 000	1 200 000	Formålet er utvidet fra kun å gjelde kunstgressbaner og lysløyper
SUM	**3 263 000**	**3 191 000**	

Tilskudd stiftelser, institusjoner og andre - noen har avtale, med andre faste mottakere inngås avtale; jfr sak 26/10232-1

	BS-vedtak 2026	Beløp 2027	
Tilskudd avtalepartnere - stiftelser, institusjoner og andre	800 000	1 087 000	Demenskoret/Tromøy helselag, Foreningen Demokratihusets Venner, Idrettsleiren/Agder idrettskrets, Monk AS, Agder musikkråd, Agder Nye Teater, Arendal på Skeiva, Sørnorsk Filmsenter AS, Sørnorsk Jazzsenter, Scenekunst Sør, Agder kunstsenter, Musikkontoret SØRF, Campus

Tilskudd stiftelser, institusjoner og andre - noen har avtale, med andre faste mottakere inngås avtale; jfr sak 26/10232-1			
	BS-vedtak 2026	**Beløp 2027**	
			Grimstad, Stimoen. Samlet sum er fremskrevet med kommunal deflator
Tilskudd festivaler	313 000	313 000	Det videreført rom for å støtte en eventuell festival som etterfølger Canal Street AS, gitt at festivalen oppfyller samme vilkår for støtte. Ung klassisk er videreført
Driftstilskudd kulturvern, lokale museer	1 316 000	1 361 000	Bomsholmen, Stiftelsen Kløckers hus/Arendal Bymuseum, Boy Leslie, Arkivet Kr. Sand, Brattekleiv skipsverft
Driftstilskudd kulturvern, AAMA	6 219 000	6 342 000	Kuben driftstøtte, Kuben bygg, Eydehavn museet
Driftstilskudd friluftsliv	1 310 000	1 362 000	Granestua tursenter, Øynaheia løypelag, Friluftsrådet Sør, turhyttene (Bjørnebo, Granestua, Tjenna)
Driftstilskudd kulturhuset inkl kulturhusmillionen	3 998 000	4 090 000	Kulturhusmillionen på 1,2 mill. kroner innarbeides i det faste tilskuddet til kulturhuset
Frivilligsentralene, kommunal andel	1 249 600	1 299 600	Videreført prisjustert nivå fra budsjett 2026. Pga søknad om avvikling for en sentral, omfattet tilskuddet da bare 4 av 5 sentraler kommunen har samarbeidsavtale med. Det er i forståelse med Lotteri- og stiftelsestilsynet utbetalt også lokalt tilskudd til 5 i 2026. Korrekt tilskudsbeløp for 2027 vil bli behandlet i tertialrapport 1.
Driftsstøtte Tromøy fritidsforum og Eydehavn fritidsklubb/Studio 38	1 446 000	1 496 000	
SUM	**16 651 600**	**17 350 600**	

*Evt. avvik mellom beløp i 2026 og 2027 henger sammen med at noen av tilskuddene er flyttet mellom tilskuddsformålene og noen tilskudd er fremskrevet med kommunal deflator.

Investeringstabell

Beløp i 1000

			Økonomiplan					Sum Økonomiplan
Enhet	Prosjektkode	Investeringsprosjekter	2027	Inntekt 2027	2028	2029	2030	2027-30
		Andre investeringer						
1202 - Kultur og innbyggerdialog	1050	Arendal kirkelige fellesråd - kirkegårder	1 500	0	1 500	1 500	1 500	6 000
1202 - Kultur og innbyggerdialog	1051	Arendal kirkelige fellesråd - kirker	1 250	0	1 250	1 250	1 250	5 000
1202 - Kultur og innbyggerdialog	40007	Rehabilitering Trefoldighetskirken (Arendal kommunes tilskudd)	8 000	0	18 000	10 000	9 400	45 400
1202 - Kultur og innbyggerdialog	40009	Universelt utformet toalett Spornes (finansiert av fylket)	1 438	-1 150	0	0	0	1 438
1202 - Kultur og innbyggerdialog	4676	Sikring av friområder	200	0	0	0	0	200
1202 - Kultur og innbyggerdialog	4702	Tilrettelegging av statlige friområder (delvis finansiert av staten)	0	0	0	5 000	0	5 000
1202 - Kultur og innbyggerdialog	4703	Maskinkjøp park/idrett (ramme)	500	0	500	500	500	2 000
1202 - Kultur og innbyggerdialog	MP-147	Inventar og utstyr kultur og inkludering (Ramme)	300	0	300	300	300	1 200
1202 - Kultur og innbyggerdialog	MP-27	Oppgradere lekeplasser til forsvarlig stand	0	0	300	300	300	900
1500 - Stab kommunalsjef kultur og inkludering	MP-90	Rehabilitering Tromøy kirke	500	0	500	200	0	1 200
		Sum Andre investeringer	**13 688**	**-1 150**	**22 350**	**19 050**	**13 250**	**68 338**

Organisasjon og utvikling

Dette er Organisasjon og utvikling

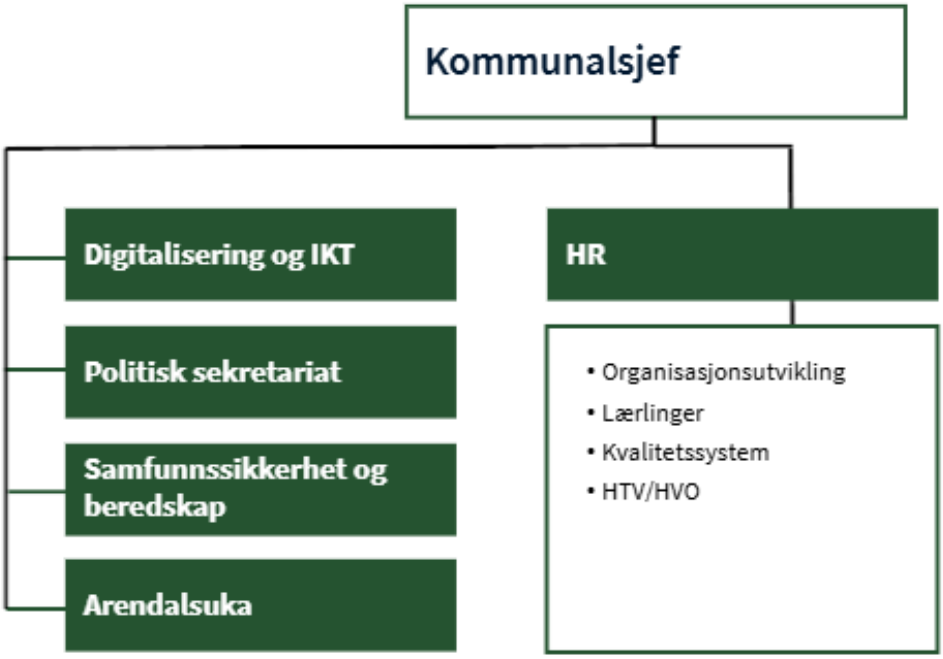

Stab organisasjon og utvikling har et overordnet ansvar for å sikre en helhetlig utvikling av kommunen. Stabens ansvar omfatter blant annet:

- Personal- og kompetanseutvikling
- Leder- og organisasjonsutvikling
- IKT og digitalisering
- Beredskap og samfunnssikkerhet
- Sektorovergripende internkontroll, herunder kvalitets- og avvikssystem
- Informasjonssikkerhet og personvern
- Tillitsvalgte og ombud
- Politisk sekretariat og tilrettelegging for politisk aktivitet
- Demokratifestivalen Arendalsuka

Sektoren har per oktober 2026 32 faste ansatte fordelt på 31,6 årsverk. Dette inkluderer 11,6 årsverk frikjøpte tillitsvalgte og hovedverneombud. 2,5 av disse årsverkene er organisatorisk frikjøpte, det vil si at kommunen forskutterer lønn for ansatte som har permisjon for å jobbe for en fagforening.

Organisasjon hierarki	Personer	Kvinner	Menn	Ansatt andel
16 - ORGANISASJON OG UTVIKLING	36	20	16	35,6
1600 - Stab kommunalsjef organisasjon og utvikling	12	8	4	12

Organisasjon hierarki	Personer	Kvinner	Menn	Ansatt andel
1601 - Stab HR	20	10	10	19,6
1604 - Arendalsuka	3	2	1	3,0
1610 - Kommunedirektøren	1	0	1	1,0

Digitalisering og IKT

Digitalisering og IKT har 3 årsverk som inkluderer digitaliseringsleder, IKT-sjef, og personvernombud for IKT Agder-kommunene. Kostnadene til personvernombud fordeles ut på 14 ulike kommuner. Hovedområdene for de ansatte er personvern, informasjonssikkerhet, digitalisering, KI, lokale IKT-relaterte oppgaver og bistand til kommunens enheter innenfor IKT-området.

Politisk sekretariat

Politisk sekretariat har 4 årsverk som består av en fagkoordinator og tre administrative rådgivere. Hovedoppgavene er planlegging, tilrettelegging og oppfølging av det politiske systemet (møter, reglement, godtgjørelser og opplæring), samt gjennomføring av valg annethvert år. Politisk sekretariat skal sikre god flyt mellom kommunens politiske og administrative ledelse.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap har 1 årsverk som beredskapskoordinator. Hovedoppgaver er arbeid med overordnede risiko- og sårbarhetsanalyser, beredskapsplanlegging, delta i kriseledelsen under kriser, samarbeid og koordinering med andre beredskapsaktører, oppfølging av kommunalt beredskapsråd, øvelser og opplæring samt beredskapsarbeid i tilknytning til Arendalsuka. Beredskapskoordinator skal være pådriver og yte bistand til kommunens enheter innenfor fagfeltet.

Arendalsuka

En prosjektgruppe lager hvert år demokratifestivalen Arendalsuka. Formålet er å bidra til å øke interessen for det samfunnet vi lever i, ved å tilrettelegge for en møteplass for organisasjon- og næringsliv, akademia, politikk, medier og vanlige mennesker. Prosjektgruppa består av 4 årsverk, i tillegg til medarbeidere fra ulike sektorer, som formaliseres i en matriseorganisering med en dedikert tidsressurs til Arendalsuka.

Stab HR

Stab HR består av 9 årsverk (inklusive leder) som har ansvar for å iverksette og følge opp Arendal kommunes arbeidsgiverpolitikk. HR arbeider med strategi og rutiner rundt personal og kompetanseutvikling, ledelsesutvikling, rekruttering, lønnspolitikk, HMS og sykefravær med fokus på et godt partssamarbeid. Rådgivning, digitalisering, analyser og utredninger innen HR utgjør en vesentlig del av virksomheten.

Tillitsvalgte og hovedverneombud

Kommunen har frikjøpt tillitsvalgte og hovedverneombud med totalt 8,9 årsverk. I tillegg forskutterer kommunen lønn for 2,7 årsverk organisatorisk frikjøpte tillitsvalgte. Disse årsverkene krever kommunen refusjon for av fagforeningene på slutten av året.

Dette skal vi oppnå

Kommunen som arbeidsgiver

Arbeidsgiverstrategien beskriver hvordan ledere og ansatte skal jobbe for å virkeliggjøre kommunens samfunnsoppdrag. Våre ansatte blir vist tillit og vet at gode resultater og utvikling ikke kommer av seg selv. Vi jobber kunnskapsbasert for å styrke samarbeid, relasjoner og et godt arbeidsmiljø, som grunnlag for utvikling og kvalitet i tjenestene.

Ledere i Arendal kommune skal følge opp bystyrets prioriteringer og rammer, og gjeldende lovverk. Ledelse handler ikke om oss selv, men om å legge til rette for at våre ansatte kan utføre sine oppgaver med engasjement og kvalitet.

Gjennom godt lederskap og godt medarbeiderskap skal kommunen beholde og rekruttere kompetente medarbeidere.

	2026-10			
Organisasjon hierarki	**Personer**	**Kvinner**	**Menn**	**Ansatt andel**
AK - Arendal kommune	3 506	2 612	894	3 073,8
12 - SAMFUNN OG NÆRING	480	165	315	365,8
13 - HELSE OG MESTRING	1 659	1 374	285	1 411,6
14 - OPPVEKST OG UTDANNING	1 081	872	209	1 018,1
15 - KULTUR OG INKLUDERING	250	181	69	222,9
16 - ORGANISASJON OG UTVIKLING	38	21	17	37,6
17 - ØKONOMI OG STRATEGI	19	14	5	17,8
Total	**3 506**	**2 612**	**894**	**3 073,8**

Tabell: Faste ansatte og årsverk per sektor. Kilde: Kommunens HR-system per 21.10.2026

Status særlige satsingsområder

Satsingsområde	Status	Kommentar
Lærlinger	105	Antall lærlinger og lærekandidater per 1.9.2026
Heltidskultur	63 %	Andel heltidstilsatte i hele kommunen, 1.12.2025 (PAI)
Heltidsandel helse og mestring	54 %	Andel heltidstilsatte i helse, omsorg og levekår, 1.12.2025 (PAI)
Sykefravær	9,3 %	Totalt hele kommunen 2025
Likestilling og mangfold	26 %	Andel menn i kommunen, 1.12.2025 (PAI)

Kommunen har som mål å være en attraktiv og nyskapende organisasjon, og inkluderende arbeidsplass. Mål og indikatorer for arbeidsgiverrollen:

Delmål	Indikator	Mål
Alle kvalifiserte søkere skal få læreplass	Dekningsgrad kvalifiserte søkere fra Sam Eyde vgs.	100 %
	Antall lærlinger	95
Vi har en sterk heltidskultur i kommunen	Andel heltidstilsatte hele kommunen	65 %
	Andel heltidstilsatte helse og mestring	55 %
Vi har et sykefravær under snittet av norske kommuner	Sykefravær faste og midlertidige ansatte	6,5 %
Vi har en god kjønnsbalanse blant de ansatte	Andel menn i faste stillinger	30 %

Strategi for ledelse

God ledelse og utvikling av ledere er viktig for at kommunen skal være en attraktiv arbeidsplass og en effektiv organisasjon. Ledere skal arbeide med oppgaver, relasjoner og endring i tråd med arbeidsgiverstrategien og lederplakaten.

Hvordan vi jobber med å fremme god ledelse og lederutvikling:

- Lederutvikling rammes inn av kommunens lederprogram med mål om varig læring, en sterkere «vi-kultur» og bedre samhandling på tvers av sektorer og ledernivåer. Programmet skal fremme god ledelse, innovasjon, endring og samskaping. Utviklingsarenaene vil være fellessamlinger, nettverksgrupper, ledergrupper og utprøving i egen lederhverdag.
- Arbeidet med ledergruppeutvikling videreføres med mål om å utvikle samkjørte og effektive ledergrupper som skaper merverdi for organisasjon.
- Lederonboardingsprogram utarbeides og utprøves
- Relasjonell ledelse, god kommunikasjon og involvering av ansatte vektlegges i opplæring og lederstøtte. Dette fremheves i HMS-arbeidet, ledelse ved omstillinger, sykefraværsarbeidet og mangfoldsledelse.
- Oppfølgingen av medarbeiderundersøkelsen med omstillingsdel gjennomført i 2026 skal gi grunnlag for utviklingsarbeid i hele organisasjonen.

Medarbeiderutvikling

Medarbeiderundersøkelsen 2026 (10-faktor) er gjennomført i oktober 2026. Den gir innsikt i arbeidsmiljø og ledelse i Arendal kommune.

Lederne vil jobbe videre med resultatene fra medarbeiderundersøkelsen i 2027. Lederne har ansvar for å gå gjennom og analysere resultatene sammen med medarbeiderne og involvere tillitsvalgte i oppfølgingen. Resultatene skal brukes som grunnlag for dialog om hva som fungerer godt, hva som bør forbedres og hvilke områder det er viktigst å prioritere. Leder skal legge til rette for at medarbeiderne medvirker i analysen, søke å bli enige om konkrete tiltak og følge opp tiltakene over tid. Målet er at undersøkelsen skal føre til utvikling og forbedring i den enkelte enhet, ikke bare være en kartlegging. Resultatene skal også inngå i det systematiske arbeidet med organisasjonsutvikling og HMS.

10-faktor omstilling ble sendt ut sammen med den ordinære 10-faktor undersøkelsen. Lederne i Arendal kommune skal bruke resultatene fra 10-faktor omstilling aktivt i pågående endrings- og omstillingsprosesser. Resultatene skal gjennomgås sammen med medarbeiderne, og tillitsvalgte skal involveres i oppfølgingen. Det skal særlig ses på informasjon, medvirkning, lederforankring, mestring og eventuelle tegn på stress eller ønske om å slutte. Leder og medarbeidere skal i fellesskap avklare hvilke områder det er viktigst å følge opp, og søke å bli enige om konkrete tiltak som kan bidra til en trygg og god gjennomføring av omstillingen.

Lærlingesatsingen

Arendal kommune er en av de største lærebedriftene i Agder. Som viktig samfunnsaktør og tjenesteleverandør må kommunen sikre kvalifisert arbeidskraft i årene som kommer. Det er også viktig at kommunen tar ansvar for å gi ungdom som tar yrkesfag mulighet til å fullføre med læreplass. Mangel på læreplass er den vanligste grunnen til at ungdom slutter på yrkesfag. Samtidig viser erfaringer at fagbrev gir gode muligheter for jobb eller videre utdanning.

Å tilby unge en læreplass har lenge vært en viktig satsing i Arendal. Dette gir regionen kompetent arbeidskraft og bidrar til å hindre utenforskap.

Etter flere år med vekst, har kommunen nådd et nivå der målet er å opprettholde nok plasser. Målet er at alle kvalifiserte søkere til helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget får plass. Fremover skal kommunen sikre nok veiledere og god kvalitet i opplæringen.

Ved utgangen av august 2026 hadde Arendal kommune totalt 105 lærlinger og lærekandidater i ulike læreløp. Det er 12 færre lærlinger enn på samme tid i fjor. Det tilsvarer 2,3 lærlinger per 1 000 innbyggere. Alle kvalifiserte søkere har fått tilbud. Etter NAV sitt sommerjobb-prosjekt og Arendal kommunes satsing på tiltaket JobbSmak, har kommunen åpnet opp for inntak til flere ulike læreløp. 10 av lærlingene er i et 0+4 og 1+3 løp (antall år på skolen + antall år i lære).

Fordeling av lærlinger per 1.9.2026:

Type læreløp	Antall lærlinger
Ordinært 2+2 løp	89
1+3 løp	6
0+4 løp	4
Lærekandidat	1

Type læreløp	Antall lærlinger
Fagbrev på jobb	5

Årets innsøking har vært lavere enn tidligere år. Vi ser særlig en nedgang i antall søkere til helsefag. Etter gjennomføring av intervjuene er kun 15 av 28 plasser innen helse besatt. Vi jobber sammen med OKOS (Opplæringskontoret for offentlig sektor i Agder) med å kartlegge hvorfor søkertallene er så lave, og hvilke tiltak som kan gjøres for å øke antall søkere.

Fordeling per fag 1.9.2026:

Helsefag	59
Menn i helse	1
Barne- og ungdomsarbeiderfag	33
Kokkefag	4
Tekniske fag: vei, verksted, anlegg, eiendom	8

For å få flere ungdommer til å søke, er det viktig at lærlingene har gode opplevelser og deler dem. Veilederne har en viktig rolle. Kommunen trenger motiverte veiledere som gir god oppfølging og ønsker å veilede. Arbeidsplassene må også legge til rette for opplæring og egentid, selv når det er travelt.

Agder ligger høyt nasjonalt med 2,3 lærekontrakter per 1 000 innbyggere. Landsgjennomsnittet i 2024 var 1,6 per 1 000.

Lavere sykefravær

Målet er et sykefravær på 6,5 % i 2027, mot 9,3 % i 2025. Det innebærer en endring på ca. 30 % flere dagsverk på jobb. Målet vurderes som oppnåelig, men risikoen for ikke å nå det er høy. Innsatsen prioriteres mot helse og mestring og oppvekst og utdanning. Disse sektorene har flest ansatte, og redusert fravær her vil derfor ha stor betydning for kommunens samlede sykefravær.

Hver sektor har fått et eget mål for sykefraværet i 2027. Målene tar utgangspunkt i fraværet i 2025, kommunens samlede mål og hvor stor del av kommunens årsverk hver sektor har.

Sektor	Årsverk	Mål 2027
12 - Samfunn og næring (inkl. AE)	366	3,4 %
13 - Helse og mestring	1411	8,4 %
14 - Oppvekst og utdanning	1018	5,9 %
15 - Kultur og inkludering	223	3,4 %
16 - Organisasjon og utvikling	38	3,4 %
17 - Økonomi og strategi	18	3,4 %
Sum	**3074**	**6,5 %**

I arbeidet med å øke nærværet må vi jobbe systematisk, langsiktig og forebyggende. Gode relasjoner mellom ledere og ansatte er sentralt. Ledere oppfordres til å møte ansatte med forståelse gjennom god kommunikasjon og sammen finne gode løsninger. Det handler om å bygge tillit, gode strukturer og vaner over tid. HR staben er en faglig støttespiller som bruker sin spisskompetanse i praktisk lederstøtte og veiledning til ledere i alle sektorer.

Tiltak for å redusere sykefravær:

- Grunnmuren er god ledelse, med tillit, åpenhet og tydelige forventninger som fundament i relasjonen. Gjennom gode rutiner gir vi lederne et godt grunnlag for å følge opp ansatte
- I 2027 viderefører vi arbeidet fra 2026 med forskningsbasert lederopplæring som et ledd i å redusere sykefraværet. Oppdatert forskning ligger til grunn for kursenes faglige innhold og vår veiledning av ledere. Vi vil fortsatt være til stede på arbeidsplassene for å møte lederne der de jobber og støtte dem i å få ny kunnskap ut i praksis
- Vi viderefører arbeidet med å øke kunnskapen om kvinnehelse blant ledere og ansatte i hele organisasjonen
- Vi arbeider datadrevet for å få oversikt og identifisere virksomheter med størst behov for oppfølging. Vi deler aktuell informasjon med lederne som grunnlag for videre oppfølging og prioriteringer.
- Vi ser at ledere som lykkes på et område ofte lykkes på andre områder. Vi vil prioritere tverrfaglig støtte til ledere i virksomheter med høyt sykefravær. Sammen med aktuelle fagpersoner gir vi veiledning og opplæring på tvers av fagfelt
- Tiltaket Raskere Frisk har fra 1.9.26 et utvidet tilbud gjennom Frisklivssentralen. Oppfølgingen har et helhetlig fokus og består av individuelle samtaler, kurs og trening i gruppe. Dette tiltaket er finansiert med 900 000 fra Arendal kommunale pensjonskasse og har gitt dokumenterte gode resultater
- Vi vil øke bruken av tilskudd fra NAV til ekspertbistand på ulike områder som tilrettelegging, ergonomi og psykisk helse
- Omplasseringsutvalget videreføres med ansvar for å forsøke å finne annet passende arbeid når ansatte trenger det av helsemessige årsaker
- Vi vil prøve ut og vurdere gevinster av alternative former for oppfølging av sykefravær på ulike nivåer i organisasjonen
- Kommunen har inngått et samarbeid med Abel helse om inkluderende helseveiledning for ansatte i enhet institusjon på Plankemyra bo- og omsorgssenter. Dette er en pilot for å teste ut nye metoder og en ny samarbeidspartner. Abel har en samarbeidsavtale med Kopano (landsdekkende kjede av arbeids- og inkluderingsbedrift

Systematisk HMS-arbeid

HMS-arbeidet skal bidra til godt samarbeid og et trygt og forsvarlig arbeidsmiljø, som igjen legger grunnlag for gode tjenester. Forebygging av helsebelastninger og sykefravær er en del av dette arbeidet.

Støtte i HMS-arbeidet fra HR og bedriftshelsetjenesten omfatter opplæring, samlinger, veiledning, prosesstøtte, samt utvikling av felles arbeidsmåter og støttemateriale. Det legges vekt på bistand til enheter og virksomheter i tråd med behov. Støtten vil særlig være rettet mot følgende områder:

- Forebygging av emosjonelle og relasjonelle belastninger og styrking av grunnmuren i HMS-arbeidet videreføres som del av HMS-handlingsplanen, og i tråd med tydeliggjøringen av regelverket for psykososialt arbeidsmiljø. Sentralt står partssamarbeidet og HMS- og kvalitetsutvalgenes rolle i å involvere ansatte og samarbeide på måter som fremmer trygghet, samt relevant og systematisk arbeid med risikovurdering og tiltak
- Styrking av arbeidet med risikovurderinger og planlegging. Bistanden til dette arbeidet vil særlig være rettet mot virksomhetene og enhetenes ledergrupper
- HMS-arbeid med vold og trusler med vekt på risikovurdering og tiltak, samt opplæring og styrking av nettverket for vold- og trusselkontakter

- Forbedring av samarbeid og teamutvikling rettet mot god organisering, kommunikasjon, trygghet og en tilbakemeldingskultur
- Ved omstillinger og endringer vektlegges risikovurdering og tiltak særlig rettet mot involvering og god kommunikasjon
- Forbedringsarbeid rettet mot arbeidsmiljøet til ledere og ledergrupper
- Oppfølgingen av medarbeiderundersøkelsen og arbeidet med likestilt arbeidsliv forankres i det systematiske HMS-arbeidet

Annet HMS-forbedringsarbeid:

- Ny utgave av skjema for vernerunde tas i bruk og tilpasses etter behov
- Bedriftshelsetjenesten, HR og partene samarbeider om årlige HMS-samlinger, opplæring samt utvikling av planer og retning for HMS-arbeidet
- Arbeidet med å utvikle Compilo som kommunens felles verktøy for internkontroll og kvalitetsarbeid fortsetter i 2027. Dette gjøres på tvers av sektorer og enheter og skal bidra til bedre rutiner og prosedyrer, mer enhetlig praksis og god internkontroll

Likestilling, inkludering og mangfold

Arendal kommune skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling, inkludering og mangfold (LIM). Arbeidet skal bidra til sosial bærekraft, et inkluderende arbeidsliv og likeverdige tjenester til innbyggerne.

Kommunens LIM-arbeid bygger på kommuneplanens samfunnsdel, arbeidsgiverstrategien, handlingsplanen mot rasisme og diskriminering og ordningen Likestilt arbeidsliv. Sertifiseringen skal støtte kommunen i arbeidsgiveransvaret, samfunnsoppdraget og aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP).

LIM-utvalget skal følge opp, gi råd og drive arbeidet framover. Arbeidet skal bygge på kunnskap og være en del av det systematiske HMS-arbeidet. Utvalgets medlemmer skal være bredt og variert sammensatt av ledere, HR, hovedtillitsvalgte, hovedverneombud og fagmiljøer fra ulike sektorer.

<u>Fokusområdene og prioriteringer for LIM arbeidet:</u>

- Gjøre likestilling, inkludering og mangfold til en del av ledelse, HMS og tjenesteutvikling
- Styrke ledernes kunnskap om mangfoldsledelse, inkluderende rekruttering og forebygging av ubevisst diskriminering
- Kartlegge og redusere hindringer for like muligheter i rekruttering, arbeidsmiljø, kompetanseutvikling, lønn, karriere og tilrettelegging
- Skape inkluderende arbeidsmiljøer som bruker medarbeidernes kompetanse, erfaringer og perspektiver
- Styrke norskopplæring og yrkesnorsk for ansatte som trenger språkstøtte i arbeidet og faglig utvikling
- Legge til rette for kvalifisering, praksis, fagbrev på jobb og andre veier inn i arbeidslivet
- Øke kunnskapen om likeverdige og tilgjengelige tjenester og tilpasse kommunikasjon og tjenester til innbyggernes ulike behov
- Følge utviklingen gjennom kartlegging, tiltak, evaluering og rapportering, som del av sertifiseringsordningen Likestilt arbeidsliv og den årlige aktivitets- og redegjørelsesplikten.

Kommunen har som ambisjon at medarbeiderne i større grad skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Dette kan styrke både tjenesteutviklingen, kvaliteten på tjenestene og kommunens evne til å møte framtidens behov.

Inn i jobb - tiltak for å få ungdommer inn i jobb eller videre i utdanning

Arendal kommune deltok i KS-prosjektet Inn i jobb fram til mars 2026. Prosjektgruppen besto av ansatte og tillitsvalgte. Fra april 2026 gikk prosjektet over i drift, og driftes av HR og Nav. Målet er å hjelpe unge mellom 18 og 30 år som står utenfor skole og arbeid, inn i kommunale jobber.

Et viktig tiltak som ble utarbeidet igjennom Inn i jobb-prosjektet er JobbSmak. JobbSmak er et tilbud til ungdom mellom 16 og 29 år som står utenfor skole og arbeid. De får prøve seg i arbeidslivet i tre måneder, med mulighet for forlengelse. Målet er at de får erfaring og blir tryggere på veien videre – enten skole, læretid eller jobb.

Alle kvalifiserte ungdommer som søker læreplass i Arendal skal få tilbud. Kommunen vil fortsette å tilby ulike læreløp for ungdommer som ikke kvalifiserer for ordinært lærlingeopptak i 2027 også.

Rekrutteringsprogrammet

Arendal kommune er én av 23 kommuner som har fått midler fra Helsedirektoratets rekrutteringsprogram for å øke bemanningen i kommunale helse- og omsorgstjenester. Kommunen mottok 3 millioner kroner i 2026, med intensjonsavtale om årlig utbetaling frem til 2030. Målet er å ta inn 11-15 deltakere årlig. Målgruppen er ungdom mellom 18 og 30 år, men personer over 30 år kan også prioriteres.

Per 1.9 er det satt sammen en arbeidsgruppe bestående av virksomhetsleder institusjon, enhetsleder institusjon, fadder, HR, HTV og Nav. En ansatt på HR er frikjøpt i 50% stilling for å jobbe med rekrutteringsprogrammet. Det er frikjøpt en fadder på Saltrød bos i 50% stilling fra 1.9, som skal følge opp kandidater som er i arbeidstrening gjennom Arbeid med støtte-teamet (AMS-teamet) i Nav. Det blir også frikjøpt 2 faddere i til sammen 100% stilling på Færvik bos. Den ene fadderen er frikjøpt fra 1.10 mens den andre fadderen frikjøpes fra november 2026.

Per 1.10 har Saltrød bo- og omsorgssenter to kandidater i arbeidstrening som følges opp av fadder. AMS-teamet til Nav har 7 kandidater i rekrutteringsprogrammet som kartlegges og forberedes til å starte i arbeidstrening på Saltrød bo- og omsorgssenter og Færvik bo- og omsorgssenter. Det er avtalt oppstart med to kandidater på Færvik bo- og omsorgssenter i starten av oktober.

Målet er å få kandidatene ut i ordinært arbeid eller læreløp. Ved å dele opp arbeidsoppgaver kan kommunen gi jobb til personer uten formell utdanning, samtidig som fagpersoner brukes der de trengs mest. Dette vil det jobbes videre med i budsjettperioden.

Flere i jobb gjennom unntak fra kvalifikasjonsprinsippet

Formannskapet behandlet i mai 2026 saken om unntak fra kvalifikasjonsprinsippet. Oppfølgingen omfatter revisjon av tilsettingsreglementet og rutinene for rekruttering, samt styrket samarbeid med NAV for å identifisere aktuelle kandidater. Unntakene fra kvalifikasjonsprinsippet skal også forankres blant ledere, ansatte og tillitsvalgte.

Heltidskultur

Mange jobber deltid, særlig i helse og omsorg. Dette er en nasjonal utfordring, og i Arendal har den vært ekstra stor på grunn av levekår på Sørlandet.

Det er mange grunner til at Arendal kommune satser på heltid:

- Bedre tjenester. Heltid gir mer stabile og trygge tjenester. Pasientene møter kjente ansatte hele uka.
- Bedre arbeidsplasser. Heltid gir mer trivsel, trygghet og mulighet for utvikling.
- Likestilling og økonomi. Uønsket deltid rammer ofte kvinner. Heltid gir bedre lønn, pensjon og mulighet for lån. Det gir trygghet og frihet.
- God bruk av kompetanse. Færre små stillinger gir mer effektiv drift. Ledere kan bruke mer tid på fag og mindre på administrasjon.
- Bærekraftige tjenester - flere heltidsstillinger gir kommunen nok kvalifiserte ansatte. Det gjør tjenestene mer robuste, både nå og i framtida.

Heltidskultur i helse og mestring spesielt

I januar 2017 intensiverte kommunen arbeidet med å øke andelen heltidstilsatte. Da jobbet 27 % av de ansatte i helse og mestring heltid. I oktober 2026 er andelen doblet til 54 %. Målet er 55 % innen utgangen av 2027.

Deltid er dyrt. Sammenlignet med 2016 sparer kommunen minst 6 mill. kroner i året på å ha færre ansatte i større stillinger. Økt heltidsandel er et viktig element i å effektivisere sektoren - det vil si å få god kvalitet med knappe ressurser.

Arbeidet skjer i tett samarbeid med tillitsvalgte. Det er fortsatt nødvendig å jobbe med kunnskap, kultur og holdninger. Som andre kommuner har vi møtt utfordringer med flere helgetimer. Ansatte jobber mer helg nå enn i 2017. Vi prøver ulike måter å organisere turnus på for å få dette til. Det er krevende, og godt samarbeid med ansatte og tillitsvalgte er viktig. Dette arbeidet videreføres i 2027.

I januar 2026 kartla kommunen uønsket deltid. Undersøkelsen viste at uønsket deltid fortsatt er en utfordring, særlig i helse- og mestring. Dette blir fulgt opp av stab HR sammen med ledere for å øke heltidsandelen og redusere den ufrivillige deltiden.

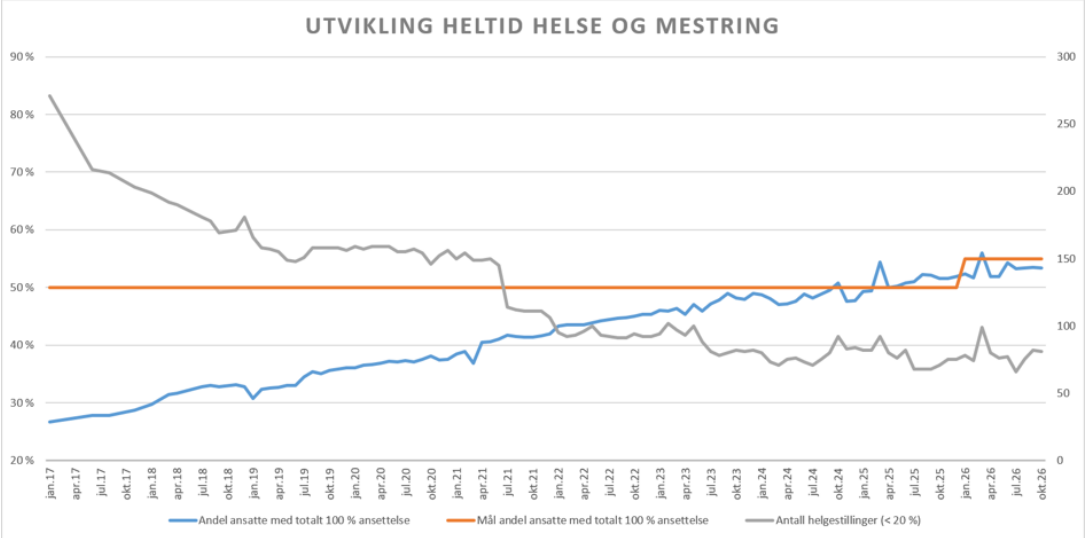

Digitalisering

I 2027 skal Arendal kommune fortsette å bruke digitalisering som et virkemiddel for å utvikle bedre tjenester, effektivisere driften og bidra til nødvendig omstilling. Målet er å forenkle hverdagen for innbyggere og ansatte. Dette innebærer ikke bare å digitalisere manuelle prosesser, men også å tenke nytt om hvordan kommunen arbeider, kommuniserer og skaper verdi. Slik kan vi frigjøre mer tid til oppgaver som krever menneskelig kontakt, faglig skjønn og kompetanse.

Digitaliseringsarbeidet skal fortsatt ta utgangspunkt i fokusområdene i kommunens digitaliseringsstrategi:

1. Gode innbyggeropplevelser: Vi skal utvikle digitale tjenester som er sammenhengende, tilgjengelige og enkle å forstå og bruke.
2. Digitalisering som gir målbar effekt: Vi skal prioritere tiltak som gir dokumenterbare gevinster i form av bedre tjenester, økt kvalitet, spart tid eller reduserte kostnader.
3. Sammen om tjenesteutvikling: Vi skal styrke samarbeidet på tvers av sektorer og fagområder og bygge en kultur for kontinuerlig forbedring og tjenesteutvikling.
4. Digitalisering som støtter ansatte: Medarbeiderne skal ha hensiktsmessige digitale verktøy og nødvendig kompetanse til å arbeide effektivt, enkelt og sikkert.
5. Kunstig intelligens: Kommunen skal utforske og ta i bruk kunstig intelligens på en trygg, ansvarlig og formålstjenlig måte. KI skal støtte medarbeidernes arbeid og styrke, ikke erstatte, faglige vurderinger og kompetanse.

I 2026 arbeidet kommunen med tiltak og prosjekter innenfor alle fokusområdene. Flere av disse gjennomføres i samarbeid med IKT Agder og vil fortsette i 2027, i tillegg til nye initiativer som er prioritert for oppstart i løpet av året. Arendal kommune skal legge vekt på bedre utnyttelse av eksisterende løsninger, samarbeid og gjenbruk før nye løsninger utvikles eller anskaffes.

Prioriterte digitaliseringsinitiativ i 2027

I 2027 skal Arendal kommune videreføre og starte flere digitaliseringsinitiativ som skal bidra til bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk og nødvendig omstilling. Listen nedenfor er ikke uttømmende, men noen sentrale satsinger vil være:

- Felles digitale løsninger og større moderniseringsprosjekter
  - Forberede innføring av felles elektronisk pasientjournal (EPJ) i 2028.
  - Starte forprosjekt for nytt felles ERP-system.
  - Følge opp øvrige prioriterte fellesprosjekter i regi av IKT Agder.
- Kunstig intelligens og nye digitale arbeidsformer
  - Ta i bruk og teste KI-verktøy som kan effektivisere kommunens tjenester og arbeidsprosesser, blant annet Microsoft 365 Copilot i administrasjonen.
  - Redusere administrativt arbeid i helsesektoren ved å benytte KI til turnusoptimalisering.
  - Støtte hjemmesykepleien i journalføringen ved bruk og av tale-til-tekst verktøy i samarbeid med Grimstad kommune, og videreutvikle denne løsningen sammen med UiA.
  - Videreføre prosjektet «KI i skolen» sammen med Østre Agder samarbeidet.
  - Ta i bruk første versjon av Kystløftets digitale verktøykasse for kunnskap om sjøbunn, vannkvalitet og kystområder i kommunale arbeidsprosesser.
- Kompetanse og digital mestring
  - Styrke ansattes kompetanse i bruk av digitale verktøy og kunstig intelligens.
  - Gjennomføre kompetanseheving for ledere i samarbeid med UiA.

    - Legge til rette for læring, utprøving og deling av erfaringer på tvers av organisasjonen.
- Data som grunnlag for styring og utvikling
    - Videreutvikle kommunens dataplattform.
    - Arbeide med kvalitetssikring og tilgjengeliggjøring av data.
    - Utvikle relevante styringsverktøy og rapporter for kommunens sektorer.
- Bedre og mer sammenhengende digitale tjenester
    - Forbedre og digitalisere prioriterte arbeidsprosesser.
    - Bidra til videreutvikling og implementering av felles søknadsløsninger i Altinn Studio.
    - Arbeide for mer sammenhengende og brukervennlige digitale tjenester for innbyggere og næringsliv.

Organisering og oppfølging av digitaliseringsinitiativ

Arendal kommune skal fortsette arbeidet med å samordne og prioritere digitaliseringsinitiativ på tvers av organisasjonen. Nye initiativer skal vurderes ut fra blant annet nytte, kostnader, gjennomføringsevne, risiko, personvern og informasjonssikkerhet. Vi skal også følge opp gjennomførte tiltak for å sikre at de gir ønskede gevinster.

Det tverrsektorielle digitaliseringsnettverket som ble styrket i 2026, skal videreutvikles i 2027. Nettverket skal bidra til samarbeid på tvers, fange opp behov og ideer og bidra til at nye initiativer blir godt vurdert og forankret, i tillegg til å skape fremdrift i digitaliseringsarbeidet. Arbeidet skal skje i samarbeid med tjenesteområdene, kommunens ledelse og IKT Agder.

Demokratifestivalen Arendalsuka

Arendalsuka er både et demokratiprosjekt og et næringslivsprosjekt for Arendal kommune. Festivalen skal bidra til økt kunnskap om demokrati og legge til rette for bred deltakelse i samfunnsdebatten. Målet er at flere skal engasjere seg, både som deltakere og som publikum.

Barn og unge er en viktig målgruppe. Gjennom Arendalsuka Ung skal de få kunnskap, erfaring og mulighet til å bruke stemmen sin og delta aktivt i samfunnet.

I 2026 samlet Arendalsuka 1 929 aktører, som sto bak 2 247 arrangementer. Nærmere 200 stands og telt fylte sentrum, og flere hundre pressefolk dekket saker fra Arendal gjennom hele uke 33.

Arendalsuka er Norges største politiske møteplass og den eneste som samler aktører fra offentlig sektor, næringsliv, organisasjonsliv, akademia og medier. Aktører med ulike roller, interesser og faglige perspektiver møtes for å diskutere samfunnsutfordringer og mulige løsninger. For å tydeliggjøre Arendalsukas samfunnsoppdrag skal begrepet demokratifestival fremover knyttes enda tettere til merkevaren Arendalsuka.

Arendalsuka har også stor betydning for Arendal som arrangementsby og for det lokale næringslivet. Festivalen bidrar til aktivitet, verdiskaping, synlighet og utvikling av samarbeid på tvers av sektorer.

Som et nasjonalt demokratiarrangement bør Arendalsuka, på linje med andre viktige nasjonale signalarrangementer, motta statlig støtte til driften. Arendal kommune vil derfor arbeide målrettet og systematisk gjennom prosjektet «Arendalsuka inn på statsbudsjettet i 2028», med mål om å sikre en statlig finansieringsordning.

Vi skal ha god beredskap tilpasset samfunnets utvikling for å ivareta innbyggernes trygghet

For å oppnå dette, prioriterer vi følgende tiltak; fortsette med kunnskapsbyggende arbeid til innbyggerne om egenberedskap, videreutvikle beredskapsplanverket og gjennomføre øvelser på tvers av sektorer og med andre beredskapsaktører. Forebygging av uønskede hendelser som følge av vær- og klimaendringer og industriutvikling skjer gjennom god areal- og beredskapsplanlegging, gjennom erfaringslæring og gjennom tidlige tiltak og god oppfølging.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er i endring, og vi må forvente å håndtere flere utfordrende hendelser i tiden fremover. Kommunen har et godt samarbeid med nasjonale myndigheter for å sikre kritisk infrastruktur og viktige samfunnsfunksjoner. Vi har et særskilt fokus på tydelig og effektiv informasjonsdeling med innbyggerne under kriser. Planer og verktøy for dette forbedres kontinuerlig, og kommunens hjemmeside utvikles videre som vår primære informasjonskanal. Det jobbes med utvikling av informasjonspunkt ved bortfall av ekom-tjenester, og i tillegg samarbeider vi tett med nasjonale og lokale medier for å formidle kritisk informasjon til innbyggere i Arendal.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Opprinnelig budsjett	**190 567**	**190 567**	**190 567**	**190 567**
Sum Vedtak forrige periode	**-6 811**	**-13 700**	**-13 650**	**-13 650**
Sum Budsjettendring i år	**2 193**	**2 193**	**2 193**	**2 193**
Sum Konsekvensjusteringer	**9 699**	**9 699**	**9 699**	**9 699**
Konsekvensjusteringer	**5 081**	**-1 808**	**-1 758**	**-1 758**
Konsekvensjustert ramme	**195 647**	**188 758**	**188 808**	**188 808**
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
IKT - ny finaniseringsordning	8 000	0	0	0
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	**8 000**	**0**	**0**	**0**
Innsparingstiltak				
Utfordringstall Organisasjon og utvikling - innsparing i sektor	-1 800	-1 800	-1 800	-1 800
Videre omstilling i tjenestene	0	-3 000	-4 000	-5 000
Sum Innsparingstiltak	**-1 800**	**-4 800**	**-5 800**	**-6 800**
Nye tiltak og realendringer	**6 200**	**-4 800**	**-5 800**	**-6 800**
Ramme 2027-2030	**201 847**	**183 958**	**183 008**	**182 008**

Konsekvensjustert budsjett

Sum vedtak forrige periode: Endringer i budsjettrammen fra budsjett 2026 som ble vedtatt i forrige periode. Dette er utgangspunktet for årets budsjettrullering.

Sum budsjettendring i år: Endringer foretatt i inneværende års budsjett, og som videreføres i rammen for økonomiplanperioden. Består i hovedsak av justering pensjonssatser og kompensasjon for lønnsoppgjør.

Sum konsekvensjusteringer: Justeringer nødvendig for å videreføre dagens drift, som lønns- og prisvekst, endringer som følge av vedtak og sentrale føringer.

Budsjettet er blant annet justert for økte kostnader til revisjon, KS, VETAKS og IKT Agder IKS.

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

IKT - ny finaniseringsordning

Kommunedirektøren vil jobbe for at representantskapet i IKT Agder IKS blir enige om en ny betalingsordning som i større grad tar hensyn til faste kostnader uavhengig av deltakernes størrelse.

Innsparingstiltak

Utfordringstall Organisasjon og utvikling - innsparing i sektor

Kuttet er fordelt jevnt over alle ansvar og forutsetter stram styring med tett oppfølging av lønnskostnader og innkjøp.

Videre omstilling i tjenestene

I årene 2028, 2029 og 2030 må sektorene fortsette å omstille tjenestene for å kunne møte de økte utgiftene utover i handlingsplanperioden.

Vurderte tiltak - ikke prioritert

Anskaffelse av frysetørret nødproviant for å ivareta kommunal egenberedskap.

En anskaffelse av 5 000 enheter/måltider i første omgang ville sikret at kommunens ansatte som er på jobb i samfunnskritiske funksjoner kan skaffes mat for å opprettholde drift, i tilfeller der mat ikke kan skaffes på annen måte, eller der ansatte må være på jobb over tid. Ordningen kan også forsyne særlig. sårbare personer i institusjon eller hjemmesykepleie.

Investeringen gjøres en gang for kjøp av måltidene, og har deretter årlige rulleringskostnader. Enhetene kommer direkte fra fabrikk, blir hos kommunen i ett år, og rulleres deretter ut i butikk. Kommunen mottar nye enheter, og betaler kun fraktkostnader og eventuelt. forbruk, for eksempel i forbindelse med aksjoner, overtidsmat, med videre. Kostnad for 5 000 måltider inklusive etablering av avtale og frakt er estimert til rundt 500 000 kroner første året. Deretter en vesentlig lavere årlig kostnad.

I lys av kommunens økonomiske situasjon er tiltaket ikke foreslått prioritert.

Økonomi og strategi

Dette er Økonomi og strategi

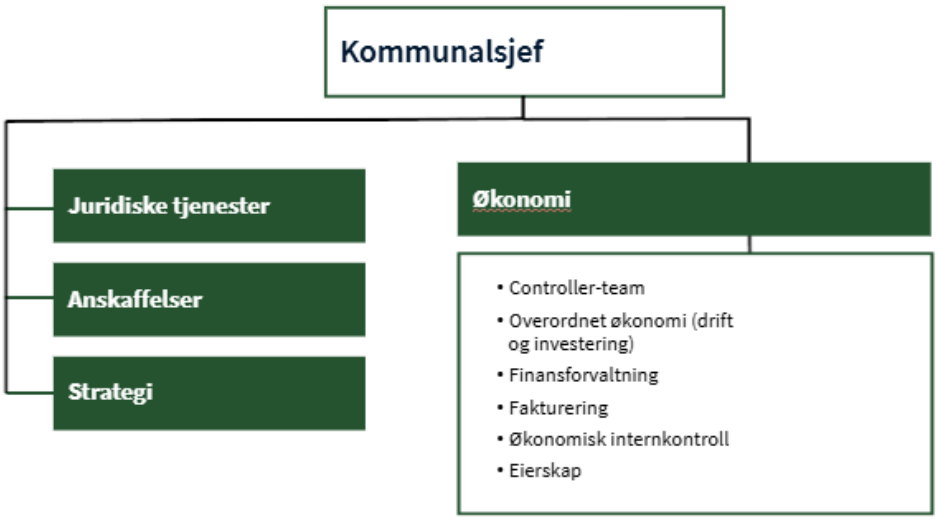

Stabsenheten økonomi og strategi består av 4 fagmiljøer. I tillegg til oppgaver underlagt de ulike fagmiljøene har stabsenheten også oppfølging av eierskap. Felles for stabsenheten er at vi skal legge til rette for god faglighet, god veiledning, spisskompetanse som ligger til fagmiljøene og tilgjengelighet for organisasjonen.

Økonomi
Stab økonomi består av 9 årsverk, og er knyttet til overordnet kommuneøkonomi. Staben har ansvar for lovpålagte oppgaver, herunder driftsbudsjett, investeringer og kommunens finansforvaltning. Det er etablert et eget Controller-team i staben som følger opp kommunalsjefene og deres sektorer på økonomiområdet. I tillegg utfører staben rådgivning, analyser og utredninger innen økonomifeltet. Økonomisk internkontroll inngår også i stabens ansvarsområde.

Juridiske tjenester
Stab juss består av 4 årsverk. I tillegg til å ivareta kommunens juridiske oppgaver, har kommunen inngått avtaler om å levere juridiske tjenester til Froland, Risør, Vegårshei og Gjerstad. 0,5 årsverk er knyttet til oppgaver innenfor byggesak, og inngår i selvkostregnskapet.

Anskaffelse

Staben består av 5 årsverk og er en støttefunksjon med ansvar for gjennomføring av anskaffelser i tråd med regelverket og oppfølging av avtaler og rammeavtaler som går på tvers av organisasjonen. Stab Anskaffelser består i dag av en fagleder, tre anskaffelsesrådgivere og en kontraktsoppfølger. Arbeidet med anskaffelser og innkjøp er et samarbeid mellom faginstansen Stab Anskaffelser og sektorene og stabsenheter. Stab Anskaffelser eier anskaffelsesprosessen, mens sektorene og fagstabene eier behovet sitt.

Strategi
Strategi består av 1 årsverk. Primæroppgavene er analyse og virksomhetsstyring.

Dette skal vi oppnå

Våre mål og prioriteringer

Vi jobber for at kommunen skal følge de vedtatte finansielle handlingsreglene for økonomisk styring

Staben har fokus på dette i arbeidet med handlings- og økonomiplan og i økonomisk rapportering. Det legges vekt på å synliggjøre konsekvenser for handlingsregler både i drift og investering for både ledergruppe, enhetsledere og politikerne. Det har også fokus inn i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget som benyttes planlegging av tjenester og fastsetting av rammer framover i tid.

Vi bidrar til effektiv og bærekraftig tjenesteproduksjon

Dette prioriterer staben for å nå målene:

Staben bidrar til gode faglige beslutningsgrunnlag ved å bidra med fagekspertise innen økonomi, juss, anskaffelse og virksomhetsstyring.

Staben arbeider for god økonomistyring av kommunen og synliggjør konsekvensene av ikke å følge vedtatte handlingsregler. Det utarbeides månedlige rapporter så administrasjonen og politikere er kjent med den økonomiske situasjonen. Det drives proaktiv opplæring og kursing av alle ledere i kommunen så de settes i stand til å forvalte økonomiansvaret. Det er en dedikert controller pr. sektor, og disse bidrar med sin fagekspertise for å drive god økonomistyring.

Anskaffelsesfunksjonen er sentral for å sikre en bærekraftig økonomi i Arendal kommune. Det er et mål å utvikle en profesjonell innkjøpsorganisasjon. Ny anskaffelsestrategi vedtas i november og staben, sammen med sektorene, vil jobbe etter handlingsplanen for 2026.

Vi bidrar til helhetlig styring i organisasjonen

Dette prioriterer staben for å nå målene:

En av de sentrale oppgavene til stab juss er å gi lederstøtte og rådgivning ut i organisasjonen. Dette sikrer god og forsvarlig saksbehandling, samt bidrar til at tjenesten ytes innenfor lovens rammer. Stab juss arrangerer mange interne kurs som hever kompetansen i organisasjonen på mange ulike saksområder. Ved å benytte interne ressurser til kursing og andre juridiske oppgaver slipper kommunen å kjøpe disse tjenestene fra eksterne konsulenter.

Stab anskaffelser jobber for å ta i bruk data og digitale virkemidler for bedre beslutningsstøtte og øke effektiviteten i anskaffelser og avtaleoppfølging.

Staben er støtte inn i flere sektorer, blant annet ved å utfordre sektorene på økonomi og kvalitet basert på ulike analyser. Staben vil jobbe for å videreutvikle den helhetlige styringen av kommunen. Framsikt er et verktøy for bidra til dette.

Vi jobber på tvers av sektorer og avdelinger i kommunen for å finne de beste løsningene for innbyggerne

Dette prioriterer staben for å nå målene:

Staben tilbyr kurs innenfor våre fagområder til hele kommunen. Staben bidrar i fagsektorenes politiske saker for å få et tverrfaglig og helhetlig blikk på disse. Videre arbeider staben for at organisasjonen skriver korte, enkle og gode saksfremlegg og tydelige styringsdokumenter. Staben gir støtte til fagsektorene og bidrar med vår kompetanse for å gjøre disse gode.

Stab anskaffelser vil styrke dialogen med leverandører og sikre at alle anskaffelser skjer i samarbeid med kommunens fagmiljøer for å finne de beste løsningene. Anskaffelser skal være et strategisk verktøy for å bygge gode relasjoner og skape helhetlig verdi for kommunen og innbyggere.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Opprinnelig budsjett	**69 099**	**69 099**	**69 099**	**69 099**
Sum Vedtak forrige periode	**-8 000**	**-6 000**	**0**	**0**
Sum Budsjettendring i år	**654**	**654**	**654**	**654**
Sum Konsekvensjusteringer	**24 249**	**32 828**	**9 828**	**4 828**
Konsekvensjusteringer	**16 904**	**27 482**	**10 482**	**5 482**
Konsekvensjustert ramme	**86 003**	**96 582**	**79 582**	**74 582**
Innsparingstiltak				
Utfordringstall Økonomi og strategi - innsparing i sektoren	-600	-600	-600	-600
Videre omstilling i tjenestene	0	-1 000	-2 000	-3 000
Sum Innsparingstiltak	**-600**	**-1 600**	**-2 600**	**-3 600**
Nye tiltak og realendringer	**-600**	**-1 600**	**-2 600**	**-3 600**
Ramme 2027-2030	**85 403**	**94 982**	**76 982**	**70 982**

Konsekvensjustert budsjett

Sum vedtak forrige periode: Endringer i budsjettrammen fra budsjett 2026 som ble vedtatt i forrige periode. Dette er utgangspunktet for årets budsjettrullering.

Sum budsjettendring i år: Endringer foretatt i inneværende års budsjett, og som videreføres i rammen for økonomiplanperioden. Består i hovedsak av justering pensjonssatser og kompensasjon for lønnsoppgjør.

Sum konsekvensjusteringer: Justeringer nødvendig for å videreføre dagens drift, som lønns- og prisvekst (deflator) på inngåtte avtaler, endringer som følge av vedtak og sentrale føringer.

Budsjettet er blant annet konsekvensjustert iht. ny budsjettprognose fra AKST, deflatorjustering av arkiv- og depotleie til Aust-Agder museum og arkiv, økte utgifter som følge av ny bankavtale, årlig justering av BCM-avtale, økt premie på forsikring samt leie av svømmehall i ht. inngått avtale. Leie av svømmehall er medtatt med halvårseffekt i 2028 med 11 mill. kroner, og helårseffekt fra 2029 med 22 mill. kroner. Det er også justert økte utgifter til lisenser knyttet til systemer for innkjøp og anskaffelser.

Det er foretatt en vurdering av overføring til Arendal havn KF sammen med foretaket. Den økonomiske situasjonen for Arendal havn er svært stram i den kommende planperioden. Med bakgrunn i dette er det innarbeidet overføring til foretaket både i 2027 og 2028 med 28 mill. kroner begge årene.

Innsparingstiltak

Utfordringstall Økonomi og strategi - innsparing i sektoren

For å løse tiltaket i sektoren er det gjort et arbeid med å få ned utgiftene knyttet til banktjenester (bankterminaler). I tillegg er alle budsjettposter vurdert og redusert så langt det er forsvarlig, og avgifter og lisenser er gjennomgått og avsluttet der det har vært mulig.

Sektoren har få ansatte, og har lite kapasitet allerede i dag. Det er derfor ikke bærekraftig å redusere bemanningen i 2027 for å løse innsparingen.

Videre omstilling i tjenestene

I årene 2028, 2029 og 2030 må sektorene fortsette å omstille tjenestene for å kunne møte de økte utgiftene utover i handlingsplanperioden.

Vurderte tiltak - ikke prioritert

Sektoren har få ansatte, og har lite kapasitet allerede i dag. Det er derfor ikke bærekraftig å redusere bemanningen i 2027 for å løse innsparingen.